

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-173-99

Druk nr 1687
Warszawa, 4 lutego 2000 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- Kodeks spółek handlowych.

Pragnę jednocześnie poinformować, że projekt ustawy zawiera przepisy dostosowujące polskie prawodawstwo do prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

USTAWA

z dnia .....

Kodeks spółek handlowych

Tytuł I. Przepisy ogólne

Dział I. Przepisy wspólne

Art. 1. § 1. Ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych.

§ 2. Spółkami handlowymi są: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna.

Art. 2. W sprawach określonych w art. 1 § 1 nie uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.

Art. 3. Przez umowę spółki handlowej wspólnicy lub akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa lub statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny oznaczony sposób.

Art. 4. § 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) spółka osobowa - spółkę jawną, spółkę partnerską, spółkę komandytową i spółkę komandytowo-akcyjną,
- 2) spółka kapitałowa - spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkę akcyjną,
- 3) spółka w organizacji - spółkę kapitałową w okresie od jej zawiązania do chwili wpisu do rejestru,
- 4) spółka jednoosobowa - spółkę kapitałową, której wszystkie udziały bądź akcje należą do jednego wspólnika,
- 5) spółka dominująca - spółkę handlową w przypadku, gdy:
  - a) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w zgromadzeniu wspólników lub na walnym zgromadzeniu bądź w zarządzie innej spółki kapitałowej (spółki zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
  - b) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) lub spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
  - c) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) lub spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, jeżeli w spółce lub spółdzielni rada nadzorcza ma prawo

- d) powoływania bądź odwoływania członków zarządu, lub więcej niż połowa członków zarządu spółki kapitałowej jest jednocześnie członkami zarządu spółki kapitałowej zależnej bądź spółdzielni zależnej, lub
- e) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej zależnej lub na walnym zgromadzeniu spółdzielni zależnej, także na podstawie porozumień z innymi osobami,
- 6) spółka powiązana - spółkę kapitałową, w której inna spółka handlowa lub spółdzielnia dysponuje co najmniej dziesięcioma procentami głosów w zgromadzeniu wspólników lub na walnym zgromadzeniu, lub która posiada co najmniej dziesięć procent udziałów bądź akcji w innej spółce kapitałowej,
- 7) spółka publiczna - spółkę w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. Nr 118, poz. 754 i Nr 141, poz. 945 oraz 1998 r. Nr 107, poz. 669),
- 8) instytucja finansowa - bank, fundusz inwestycyjny, narodowy fundusz inwestycyjny, zakład ubezpieczeń, fundusz powierniczy, fundusz emerytalny lub dom maklerski mający siedzibę w Polsce albo w państwie należącym do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju,
- 9) rejestr - rejestr przedsiębiorców,
- 10) głosy - głosy "za", "przeciw" lub "wstrzymujące się" oddane podczas głosowania w sposób zgodny z ustawą, umową lub statutem spółki,
- 11) bezwzględna większość głosów - więcej niż połowa głosów oddanych,
- 12) sprawozdanie finansowe - sprawozdania finansowe w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 1994 r., Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 60, poz. 382, Nr 106, poz. 668, Nr 107, poz. 669 i Nr 155, poz. 1014 oraz z 1999 r. Nr 9, poz. 75, Nr 83, poz. 931).

§ 2. Ilekroć w ustawie mowa jest o "umowie spółki", należy przez to rozumieć także akt założycielski sporządzony przez jedyne go wspólnika spółki kapitałowej.

Art. 5. § 1. Z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 155, poz. 1015 oraz z 1999 r. Nr 101, poz. 1178) dokumenty i informacje o spółce kapitałowej oraz spółce komandytowo-akcyjnej wymagają ogłoszenia albo złożenia dokumentu lub informacji do sądu rejestrowego.

§ 2. Ogłoszenie, o którym mowa w § 1, wymagają w szczególności:

- 1) akt założycielski spółki oraz jej statut, jeżeli jest on zawarty w odrębnym akcie notarialnym,
- 2) informacje o złożeniu do sądu rejestrowego tekstu jednolitego umowy spółki lub statutu w przypadku każdej ich zmiany,
- 3) informacje o powołaniu członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, likwidatorów i prokurentów,
- 4) informacje o odwołaniu osób, o których mowa w pkt. 3, lub informacje o ustaniu pełnienia przez te osoby powierzonych im funkcji z przyczyn innych niż odwołanie.

§ 3. Wymagane przez prawo ogłoszenia pochodzące od spółki są publikowane w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Umowa spółki lub statut mogą przewidzieć poza tym również inny sposób dokonywania ogłoszeń lub wezwań spółki kierowanych do wspólników, akcjonariuszy lub innych osób.

§ 4. Złożenie przez spółkę wniosku o ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o zdarzeniu podlegającym obowiązkowi publikacji zgodnie z § 3 powinno być dokonane w terminie dwóch tygodni od zajścia zdarzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 5. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, wszystkie wpisy do rejestru wymagają ogłoszenia.

§ 6. Zasady ogłaszania sprawozdań finansowych określa ustawa, o której mowa w art. 4 § 1 pkt. 12.

Art. 6. § 1. W przypadku zawarcia między spółką dominującą a spółką zależną umowy przewidującej zarządzanie spółką zależną lub przekazywanie zysku przez taką spółkę, złożeniu do akt rejestrowych spółki zależnej podlega wyciąg z umowy zawierający postanowienia, które określają zakres odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy oraz zakres odpowiedzialności spółki dominującej za zobowiązania spółki zależnej wobec jej wierzycieli.

§ 2. Ujawnieniu podlega także okoliczność, że umowa nie reguluje lub wyłącza odpowiedzialność spółki dominującej, o której mowa w § 1.

§ 3. Zgłoszenia do sądu rejestrowego okoliczności wymagających ujawnienia zgodnie z § 1 i § 2 dokonuje zarząd spółki dominującej lub spółki zależnej, albo wspólnik prowadzący sprawy spółki dominującej lub spółki zależnej. Niezgłoszenie okoliczności wymagających ujawnienia w terminie trzech tygodni od dnia zawarcia umowy, powoduje nieważność postanowień ograniczających lub wyłączających odpowiedzialność spółki dominującej wobec spółki zależnej lub jej wierzycieli.

Dział II. Spółki osobowe

Art. 7. § 1. Spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

§ 2. Spółka osobowa prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą.

Art. 8. Zmiana postanowień umowy spółki wymaga zgody wszystkich wspólników, chyba że umowa stanowi inaczej.

Art. 9. § 1. Ogół praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej może być przeniesiony na inną osobę tylko wówczas, gdy umowa spółki tak stanowi.

§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, prawa i obowiązki wspólnika spółki osobowej mogą być przeniesione na inną osobę tylko po uzyskaniu pisemnej zgody wszystkich pozostałych wspólników.

§ 3. W przypadku przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika na inną osobę, za zobowiązania występującego wspólnika związane z uczestnictwem w spółce i zobowiązania spółki odpowiadają solidarnie występujący wspólnik oraz wspólnik przystępujący do spółki.

Dział III. Spółki kapitałowe

Art. 10. Spółka w organizacji może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

Art. 11. § 1. Do spółki w organizacji w sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące danego typu spółki po jej wpisie do rejestru.

§ 2. Firma spółki w organizacji powinna zawierać dodatkowe oznaczenie "w organizacji".

Art. 12. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji lub spółka akcyjna w organizacji z chwilą wpisu do rejestru staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółką akcyjną i uzyskuje osobowość prawną. Z tą chwilą staje się ona podmiotem praw i obowiązków spółki w organizacji.

Art. 13. Wspólnicy lub akcjonariusze spółki w organizacji odpowiadają za zobowiązania spółki do wysokości swoich wkładów określonych w umowie lub statucie spółki.

Art. 14. § 1. Przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług.

§ 2. W przypadku gdy wspólnik lub akcjonariusz wniósł wkład niepieniężny mający wady, jest on zobowiązany do wyrównania spółce różnicy między wartością przyjętą w umowie lub statucie spółki a rzeczywistą wartością wkładu. Umowa lub statut spółki może przewidywać, że spółce przysługują wówczas także inne uprawnienia.

§ 3. Wierzytelność wspólnika z tytułu pożyczki udzielonej spółce kapitałowej uważa się za jego wkład do spółki w przypadku ogłoszenia upadłości w terminie dwóch lat od dnia zawarcia umowy pożyczki.

§ 4. Wspólnik lub akcjonariusz nie może potrącać swoich wierzytelności wobec spółki z wpłatami na poczet udziałów lub akcji. Nie wyłącza to umownego potrącenia wierzytelności wspólnika lub akcjonariusza wobec spółki z wierzytelnością spółki względem wspólnika lub akcjonariusza z tytułu wpłaty należności na poczet udziału lub akcji.

Art. 15. § 1. Zawarcie przez spółkę kapitałową umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy, o łącznej wartości przenoszącej 10.000 złotych w okresie jednego roku, zawartej z członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób, wymaga zgody zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Zawarcie przez spółkę zależną umowy wymienionej w § 1 z członkiem zarządu lub prokurentem spółki dominującej wymaga zgody rady nadzorczej spółki zależnej. Jeżeli spółka nie ma rady nadzorczej, wymagana jest zgoda zgromadzenia wspólników bądź walnego zgromadzenia spółki zależnej.

Art. 16. § 1. Rozporządzenie udziałem lub akcją dokonane przed wpisem spółki kapitałowej do rejestru lub przed zarejestrowaniem podwyższenia kapitału zakładowego jest nieważne.

Art. 17. § 1. Jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia bądź rady nadzorczej, zgoda może być wyrażona przed złożeniem oświadczenia przez spółkę albo po jego złożeniu, nie później jednak niż w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia oświadczenia przez spółkę. Potwierdzenie wyrażone po złożeniu oświadczenia ma moc wsteczną od chwili dokonania czynności prawnej.

§ 2. Odmowa zgody właściwego organu spółki wymaganej przez ustawę na dokonanie przez spółkę kapitałową czynności prawnej lub bezskuteczny upływ terminu, o którym mowa w § 1, powodują nieważność czynności prawnej.

§ 3. Brak zgody właściwego organu spółki, wymaganej wyłącznie przez umowę bądź statut spółki, na dokonanie czynności prawnej przez spółkę, nie powoduje nieważności czynności prawnej. Nie wyklucza to odpowiedzialności członków zarządu wobec spółki z tytułu naruszenia umowy spółki bądź statutu.

Art. 18. § 1. Członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej lub likwidatorem może być tylko osoba fizyczna, mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

§ 2. Nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej lub likwidatorem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego oraz w art. 585, art. 587, art. 590 i art. 591 ustawy.

§ 3. Zakaz, o którym mowa w § 2, ustaje z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, jednakże nie może zakończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia zakończenia okresu odbywania kary.

§ 4. W terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku wydanego w sprawach, o których mowa w § 2, skazany może złożyć wniosek do sądu, który wydał wyrok o zwolnienie go z zakazu pełnienia funkcji w spółkach handlowych lub o skrócenie czasu obowiązywania zakazu. Nie dotyczy to przestępstw popełnionych z winy umyślnej. Sąd rozstrzyga o wniosku wydając postanowienie.

Art. 19. Złożenie podpisów przez wszystkich członków zarządu pod dokumentem wystawionym przez spółkę jest wymagane tylko wówczas, jeżeli ustawa tak stanowi.

Art. 20. Wspólników lub akcjonariuszy spółki kapitałowej należy traktować jednakowo w takich samych okolicznościach.

Art. 21. § 1. Sąd rejestrowy może orzec o rozwiązaniu wpisanej do rejestru spółki kapitałowej, w przypadku, gdy:

- 1) nie zawarto umowy spółki,
- 2) określony w umowie lub statucie zakres działalności spółki jest sprzeczny z prawem,
- 3) umowa lub statut spółki nie zawiera postanowień dotyczących firmy, zakresu działalności spółki, kapitału zakładowego lub wkładów,
- 4) wszystkie osoby zawierające umowę spółki lub podpisujące statut nie miały w chwili dokonania czynności zdolności do czynności prawnych.

§ 2. W przypadkach określonych w § 1, jeżeli braki wynikłe z niedopełnienia przepisów prawa nie zostaną usunięte w terminie wyznaczonym przez sąd rejestrowy, sąd ten może po wezwaniu zarządu spółki do złożenia oświadczenia wydać postanowienie o rozwiązaniu spółki.

§ 3. Jeżeli braki wynikłe z niedopełnienia wymagań określonych w przepisach prawa, o których mowa w § 1, nie mogą być usunięte, sąd rejestrowy orzeka o rozwiązaniu spółki.

§ 4. Z powodu braków, o których mowa w § 1, spółka nie może być rozwiązana, jeżeli od jej wpisu do rejestru upłynęło pięć lat.

§ 5. O rozwiązaniu spółki sąd rejestrowy orzeka na wniosek osoby mającej interes prawny lub z urzędu, po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 6. W przypadku orzeczenia o rozwiązaniu spółki stosuje się przepisy o likwidacji.

§ 7. Orzeczenie o rozwiązaniu spółki nie wpływa na ważność czynności prawnych zarejestrowanej spółki.

Tytuł II. Spółki osobowe

Dział I. Spółka jawna

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 22. § 1. Spółką jawną jest spółka osobowa, która prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą, a nie jest inną spółką handlową.

§ 2. Każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką, z uwzględnieniem art. 31.

Art. 23. Umowa spółki powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.

Art. 24. Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub nazwy (firmy) wszystkich wspólników albo nazwisko bądź nazwę (firmę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie "spółka jawna", względnie skrót „sp.j.”.

Art. 25. Umowa spółki jawnej powinna zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) imiona i nazwiska albo nazwy lub firmy wspólników,
- 3) określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika.

Art. 26. § 1. Wniosek o wpis spółki jawnej do rejestru powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) nazwiska i imiona albo nazwy lub firmy wspólników oraz adresy wspólników,
- 4) nazwiska i imiona osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki i sposób reprezentacji,
- 5) zmiany powyższych danych.

§ 2. Każdy wspólnik ma prawo i obowiązek zgłoszenia spółki jawnej do rejestru.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się również do spółki w rozumieniu art. 860 Kodeksu cywilnego (spółki cywilnej), jeżeli jej przychody netto ze sprzedaży towarów lub świadczenia usług w każdym z dwóch kolejnych lat obrotowych osiągnęły równowartość w walucie polskiej co najmniej 400 000 EURO (przedsiębiorstwo większych rozmiarów). Z chwilą wpisu do rejestru spółka ta staje się spółką jawną.

§ 4. Do zgłoszenia, o którym mowa w § 2, dołączyć należy złożone wobec sądu albo poświadczone notarialnie wzory podpisów osób uprawnionych do reprezentowania spółki.

§ 5. Sąd rejestrowy nie bada czy spółka jawna zgłoszona do rejestru zgodnie z § 3 prowadzi przedsiębiorstwo większych rozmiarów.

Art. 27. Współmałżonek wspólnika może żądać wpisania do rejestru wzmianki o umowie, dotyczącej stosunków majątkowych między małżonkami.

Rozdział 2. Stosunek do osób trzecich

Art. 28. Majątek spółki stanowi wszelkie mienie wniesione jako wkład lub nabyte przez spółkę w czasie jej istnienia.

Art. 29. § 1. Każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę.

§ 2. Umowa spółki może przewidywać, że wspólnik jest pozbawiony prawa reprezentowania spółki lub że jest uprawniony do jej reprezentowania tylko łącznie z innym wspólnikiem lub prokurentem.

§ 3. Pozbawienie wspólnika wbrew jego woli prawa reprezentowania spółki może nastąpić wyłącznie z ważnych powodów na mocy prawomocnego orzeczenia sądu.

Art. 30. § 1. Prawo wspólnika do prowadzenia spraw spółki i reprezentowania jej dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki.

§ 2. Prawa reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich.

Art. 31. § 1. Wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika wówczas, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (subsydiarna odpowiedzialność wspólnika).

§ 2. Przepis § 1 nie stanowi przeszkody do wniesienia powództwa przeciwko wspólnikowi zanim egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna.

§ 3. Subsydiarna odpowiedzialność wspólnika, nie dotyczy zobowiązań spółki powstałych przed jej wpisem do rejestru.

Art. 32. Osoba przystępująca do spółki istniejącej odpowiada za zobowiązania spółki powstałe przed dniem jej przystąpienia.

Art. 33. Kto zawiera umowę spółki jawnej z przedsiębiorcą jednoosobowym, odpowiada także za zobowiązania powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa przed dniem utworzenia spółki.

Art. 34. Postanowienia umowne, niezgodne z przepisami art. 31 - 33, nie wywierają skutków wobec osób trzecich.

Art. 35. § 1. Wspólnik, pozwany z tytułu odpowiedzialności za zobowiązania spółki, może przedstawić wierzycielowi zarzuty przysługujące spółce wobec wierzyciela.

§ 2. Jeżeli zarzut wymaga złożenia oświadczenia woli przez spółkę celem uchylecia się od skutków prawnych oświadczenia woli, potrącenia lub w innych podobnych przypadkach, wspólnik może odmówić zaspokojenia wierzyciela, dopóki spółka nie złoży takiego oświadczenia. Wierzyciel może wyznaczyć spółce 14 dniowy termin do złożenia oświadczenia woli, po którego bezskutecznym upływie wspólnik lub wierzyciel może wykonać służące mu uprawnienia.

Art. 36. § 1. W czasie trwania spółki wspólnik nie może żądać od dłużnika zapłaty przypadającego na niego udziału w wierzytelności spółki, ani przedstawić do potrącenia wierzytelności spółki swojemu wierzycielowi osobistemu.

§ 2. Dłużnik spółki nie może przedstawić spółce do potrącenia wierzytelności, jaka mu służy wobec jednego ze wspólników.

Rozdział 3. Stosunki wewnętrzne spółki

Art. 37. § 1. Przepisy rozdziału mają zastosowanie, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

§ 2. Umowa spółki nie może ograniczyć lub wyłączyć przepisów art. 38.

Art. 38. § 1. Nie można powierzyć prowadzenia spraw spółki osobom trzecim z wyłączeniem wspólników.

§ 2. Nieważne jest umowne ograniczenie prawa wspólnika do osobistego zasięgania informacji o stanie majątku i interesów spółki oraz umowne ograniczenie prawa do osobistego przeglądania ksiąg i dokumentów spółki.

Art. 39. § 1. Każdy wspólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy nie przekraczające zakresu zwykłych czynności spółki.

§ 3. Jeżeli jednak przed załatwieniem sprawy, o której mowa w § 2, choćby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwi się jej przeprowadzeniu, potrzebna jest uprzednia uchwała wspólników.

Art. 40. § 1. Prowadzenie spraw spółki może być powierzone jednemu lub kilku wspólnikom bądź na mocy umowy spółki, bądź na podstawie późniejszej uchwały wspólników. Pozostali wspólnicy są wówczas wyłączeni od prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Jeżeli prowadzenie spraw spółki powierzono kilku wspólnikom, do prowadzenia przez nich spraw spółki stosuje się przepisy ustawy dotyczące prowadzenia spraw przez wszystkich wspólników. Uchwałę wszystkich wspólników zastępuje wówczas uchwała tych wspólników, którym powierzono prowadzenie spraw spółki.

Art. 41. § 1. Ustanowienie prokury wymaga zgody wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Odwołać prokurę może każdy wspólnik mający prawo prowadzenia spraw spółki.

Art. 42. Jeżeli w sprawach, nie przekraczających zwykłych czynności spółki, potrzebna jest uchwała wspólników, wymagana jest jednomyślność wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki.

Art. 43. W sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki, potrzebna jest zgoda wszystkich wspólników, w tym także wspólników wyłączonych od prowadzenia spraw spółki.

Art. 44. Wspólnik mający prawo prowadzenia spraw spółki, może bez uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby wyrządzić spółce poważne straty.

Art. 45. Prawa i obowiązki wspólników prowadzących sprawy spółki ocenia się w stosunku między nimi a spółką według przepisów o zleceniu, a w przypadku, gdy wspólnik działa w imieniu spółki bez umocowania, albo gdy wspólnik, uprawniony do prowadzenia spraw, przekracza swe uprawnienia - według przepisów o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 46. Wspólnik, prowadzący sprawy spółki, nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę.

Art. 47. Z ważnych powodów prawo prowadzenia spraw spółki może być wspólnikowi odebrane na mocy prawomocnego orzeczenia sądu; dotyczy to również zwolnienia wspólnika od obowiązku prowadzenia spraw spółki.

Art. 48. § 1. W razie wątpliwości uważa się, że wkłady wspólników są równe.

§ 2. Wkład wspólnika może polegać na przeniesieniu lub obciążeniu własności rzeczy lub innych praw, a także na dokonaniu innych świadczeń na rzecz spółki.

§ 3. Domniemywa się, że prawa, które wspólnik zobowiązuje się wnieść do spółki, są przenoszone na spółkę.

Art. 49. Jeżeli wspólnik zobowiązał się wnieść do spółki rzeczy inne niż pieniądze na własność lub do używania, wówczas do jego obowiązku świadczenia i ryzyka przypadkowej utraty przedmiotu świadczenia stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży lub o najmie.

§ 2. Wspólnik nie jest uprawniony ani zobowiązany do podwyższenia umówionego wkładu.

Art. 50. Udział kapitałowy wspólnika jest równy wysokości wkładu.

Art. 51. § 1. Każdy wspólnik ma prawo do równego udziału w zyskach i uczestniczy w stratach w tym samym stosunku bez względu na rodzaj i wartość wkładu.

§ 2. Określony w umowie spółki udział wspólnika w zysku odnosi się, w razie wątpliwości, także do jego udziału w stratach.

§ 3. Umowa spółki może zwolnić wspólnika od udziału w stratach.

Art. 52. § 1. Wspólnik może żądać podziału i wypłaty całości zysku z końcem każdego roku obrotowego.

§ 2. Jeżeli skutkiem poniesionych przez spółkę strat udział kapitałowy wspólnika został uszczuplony, zysk przeznacza się w pierwszej kolejności na uzupełnienie udziału wspólnika.

Art. 53. Wspólnik ma prawo żądać corocznie wypłacenia odsetek w wysokości pięciu procent od swojego udziału kapitałowego, nawet gdy spółka poniosła straty.

Art. 54. § 1. Zmniejszenie udziału kapitałowego wymaga zgody pozostałych wspólników.

§ 2. Wspólnik nie może potrącać wierzytelności, przysługującej mu wobec spółki, z wierzytelnością spółki, która przysługuje spółce wobec wspólnika z tytułu wyrządzenia szkody.

Art. 55. § 1. Jeżeli wspólnik zawrze inną umowę spółki lub przeniesie na osobę trzecią niektóre prawa z tytułu uczestnictwa w spółce, wówczas ani jego wspólnik ani następcą prawny nie stają się wspólnikami spółki jawnej, a w szczególności nie służy im uprawnienie do zasięgania informacji o stanie majątku i interesów tej spółki.

§ 2. W czasie trwania spółki żaden ze wspólników nie może domagać się podziału majątku spółki.

Art. 56. § 1. Wspólnik obowiązany jest powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesami spółki.

§ 2. W szczególności nie wolno wspólnikowi bez wyraźnego lub domniemanego zezwolenia pozostałych wspólników zajmować się interesami konkurencyjnymi, ani też uczestniczyć w spółce

konkurencyjnej jako wspólnik jawny lub członek organów spółki.

Art. 57. § 1. Każdy wspólnik ma prawo żądać wydania spółce korzyści, jakie wspólnik naruszający zakaz konkurencji osiągnął lub odszkodowania.

§ 2. Roszczenia, o których mowa w § 1, przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od dnia, gdy wszyscy pozostali wspólnicy dowiedzieli się o naruszeniu zakazu, nie później jednak niż z upływem trzech lat.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 nie ograniczają uprawnień wspólników, o których mowa w art. 63.

Rozdział 4. Rozwiązanie spółki i wystąpienie wspólnika

Art. 58. Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w umowie spółki,
- 2) jednomyślna uchwała wszystkich wspólników,
- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości,
- 5) wypowiedzenie umowy spółki przez wspólnika lub wierzyciela wspólnika,
- 6) prawomocne orzeczenie sądu.

Art. 59. Spółkę uważa się za przedłużoną milcząco na czas nieoznaczony, jeżeli mimo istnienia powodów rozwiązania, przewidzianych w umowie, prowadzi nadal swoją działalność za zgodą wszystkich wspólników.

Art. 60. Jeżeli umowa spółki stanowi, że prawa, jakie miał zmarły wspólnik, służą wszystkim spadkobiercom wspólnie, a nie zawiera w tym względzie szczególnych postanowień, wówczas do wykonywania tych praw powinni spadkobiercy wskazać spółce jedną osobę. Czynności dokonane przez pozostałych wspólników przed takim wskazaniem wiążą spadkobierców wspólnika.

Art. 61. § 1. Jeżeli spółkę zawarto na czas nieoznaczony, wspólnik może wypowiedzieć umowę spółki na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego.

§ 2. Spółkę, zawartą na czas życia wspólnika, uważa się za zawartą na czas nie oznaczony.

§ 3. Wypowiedzenia dokonuje się w formie pisemnego oświadczenia, które należy złożyć pozostałym wspólnikom albo wspólnikowi uprawnionemu do reprezentowania spółki.

Art. 62. § 1. W czasie trwania spółki wierzyciele wspólnika mogą uzyskać zajęcie tylko tych praw służących wspólnikowi z tytułu udziału w spółce, którymi wspólnikowi wolno rozporządzać.

§ 2. Jeżeli w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przeprowadzono bezskutecznie egzekucję z ruchomości wspólnika, wówczas jego wierzyciel osobisty, który na podstawie prawomocnego tytułu egzekucyjnego uzyskał zajęcie roszczeń, służących wspólnikowi w przypadku jego wystąpienia lub rozwiązania spółki, może wypowiedzieć umowę spółki na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego, nawet gdy umowa spółki była zawarta na czas oznaczony. Jeżeli umowa spółki przewiduje krótszy termin wypowiedzenia, wierzyciel może skorzystać z terminu umownego.

Art. 63. § 1. Każdy wspólnik może z ważnych powodów żądać rozwiązania spółki przez sąd.

§ 2. Jeżeli jednak ważny powód zachodzi po stronie jednego ze wspólników, sąd może na wniosek

pozostałych wspólników orzec o wyłączeniu tego wspólnika ze spółki.

§ 3. Przeciwnie postanowienie umowy jest nieważne.

Art. 64. § 1. Pomimo śmierci lub upadłości wspólnika oraz pomimo wypowiedzenia umowy spółki przez wspólnika lub jego wierzyciela osobistego, spółka trwa nadal pomiędzy pozostałymi wspólnikami, jeżeli umowa spółki tak stanowi lub pozostali wspólnicy tak postanowią.

§ 2. Uzgodnienie takie powinno w przypadku śmierci lub upadłości nastąpić bezzwłocznie, w razie zaś wypowiedzenia przed upływem terminu wypowiedzenia. W przeciwnym razie spadkobiercy, syndyk, wspólnik, który wypowiedział umowę spółki, a także jego wierzyciel osobisty, mogą domagać się przeprowadzenia likwidacji.

Art. 65. § 1. W przypadkach wystąpienia wspólnika ze spółki wysokość udziału wspólnika lub jego spadkobierców oznacza się na podstawie osobnego bilansu, uwzględniającego wartość godziwą przedsiębiorstwa spółki.

§ 2. Jako dzień bilansowy przyjęć należy w razie wypowiedzenia - ostatni dzień roku obrotowego, w którym upłynął termin wypowiedzenia, w przypadku śmierci lub upadłości - dzień śmierci albo ogłoszenia upadłości, w razie wyłączenia wspólnika na mocy prawomocnego orzeczenia sądu - dzień wniesienia pozwu.

§ 3. Obliczony w ten sposób udział powinien być wypłacony w gotówce. Rzeczy, wniesione do spółki przez wspólnika tylko do używania zwraca się w naturze.

§ 4. Jeżeli udział wspólnika występującego lub spadkobiercy wspólnika przy rozliczeniu wykazuje stratę, jest on obowiązany zapłacić spółce przypadającą na niego część straty.

§ 5. Wspólnik występujący lub spadkobierca wspólnika uczestniczą w zysku i stratach ze spraw jeszcze nie zakończonych, nie mają jednak wpływu na ich prowadzenie. Mogą oni żądać wyjaśnień, rachunków i podziału zysku i strat z końcem każdego roku obrotowego.

Art. 66. Jeżeli w spółce, składającej się z dwóch wspólników, po stronie jednego z nich zaistnieje powód rozwiązania spółki, sąd może przyznać drugiemu wspólnikowi prawo do przejęcia majątku spółki z obowiązkiem rozliczenia się z występującym wspólnikiem zgodnie z art. 65. Sąd orzeka na wniosek jednego lub obu wspólników.

Rozdział 5. Likwidacja

Art. 67. § 1. W razie zaistnienia powodu rozwiązania spółki, należy dokonać jej likwidacji, chyba że wspólnicy uzgodnili inny sposób zakończenia działalności spółki.

§ 2. W przypadku wypowiedzenia umowy spółki przez wierzyciela osobistego wspólnika lub ogłoszenia upadłości wspólnika porozumienie w sprawie zakończenia działalności spółki po zaistnieniu powodu rozwiązania spółki wymaga zgody odpowiednio wierzyciela osobistego lub syndyka upadłości.

Art. 68. W okresie likwidacji do spółki stosuje się przepisy dotyczące stosunków zewnętrznych i wewnętrznych spółki, jeżeli przepisy rozdziału nie stanowią inaczej lub z celu likwidacji nie wynika co innego.

Art. 69. W okresie likwidacji zakaz konkurencji obowiązuje tylko osoby będące likwidatorami.

Art. 70. § 1. Likwidatorami są wszyscy wspólnicy. Wspólnicy mogą powołać na likwidatorów tylko niektórych

spośród siebie, jak również osoby spoza swego grona. Uchwała wymaga jednomyślności, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. Na miejsce wspólnika upadłego wchodzi syndyk upadłości.

Art. 71. § 1. Sąd rejestrowy może z ważnych powodów na wniosek bądź wspólnika, bądź innej osoby zainteresowanej ustanowić likwidatorami tylko niektórych spośród wspólników, jak również inne osoby.

§ 2. Przeciwnie postanowienie umowy jest nieważne.

Art. 72. Likwidatorzy mogą być odwołani tylko w drodze jednomyślnej uchwały wspólników.

Art. 73. § 1. Z ważnych powodów sąd rejestrowy może na wniosek wspólnika lub osoby zainteresowanej odwołać likwidatorów.

§ 2. Likwidatorów, ustanowionych przez sąd, tylko sąd może odwołać.

§ 3. Przeciwnie postanowienia umowy są nieważne.

Art. 74. § 1. Otwarcie likwidacji, nazwiska i imiona likwidatorów oraz ich adresy, sposób reprezentowania spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym względzie zmiany należy zgłosić celem wpisania do rejestru, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki. Każdy likwidator ma prawo i obowiązek dokonania zgłoszenia.

§ 2. Do zgłoszenia, o którym mowa w § 1, należy dołączyć złożone wobec sądu albo poświadczone notarialnie wzory podpisów likwidatorów.

§ 3. Wpis likwidatorów ustanowionych przez sąd i wykreślenie likwidatorów przez sąd odwołanych następuje z urzędu.

§ 4. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodatkiem oznaczenia "w likwidacji".

Art. 75. W przypadku, gdy jest kilku likwidatorów, upoważnieni są oni do reprezentowania spółki łącznie, chyba że wspólnicy lub sąd powołujący likwidatorów postanowili inaczej.

Art. 76. W sprawach, w których potrzebna jest uchwała likwidatorów, rozstrzyga większość głosów, chyba że wspólnicy lub sąd powołujący likwidatorów postanowili inaczej.

Art. 77. § 1. Likwidatorzy powinni zakończyć bieżące interesy spółki,ściągnąć wierzytelności, wypełnić zobowiązania i spieniężyć majątek spółki. Nowe interesy mogą wszczynać tylko wówczas, gdy jest to potrzebne do ukończenia spraw w toku.

§ 2. W stosunku wewnętrznym likwidatorzy są obowiązani stosować się do uchwał wspólników. Likwidatorzy ustanowieni przez sąd powinni stosować się do jednomyślnych uchwał powziętych przez wspólników oraz przez te osoby zainteresowane, które spowodowały ich ustanowienie.

Art. 78. § 1. W granicach swoich kompetencji, określonych w art. 77 § 1, likwidatorzy mają prawo reprezentowania spółki i prowadzenia jej spraw. Ograniczenie ich kompetencji nie ma skutku względem osób trzecich.

§ 2. Wobec osób trzecich działających w dobrej wierze czynności podjęte przez likwidatorów uważa się

za czynności likwidacyjne.

Art. 79. § 1. Otwarcie likwidacji powoduje wygaśnięcie prokury.

§ 2. W okresie likwidacji prokura nie może być ustanowiona.

Art. 80. Za zobowiązania spółki zaciągnięte w okresie likwidacji spadkobiercy wspólnika odpowiadają według przepisów o odpowiedzialności za długi spadkowe.

Art. 81. § 1. Likwidatorzy sporządzają bilans na dzień rozpoczęcia i zakończenia likwidacji.

§ 2. W przypadku, gdy likwidacja trwa dłużej niż rok, sprawozdanie finansowe należy sporządzić na dzień kończący każdy rok obrotowy.

Art. 82. § 1. Z majątku spółki spłaca się przede wszystkim zobowiązania spółki oraz pozostawia się odpowiednie kwoty na pokrycie zobowiązań nie wymagalnych lub spornych.

§ 2. Pozostały majątek dzieli się między wspólników stosownie do postanowień umowy spółki. W przypadku braku stosownych postanowień umowy spłaca się wspólnikom udziały. Nadwyżkę dzieli się między wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczą oni w zysku.

§ 3. Rzeczy wniesione przez wspólnika do spółki tylko do używania zwraca się wspólnikowi w naturze.

Art. 83. Jeżeli majątek spółki nie wystarcza na spłatę długów i udziałów, niedobór dzieli się między wspólników według postanowień umowy, a w przypadku braku stosownych postanowień umowy w stosunku, w jakim wspólnicy uczestniczą w stratach. W przypadku niewypłacalności jednego ze wspólników przypadająca na niego część niedoboru dzieli się między pozostałych wspólników w takim samym stosunku.

Art. 84. § 1. Likwidatorzy powinni zgłosić ukończenie likwidacji i złożyć wniosek o wykreślenie spółki z rejestru handlowego. W przypadku rozwiązania spółki bez przeprowadzenia likwidacji, obowiązek złożenia wniosku ciąży na wspólnikach.

§ 2. Księgi i dokumenty rozwiązanej spółki należy oddać na przechowanie wspólnikowi lub osobie trzeciej na okres nie krótszy niż pięć lat. W przypadku braku zgody wspólnika lub osoby trzeciej, przechowawcę wyznacza sąd rejestrowy.

§ 3. Wspólnicy i osoby zainteresowane mają prawo przeglądać księgi i dokumenty.

Art. 85. § 1. W przypadku upadłości spółki jej rozwiązanie następuje po ukończeniu postępowania upadłościowego.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w przypadku, gdy postępowanie kończy się układem lub zostaje z innych przyczyn uchylone lub umorzone.

Dział II. Spółka partnerska

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 86. § 1. Spółką partnerską jest spółka osobowa, utworzona przez wspólników (partnerów) w celu wykonywania określonego wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą.

§ 2. Spółka może być zawiązana w celu wykonywania więcej niż jednego wolnego zawodu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 87. § 1. Partnerami w spółce mogą być wyłącznie osoby fizyczne, uprawnione do wykonywania wolnych zawodów, określonych w art. 88 § 1 lub w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości wydanym na podstawie art. 88 § 2.

§ 2. Wykonywanie wolnego zawodu w spółce może być uzależnione od spełnienia dodatkowych wymagań przewidzianych w odrębnych ustawach.

Art. 88. § 1. Partnerami w spółce mogą być osoby uprawnione do wykonywania następujących zawodów: adwokata, aptekarza, architekta, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, doradcy podatkowego, księgowego, lekarza, lekarza stomatologa, notariusza, pielęgniarki, położnej, radcy prawnego, rzecznika patentowego, rzeczoznawcy majątkowego i tłumacza przysięgłego.

§ 2. Minister Sprawiedliwości może, w drodze rozporządzenia, rozszerzyć wykaz wolnych zawodów, o których mowa w § 1. Wykaz ten może obejmować wyłącznie wolne zawody, których wykonywanie wymaga uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych lub zdania egzaminu w trybie określonym przez ustawę.

Art. 89. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym dziale do spółki partnerskiej stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 90. § 1. Firma spółki partnerskiej powinna zawierać nazwisko co najmniej jednego partnera, dodatkowe oznaczenie "i partner" bądź "i partnerzy" względnie skrót "sp. p." oraz określenie wolnego zawodu lub specjalizacji zawodowej wykonywanej przez wspólników spółki.

§ 2. Firmy z oznaczeniem "i partner" bądź "i partnerzy" lub skrótu tego oznaczenia może używać tylko spółka partnerska.

Art. 91. Umowa spółki partnerskiej powinna zawierać:

- 1) nazwiska i imiona partnerów,
- 2) określenie wolnego zawodu wykonywanego przez partnerów w ramach spółki,
- 3) przedmiot działalności spółki,
- 4) nazwiska i imiona osób, które ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za zobowiązania spółki, w przypadku przewidzianym w art. 95 § 2,
- 5) w przypadku, gdy spółkę reprezentują tylko niektórzy partnerzy, nazwiska i imiona tych osób,
- 6) firmę i siedzibę spółki,
- 7) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 8) określenie wkładów wnoszonych przez każdego partnera.

Art. 92. Umowa spółki partnerskiej powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 93. § 1. Wniosek o wpis spółki partnerskiej do rejestru powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę, adres spółki oraz adresy partnerów,
- 2) przedmiot działalności;
- 3) nazwiska i imiona partnerów, którzy są uprawnieni do reprezentowania spółki; nie dotyczy to przypadku, gdy umowa spółki nie przewiduje ograniczeń prawa reprezentacji przez partnerów,
- 4) określenie wolnego zawodu zgodnego z zakresem działalności spółki,
- 5) nazwiska i imiona prokurentów lub osób innych niż partnerzy, uprawnionych do reprezentowania

- spółki,
- 6) nazwiska i imiona osób, które ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za zobowiązania spółki, w przypadku przewidzianym w art. 95 § 2,
- 7) zmiany powyższych danych.

§ 2. Do zgłoszenia spółki partnerskiej do rejestru należy dołączyć dokumenty potwierdzające uprawnienia każdego partnera do wykonywania wolnego zawodu.

Art. 94. Spółka partnerska powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

Rozdział 2. Stosunek do osób trzecich

Art. 95. § 1. Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego, które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług w zakresie przedmiotu działalności spółki.

§ 2. Umowa spółki może przewidywać, że jeden lub większa liczba partnerów ponoszą odpowiedzialność tak jak wspólnicy spółki jawnej.

Art. 96. § 1. Każdy partner ma prawo reprezentować spółkę samodzielnie, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. Odebranie partnerowi wbrew jego woli prawa reprezentowania spółki może nastąpić tylko z ważnych powodów większością trzech czwartych głosów w obecności co najmniej dwóch trzecich ogólnej liczby partnerów. Umowa spółki może przewidywać surowsze wymogi do powzięcia uchwały.

§ 3. Odebranie partnerowi prawa reprezentowania spółki na podstawie § 2 staje się skuteczne z chwilą wpisu do rejestru.

§ 4. Umowa spółki może przewidywać powierzenie prawa reprezentowania spółki członkowi zarządu w przypadku określonym w art. 97.

Rozdział 3. Stosunki wewnętrzne spółki

Art. 97. § 1. Umowa spółki partnerskiej może przewidywać, że prowadzenie spraw spółki powierza się zarządowi, którego większość stanowią partnerzy.

§ 2. Do zarządu powołanego zgodnie z § 1 stosuje się odpowiednio przepisy art. 201-211 i art. 293-300 ustawy dotyczące zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Partnerom nie będącym członkami zarządu przysługują wówczas kompetencje rady nadzorczej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Rozdział 4. Rozwiązanie spółki i wystąpienie partnera

Art. 98. § 1. Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w umowie spółki,
- 2) jednomyślna uchwała wszystkich partnerów,

- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) utrata przez wszystkich partnerów prawa do wykonywania wolnego zawodu,
- 5) prawomocne orzeczenie sądu.

§ 2. W przypadku wystąpienia ze spółki wszystkich z wyjątkiem jednego partnera lub gdy tylko jednemu partnerowi przysługuje uprawnienie do wykonywania wolnego zawodu, spółka ulega rozwiązaniu najpóźniej z upływem roku od dnia zaistnienia któregośkolwiek z tych zdarzeń.

Art. 99. Przepisy art. 59-62 i art. 64-66 stosuje się w przypadku:

- 1) śmierci partnera,
- 2) wszczęcia postępowania upadłościowego wobec partnera,
- 3) wypowiedzenia umowy spółki przez partnera,
- 4) wypowiedzenia spółki przez wierzyciela osobistego partnera.

Art. 100. § 1. W przypadku utraty przez partnera prawa do wykonywania zawodu, powinien on wystąpić ze spółki najpóźniej z końcem roku obrotowego, w którym utracił prawo wykonywania zawodu.

§ 2. Wystąpienie następuje przez oświadczenie złożone spółce na piśmie skierowane do partnera uprawnionego do reprezentowania spółki.

§ 3. Po bezskutecznym upływie terminu określonego w § 1 uważa się, że partner wystąpił ze spółki w ostatnim dniu tego terminu.

§ 4. Do rozliczeń między spółką a występującym partnerem stosuje się odpowiednio art. 65.

Art. 101. § 1. Spadkobierca partnera nie wstępuje do spółki w miejsce zmarłego partnera, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. Umowa spółki może przewidywać korzystniejsze warunki spłaty lub odpowiedzialności za długi spadkobierców partnera niż określone w art. 65.

Dział III. Spółka komandytowa

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 102. Spółką komandytową jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki przynajmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność przynajmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona.

Art. 103. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym dziale, do spółki komandytowej stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 104. § 1. Firma spółki komandytowej powinna zawierać nazwiska jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie "spółka komandytowa", względnie skrót „sp.k.”.

§ 2. Jeżeli komplementariuszem jest osoba prawna, firma spółki komandytowej powinna zawierać pełne brzmienie nazwy lub firmy tej osoby prawnej z dodatkowym oznaczeniem "spółka komandytowa". Nie wyklucza to zamieszczenia nazwiska komplementariusza, który jest osobą fizyczną.

§ 3. Nazwisko komandytariusza nie może być zamieszczane w firmie spółki. W razie zamieszczenia nazwiska komandytariusza w firmie spółki komandytariusz ten odpowiada wobec osób trzecich tak jak komplementariusz.

Art. 105. Umowa spółki komandytowej powinna zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 4) określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika,
- 5) oznaczony kwotowo zakres odpowiedzialności każdego komandytariusza wobec wierzycieli (sumę komandytową).

Art. 106. Umowa spółki komandytowej powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 107. § 1. Jeżeli wkładem komandytariusza ma być w całości lub w części świadczenie niepieniężne, umowa spółki określa przedmiot tego świadczenia (aport), jego wartość, jak również osobę wspólnika wnoszącego takie świadczenie niepieniężne.

§ 2. Zobowiązanie do wykonania pracy lub świadczenia usług oraz wynagrodzenie za usługi świadczone przy powstaniu spółki nie mogą stanowić wkładu komandytariusza do spółki, chyba że wartość innych jego wkładów do spółki nie jest niższa od wysokości sumy komandytowej.

§ 3. Jeżeli komplementariuszem jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna, zaś komandytariuszem jest wspólnik tej spółki, nie mogą stanowić wkładu komandytariusza jego udziały w tej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcje tej spółki akcyjnej.

Art. 108. § 1. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, wkład komandytariusza może być wniesiony w wartości niższej niż suma komandytowa. Termin wniesienia pozostałej części wkładu komandytariusza powinien być określony w umowie spółki.

§ 2. Postanowienie wspólników zwalniające komandytariusza z obowiązku wniesienia wkładu jest nieważne.

Art. 109. § 1. Spółka komandytowa powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

§ 2. Osoby, które działały w imieniu spółki po jej zawiązaniu a przed jej wpisem do rejestru, odpowiadają solidarnie.

Art. 110. Wniosek o wpis spółki komandytowej do rejestru powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) nazwiska i imiona albo nazwy lub firmy komplementariuszy oraz odrębnie nazwiska i imiona albo nazwy lub firmy komandytariuszy a także okoliczności dotyczące ograniczenia zdolności wspólnika do czynności prawnych, jeżeli takie istnieją,
- 4) nazwiska i imiona osób uprawnionych do reprezentowania spółki i sposób tego reprezentowania, w przypadku, gdy komplementariusze powierzyli tylko niektórym spośród siebie prowadzenie spraw spółki, zaznaczenie tej okoliczności,
- 5) sumę komandytową,
- 6) zmiany powyższych danych.

Rozdział 2. Stosunek do osób trzecich.

Art. 111. Komandytariusz odpowiada za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli tylko do wysokości sumy komandytowej.

Art. 112 § 1. Komandytariusz jest wolny od odpowiedzialności w granicach wartości wkładu, wniesionego do spółki.

§ 2. W przypadku zwrotu wkładu w całości lub części odpowiedzialność zostaje przywrócona w wysokości równej wartości dokonanego zwrotu.

§ 3. W przypadku uszczuplenia wkładu przez straty, uważa się w stosunku do wierzycieli za zwrot wkładu każdą wypłatę dokonaną przez spółkę na rzecz komandytariusza przed uzupełnieniem wkładu do pierwotnej wysokości. Dokonanie takich wypłat nie wymaga wpisu do rejestru.

§ 4. Komandytariusz nie jest obowiązany do zwrotu tego co pobral tytułem zysku na podstawie sprawozdania finansowego, chyba że działał w złej wierze.

Art. 113. Obniżenie sumy komandytowej nie ma skutku prawnego wobec wierzycieli, których wierzytelności powstały przed chwilą wpisania obniżenia do rejestru.

Art. 114. § 1. Kto przystępuje do istniejącej spółki w charakterze komandytariusza, odpowiada także za zobowiązania spółki istniejące w chwili wpisania go do rejestru.

§ 2. Oświadczenie przystępującego komandytariusza a także oznaczenie jego wkładu wymaga formy aktu notarialnego.

Art. 115. § 1. Jeżeli umowa spółki dopuszcza przyjęcie do spółki nowego komplementariusza dotychczasowy komandytariusz może uzyskać status komplementariusza albo osoba trzecia może przystąpić do spółki w charakterze komplementariusza, za zgodą wszystkich dotychczasowych wspólników.

§ 2. Przyjęcie do spółki nowego komplementariusza odbywa się na zasadach określonych w art. 114.

Art. 116. W przypadku zawarcia umowy spółki komandytowej z przedsiębiorcą prowadzącym przedsiębiorstwo we własnym imieniu i na własny rachunek, komandytariusz odpowiada także za zobowiązania powstałe przy prowadzeniu tego przedsiębiorstwa a istniejące w chwili wpisu spółki do rejestru.

Art. 117. Spółkę reprezentują komplementariusze, których z mocy umowy spółki nie pozbawiono prawa reprezentowania spółki.

Art. 118. § 1. Komandytariusz może reprezentować spółkę jedynie jako pełnomocnik.

§ 2. Jeżeli komandytariusz dokona w imieniu spółki czynności prawnej, nie ujawniając swojego pełnomocnictwa, odpowiada za skutki tej czynności wobec osób trzecich bez ograniczenia; dotyczy to także reprezentowania spółki przez komandytariusza, który nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres.

Art. 119. Postanowienia umowy niezgodne z przepisami rozdziału nie wywołują skutków prawnych wobec osób trzecich.

Rozdział 3. Stosunki wewnętrzne spółki.

Art. 120. § 1. Komandytariusz ma prawo żądać odpisu sprawozdania finansowego za rok obrotowy oraz przeglądać księgi i dokumenty celem sprawdzenia jego rzetelności.

§ 2. Na wniosek komandytariusza sąd rejestrowy może z ważnych powodów zarządzić w każdym czasie udostępnienie mu sprawozdania finansowego lub złożenie innych wyjaśnień, jak również dopuścić komandytariusza do przejrzenia ksiąg i dokumentów.

§ 3. Umowa spółki nie może wyłączyć ani ograniczyć uprawnień komandytariusza, o których mowa w § 1 i § 2.

Art. 121. § 1. Komandytariusz nie ma prawa a także obowiązku prowadzenia spraw spółki, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. W sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki potrzebna jest zgoda komandytariusza, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 3. Ograniczeń, o których mowa w art. 56 i art. 57, nie stosuje się do komandytariusza nie posiadającego uprawnienia do reprezentowania spółki a także do prowadzenia jej spraw, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 122. Na nabywcę praw komandytariusza przechodzą wszystkie prawa i obowiązki zbywcy z wyłączeniem prawa do prowadzenia spraw spółki przewidzianych w umowie spółki oraz pełnomocnictwa do reprezentowania spółki.

Art. 123. § 1. Komandytariusz uczestniczy w zysku spółki proporcjonalnie do jego wkładu rzeczywiście wniesionego do spółki, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. Zysk przypadający komandytariuszowi za dany rok obrotowy jest przeznaczany w pierwszej kolejności na uzupełnienie jego wkładu rzeczywiście wniesionego do wysokości wkładu umówionego.

§ 3. W przypadku wątpliwości komandytariusz uczestniczy w stratach jedynie do wysokości umówionego wkładu.

Rozdział 4. Rozwiązanie spółki i wystąpienie wspólnika

Art. 124. § 1. Śmierć komandytariusza nie stanowi przyczyny rozwiązania spółki. Spadkobiercy komandytariusza powinni wskazać spółce jedną osobę do wykonywania jego praw. Czynności, dokonane przez pozostałych wspólników przed takim wskazaniem, wiążą spadkobierców komandytariusza.

§ 2. Podział udziału komandytariusza między spadkobierców jest skuteczny wobec spółki jedynie za zgodą pozostałych wspólników.

Dział IV. Spółka komandytowo-akcyjna

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 125. Spółką komandytowo-akcyjną jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada wobec wierzycieli bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika, na którego udziały są wystawiane akcje spółki (akcjonariusz), jest ograniczona.
www.inforflex.pl

Art. 126 § 1. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym dziale, do spółki komandytowo-akcyjnej stosuje się:

- 1) w zakresie stosunku prawnego komplementariuszy zarówno między sobą, wobec wszystkich akcjonariuszy, jak i wobec osób trzecich a także do wkładów tychże wspólników do spółki - przepisy dotyczące spółki komandytowej,
- 2) w pozostałych sprawach odpowiednio przepisy dotyczące spółki akcyjnej a w szczególności przepisy dotyczące kapitału zakładowego, wkładów akcjonariuszy, akcji, rady nadzorczej i walnego zgromadzenia.

§ 2. Kapitał akcyjny spółki komandytowo-akcyjnej powinien wynosić co najmniej sto tysięcy złotych.

Art. 127. § 1. Firma spółki komandytowo-akcyjnej powinna zawierać nazwiska jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie "spółka komandytowo-akcyjna", względnie skrót „sp.k.a.”.

§ 2. Jeżeli komplementariuszem jest osoba prawna, firma spółki komandytowo-akcyjnej powinna zawierać pełne brzmienie nazwy lub firmy tej osoby prawnej z dodatkowym oznaczeniem "spółka komandytowo-akcyjna". Nie wyklucza to zamieszczenia nazwiska komplementariusza, który jest osobą fizyczną.

§ 3. Nazwisko akcjonariusza nie może być zamieszczane w firmie spółki. W razie zamieszczenia nazwiska akcjonariusza w firmie spółki akcjonariusz ten odpowiada wobec osób trzecich tak jak komplementariusz.

Rozdział 2. Powstanie spółki

Art. 128. Osoby podpisujące statut są założycielami spółki. Statut powinni podpisać przynajmniej wszyscy komplementariusze.

Art. 129. Statut spółki komandytowo-akcyjnej powinien zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 4) wysokość i oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego komplementariusza,
- 5) wysokość kapitału akcyjnego, sposób jego zebrania, nominalną wartość akcji i ich liczbę ze wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela,
- 6) liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów,
- 7) nazwiska i imiona albo nazwy lub firmy komplementariuszy oraz ich adresy lub siedziby,
- 8) organizację walnego zgromadzenia i rady nadzorczej, jeżeli statut przewiduje powołanie rady nadzorczej.

Art. 130. Statut spółki komandytowo-akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Art. 131. § 1. Komplementariusz może wnieść wkład do spółki komandytowo-akcyjnej na kapitał akcyjny lub na inne fundusze.

§ 2. Wniesienie przez komplementariusza wkładu na kapitał akcyjny nie wyłącza w tej części jego nieograniczonej odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

Art. 132. § 1. Spółka komandytowo-akcyjna powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

§ 2. Osoby, które działały w imieniu spółki po jej zawarciu a przed jej wpisem do rejestru, odpowiadają solidarnie.

Art. 133. Wniosek o wpis spółki komandytowo-akcyjnej do rejestru powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) wysokość kapitału akcyjnego, liczbę i wartość nominalną akcji,
- 4) liczbę akcji uprzywilejowanych i rodzaj uprzywilejowania, jeżeli statut je przewiduje,
- 5) wzmiankę, jaka część kapitału akcyjnego została wpłacona przed zarejestrowaniem,
- 6) nazwiska i imiona albo nazwy lub firmy komplementariuszy oraz okoliczności dotyczące ograniczenia ich zdolności do czynności prawnych, jeżeli takie istnieją,
- 7) nazwiska i imiona osób uprawnionych do reprezentowania spółki i sposób tego reprezentowania; w przypadku, gdy komplementariusze powierzyli tylko niektórym spośród siebie prowadzenie spraw spółki, zaznaczenie tej okoliczności,
- 8) jeżeli przy zawarciu spółki akcjonariusze wnoszą wkłady niepieniężne - zaznaczenie tej okoliczności,
- 9) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 10) zmiany powyższych danych.

Art. 134. Akcjonariusz jest obowiązany jedynie do świadczeń oznaczonych statutem.

Rozdział 3. Stosunek do osób trzecich.

Art. 135. Akcjonariusz nie odpowiada za zobowiązania spółki.

Art. 136. § 1. Jeżeli statut dopuszcza przyjęcie do spółki nowego komplementariusza, dotychczasowy akcjonariusz może uzyskać status komplementariusza albo osoba trzecia może przystąpić do spółki w charakterze komplementariusza, za zgodą wszystkich dotychczasowych komplementariuszy.

§ 2. Oświadczenie nowego komplementariusza a także oznaczenie jego wkładów oraz zgoda na brzmienie statutu wymaga formy aktu notarialnego.

§ 3. Nowy komplementariusz odpowiada także za zobowiązania spółki istniejące w chwili wpisania go do rejestru.

Art. 137. § 1. Spółkę reprezentują komplementariusze, których z mocy statutu nie pozbawiono prawa reprezentowania spółki.

§ 2. Późniejsze pozbawienie komplementariusza prawa reprezentowania spółki stanowi zmianę statutu spółki i wymaga zgody wszystkich pozostałych komplementariuszy.

§ 3. Pozbawienie komplementariusza prawa reprezentowania spółki wbrew jego sprzeciwowi zgłoszonemu do protokołu walnego zgromadzenia lub wyrażonemu w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, może nastąpić jedynie z ważnych powodów na mocy prawomocnego orzeczenia sądu.

§ 4. Pozbawienie komplementariusza prawa reprezentowania spółki wbrew jego sprzeciwowi zgłoszonemu lub wyrażonemu w sposób, o którym mowa w § 3, zwalnia tego wspólnika od odpowiedzialności osobistej za zobowiązania spółki powstałe od chwili dokonania odpowiedniego wpisu w rejestrze.

Art. 138. § 1. Akcjonariusz może reprezentować spółkę jedynie jako pełnomocnik.

§ 2. Jeżeli akcjonariusz dokona czynności prawnej w imieniu spółki, nie ujawniając swojego pełnomocnictwa, odpowiada za skutki tej czynności wobec osób trzecich bez ograniczenia; dotyczy to także reprezentowania spółki przez akcjonariusza, który nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres.

Art. 139. Postanowienia statutu niezgodne z przepisami rozdziału nie wywołują skutków prawnych wobec osób trzecich.

Rozdział 4. Stosunki wewnętrzne spółki.

Art. 140. Sprawy spółki, prawo prowadzenia których przysługuje komplementariuszom nie obejmują spraw przekazanych w dziale niniejszym i w statucie spółki do kompetencji walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej.

Art. 141. § 1. Każdy komplementariusz ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Statut spółki może przewidywać, że prowadzenie spraw spółki powierza się jednemu lub kilku komplementariuszom.

§ 3. Zmiana statutu pozbawiająca prawa prowadzenia spraw spółki lub przyznająca takie prawo komplementariuszowi dotychczas go pozbawionemu wymaga zgody wszystkich pozostałych komplementariuszy.

Art. 142. § 1. W spółce komandytowo-akcyjnej można powołać radę nadzorczą. Jeżeli liczba akcjonariuszy przekracza dziewięć osób, powołanie rady nadzorczej jest obowiązkowe.

§ 2. Członków rady nadzorczej powołuje i odwołuje walne zgromadzenie.

§ 3. Komplementariusz albo jego pracownik nie może być członkiem rady nadzorczej.

§ 4. Jeżeli komplementariusz objął lub nabył akcje spółki komandytowo-akcyjnej nie wykonuje on prawa głosu z tych akcji przy podejmowaniu uchwał, o których mowa w § 2. Nie może on również być pełnomocnikiem pozostałych akcjonariuszy na walnym zgromadzeniu przy podejmowaniu takich uchwał.

§ 5. Przepisy § 3 i § 4 nie dotyczą komplementariusza pozbawionego prawa prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania.

Art. 143. § 1. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

§ 2. Do rady nadzorczej spółki komandytowo-akcyjnej nie stosuje się przepisów art. 383. Rada nadzorcza jednak może delegować swoich członków do czasowego wykonywania czynności komplementariuszy wówczas, gdy żaden z komplementariuszy, uprawnionych do prowadzenia spraw spółki i do jej reprezentowania, nie może sprawować swoich czynności.

§ 3. W przypadkach określonych w statucie rada nadzorcza wykonuje uchwały walnego zgromadzenia. Rada nadzorcza może wytoczyć w imieniu spółki powództwo o odszkodowanie przeciwko komplementariuszom nie pozbawionym prawa prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania. Przepisy art. 483-490 stosuje się.

Art. 144. W spółce komandytowo-akcyjnej, w której nie powołano rady nadzorczej, przy podejmowaniu czynności wymienionych w art. 143 § 3 i w art. 378, spółkę reprezentuje pełnomocnik powołany uchwałą walnego zgromadzenia.

Art. 145. § 1. Spółka komandytowo-akcyjna powinna mieć walne zgromadzenie. Walne zgromadzenie może być zwyczajne i nadzwyczajne.

§ 2. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu ma akcjonariusz oraz komplementariusz także w przypadku, gdy nie jest akcjonariuszem spółki komandytowo-akcyjnej.

§ 3. Każda akcja objęta lub nabyta przez osobę, która nie jest komplementariuszem daje prawo do jednego głosu, chyba że statut stanowi inaczej. Nie można całkowicie pozbawić akcjonariusza prawa głosu.

§ 4. Każda akcja objęta lub nabyta przez komplementariusza daje prawo jednego głosu.

Art. 146. § 1. Uchwały walnego zgromadzenia oprócz innych spraw, wymienionych w dziale niniejszym lub w statucie wymagają:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania komplementariuszy z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego spółki za rok ubiegły,
- 2) udzielenie komplementariuszom prowadzącym sprawy spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków,
- 3) udzielenie członkom rady nadzorczej absolutorium z wykonania przez nich obowiązków,
- 4) wybór biegłego rewidenta, chyba że statut przewiduje w tej sprawie kompetencję rady nadzorczej,
- 5) rozwiązanie spółki.

§ 2. Zgody wszystkich komplementariuszy wymagają pod rygorem nieważności uchwały walnego zgromadzenia w sprawach:

- 1) powierzenia prowadzenia spraw oraz reprezentowania spółki jednemu lub kilku komplementariuszom,
- 2) podziału zysku za rok obrotowy w części przypadającej akcjonariuszom,
- 3) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki oraz ustanowienia na nim prawa użytkownika,
- 4) zbycia nieruchomości spółki,
- 5) podwyższenia i obniżenia kapitału akcyjnego,
- 6) emisji obligacji,
- 7) połączenia i przekształcenia spółki,
- 8) zmiany statutu,
- 9) rozwiązania spółki,
- 10) innych czynności przewidzianych w dziale niniejszym lub w statucie.

§ 3. Zgody większości komplementariuszy wymagają pod rygorem nieważności uchwały walnego zgromadzenia w sprawach:

- 1) podziału zysku za rok obrotowy w części przypadającej komplementariuszom,
- 2) sposobu pokrycia straty za ubiegły rok obrotowy.

Art. 147. § 1. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, komplementariusz oraz akcjonariusz uczestniczą w zysku spółki proporcjonalnie do ich wkładów rzeczywiście wniesionych do spółki.

§ 2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, komplementariuszowi nie pozbawionemu prawa prowadzenia spraw spółki, który pobiera wynagrodzenie z tytułu podejmowania czynności wymienionych w art. 137 § 1 i art. 140, nie przysługuje udział w zysku spółki w części odpowiadającej wkładowi jego pracy do spółki.

Rozdział 5. Rozwiązanie spółki i wystąpienie wspólnika.

Art. 148 § 1. Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w statucie,
- 2) uchwała walnego zgromadzenia o rozwiązaniu spółki,
- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) śmierć, ogłoszenie upadłości lub wystąpienie jedynego komplementariusza, chyba że statut stanowi inaczej,
- 5) inne przyczyny przewidziane prawem.

§ 2. Ogłoszenie upadłości akcjonariusza nie stanowi przyczyny rozwiązania spółki.

Art. 149 § 1. Wypowiedzenie spółki przez komplementariusza i jego wystąpienie ze spółki jest dopuszczalne, jeżeli statut tak stanowi. Przepisy dotyczące spółki jawnej stosuje się.

§ 2. Akcjonariuszowi nie przysługuje prawo wypowiedzenia umowy spółki.

Rozdział 6. Likwidacja spółki.

Art. 150. Jeżeli przepisy niniejszego tytułu nie stanowią inaczej, do likwidacji spółki komandytowo-akcyjnej stosuje się przepisy dotyczące likwidacji spółki akcyjnej.

Art. 151. Likwidatorami są komplementariusze nie pozbawieni prawa prowadzenia spraw spółki, chyba że statut lub uchwała walnego zgromadzenia powzięta za zgodą wszystkich komplementariuszy stanowi inaczej.

Tytuł III. Spółki kapitałowe

Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Rozdział 1. Powstanie spółki

Art. 152. § 1. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być utworzona przez jedną lub więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki.

Art. 153. § 1. Kapitał zakładowy spółki dzieli się na udziały o równej lub nierównej wysokości.

§ 2. Umowa spółki przewiduje, że wspólnik może mieć tylko jeden lub większą liczbę udziałów. Jeżeli wspólnik może mieć więcej niż jeden udział, wówczas wszystkie udziały w kapitale zakładowym powinny być równe i są niepodzielne.

Art. 154. Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej pięćdziesiąt tysięcy złotych. Wysokość udziału nie może być mniejsza niż pięćset złotych.

Art. 155. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mające siedzibę za granicą mogą tworzyć oddziały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Warunki tworzenia takich oddziałów określa odrębna ustawa.

Art. 156. § 1. W spółce jednoosobowej jedyny wspólnik wykonuje wszystkie uprawnienia przysługujące zgromadzeniu wspólników zgodnie z przepisami niniejszego działu. Przepisów art. 247 § 2 nie stosuje się.

§ 2. Jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być zawiązana przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 157. § 1. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna określać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) czas trwania spółki, jeżeli umowa zostaje zawarta na czas oznaczony,
- 4) wysokość kapitału zakładowego,
- 5) czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział,
- 6) liczbę i wysokość udziałów objętych przez poszczególnych wspólników.

§ 2. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 158. § 1. Jeżeli wkładem do spółki w celu pokrycia udziału ma być w całości lub w części świadczenie niepieniężne (aport), umowa spółki musi szczegółowo określać przedmiot tego świadczenia oraz osobę wspólnika wnoszącego aport, jak również liczbę i wysokość objętych w zamian udziałów.

§ 2. Wynagrodzenia za usługi świadczone przy powstaniu spółki nie można wypłacać ze środków wpłaconych na kapitał zakładowy jak również zaliczać na poczet wkładu wspólnika.

Art. 159. Jeżeli wspólnikowi mają być przyznane szczególne korzyści lub jeżeli na wspólników mają być nałożone – oprócz wniesienia wkładów na pokrycie udziałów - inne obowiązki wobec spółki, należy to pod rygorem nieważności dokładnie określić w umowie spółki.

Art. 160. Firma spółki może być obrana dowolnie, nie może jednak wprowadzać w błąd co do określonego w umowie spółki zakresu jej działalności oraz powinna zawierać dodatkowe oznaczenie "spółka z ograniczoną odpowiedzialnością", względnie skrót "spółka z o.o." albo "sp. z o.o."

Art. 161. § 1. Z chwilą zawarcia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji.

§ 2. Spółka w organizacji jest reprezentowana przez zarząd lub pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą wspólników.

§ 3. Osoby, które działały w imieniu spółki w organizacji, odpowiadają solidarnie.

§ 4. Odpowiedzialność osób, o których mowa w § 3, ustaje wobec spółki z chwilą zatwierdzenia ich czynności przez zgromadzenie wspólników.

Art. 162. W spółce jednoosobowej w organizacji jedyny wspólnik nie ma prawa reprezentowania spółki. Nie dotyczy to zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego.

Art. 163. Do powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga się:

- 1) zawarcia umowy spółki,
- 2) wniesienia przez wspólników wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego,
- 3) powołania zarządu spółki,
- 4) powołania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli wymaga tego umowa spółki,
- 5) wpisu do rejestru.

Art. 164. § 1. Zarząd zgłasza zawiązanie spółki do sądu rejestrowego miejsca jej siedziby w celu wpisania spółki do rejestru. Wniosek o wpis spółki do rejestru podpisują wszyscy członkowie zarządu.

§ 2. W przypadku stwierdzenia w zgłoszeniu braku usuwalnego sąd rejestrowy wyznaczy spółce w organizacji stosowny termin do jego usunięcia pod rygorem odmowy wpisu do rejestru, z uwzględnieniem przepisu § 3.

§ 3. Sąd rejestrowy nie może odmówić wpisania spółki do rejestru z powodu drobnych uchybień, które nie naruszają interesu spółki oraz interesu publicznego, a nie mogą być usunięte bez poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów.

Art. 165. § 1. Wniosek o wpis spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do rejestru powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) wysokość kapitału zakładowego,
- 4) określenie, czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział,
- 5) nazwiska, imiona i adresy członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki,
- 6) nazwiska i imiona członków rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli umowa spółki wymaga powołania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej,
- 7) jeżeli wspólnicy wnoszą do spółki wkłady niepieniężne, zaznaczenie tej okoliczności,
- 8) czas trwania spółki, jeżeli w umowie jest oznaczony,
- 9) jeżeli umowa wskazuje pismo przeznaczone do ogłoszeń spółki - oznaczenie tego pisma.

§ 2. Wniosek o wpis do rejestru jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinien również zawierać nazwisko i imię albo nazwę lub firmę i siedzibę, oraz adres jedyne go wspólnika, a także wzmiankę, iż jest on jedynym wspólnikiem spółki.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie nabycia przez jednego wspólnika wszystkich udziałów po zarejestrowaniu spółki.

Art. 166. § 1. Do zgłoszenia spółki należy dołączyć:

- 1) umowę spółki,
- 2) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich wspólników w całości wniesione,
- 3) jeżeli o powołaniu członków organów spółki nie stanowi akt notarialny zawierający umowę spółki - dowód ich ustanowienia z wyszczególnieniem składu osobowego.

§ 2. Jednocześnie ze zgłoszeniem należy złożyć podpisaną przez wszystkich członków zarządu listę wspólników z podaniem nazwiska i imienia lub nazwy (firmy) oraz liczby i wysokości udziałów każdego z nich.

Art. 167. Wszelkie zmiany danych wymienionych w art. 165 zarząd powinien zgłosić sądowi rejestrowemu w celu wpisania do rejestru.

Art. 168. Do zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego w sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy działu VI tytułu II księgi drugiej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 169. Jeżeli zawiązanie spółki nie zostało zgłoszone do sądu rejestrowego w terminie sześciu miesięcy od dnia zawarcia umowy spółki lub jeżeli postanowienie sądu odmawiające zarejestrowania stało się prawomocne, umowa traci moc obowiązującą.

Art. 170. Czynności likwidacyjne spółki w organizacji prowadzą członkowie zarządu, chyba że uchwała wspólników stanowi inaczej. Jeżeli spółka w organizacji nie ma zarządu, sąd właściwy ze względu na siedzibę spółki wyznaczy likwidatora

Art. 171. Po wpisie spółki do rejestru zarząd powinien w ciągu dwóch tygodni złożyć we właściwym urzędzie skarbowym poświadczony przez siebie odpis umowy spółki oraz wskazać sąd, w którym spółka została wpisana do rejestru, podając dzień i numer wpisu do rejestru.

Art. 172 § 1. Jeżeli po wpisie spółki do rejestru zostaną stwierdzone braki wynikłe z niedopełnienia przepisów prawa, sąd rejestrowy z urzędu lub na wniosek osób mających w tym interes prawny wzywa spółkę do usunięcia braków i wyznacza w tym celu odpowiedni termin.

§ 2. Jeżeli spółka nie uczyni zadość wezwaniu, sąd rejestrowy może nakładać grzywny według zasad określonych w art. 24 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Art. 173. § 1. W przypadku, gdy wszystkie udziały spółki przysługują jednemu wspólnikowi lub jednemu wspólnikowi i spółce, oświadczenie woli takiego wspólnika składane spółce wymaga formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. W przypadku, gdy wspólnik, o którym mowa w § 1, jest zarazem jedynym zarządcą spółki, czynność prawna między tym wspólnikiem a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego.

§ 3. O każdorazowym dokonaniu czynności prawnej, o której mowa w § 2, notariusz zawiadamia sąd rejestrowy, przysyłając do sądu wypis aktu notarialnego.

Rozdział 2. Prawa i obowiązki wspólników

Art. 174. § 1. Jeżeli ustawa lub umowa spółki nie stanowi inaczej, wspólnicy mają równe prawa i obowiązki w spółce.

§ 2. Jeżeli umowa spółki przewiduje udziały o szczególnych uprawnieniach, uprawnienia te powinny być w umowie dokładnie określone (udziały uprzywilejowane).

§ 3. Uprzywilejowanie może dotyczyć w szczególności prawa głosu, prawa do dywidendy lub sposobu uczestniczenia w podziale majątku w razie likwidacji spółki.

§ 4. Uprzywilejowanie dotyczące prawa głosu nie może przyznawać uprawnionemu więcej niż trzy głosy na jeden udział. Uprzywilejowanie dotyczące dywidendy nie może naruszać przepisów art. 196.

§ 5. Spółka może uzależnić przyznanie szczególnych uprawnień od spełnienia dodatkowych świadczeń na rzecz spółki.

§ 6. Na udziały lub prawa do zysków w spółce nie mogą być wystawiane dokumenty na okaziciela, jak również dokumenty imienne lub na zlecenie.

Art. 175. § 1. Jeżeli wartość wkładów niepieniężnych do spółki została znacznie zawyżona w stosunku do ich rzeczywistej wartości w dniu zawarcia umowy spółki, wspólnik, który wniósł taki wkład oraz członkowie zarządu, którzy wiedząc o tym zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać spółce brakującą wartość.

§ 2. Od obowiązku określonego w § 1 wspólnik oraz członkowie zarządu nie mogą być zwolnieni.

Art. 176. § 1. Jeżeli wspólnik ma być zobowiązany do powtarzających się świadczeń niepieniężnych, w umowie spółki należy oznaczyć rodzaj i zakres takich świadczeń oraz karę umowną.

§ 2. W przypadku określonym w § 1, zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału, bądź obciążenie udziału, może nastąpić jedynie za zezwoleniem spółki, o którym mowa w art. 182, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 3. Wynagrodzenie wspólnika za takie świadczenia na rzecz spółki jest wypłacane przez spółkę także wówczas, gdy sprawozdanie finansowe nie wykazuje zysku.

§ 4. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 3 nie może przewyższać cen lub stawek przyjętych w obrocie.

Art. 177. § 1. Umowa spółki może zobowiązać wspólników do dopłat w granicach liczbowo oznaczonej wysokości w stosunku do udziału.

§ 2. Dopłaty powinny być nakładane i uiszczane przez wspólników równomiernie w stosunku do ich udziałów.

Art. 178. § 1. Wysokość i terminy dopłat oznaczane są w miarę potrzeby uchwałą wspólników. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, do dopłat tych stosuje się przepisy § 2 i § 3 oraz art. 179.

§ 2. Jeżeli wspólnik nie uiszczył dopłaty w określonym terminie, obowiązany jest do zapłaty odsetek ustawowych; spółka może również żądać naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.

Art. 179. § 1. Dopłaty mogą być zwracane wspólnikom, jeżeli nie są potrzebne na pokrycie strat wykazanych w sprawozdaniu finansowym spółki.

§ 2. Zwrot dopłat może nastąpić po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia o zamierzonym zwrocie w piśmie przeznaczonym do ogłoszeń spółki.

§ 3. Zwrot powinien być dokonany równomiernie wszystkim wspólnikom.

§ 4. Zwrócone dopłaty nie wchodzi w rachubę przy żądaniu nowych dopłat, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 180. Zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz zastawienie udziału powinno być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Art. 181. § 1. Jeżeli według umowy spółki wspólnik może mieć tylko jeden udział, umowa spółki może dopuścić zbycie części udziału.

§ 2. W wyniku podziału nie mogą powstać udziały niższe niż pięćset złotych.

Art. 182. § 1. Zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz zastawienie udziału umowa spółki może uzależnić od zezwolenia spółki albo w inny sposób ograniczyć.

§ 2. Jeżeli zbycie uzależnione jest od zezwolenia spółki, stosuje się przepisy § 3-5, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 3. Zezwolenia udziela zarząd spółki w formie pisemnej. W przypadku, gdy zezwolenia odmówiono, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie, jeżeli istnieją ważne powody.

§ 4. W przypadku, o którym mowa w § 3, spółka może w terminie wyznaczonym przez sąd rejestrowy przedstawić innego nabywcę. W razie braku porozumienia cenę nabycia ustala sąd rejestrowy na wniosek wspólnika lub spółki, po przysłuchaniu w miarę potrzeby jednego lub kilku biegłych.

§ 5. Jeżeli wskazana przez spółkę osoba nie uiściła ceny nabycia w wyznaczonym przez sąd rejestrowy terminie, wspólnik może rozporządzać swobodnie swoim udziałem, jego częścią bądź ułamkową częścią udziału, chyba że nie przyjął oferowanej zapłaty.

Art. 183. § 1. Umowa spółki może ograniczyć lub wykluczyć wstąpienie do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika. W tym przypadku umowa spółki powinna określać warunki spłaty spadkobierców nie wstępujących do spółki, pod rygorem bezskuteczności ograniczenia lub wyłączenia.

§ 2. Umowa spółki może wykluczyć lub w określony sposób ograniczyć podział udziałów między spadkobierców, w przypadku, gdy zmarły wspólnik miał więcej niż jeden udział.

§ 3. Jeżeli według umowy spółki wspólnik mógł mieć tylko jeden udział, udział ten może być podzielony między spadkobierców, chyba że umowa spółki wyłącza lub ogranicza w określony sposób podział tego udziału między spadkobierców. Wskutek podziału nie mogą powstać udziały niższe niż pięćset złotych.

Art. 184. § 1. Współuprawnieni z udziału lub udziałów wykonują swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela; za świadczenia związane z udziałem odpowiadają solidarnie.

§ 2. Jeżeli współuprawnieni nie wskazali wspólnego przedstawiciela, oświadczenia spółki mogą być dokonywane wobec któregokolwiek z nich.

Art. 185. § 1. Jeżeli w drodze egzekucji ma nastąpić sprzedaż udziału, którego zbycie umowa spółki uzależnia od zezwolenia spółki lub w inny sposób ogranicza, spółka ma prawo przedstawić osobę, która nabeździe udział za cenę, jaką określi sąd rejestrowy po przesłuchaniu w miarę potrzeby jednego lub kilku biegłych.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, spółka powinna w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia jej przez sąd rejestrowy o zarządzeniu sprzedaży zgłosić wniosek o przeprowadzenie w tym trybie wyceny udziału.

§ 3. Jeżeli w terminie, określonym w § 2 spółka nie wystąpi z wnioskiem o przeprowadzenie wyceny udziału, albo jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia spółki o ustaleniu ceny nabycia osoba wskazana przez spółkę nie wpłaci komornikowi sądowemu ustalonej ceny, udziały będą sprzedane w trybie przewidzianym w przepisach egzekucyjnych.

§ 4. Przepisy § 1 – 3 stosuje się odpowiednio do zbycia części udziału lub ułamkowej części udziału.

Art. 186. § 1. W przypadku zbycia udziału lub jego części nabywca odpowiada wobec spółki solidarnie ze zbywcą za świadczenia zalegające ze zbytego udziału lub zbytej części udziału. Przepis ten stosuje się również do zbycia ułamkowej części udziału.

§ 2. Roszczenia spółki do zbywcy z tytułu świadczeń określonych w § 1 przedawniają się z upływem lat trzech od dnia, w którym zgłoszono spółce zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału.

Art. 187. O przejściu udziału, jego części lub ułamkowej części udziału na inne osoby oraz o ustanowieniu zastawu lub użytkowania udziału zainteresowani zawiadamiają spółkę, przedstawiając dowód przejścia lub ustanowienia zastawu bądź użytkowania. Przejście udziału, jego części lub ułamkowej części udziału jest skuteczne wobec spółki od chwili, gdy spółka otrzyma od jednego z zainteresowanych zawiadomienie o tym wraz z dowodem dokonania czynności.

Art. 188. § 1. Zarząd jest obowiązany prowadzić księgę udziałów, do której należy wpisywać nazwisko i imię albo nazwę lub firmę i siedzibę każdego wspólnika, adres, liczbę i wysokość jego udziałów oraz ewentualnie

ustanowienie zastawu lub użytkowania, a także wszelkie zmiany dotyczące osób wspólników i przysługujących im udziałów.

§ 2. Każdy wspólnik może przeglądać księgę udziałów.

§ 3. Po każdym wpisaniu zmiany zarząd spółki składa sądowi rejestrowemu podpisaną przez wszystkich członków zarządu nową listę wspólników z wymienieniem liczby i wysokości udziałów każdego z nich oraz wzmianką o ustanowieniu zastawu lub użytkowania udziału.

Art. 189. § 1. W czasie trwania spółki nie wolno zwracać wspólnikom wniesionych wkładów na udział ani w całości, ani w części, chyba że przepisy niniejszego działu stanowią inaczej.

§ 2. Wspólnicy nie mogą otrzymywać z jakiegokolwiek tytułu wypłat z majątku spółki potrzebnego do pełnego pokrycia kapitału zakładowego.

Art. 190. Wspólnikom nie wolno pobierać odsetek od wniesionych wkładów, a także przysługujących im udziałów.

Art. 191. § 1. Wspólnicy mają prawo do udziału w zysku wynikającym z rocznego sprawozdania finansowego i przeznaczonym do podziału uchwałą zgromadzenia wspólników.

§ 2. Umowa spółki może przewidzieć inny sposób podziału zysku, z uwzględnieniem przepisów art. 192 - 197.

§ 3. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, zysk przypadający wspólnikom dzieli się w stosunku do udziałów.

Art. 192. Kwoty przeznaczone do podziału między wspólników nie mogą przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o kwoty przekazane na kapitały (fundusze) rezerwowe w poprzednich latach i pomniejszonego o poniesione straty oraz o kwoty przekazane na fundusze rezerwowe utworzone zgodnie z ustawą lub umową spółki, które nie mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy.

Art. 193. § 1. Uprawnionymi do dywidendy za dany rok obrotowy są wspólnicy, którym udziały przysługiwały w dniu powzięcia uchwały o podziale zysku.

§ 2. Umowa spółki może upoważniać zgromadzenie wspólników do ustalenia dnia, według którego ustala się listę wspólników uprawnionych do dywidendy za dany rok obrotowy (dzień dywidendy).

§ 3. Dzień dywidendy nie może przypadać na dzień późniejszy o dwa miesiące od dnia powzięcia uchwały, o której mowa w art. 191 § 1.

Art. 194. Umowa spółki może upoważnić zarząd do wypłaty wspólnikom zaliczki na poczet dywidendy za rok obrotowy, jeżeli spółka posiada środki wystarczające na wypłatę i przewiduje się zysk za rok obrotowy, za który ma być dokonana wypłata.

Art. 195. § 1. Spółka może wypłacić zaliczkę na poczet dywidendy, jeżeli jej sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy wykazuje zysk. Zaliczka stanowić może najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca ostatniego roku obrotowego, powiększonego o niewypłacone zyski z poprzednich lat obrotowych oraz pomniejszonego o kwoty przekazane na kapitały (fundusze) rezerwowe utworzone zgodnie z ustawą lub umową spółki, które nie mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy.

§ 2. Do zaliczki na poczet dywidendy nie stosuje się przepisów art. 196 i art. 197.

Art. 196. Na udział uprzywilejowany dotyczący dywidendy można przyznać uprawnionemu dywidendę, która przewyższa nie więcej niż o połowę dywidendę przysługującą udziałom nieuprzywilejowanym (dywidenda uprzywilejowana). Udziały uprzywilejowane dotyczące dywidendy nie korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia przed pozostałymi udziałami, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 197. Jeżeli umowa spółki przyznaje prawo do dywidendy uprzywilejowanej nie wypłaconej w latach poprzednich, powinna określać najwyższą liczbę lat, za które dywidenda może być wypłacona z zysku w następnych latach; okres ten nie może przekraczać pięciu lat.

Art. 198. § 1. Wspólnik, który wbrew przepisom prawa lub postanowieniom umowy spółki otrzymał wypłatę (odbiorca), obowiązany jest do jej zwrotu. Członkowie organów spółki, którzy ponoszą odpowiedzialność za taką wypłatę, odpowiadają za jej zwrot spółce solidarnie z odbiorcą.

§ 2. Jeżeli zwrotu wypłaty nie można uzyskać od odbiorcy jak również od osób odpowiedzialnych za wypłatę, za ubytek w majątku spółki, który jest potrzebny do pełnego pokrycia kapitału zakładowego, odpowiadają wspólnicy w stosunku do swoich udziałów. Kwoty, których nie można ściągnąć od poszczególnych wspólników, rozdziela się między pozostałych wspólników w stosunku do udziałów.

§ 3. Zobowiązani nie mogą być zwolnieni od odpowiedzialności, o której mowa w § 1 i § 2.

§ 4. Roszczenia, o których mowa w § 1 i § 2, przedawniają się z upływem trzech lat, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem roszczeń wobec odbiorcy, który wiedział o bezprawności otrzymanej wypłaty.

Art. 199. § 1. Udział może być umorzony jedynie po wpisie spółki do rejestru i tylko wówczas, gdy umowa spółki tak stanowi. Udział może być umorzony albo za zgodą wspólnika w drodze nabycia udziału przez spółkę (umorzenie dobrowolne) albo bez zgody wspólnika (umorzenie przymusowe). Umorzenie przymusowe jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy umowa spółki określa przesłanki takiego umorzenia.

§ 2. Umorzenie udziału jest dokonywane uchwałą wspólników. Uchwała powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia oraz wysokość wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział; wynagrodzenie to nie może być niższe od wartości księgowej udziału. W razie umorzenia przymusowego uchwała powinna również zawierać uzasadnienie.

§ 3. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, umorzenie udziału może nastąpić również na skutek złożenia spółce pisemnego oświadczenia wspólnika o umorzeniu przysługującego mu udziału.

§ 4. Umorzenie udziału, o którym mowa w § 3, może być dokonane jedynie z czystego zysku.

Art. 200. § 1. Spółka nie może obejmować lub nabywać w inny sposób ani przyjmować w zastaw własnych udziałów. Wyjątek stanowi nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń spółki, których nie można zaspokoić z innego majątku wspólnika, oraz nabycie w celu umorzenia udziałów.

§ 2. Jeżeli udziały, nabyte zgodnie z § 1, nie zostaną zbyte w ciągu roku od dnia nabycia, muszą być umorzone według przepisów dotyczących obniżenia kapitału zakładowego, chyba że w spółce został utworzony w celu umorzenia udziałów specjalny fundusz rezerwowy.

§ 3. Udziały własne należy umieścić w bilansie w osobnej pozycji pod nazwą "Udziały własne do zbycia".

§ 4. Przepisy § 1 - 3 stosuje się odpowiednio do części udziału oraz ułamkowej części udziału.

Rozdział 3. Organy spółki

Oddział 1. Zarząd

Art. 201. § 1. Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje ją.

§ 2. Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków.

§ 3. Do zarządu mogą być powołane osoby spośród wspólników lub spoza ich grona.

§ 4. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, członków zarządu powołują i odwołują wspólnicy uchwałą.

Art. 202. § 1. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat do pełnienia funkcji członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia tej funkcji.

§ 2. W przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż jeden rok, jego mandat do pełnienia funkcji członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia tej funkcji, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 3. Jeżeli umowa spółki przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 4. Mandat członka zarządu spółki wygasa również wskutek śmierci lub odwołania go ze składu zarządu.

§ 5. Do złożenia rezygnacji przez członka zarządu stosuje się przepisy art. 746 § 2 i § 3 Kodeksu cywilnego.

Art. 203. § 1. Uchwałą wspólników członek zarządu może być w każdym czasie odwołany, jednakże uchwała taka nie pozbawia go roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu.

§ 2. Umowa spółki może zawierać inne postanowienia, w tym ograniczać prawo odwołania członka zarządu do ważnych powodów.

§ 3. Odwołany członek zarządu jest obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku przygotowania sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym sprawozdania zarządu, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, chyba że akt odwołania stanowi inaczej.

Art. 204. § 1. Prawo członka zarządu do prowadzenia spraw spółki i reprezentowania jej dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki.

§ 2. Prawa członka zarządu do reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Art. 205. § 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania określa umowa spółki. Jeżeli umowa spółki nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo też jednego członka zarządu łącznic z prokurentem.

§ 2. Oświadczenia składane spółce oraz doręczenia jej pism mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 nie wyłączają ustanowienia prokury jednoosobowej lub łącznej i nie ograniczają praw prokurentów wynikających z przepisów o prokurze.

Art. 206. § 1. Pisma i zamówienia handlowe spółki kierowane do oznaczonej osoby powinny zawierać:

- 1) firmę spółki, jej siedzibę i adres,
- 2) oznaczenie sądu rejestrowego i numeru, pod którym spółka jest wpisana do rejestru,
- 3) wzmiankę o likwidacji lub upadłości spółki, w przypadku ich ogłoszenia.

§ 2. Obowiązek określony w § 1 pkt 1 i 2 nie dotyczy pism i zamówień handlowych spółki kierowanych do osób pozostających ze spółką w stałych stosunkach gospodarczych.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio do oddziału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mającej siedzibę za granicą.

Art. 207. Wobec spółki członkowie zarządu podlegają ograniczeniom ustanowionym w niniejszym dziale, w umowie spółki oraz, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, w uchwałach wspólników.

Art. 208. § 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, a umowa spółki nie stanowi inaczej, do wzajemnych stosunków członków zarządu stosuje się przepisy § 2-8.

§ 2. Każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki.

§ 3. Każdy członek zarządu może prowadzić bez uprzedniej uchwały zarządu sprawy nie przekraczające zakresu zwykłych czynności spółki.

§ 4. Jeżeli jednak przed załatwieniem sprawy, o której mowa w § 3, choćby jeden z pozostałych członków zarządu sprzeciwi się jej przeprowadzeniu lub jeżeli sprawa przekracza zakres zwykłych czynności spółki, wymagana jest uprzednia uchwała zarządu.

§ 5. Uchwały zarządu mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu zarządu. Uchwały zarządu są podejmowane bezwzględną większością głosów.

§ 6. Ustanowienie prokury wymaga zgody wszystkich członków zarządu.

§ 7. Odwołać prokurę może każdy członek zarządu.

§ 8. Umowa spółki może przewidywać, że w przypadku równości głosów decyduje głos prezesa zarządu, jak również przyznawać mu określone uprawnienia w zakresie kierowania pracami zarządu.

Art. 209. W przypadku sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego małżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i może żądać odnotowania tego w protokole.

Art. 210. W umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnicy ustanowieni uchwałą zgromadzenia wspólników.

Art. 211. § 1. Członek zarządu nie może bez zezwolenia spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki osobowej lub członek organów spółki kapitałowej. Zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej, w przypadku posiadania w niej co najmniej 10% udziałów lub akcji bądź prawa do powołania co najmniej jednego członka zarządu.

§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, zezwolenia udziela organ uprawniony do powołania zarządu.

Oddział 2. Nadzór

Art. 212. § 1. Prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi. W tym celu wspólnik - sam lub z towarzyszącym mu doradcą - może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku i żądać wyjaśnień od zarządu.

§ 2. Zarząd spółki może odmówić wspólnikowi wyjaśnień oraz udostępnieniu do wglądu ksiąg i dokumentów spółki, jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta je w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 2, wspólnik może żądać rozstrzygnięcia sprawy uchwałą wspólników. Uchwała powinna być powzięta w terminie miesiąca od dnia zgłoszenia żądania.

§ 4. Wspólnik, któremu odmówiono wyjaśnień lub wglądu do dokumentów bądź ksiąg spółki, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia wyjaśnień lub udostępnienia do wglądu dokumentów bądź ksiąg spółki. Wniosek należy złożyć w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o uchwale lub od upływu terminu określonego w § 3, w przypadku nie powzięcia uchwały wspólników w terminie określonym w tym przepisie.

Art. 213 § 1. Umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy spółki.

§ 2. W spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę jednego miliona złotych, a wspólników jest więcej niż dwudziestu pięciu, powinna być ustanowiona rada nadzorcza lub komisja rewizyjna.

§ 3. W przypadku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej umowa spółki może wyłączyć lub ograniczyć indywidualną kontrolę wspólników.

Art. 214. § 1. Członkowie zarządu, prokurenci, likwidatorzy i pracownicy spółki zajmujący stanowisko głównego księgowego, radcy prawnego, kierownika oddziału lub zakładu, nie mogą być jednocześnie członkami rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do innych osób, które podlegają bezpośrednio członkowi zarządu, a także do członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej i pracowników spółki lub spółdzielni zależnej.

Art. 215. § 1. Rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków powoływanych i odwoływanych uchwałą wspólników.

§ 2. Umowa spółki może ustanowić inny sposób powoływania lub odwoływania członków rady nadzorczej.

Art. 216. § 1. Członków rady nadzorczej powołuje się na jeden rok, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

§ 2. Uchwałą wspólników członkowie rady nadzorczej mogą być odwołani w każdym czasie.

Art. 217. Komisja rewizyjna składa się co najmniej z trzech członków, powoływanych i odwoływanych według tych samych zasad, co członkowie rady nadzorczej.

Art. 218. § 1. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandaty członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej wygasają z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka.

§ 2. W przypadku powołania członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej na okres dłuższy niż jeden rok, ich mandaty wygasają z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy pełnienia tej funkcji.

Art. 219. § 1. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

§ 2. Rada nadzorcza nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń, z uwzględnieniem przepisu § 4.

§ 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysków albo pokrycia straty, a także składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

§ 4. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki.

§ 5. Każdy członek rady nadzorczej może samodzielnie wykonywać prawo nadzoru, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 220. Umowa spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności ustanowić, że zarząd jest obowiązany uzyskać zezwolenie rady nadzorczej przed dokonaniem oznaczonych w umowie spółki czynności, oraz przekazać radzie nadzorczej prawo zawieszania w czynnościach, z ważnych powodów poszczególnych lub wszystkich członków zarządu.

Art. 221. § 1. Do obowiązków komisji rewizyjnej należy ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, i wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty, a także składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny, w trybie i w zakresie określonym dla wykonywania tych czynności przez radę nadzorczą.

§ 2. W spółce nie mającej rady nadzorczej umowa spółki może rozszerzyć obowiązki komisji rewizyjnej.

Art. 222. § 1. Rada nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Umowa spółki może przewidywać surowsze wymagania dotyczące quorum rady nadzorczej.

§ 2. Z przebiegu posiedzeń rady nadzorczej należy sporządzać protokoły.

§ 3. Umowa spółki może przewidywać, że członkowie rady nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał rady nadzorczej, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka rady nadzorczej.

§ 4. Podejmowanie uchwał przez radę nadzorczą w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniej łączności jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy umowa spółki tak stanowi.

§ 5. Podejmowanie uchwał w trybie określonym w § 3 i § 4 nie dotyczy wyborów prezesa i wiceprezesa rady nadzorczej, powołania członka zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób.

§ 6. Zgromadzenie wspólników może uchylać dla rady nadzorczej regulamin, określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Zgromadzenie wspólników może upoważnić radę nadzorczą do uchwalenia jej regulaminu.

§ 7. Przepisy § 1 - 6 stosuje się odpowiednio do komisji rewizyjnej.

Art. 223. Sąd rejestrowy na żądanie wspólnika lub wspólników reprezentujących przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego może po wezwaniu zarządu spółki do złożenia oświadczenia wyznaczyć podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności spółki.

Art. 224. Członkowie organów spółki są zobowiązani udzielać biegłemu rewidentowi żądanych wyjaśnień oraz zezwolić mu na przeglądanie ksiąg i dokumentów spółki, badanie kasy oraz dokonanie inwentaryzacji składników aktywów i pasywów spółki, a także udzielać mu w tym celu potrzebnej pomocy.

Art. 225. Biegły rewident składa swoje sprawozdanie sądowi rejestrowemu, który przesyła je w odpisie żądającemu zbadania rachunkowości oraz działalności spółki, zarządowi i radzie nadzorczej lub komisji rewizyjnej. Sprawozdanie to powinno być odczytane w całości na najbliższym zgromadzeniu wspólników.

Art. 226. § 1. Wynagrodzenie biegłego rewidenta określa sąd rejestrowy.

§ 2. Koszty badania rachunkowości oraz działalności spółki ponoszą żądający.

§ 3. Jeżeli badanie, o którym mowa w § 2, wykazuje nadużycia, niekorzystne dla spółki działanie lub rażące naruszenie prawa bądź umowy spółki, żądający tego badania ma prawo żądać od spółki zwrotu kosztów przeprowadzonego badania.

Oddział 3. Zgromadzenie wspólników

Art. 227. § 1. Uchwały wspólników są podejmowane na zgromadzeniu wspólników.

§ 2. Bez odbycia zgromadzenia wspólników mogą być powzięte uchwały, jeżeli wszyscy wspólnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte, albo na głosowanie pisemne.

Art. 228. Uchwały wspólników, poza innymi sprawami wymienionymi w ustawie lub umowie spółki, wymaga:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- 2) postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
- 3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 4) nabycie i zbycie nieruchomości albo udziału w nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej,
- 5) zwrot dopłat.

Art. 229. Umowa o nabycie dla spółki nieruchomości albo udziału w nieruchomości lub środków trwałych za cenę przewyższającą jedną czwartą część kapitału zakładowego, nie niższą jednak od pięćdziesięciu tysięcy złotych, zawarta przed upływem dwóch lat od zarejestrowania spółki, wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa ta była przewidziana w umowie spółki.

Art. 230. Rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego, wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 231. § 1. Zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.

§ 2. Przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- 2) powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, jeżeli zgodnie z art. 191 § 2 sprawy te nie zostały wyłączone spod kompetencji zgromadzenia wspólników,
- 3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły obowiązki członków zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasły przed dniem zgromadzenia wspólników, mają prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądać sprawozdania zarządu i sprawozdania finansowe wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz biegłego rewidenta i przedkładać do nich opinie na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień powinno być złożone zarządowi spółki na piśmie najpóźniej na tydzień przed zgromadzeniem wspólników.

§ 4. W sprawach, o których mowa w § 2 i § 3 pisemne głosowanie jest wyłączone.

§ 5. Przedmiotem zwyczajnego zgromadzenia wspólników może być również rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 4 § 1 pkt 12 oraz inne sprawy niż wymienione w § 2.

Art. 232. Nadzwyczajne zgromadzenie wspólników zwołuje się w przypadkach oznaczonych w ustawie lub umowie spółki, a także gdy organy lub osoby uprawnione do zwoływania zgromadzeń uznają to za wskazane.

Art. 233. § 1. Jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, zarząd jest obowiązany niezwłocznie zwołać zgromadzenie wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, gdy bilans spółki został sporządzony zgodnie z przepisami art. 223 - 225.

Art. 234. § 1. Zgromadzenia wspólników odbywają się w miejscu siedziby spółki, jeżeli umowa spółki nie wskazuje innego miejsca w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Zgromadzenie wspólników może się odbyć również w innym miejscu w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wszyscy wspólnicy wyrażą na to zgodę na piśmie.

Art. 235. § 1. Zgromadzenie wspólników zwołuje zarząd.

§ 2. Rada nadzorcza, jak również komisja rewizyjna mają prawo zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zarząd nie zwołał go w czasie ustalonym w niniejszym dziale lub w umowie spółki, oraz nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zwołanie go uznają za wskazane, a zarząd nie zwołał zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą lub komisję rewizyjną.

§ 3. Umowa spółki może również przyznać uprawnienie, o którym mowa w § 2, innym osobom.

§ 4. Zgromadzenie wspólników zwołane z naruszeniem przepisów § 1 - 3 nie stanowi zgromadzenia wspólników w rozumieniu przepisów niniejszego działu. Nie dotyczy to zgromadzenia wspólników zwołanego zgodnie z art. 236 i 237 lub odbytego zgodnie z art. 240.

Art. 236. § 1. Wspólnik lub wspólnicy reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego mogą żądać zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jak również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego zgromadzenia wspólników. Żądanie takie należy złożyć na piśmie do zarządu najpóźniej na miesiąc przed proponowanym terminem zgromadzenia wspólników.

§ 2. Umowa spółki może przyznać prawa, o których mowa w § 1, wspólnikom reprezentującym mniej niż jedną dziesiątą część kapitału zakładowego.

Art. 237. § 1. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania zarząd nie zwoła nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, sąd rejestrowy może, po wezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia, upoważnić wspólników występujących z tym żądaniem do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników. Sąd wyznacza przewodniczącego tego zgromadzenia.

§ 2. Zgromadzenie, o którym mowa w § 1, podejmuje uchwałę co do tego, czy koszty zwołania i odbycia zgromadzenia ma ponieść spółka.

§ 3. W zawiadomieniach o zwołaniu zgromadzenia, o którym mowa w § 1, należy powołać się na postanowienie sądu rejestrowego.

Art. 238. § 1. Zgromadzenie wspólników zwołuje się listami poleconymi lub telefaksami, bądź pocztą kurierską za pisemnym potwierdzeniem odbioru, wysłanymi co najmniej dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia wspólników.

§ 2. W zaproszeniu należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce zgromadzenia wspólników oraz szczegółowy porządek obrad. W przypadku zamierzonej zmiany umowy spółki należy wskazać istotne elementy treści proponowanych zmian.

Art. 239. § 1. W sprawach nie objętych porządkiem obrad nie można podjąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwały.

§ 2. Wniosek o zwołanie nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników oraz wnioski o charakterze porządkowym mogą być uchwalone, pomimo że nie były umieszczone w porządku obrad.

Art. 240. W przypadku, gdy cały kapitał zakładowy jest reprezentowany w zgromadzeniu wspólników, może ono powziąć uchwały mimo braku formalnego zwołania, jeżeli nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia tego zgromadzenia i wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.

Art. 241. Jeżeli przepisy niniejszego działu lub umowa spółki nie stanowią inaczej, zgromadzenie wspólników jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim udziałów.

Art. 242. § 1. Na każdy udział o równej wartości nominalnej przypada jeden głos, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, na każde sto złotych wartości nominalnej udziału o nierównej wysokości przypada jeden głos.

Art. 243. § 1. Jeżeli ustawa lub umowa spółki nie zawierają ograniczeń, wspólnicy mogą uczestniczyć w zgromadzeniu wspólników oraz wykonywać prawo głosu przez pełnomocników.

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokołu zgromadzenia wspólników.

Art. 244. Wspólnik nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia z zobowiązania wobec spółki oraz sporu między nim a spółką.

§ 2. Umowa spółki może przewidywać, że wspólnik może głosować przy podejmowaniu uchwał w sprawie zasad jego wynagradzania w spółce.

Art. 245. Uchwały są podejmowane bezwzględną większością głosów, jeżeli przepisy niniejszego działu lub umowa spółki nie stanowią inaczej.

Art. 246. § 1. Uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, w sprawie połączenia spółek, rozwiązania spółki lub zbycia przedsiębiorstwa albo zorganizowanej jego części jest podejmowana większością dwóch trzecich głosów. Uchwała dotycząca zmiany zakresu działalności spółki wymaga większości trzech czwartych głosów. Umowa może ustanowić surowsze warunki powzięcia tych uchwał.

§ 2. W przypadku określonym w art. 233 do uchwały o rozwiązaniu spółki wystarczy bezwzględna większość głosów, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

§ 3. Uchwała dotycząca zmiany umowy spółki zwiększającej świadczenia wspólników lub uszczuplającej prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy.

Art. 247. § 1. Głosowanie jest jawne.

§ 2. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o usunięcie członków organów spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego wspólnika, który jest obecny lub reprezentowany na zgromadzeniu wspólników.

Art. 248. § 1. Uchwały zgromadzenia wspólników powinny być wpisane do księgi protokołów i podpisane przez obecnych lub przynajmniej przez przewodniczącego i osobę sporządzającą protokół. Jeżeli protokół sporządza notariusz, zarząd wnosi odpis protokołu do księgi protokołów.

§ 2. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwolnienia zgromadzenia wspólników i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy. Do protokołu należy dołączyć odpowiednie dokumenty, w tym dowody zwolnienia zgromadzenia wspólników i listę obecności z podpisami uczestników tego zgromadzenia.

§ 3. Uchwały pisemne powzięte zgodnie z art. 227 § 2, zarząd wpisuje do księgi protokołów.

§ 4. Wspólnicy mogą przeglądać księgę protokołów a także żądać wydania poświadczonych przez zarząd odpisów uchwał.

Art. 249. § 1. Uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki, bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika, może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

§ 2. Zaskarżenie uchwały wspólników nie wstrzymuje postępowania rejestrowego. Sąd rejestrowy może jednakże zawiesić postępowanie po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 3. Sąd orzekający w sprawie zabezpieczenia powództwa może zawiesić postępowanie wyłącznie po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 250. Prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom,
- 2) wspólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu,
- 3) wspólnikowi bezzasadnie nie dopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników,
- 4) wspólnikom, którzy nie byli obecni na zgromadzeniu - jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nie objętej porządkiem obrad,
- 5) w przypadku pisemnego głosowania - wspólnikowi, którego pominięto przy głosowaniu, lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne, albo też który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

Art. 251. Powództwo o uchylenie uchwały wspólników należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Art. 252. § 1. Osobom lub organom spółki wymienionym w art. 250 przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą. Przepisu art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

§ 2. Przepis art. 249 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Prawo do wniesienia powództwa wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, jednakże nie później niż z upływem trzech lat od dnia powzięcia uchwały.

§ 4. Upływ terminów określonych w § 3 nie wyłącza możliwości podniesienia zarzutu nieważności uchwały.

Art. 253. § 1. W sporze dotyczącym uchylenia lub ustalenia nieważności uchwały wspólników pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały wspólników nie został ustanowiony w tym celu szczególny pełnomocnik.

§ 2. Jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak uchwały wspólników o ustanowieniu szczególnego pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznacza, przed wniesieniem lub po wniesieniu pozwu, kuratora do działania za spółkę.

Art. 254. § 1. Wyrok uchylający uchwałę wywołuje skutki prawne w stosunkach między spółką a wszystkimi wspólnikami oraz w stosunkach między spółką a członkami organów spółki.

§ 2. W przypadkach, w których ważność czynności dokonanej przez spółkę jest zależna od uchwały zgromadzenia wspólników, uchylenie takiej uchwały nie ma skutku wobec osób trzecich działających w dobrej wierze.

§ 3. Wyrok uchylający uchwałę zarząd zgłasza w terminie siedmiu dni sądowi rejestrowemu.

§ 4. Przepisy § 1 – 3 stosuje się odpowiednio do wyroku, który zapadł w wyniku powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, wniesionego na podstawie art. 252 § 1.

Art. 255. § 1. Zmiana umowy spółki wymaga uchwały wspólników i wpisu do rejestru.

§ 2. Uchwała powinna być umieszczona w protokole spisany przez notariusza.

Art. 256. § 1. Zmianę umowy spółki zarząd zgłasza do sądu rejestrowego celem dokonania wpisu w rejestrze.

§ 2. Równocześnie z wpisem o zmianie umowy należy wpisać do rejestru zmiany danych wymienionych w art. 165.

§ 3. Do wpisu do rejestru o zmianie umowy spółki stosuje się odpowiednio przepisy art. 169, art. 171 i art. 172.

Art. 257. § 1. Jeżeli podwyższenie kapitału zakładowego następuje nie na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki przewidujących maksymalną wysokość podwyższenia kapitału zakładowego i termin podwyższenia, może ono nastąpić jedynie przez zmianę umowy spółki.

§ 2. Podwyższenie kapitału zakładowego następuje przez podwyższenie wysokości udziałów istniejących lub ustanowienie nowych.

Art. 258. § 1. Jeżeli umowa spółki lub uchwała o podwyższeniu kapitału nie stanowi inaczej, dotychczasowi wspólnicy mają prawo pierwszeństwa do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do swoich dotychczasowych udziałów. Prawo pierwszeństwa należy wykonać w terminie miesiąca od dnia wezwania do jego wykonania. Wezwania te zarząd przesyła wspólnikom jednocześnie.

§ 2. Oświadczenie dotychczasowego wspólnika o objęciu nowego udziału lub udziałów umieszcza się w protokole spisany przez notariusza.

§ 3. Przepisów § 1 i § 2 nie stosuje się do udziałów własnych spółki, o których mowa w art. 200.

Art. 259. Oświadczenie nowego wspólnika powinno zawierać przystąpienie do spółki na podstawie umowy spółki oraz objęcie udziału lub udziałów w oznaczonej wysokości. Oświadcza

Art. 260. § 1. Uchwałą wspólników o zmianie umowy spółki można podwyższyć kapitał zakładowy, przeznaczając na ten cel środki z kapitału zapasowego lub kapitałów (funduszy) rezerwowych utworzonych z zysku spółki (podwyższenie kapitału zakładowego ze środków spółki). Uchwałę taką można podjąć w przypadku, gdy sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy wykazuje zysk.

§ 2. Nowe udziały przysługują wspólnikom w stosunku do ich dotychczasowych udziałów.

§ 3. W przypadku podwyższenia wysokości dotychczasowych udziałów stosuje się odpowiednio przepis § 2.

§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się do udziałów własnych spółki, o których mowa w art. 200.

Art. 261. Przepisy niniejszego działu dotyczące wysokości udziału, pełnej wpłaty na poczet kapitału zakładowego oraz wkładów niepieniężnych stosuje się odpowiednio przy podwyższeniu kapitału zakładowego.

Art. 262. § 1. Podwyższenie kapitału zakładowego zarząd zgłasza do sądu rejestrowego w celu wpisania do rejestru.

- § 2. Do zgłoszenia podwyższenia kapitału zakładowego należy dołączyć:
- 1) uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego,
  - 2) oświadczenia o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym,
  - 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały w całości wniesione.

§ 3. Przepisów § 2 pkt 2 i 3 nie stosuje się w przypadku podwyższenia kapitału zakładowego według art. 260.

Art. 263. § 1. Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego powinna określać wysokość o jaką kapitał zakładowy ma być obniżony oraz sposób obniżenia.

§ 2. Przepisy niniejszego działu dotyczące najniższej wysokości kapitału zakładowego oraz udziału stosuje się do obniżenia kapitału zakładowego.

Art. 264. § 1. O uchwalonym obniżeniu kapitału zakładowego zarząd niezwłocznie ogłasza wzywając wierzycieli spółki do wniesienia sprzeciwu w terminie trzech miesięcy, licząc od dnia ogłoszenia, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie. Wierzyciele, którzy w tym terminie zgłosili sprzeciw, powinni być przez spółkę zaspokojeni lub zabezpieczeni. Wierzycieli, którzy sprzeciwu nie zgłosili, uważa się za zgadzających się na obniżenie kapitału zakładowego.

§ 2. Przepisów § 1 nie stosuje się, jeżeli pomimo obniżenia kapitału zakładowego nie zwraca się wspólnikom wpłat dokonanych na kapitał zakładowy, a jednocześnie z obniżeniem kapitału zakładowego następuje jego podwyższenie przynajmniej do pierwotnej wysokości.

Art. 265. § 1. Obniżenie kapitału zakładowego zarząd zgłasza do sądu rejestrowego w celu wpisania do rejestru.

- § 2. Do zgłoszenia obniżenia kapitału zakładowego należy dołączyć:
- 1) uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego,
  - 2) dowody należytego wezwania wierzycieli,
  - 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu stwierdzające, że wierzyciele, którzy zgłosili sprzeciw w terminie określonym w art. 264 § 1, zostali zaspokojeni lub zabezpieczeni.

§ 3. Przepisów § 2 pkt 2 i 3 nie stosuje się w przypadku określonym w art. 264 § 2.

Rozdział 5. Wyłączenie wspólnika

Art. 266. § 1. Z ważnych przyczyn dotyczących danego wspólnika sąd może orzec jego wyłączenie ze spółki na żądanie wszystkich pozostałych wspólników, jeżeli udziały wspólników żądających wyłączenia stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego.

§ 2. Umowa spółki może przyznać prawo wystąpienia z powództwem także mniejszej liczbie wspólników, jeżeli ich udziały stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego. W tym przypadku powinni być pozwani wszyscy pozostali wspólnicy.

§ 3. Udziały wspólnika wyłączonego muszą być przejęte przez wspólników lub osoby trzecie. Cenę przejęcia ustala sąd na podstawie rzeczywistej wartości w dniu doręczenia pozwu.

Art. 267. § 1. Sąd orzekając o wyłączeniu oznacza termin, w ciągu którego wyłączonego wspólnikowi ma być zapłacona cena przejęcia wraz z odsetkami licząc od dnia doręczenia pozwu. Jeżeli w ciągu tego czasu kwota nie została zapłacona, względnie złożona do depozytu sądowego, orzeczenie o wyłączeniu staje się bezskuteczne.

§ 2. W przypadku, gdy orzeczenie o wyłączeniu stało się bezskuteczne z przyczyn określonych w § 1, wspólnik bezskutecznie wyłączony ma prawo żądać od pozwywających naprawienia szkody.

Art. 268. W celu zabezpieczenia powództwa sąd może z ważnych powodów zawiesić wspólnika w wykonywaniu jego praw członkowskich w spółce.

Art. 269. Wspólnika prawomocnie wyłączonego, za którego przejęte udziały zapłacono w terminie, uważa się za wyłączonego ze spółki już od dnia doręczenia mu pozwu; nie wpływa to jednak na ważność czynności, w których brał on udział w spółce po dniu doręczenia mu pozwu.

Rozdział 5. Rozwiązanie i likwidacja spółki

Art. 270. Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w ustawie lub umowie spółki,
- 2) uchwała wspólników o rozwiązaniu spółki lub o przeniesieniu siedziby spółki za granicę, stwierdzona protokołem spisany przez notariusza,
- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) inne przyczyny przewidziane prawem.

Art. 271. Poza przypadkami, o których mowa w art. 21, sąd może wyrokiem orzec rozwiązanie spółki:

- 1) na żądanie wspólnika lub członka organu spółki, jeżeli osiągnięcie celu spółki stało się niemożliwe albo jeżeli zaszły inne ważne przyczyny wywołane stosunkami spółki,
- 2) na żądanie oznaczonego w ustawie organu państwowego, jeżeli działalność spółki naruszająca prawo zagraża interesowi publicznemu.

Art. 272. Rozwiązanie spółki następuje po przeprowadzeniu likwidacji, z dniem wykreślenia spółki z rejestru.

Art. 273. Do dnia złożenia wniosku do sądu rejestrowego o wykreślenie spółki z rejestru jednomyślna uchwała wszystkich wspólników o dalszym istnieniu spółki może zapobiec jej rozwiązaniu, chyba że z żądaniem rozwiązania wystąpił nie będący wspólnikiem członek organu spółki lub organ, o którym mowa w art. 271 pkt. 2, albo w przypadkach określonych w art. 21.

Art. 274. § 1. Z dniem uprawomocnienia się orzeczenia sądu o rozwiązaniu spółki, powzięcia przez wspólników uchwały o rozwiązaniu spółki lub zaistnienia innej przyczyny jej rozwiązania następuje otwarcie likwidacji.

§ 2. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodaniem oznaczenia "w likwidacji".

§ 3. W czasie prowadzenia likwidacji spółka zachowuje osobowość prawną.

Art. 275. § 1. Do spółki w okresie likwidacji stosuje się przepisy dotyczące organów spółki, praw i obowiązków wspólników, jeżeli przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej lub z celu likwidacji nie wynika co innego.

§ 2. W okresie likwidacji nie można, nawet częściowo, wypłacać wspólnikom zysków ani dokonywać podziału majątku spółki przed spłaceniem wszystkich zobowiązań.

§ 3. W okresie likwidacji dopłaty mogą być uchwalane tylko za zgodą wszystkich wspólników.

Art. 276. § 1. Likwidatorami są członkowie zarządu, jeżeli umowa spółki lub uchwała wspólników nie stanowi inaczej.

§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, likwidatorzy mogą być odwołani na mocy uchwały wspólników. Likwidatorów ustanowionych przez sąd tylko sąd może odwołać.

§ 3. W przypadku, gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, może on jednocześnie ustanowić likwidatorów.

§ 4. Z ważnych powodów na wniosek osób mających w tym interes prawny sąd może odwołać likwidatorów i ustanowić innych.

§ 5. Sąd, który ustanowił likwidatorów, określa wysokość ich wynagrodzenia.

Art. 277. § 1. Otwarcie likwidacji, nazwiska i imiona likwidatorów oraz ich adresy, sposób reprezentacji spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym względzie zmiany należy zgłosić celem wpisania do rejestru, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki. Każdy likwidator ma prawo i obowiązek dokonania tego zgłoszenia.

§ 2. Do zgłoszenia, o którym mowa w § 1, należy dołączyć złożone wobec sądu albo poświadczone notarialnie wzory podpisów likwidatorów.

§ 3. Wpis likwidatorów ustanowionych przez sąd i wykreślenie likwidatorów przez sąd odwołanych następuje z urzędu.

Art. 278. W przypadku uchylecia likwidacji stosownie do art. 273 likwidatorzy powinni tę okoliczność zgłosić do sądu rejestrowego w celu wpisania do rejestru.

Art. 279. Likwidatorzy ogłaszają o rozwiązaniu spółki i otwarciu likwidacji oraz wzywają wierzycieli do zgłoszenia swoich wierzytelności w terminie trzech miesięcy od dnia tego ogłoszenia.

Art. 280. Likwidatorzy w zakresie swoich uprawnień i obowiązków podlegają przepisom niniejszego działu przewidzianym dla zarządu spółki.

Art. 281. § 1. Likwidatorzy sporządzają bilans otwarcia likwidacji. Bilans ten likwidatorzy składają zgromadzeniu wspólników do zatwierdzenia.

§ 2. Likwidatorzy powinni po upływie każdego roku obrotowego składać wspólnikom sprawozdanie ze swej działalności oraz sprawozdanie finansowe.

§ 3. Do bilansu likwidacyjnego należy przyjąć wszystkie składniki aktywów według ich wartości rzeczywistej.

Art. 282. § 1. Likwidatorzy kończą interesy bieżące spółki, ściągają wierzytelności, wypełniają zobowiązania i upłynniają majątek spółki (czynności likwidacyjne). Nowe interesy mogą wszczynać tylko wówczas, gdy to jest potrzebne do ukończenia spraw w toku. Nieruchomości mogą być zbywane w drodze publicznej licytacji, a z wolnej ręki - jedynie na mocy uchwały wspólników i po cenie nie niższej od uchwalonej przez wspólników.

§ 2. W stosunku wewnętrznym likwidatorzy są obowiązani stosować się do uchwał wspólników. Likwidatorzy, ustanowieni przez sąd, są obowiązani stosować się do jednomyślnych uchwał, powziętych przez wspólników oraz przez osoby, które spowodowały ich ustanowienie zgodnie z art. 276 § 1 i § 4.

§ 3. Wobec osób trzecich działających w dobrej wierze czynności podjęte przez likwidatorów uważa się za czynności likwidacyjne.

Art. 283. § 1. W granicach swoich kompetencji, określonych w art. 282 § 1, likwidatorzy mają prawo prowadzenia spraw oraz reprezentowania spółki.

§ 2. Ograniczenia kompetencji likwidatorów nie mają skutku prawnego wobec osób trzecich.

Art. 284. § 1. Otwarcie likwidacji powoduje wygaśnięcie prokury.

§ 2. W okresie likwidacji nie może być ustanowiona prokura.

Art. 285. Sumy potrzebne do zaspokojenia lub zabezpieczenia znanych spółce wierzycieli, którzy się nie zgłosili lub których wierzytelności nie są jeszcze wymagalne albo są sporne należy złożyć do depozytu sądowego.

Art. 286. § 1. Podział między wspólników majątku pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli nie może nastąpić przed upływem sześciu miesięcy od daty ogłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli.

§ 2. Majątek, o którym mowa w § 1, dzieli się między wspólników w stosunku do ich udziałów.

§ 3. Umowa spółki może określać inne zasady podziału majątku.

Art. 287. § 1. Wierzyciele spółki, którzy nie zgłosili swoich roszczeń we właściwym terminie ani nie byli spółce znani, mogą żądać zaspokojenia swych należności z jeszcze nie podzielonego majątku spółki.

§ 2. Wspólnicy, którzy po upływie terminu określonego w art. 286 § 1 otrzymali w dobrej wierze przypadającą na nich część majątku spółki, nie są obowiązani do jej zwrotu w celu pokrycia należności wierzycieli.

Art. 288. § 1. Po ukończeniu likwidacji i po zatwierdzeniu przez zgromadzenie wspólników sprawozdania finansowego likwidatorzy ogłaszają w siedzibie spółki sprawozdanie likwidacyjne i składają je sądowi rejestrowemu z jednoczesnym zgłoszeniem wniosku o wykreślenie spółki z rejestru.

§ 2. Księgi i dokumenty rozwiązanej spółki oddaje się na przechowanie osobie wskazanej w umowie spółki lub w uchwale wspólników. W braku takiego wskazania, przechowawcę wyznacza sąd rejestrowy.

§ 3. Z upoważnienia sądu rejestrowego wspólnicy i osoby mające w tym interes prawny mogą przeglądać księgi i dokumenty.

Art. 289. § 1. W przypadku upadłości spółki jej rozwiązanie następuje po ukończeniu postępowania upadłościowego, z chwilą wykreślenia z rejestru.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w przypadku, gdy, postępowanie kończy się układem lub zostaje z innych przyczyn uchylone lub umorzone.

Art. 290. O rozwiązaniu spółki likwidatorzy zawiadamiają właściwy urząd skarbowy, przekazując odpis sprawozdania likwidacyjnego.

Rozdział 7. Odpowiedzialność cywilnoprawna

Art. 291. Jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w art. 166 § 1 pkt 2 lub w art. 262 § 2 pkt 3, odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.

Art. 292. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki, wbrew przepisom prawa z winy swojej wyrządził spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 293. § 1. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy.

2. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.

Art. 294. Jeżeli szkodę, o której mowa w art. 292 i w art. 293 § 1, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

Art. 295. § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o odszkodowanie w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę, każdy wspólnik może wnieść pozew o naprawienie szkody wyrządzonej spółce.

§ 2. Na żądanie pozwanego zgłoszone przy pierwszej czynności procesowej, sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie pokrycia szkody grożącej pozwanemu. Wysokość i rodzaj kaucji sąd określa według swojego uznania. W przypadku nie złożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew zostaje odrzucony.

§ 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.

§ 4. Jeżeli powództwo okaże się nieuzasadnione, a powód wnosząc je działał w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany jest naprawić szkodę wyrządzoną pozwanemu.

Art. 296. W przypadku wytoczenia powództwa przez wspólnika na podstawie art. 295 oraz w razie upadłości spółki, osoby obowiązane do naprawienia szkody nie mogą powoływać się na uchwałę wspólników udzielającą im absolutorium ani na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.

Art. 297. Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Art. 298. Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom organów spółki oraz likwidatorom wytacza się według miejsca siedziby spółki.

Art. 299. § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

§ 2. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu.

Art. 300. Przepisy art. 291 - 299 nie naruszają praw wspólników oraz osób trzecich do dochodzenia szkody bezpośrednio im wyrządzonej.

Dział II. Spółka akcyjna

Rozdział 1. Powstanie spółki

Art. 301. § 1. Kapitał zakładowy spółki akcyjnej dzieli się na akcje o równej wartości nominalnej.

§ 2. Akcjonariusze są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w statucie.

§ 3. Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki.

Art. 302. § 1. Zawiązać spółkę akcyjną może jedna lub więcej osób. Spółka akcyjna nie może być zawiązana wyłącznie przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 2. Statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego.

§ 3. Osoby podpisujące statut są założycielami spółki.

Art. 303. § 1. Przepisy dotyczące uprawnień akcjonariuszy na walnym zgromadzeniu stosuje się odpowiednio do jednego akcjonariusza

§ 2. W przypadku, gdy wszystkie akcje spółki przysługują jednemu akcjonariuszowi lub jednemu akcjonariuszowi i spółce, oświadczenie woli takiego akcjonariusza składane spółce wymaga formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 3. W przypadku, gdy akcjonariusz, o którym mowa w § 1, jest jednocześnie jedynym członkiem zarządu spółki, czynność prawna między tym akcjonariuszem a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego.

§ 4. O każdorazowym dokonaniu czynności prawnej, o której mowa w § 3, notariusz zawiadamia sąd rejestrowy, przysyłając do sądu wypis aktu notarialnego.

Art. 304. § 1. Statut spółki akcyjnej powinien zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 4) wysokość kapitału zakładowego oraz kwotę wpłaconą przed zarejestrowaniem na pokrycie kapitału zakładowego,
- 5) wartość nominalną akcji i ich liczbę ze wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela,
- 6) liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów,
- 7) nazwiska i imiona bądź firmy oraz adresy bądź siedziby założycieli,
- 8) liczbę członków zarządu i rady nadzorczej, albo przynajmniej, minimalną lub maksymalną liczbę członków tych organów oraz organ uprawniony do ustalenia składu zarządu lub rady nadzorczej,
- 9) co najmniej przybliżoną wielkość wszystkich kosztów poniesionych lub obciążających spółkę w związku z jej utworzeniem, ustaloną na dzień zawiązania spółki,

10) pismo do ogłoszeń, jeżeli spółka zamierza dokonywać ogłoszeń również poza Monitorem Sądowym i Gospodarczym.

§ 2. Statut powinien również zawierać, pod rygorem bezskuteczności wobec spółki, postanowienia dotyczące:

- 1) liczby i rodzajów tytułów uczestnictwa w dochodach lub w podziale majątku spółki oraz związanych z nimi praw,
- 2) wszelkich związanych z akcjami obowiązków do świadczeń na rzecz spółki - poza obowiązkiem wpłacenia należności za akcje,
- 3) warunków i sposobu umorzenia akcji,
- 4) szczególnych postanowień ograniczających zbycie akcji,
- 5) uprawnień osobistych przyznanych akcjonariuszom, o których mowa w art. 354.

§ 3. Statut może zawierać postanowienia odmienne niż przewiduje ustawa, jeżeli ustawa na to zezwala.

§ 4. Statut może zawierać dodatkowe postanowienia, chyba że z ustawy wynika, że przewiduje ona wyczerpujące uregulowanie albo dodatkowe postanowienie statutu jest sprzeczne z naturą spółki akcyjnej lub dobrymi obyczajami.

Art. 305. Firma spółki może być obrana dowolnie, nie może jednak wprowadzać w błąd co do określonego w statucie spółki przedmiotu jej działalności oraz powinna zawierać dodatkowo oznaczenie "spółka akcyjna", względnie skrót "S.A."

Art. 306. Do powstania spółki akcyjnej wymaga się:

- 1) zawiązania spółki, w tym podpisania statutu przez założycieli,
- 2) wniesienia przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego z uwzględnieniem art. 309 § 3-4 ustawy,
- 3) powołania zarządu i rady nadzorczej spółki,
- 4) wpisu spółki do rejestru.

Art. 307. Spółki akcyjne mające siedzibę za granicą mogą tworzyć oddziały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Warunki tworzenia takich oddziałów określa odrębna ustawa.

Art. 308. § 1. Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych.

§ 2. Wartość nominalna akcji nie może być mniejsza niż jeden złoty.

Art. 309. § 1. Akcje nie mogą być obejmowane poniżej ich wartości nominalnej.

§ 2. Jeżeli akcje są obejmowane po cenie wyższej od wartości nominalnej, nadwyżka powinna być uiszczona w całości przed zarejestrowaniem spółki.

§ 3. Akcje obejmowane za wkłady niepieniężne, powinny być pokryte w całości nie później niż przed upływem jednego roku po zarejestrowaniu spółki. Akcje obejmowane za wkłady pieniężne powinny być opłacone przed zarejestrowaniem spółki przynajmniej w jednej czwartej części ich wartości nominalnej.

§ 4. Jeżeli akcje są obejmowane wyłącznie za wkłady niepieniężne albo za wkłady pieniężne, wówczas kapitał zakładowy powinien być pokryty lub opłacony przed zarejestrowaniem przynajmniej w jednej czwartej jego wysokości określonej w art. 308 § 1.

Art. 310. § 1. Zawiazanie spółki akcyjnej w organizacji następuje z chwilą objęcia wszystkich akcji.

§ 2. Statut spółki może określać minimalną lub maksymalną wysokość kapitału zakładowego. W takim przypadku zawiązanie spółki następuje z chwilą objęcia przez akcjonariuszy takiej liczby akcji, których łączna wartość nominalna jest równa co najmniej minimalnej wysokości kapitału zakładowego przewidzianego w art. 308 § 1 oraz złożenia przez zarząd oświadczenia w formie aktu notarialnego o wysokości objętego kapitału zakładowego. Zarząd powinien złożyć powyższe oświadczenie przed zgłoszeniem spółki do rejestru. Wysokość objętego kapitału powinna mieścić się w określonych przed statut granicach.

§ 3. Zmiana oświadczenia zarządu, o którym mowa w § 2, nie wpływa na zmianę chwili zawiązania spółki.

§ 4. Akt notarialny obejmujący oświadczenie zarządu, o którym mowa w § 2, powinien zawierać postanowienie o dookreśleniu wysokości kapitału zakładowego w statucie spółki.

Art. 311. § 1. Jeżeli przed wpisem spółki do rejestru wnoszone są wkłady niepieniężne, albo spółka nabywa jakiegokolwiek mienie lub dokonuje zapłaty wynagrodzenia za usługi świadczone przy jej powstaniu, założyciele sporządzają pisemne sprawozdanie, które powinno przedstawiać w szczególności:

- 1) przedmiot wkładów niepieniężnych kapitału oraz liczbę i rodzaj wydawanych w zamian za nie akcji i innych tytułów uczestnictwa w dochodach lub w podziale majątku spółki,
- 2) rzeczy i prawa majątkowe, nabywane przed zarejestrowaniem spółki oraz wysokość i sposób zapłaty,
- 3) usługi świadczone przy powstaniu spółki oraz wysokość i sposób wynagrodzenia,
- 4) osoby, które wnoszą wkłady niepieniężne, zbywają spółce rzeczy, prawa majątkowe lub otrzymują wynagrodzenie za usługi,
- 5) zastosowaną metodę wyceny wkładów.

§ 2. W sprawozdaniu należy umotywować zamierzone transakcje, w tym także objęcie akcji za wkłady niepieniężne i wysokość przyznanego wynagrodzenia lub zapłaty oraz dołączyć odpowiednie dokumenty w oryginałach lub urzędowo poświadczonych odpisach.

§ 3. Jeżeli przedmiotem wkładu jest przedsiębiorstwo, sprawozdanie założycieli powinno zawierać sprawozdania finansowe dotyczące tego przedsiębiorstwa za okres ostatnich dwóch lat obrotowych. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzono przez okres krótszy niż dwa lata, sprawozdanie założycieli powinno obejmować cały okres działalności.

Art. 312. § 1. Sprawozdanie założycieli należy poddać badaniu jednego lub kilku biegłych rewidentów w zakresie jego prawdziwości i rzetelności, jak również celem wydania opinii, czy wartość wkładów niepieniężnych odpowiada co najmniej wartości nominalnej obejmowanych za nie akcji bądź wyższej cenie emisyjnej akcji, a także czy wysokość przyznanej zapłaty lub wynagrodzenia jest uzasadniona.

§ 2. Sąd rejestrowy, właściwy według siedziby spółki, wyznacza biegłego rewidenta.

§ 3. Na pisemne żądanie biegłego rewidenta założyciele powinni przedłożyć na piśmie dodatkowe wyjaśnienia lub dokumenty.

§ 4. Opinia biegłego rewidenta powinna oceniać metodę wyceny wkładów niepieniężnych ujawnioną w sprawozdaniu założycieli, o którym mowa w art. 311 § 1 pkt 5.

§ 5. Biegły rewident powinien sporządzić w dwóch egzemplarzach szczegółową opinię i złożyć ją wraz ze sprawozdaniem założycieli sądowi rejestrowemu, który jeden egzemplarz przez siebie poświadczony wydaje założycielom.

§ 6. Sąd rejestrowy wyznacza wynagrodzenie biegłego rewidenta i zatwierdza rachunek jego wydatków. Jeżeli założyciele nie uiszcili należności, sąd rejestrowy ściąga je w trybie, przewidzianym dla egzekucji opłat sądowych.

§ 7. Wzmianka o złożeniu opinii przez biegłego rewidenta w sądzie rejestrowym powinna być ogłoszona przez spółkę przed dniem jej zarejestrowania.

§ 8. W przypadku różnicy zdań między założycielami a biegłym rewidentem spór rozstrzyga sąd rejestrowy na wniosek założycieli. Na postanowienie sądu wydane w wyniku rozpatrzenia wniosku nie przysługuje środek odwoławczy. Sąd rejestrowy może wyznaczyć nowego biegłego rewidenta, jeżeli uzna to za uzasadnione.

Art. 313. § 1. Zgoda na zawiązanie spółki akcyjnej i brzmienie statutu oraz na objęcie akcji przez jednego założyciela albo przez samych założycieli lub łącznie z osobami trzecimi powinna być wyrażona w jednym lub kilku aktach notarialnych.

§ 2. W aktach, o których mowa w § 1, należy wymienić w szczególności osoby obejmujące akcje, liczbę i rodzaj akcji objętych przez każdą z nich, wartość nominalną i cenę emisyjną akcji oraz terminy wpłat.

§ 3. W aktach notarialnych, o których mowa w § 1, należy również stwierdzić dokonanie wyboru pierwszych organów spółki. Nazwisk i imion osób powołanych do pierwszych organów spółki nie umieszcza się w statucie.

§ 4. Jeżeli akcjonariusze w zamian za akcje wnoszą wkłady niepieniężne, albo gdy dla spółki przed zarejestrowaniem ma być nabyte jakiekolwiek mienie na podstawie innych czynności prawnych, należy w akcie notarialnym wymienić osoby wnoszące wkłady lub zbywców nabywanego mienia, przedmiot wkładu lub nabywanego mienia oraz rodzaj i wysokość zapłaty.

Art. 314. W aktach o zawiązaniu spółki powinno być stwierdzone, że każdy z przyszłych akcjonariuszy, podpisujący akt, zapoznał się ze sprawozdaniem założycieli oraz opinią biegłego rewidenta, o której mowa w art. 312.

Art. 315. § 1. Wpłaty na akcje powinny być dokonane bezpośrednio lub za pośrednictwem domu maklerskiego, na rachunek spółki w organizacji prowadzony przez bank, w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. Wpłaty na akcje pozostają do wyłącznego rozporządzenia zarządu spółki.

Art. 316. § 1. Zarząd zgłasza zawiązanie spółki do sądu rejestrowego miejsca jej siedziby w celu wpisania spółki do rejestru.

§ 2. Wniosek o wpis spółki do rejestru podpisują wszyscy członkowie zarządu.

§ 3. Do zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego w sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy działu VI tytułu II księgi drugiej części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 317. § 1. W przypadku stwierdzenia w zgłoszeniu braku usuwalnego sąd rejestrowy wyznacza spółce w organizacji stosowny termin do jego usunięcia pod rygorem odmowy wpisu do rejestru z uwzględnieniem przepisu § 2.

§ 2. Sąd rejestrowy nie może odmówić wpisania spółki do rejestru z powodu drobnych uchybień, które nie naruszają interesu spółki oraz interesu publicznego, a nie mogą być usunięte bez poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów.

Art. 318. Wniosek o wpis spółki do rejestru powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) wysokość kapitału zakładowego, liczbę i wartość nominalną akcji,
- 4) wysokość kapitału docelowego, jeżeli statut to przewiduje,
- 5) liczbę akcji uprzywilejowanych i rodzaj uprzywilejowania,

- 6) wzmiankę, jaka część kapitału zakładowego została wpłacona przed zarejestrowaniem,
- 7) nazwiska i imiona członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki,
- 8) jeżeli akcjonariusze wnoszą wkłady niepieniężne - zaznaczenie tej okoliczności,
- 9) czas trwania spółki, jeżeli na podstawie statutu jest ograniczony,
- 10) jeżeli statut wskazuje pismo, przeznaczone do ogłoszeń spółki - oznaczenie tego pisma,
- 11) jeżeli statut przewiduje przyznanie uprawnień osobistych określonym akcjonariuszom lub tytuły uczestnictwa w dochodach lub majątku spółki nie wynikające z akcji, zaznaczenie tych okoliczności,

Art. 319. § 1. Wniosek o wpis do rejestru jednoosobowej spółki akcyjnej powinien zawierać oprócz danych określonych w art. 318, nazwisko i imię albo firmę (nazwę) jedynego akcjonariusza oraz wzmiankę, że jest on jedynym akcjonariuszem spółki.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy wszystkie akcje w spółce zostają nabyte przez akcjonariusza po zarejestrowaniu spółki. Zarząd zgłasza tę okoliczność do rejestru w terminie trzech tygodni od dnia, w którym dowiedział się, że wszystkie akcje spółki zostały nabyte przez jednego akcjonariusza.

Art. 320. § 1. Do zgłoszenia spółki należy dołączyć:

- 1) statut,
- 2) akty notarialne o zawarciu spółki i objęciu akcji,
- 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że przepisane statutem wpłaty na akcje oraz wkłady niepieniężne zostały dokonane zgodnie z prawem, z uwzględnieniem pkt 4,
- 4) potwierdzony przez bank lub dom maklerski dowód wpłaty na akcje, dokonanej na konto spółki w organizacji; w przypadku, gdy statut przewiduje pokrycie kapitału zakładowego wkładami niepieniężnymi po dokonaniu rejestracji, należy dołączyć oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wniesienie tych wkładów do spółki jest zapewnione zgodnie z postanowieniami statutu przed upływem terminu określonego w art. 309 § 3,
- 5) dokument stwierdzający ustanowienie władz spółki z wyszczególnieniem ich składu osobowego,
- 6) zezwolenie lub dowód zatwierdzenia statutu przez właściwą władzę, jeżeli są one wymagane do powstania spółki,
- 7) oświadczenie, o którym mowa w art. 310 § 2, jeżeli zarząd złożył takie oświadczenie.

§ 2. W przypadkach określonych w niniejszym dziale należy dołączyć sprawozdanie założycieli wraz z opinią biegłego rewidenta.

Art. 321. § 1. Wszelkie zmiany danych wymienionych w art. 318 i art. 319 zarząd powinien zgłosić sądowi rejestrowemu w celu wpisania do rejestru.

§ 2. Jeżeli przed zarejestrowaniem spółki wpłacono tylko część kapitału zakładowego, zarząd powinien zgłosić do sądu rejestrowego celem wpisania do rejestru dokonanie każdej wpłaty dalszej części kapitału zakładowego.

§ 3. Do zgłoszenia spółki oraz zmian składu osobowego zarządu dołączyć należy złożone wobec sądu albo poświadczone notarialnie wzory podpisów członków zarządu.

Art. 322. Na akcje i prawa uczestnictwa w dochodach bądź podziale majątku spółki, spółka w organizacji nie może wydawać dokumentów na okaziciela, świadectw tymczasowych, jak również dokumentów imiennych lub na zlecenie.

Art. 323. § 1. Z chwilą zawiazania spółki powstaje spółka akcyjna w organizacji.

§ 2. Do chwili ustanowienia zarządu spółka jest reprezentowana przez wszystkich założycieli działających łącznie lub przez pełnomocnika ustanowionego jednomyślną uchwałą założycieli.

§ 3. Odpowiedzialność osób, które działały w imieniu spółki w organizacji jest solidarna.

§ 4. Odpowiedzialność osób, o których mowa w § 2, ustaje wobec spółki z chwilą zatwierdzenia ich czynności przez walne zgromadzenie.

§ 5. Do skuteczności przejęcia przez spółkę długu osoby, która działała w imieniu spółki w organizacji nie jest wymagana zgoda wierzyciela, jeżeli został on zawiadomiony o tym na piśmie przez spółkę lub dłużnika w terminie trzech miesięcy od dnia rejestracji spółki.

Art. 324. Po zarejestrowaniu spółki zarząd powinien w terminie dwóch tygodni złożyć we właściwym urzędzie skarbowym poświadczony przez siebie odpis statutu spółki ze wskazaniem sądu, w którym spółka została zarejestrowana oraz daty i numeru rejestracji.

Art. 325. § 1. Jeżeli w terminie sześciu miesięcy od daty sporządzenia statutu spółka nie została zgłoszona do zarejestrowania lub jeżeli postanowienie sądu odmawiające zarejestrowania stało się prawomocne, zarząd spółki powinien bezzwłocznie zawiadomić o tym przez ogłoszenie osoby zainteresowane oraz zarządzić zwrot wpłaconych sum i wkładów niepieniężnych.

§ 2. Jeżeli spółka nie posiada zarządu, zwrotu wkładów dokonują założyciele.

Art. 326. § 1. Jeżeli nie doszło do rejestracji w terminie określonym w art. 325 § 1, a spółka w organizacji nie jest w stanie dokonać bezzwłocznie zwrotu wszystkich wniesionych wkładów, albo pokryć w pełni wierzytelności osób trzecich, zarząd dokona likwidacji. Jeżeli spółka w organizacji nie posiada zarządu, likwidatora lub likwidatorów ustanawia walne zgromadzenie lub sąd rejestrowy.

§ 2. Do likwidacji spółki w organizacji stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące likwidacji spółki z uwzględnieniem przepisów § 3-5.

§ 3. Likwidatorzy ogłaszają jednokrotnie o otwarciu likwidacji, wzywając wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności.

§ 4. Spółka w organizacji ulega rozwiązaniu z dniem zatwierdzenia przez walne zgromadzenie sprawozdania likwidacyjnego.

§ 5. Sądem rejestrowym dla spraw związanych z likwidacją spółki w organizacji jest rejonowy sąd gospodarczy właściwy ze względu na siedzibę spółki.

Art. 327. § 1. Jeżeli po zarejestrowaniu spółki zostały stwierdzone braki wynikłe z niedopełnienia przepisów prawa, sąd rejestrowy, z urzędu lub na wniosek osób zainteresowanych, wzywa spółkę do usunięcia braków i wyznacza w tym celu odpowiedni termin.

§ 2. Jeżeli spółka nie uczyni zadość wezwaniu, sąd rejestrowy może nakładać grzywny według zasad określonych w art. 24 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Rozdział 2. Prawa i obowiązki akcjonariuszy

Art. 328. § 1. Dokument akcji powinien być sporządzony na piśmie i zawierać następujące dane:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) sąd, w którym spółka jest zarejestrowana i numer rejestru,
- 3) datę zarejestrowania spółki i wystawienia akcji,
- 4) wartość nominalną, serię i numer, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególne z akcji,
- 5) przy akcjach imiennych - wysokość dokonanej wpłaty,
- 6) ograniczenia co do rozporządzania akcją,

7) postanowienia statutu o związanych z akcją obowiązkach na rzecz spółki.

§ 2. Akcja powinna być opatrzona pieczęcią spółki oraz podpisem zarządu. Podpis może być mechanicznie odtwarzany.

§ 3. Statut może przewidywać dodatkowe postanowienia dotyczące treści akcji oraz surowsze postanowienia dotyczące formy dokumentu akcji.

§ 4. Naruszenie przepisów § 1 pkt 1, 2 i 4 oraz § 2 powoduje nieważność dokumentu akcji.

§ 5. Akcjonariusz nabywa roszczenie o wydanie dokumentu akcji w terminie jednego miesiąca od dnia rejestracji spółki. Zarząd spółki zobowiązany jest wydać akcje w terminie tygodnia od dnia zgłoszenia roszczenia przez akcjonariusza.

§ 6. Akcjonariuszowi spółki publicznej przysługuje uprawnienie do imiennego świadectwa depozytowego wystawionego przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych zgodnie z przepisami art. 10 i art. 11 ustawy - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 329. § 1. Akcjonariusz obowiązany jest do pełnej wpłaty należności za akcje.

§ 2. Wpłaty powinny być dokonane równomiernie na wszystkie akcje.

§ 3. Akcjonariusz nie może potrącać swoich wierzytelności wobec spółki z wpłatami na poczet akcji. Nie wyłącza to umownego potrącenia wierzytelności akcjonariusza wobec spółki z wierzytelnością spółki względem akcjonariusza z tytułu wpłaty należności na poczet akcji.

§ 4. Wpłaty na akcje powinny być dokonane na rachunek spółki prowadzony przez bank, bezpośrednio lub za pośrednictwem domu maklerskiego.

Art. 330. § 1. Terminy i wysokość wpłat na akcje określa statut lub uchwała walnego zgromadzenia. Walne zgromadzenie może upoważnić zarząd do określenia terminów wpłat na akcje.

§ 2. Zarząd ogłasza dwukrotnie wezwanie o dokonanie wpłat.

§ 3. Pierwsze ogłoszenie powinno być dokonane na miesiąc, a drugie nie później niż na dwa tygodnie przed terminem wpłaty.

§ 4. W miejsce ogłoszeń mogą zostać wysłane wezwania listami poleconymi w terminach, o których mowa w § 3.

§ 5. Jeżeli akcjonariusz nie dokonał wpłaty w terminie określonym zgodnie z § 1, jest obowiązany do zapłacenia odsetek ustawowych za opóźnienie lub odszkodowania, chyba że statut stanowi inaczej.

Art. 331. § 1. Jeżeli akcjonariusz w terminie miesiąca po upływie terminu płatności nie uiścił zaległej wpłaty, odsetek, odszkodowania lub innych płatności przewidzianych przez statut, może być bez uprzedniego wezwania pozbawiony swoich praw udziałowych przez unieważnienie akcji lub świadectw tymczasowych, o czym spółka powinna uprzedzić w ogłoszeniach o wpłatach lub w pismach wysłanych listami poleconymi.

§ 2. O unieważnieniu akcji lub świadectw tymczasowych z powodu nie dokonania wpłat w terminie określonym w § 1 spółka zawiadamia akcjonariusza oraz jego poprzedników prawnych, którzy w ciągu ostatnich pięciu lat byli wpisani do księgi akcyjnej. Zawiadomienia należy wysłać listami poleconymi na adresy wskazane w księdze akcyjnej.

§ 3. Po ogłoszeniu numerów unieważnionych akcji lub świadectw tymczasowych spółka powinna wydać nowe akcje lub świadectwa tymczasowe pod dawnymi numerami i sprzedać je za pośrednictwem

notariusza, domu maklerskiego lub banku.

§ 4. Uzyskana ze sprzedaży suma, po pokryciu kosztów ogłoszeń i sprzedaży, a także odsetki, odszkodowanie lub inne należności, są zaliczane na zaległą płatność. Pozostałą kwotę zwraca się akcjonariuszowi, który opóźnił się ze spełnieniem świadczenia.

§ 5. Jeżeli uzyskana ze sprzedaży suma nie pokryje kosztów i należności, o których mowa w § 4, za niedobór odpowiadają solidarnie akcjonariusz i jego poprzednicy.

§ 6. Roszczenia spółki do akcjonariusza i jego poprzedników przedawniają się z upływem lat trzech od dnia sprzedaży akcji zgodnie z przepisem § 3.

Art. 332. Akcjonariusz lub poprzednik prawny akcjonariusza, który opóźnił się z wniesieniem wkładu pieniężnego lub innych związanych z nim świadczeń, w razie pokrycia niedoboru ma zwrotne roszczenia do swego następcy. Roszczenia te przedawniają się z upływem lat trzech.

Art. 333. § 1. Akcje są niepodzielne. Mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych.

§ 2. Współuprawnieni z akcji wykonują swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela; za świadczenia związane z akcją odpowiadają solidarnie.

§ 3. Jeżeli współuprawnieni nie wskazali wspólnego przedstawiciela, oświadczenie spółki może być dokonane wobec któregokolwiek z nich.

Art. 334. § 1. Akcje mogą być imienne lub na okaziciela.

§ 2. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela lub odwrotnie może być dokonana na żądanie akcjonariusza, jeżeli ustawa lub statut nie stanowi inaczej.

Art. 335. § 1. Akcje na okaziciela nie mogą być wydawane przed pełną wpłatą. Na dowód częściowej wpłaty należy wydać imienne świadectwa tymczasowe. Do świadectw tymczasowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 328.

§ 2. Akcje imienne mogą być wydawane przed pełną wpłatą.

§ 3. Każdorazowa wpłata powinna być uwidoczniiona na świadectwach tymczasowych i akcjach imiennych.

§ 4. Akcje lub świadectwa tymczasowe, wydane przed zarejestrowaniem podwyższenia kapitału zakładowego, są nieważne.

Art. 336. § 1. Akcje obejmowane w zamian za wkłady niepieniężne powinny zostać imiennymi do dnia zatwierdzenia przez najbliższe zwyczajne walne zgromadzenie sprawozdania finansowego za rok obrotowy, w którym nastąpiło objęcie tych akcji i w ciągu tego okresu nie mogą być zbyte ani zastawione. Nie dotyczy to akcji spółki publicznej.

§ 2. Akcje te w okresie, o którym mowa w § 1, powinny być zatrzymane w spółce na zabezpieczenie roszczeń o odszkodowanie z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań wniesienia wkładów niepieniężnych. Roszczeniom tym służy pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi wierzytelnościami nieuprzywilejowanymi.

§ 3. Przepisów § 1 i § 2 nie stosuje się do akcji wydawanych w razie łączenia, podziału i

przekształcania spółek.

Art. 337. § 1. Akcje są zbywalne.

§ 2. Statut może uzależnić rozporządzenie akcjami imiennymi od zezwolenia spółki albo w inny sposób ograniczyć możliwość rozporządzenia akcjami imiennymi.

§ 3. W przypadku, gdy statut uzależnia przeniesienie akcji od zezwolenia spółki, zezwolenia udziela zarząd w formie pisemnej pod rygorem nieważności, jeżeli statut nie stanowi inaczej, z uwzględnieniem § 4.

§ 4. Jeżeli spółka odmawia zezwolenia na przeniesienie akcji, powinna wskazać innego nabywcę. Termin do wskazania nabywcy, cenę lub sposób jej określenia oraz termin zapłaty określa statut. W przypadku braku tych postanowień akcja imienna może być zbyta bez ograniczenia. Termin do wskazania nabywcy nie może być dłuższy niż dwa miesiące od dnia zgłoszenia spółce zamiaru zbycia akcji.

§ 5. Zbycie akcji w postępowaniu egzekucyjnym nie wymaga zezwolenia spółki.

§ 6. Przepisy § 1-5 stosuje się odpowiednio do rozporządzenia częścią ułamkową akcji.

Art. 338. § 1. Umowy, ograniczające na określony czas rozporządzanie akcjami lub częścią ułamkową akcji, są dopuszczalne. Ograniczenie rozporządzania akcjami nie może być dłuższe niż pięć lat od dnia zawarcia umowy.

§ 2. Dopuszczalne są umowy ustanawiające prawo pierwokupu, opcje lub inne prawo pierwszeństwa nabycia akcji. Ograniczenia rozporządzania akcjami lub częściami ułamkowymi akcji, wynikające z takich umów, nie mogą trwać dłużej niż 10 lat od dnia zawarcia umowy.

Art. 339. Przeniesienia akcji imiennych lub świadectw tymczasowych dokonuje się przez pisemne oświadczenie bądź na samej akcji albo na świadectwie tymczasowym, bądź w osobnym dokumencie oraz wymaga przeniesienia posiadania akcji lub świadectwa tymczasowego.

Art. 340. § 1. Użytkownik i zastawnik mogą wykonywać prawo głosu z akcji imiennej lub świadectwa tymczasowego, na której ustanowiono zastaw lub użytkowanie, jeżeli przewiduje to czynność prawna ustanawiająca ograniczone prawo rzeczowe oraz gdy w księdze akcyjnej dokonano wzmianki o jego ustanowieniu i o upoważnieniu do wykonywania prawa głosu.

§ 2. Statut może przewidywać zakaz przyznawania prawa głosu użytkownikowi lub zastawnikowi akcji albo może uzależnić przyznanie takiego uprawnienia od zgody określonego organu spółki.

§ 3. W okresie, gdy akcje dopuszczone do publicznego obrotu na których ustanowiono zastaw lub użytkowanie są zapisane na rachunkach papierów wartościowych w domu maklerskim lub w banku prowadzącym rachunki papierów wartościowych, prawo głosu z tych akcji przysługuje akcjonariuszowi.

Art. 341. § 1. Zarząd obowiązany jest prowadzić księgę akcji imiennych i świadectw tymczasowych (księga akcyjna), do której należy wpisywać nazwisko i imię lub firmę (nazwę) oraz adres akcjonariusza, wysokość dokonanych wpłat, a także, na wniosek osoby uprawnionej, wpis o przeniesieniu akcji na inną osobę wraz z datą wpisu.

§ 2. Na żądanie nabywcy akcji albo użytkownika lub zastawnika, zarząd dokonuje wpisu o przeniesieniu akcji lub ustanowieniu na niej ograniczonego prawa rzeczowego. Użytkownik i zastawnik mogą żądać również ujawnienia, że przysługuje im prawo wykonywania prawa głosu z obciążonej akcji. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do zastawnika i użytkownika.

§ 3. W przypadku nabycia akcji lub praw zastawniczych na akcji w drodze sukcesji generalnej zarząd

dokonuje wpisu w księdze akcyjnej na wniosek osoby uprawnionej.

§ 4. Przed dokonaniem zmian w księdze akcyjnej zarząd powiadamia o swoim zamiarze osoby zainteresowane, wyznaczając im co najmniej dwutygodniowy termin dla wyrażenia sprzeciwu. Zgłoszenie pisemnego sprzeciwu w tym terminie powoduje wstrzymanie zmiany wpisu. Osobami zainteresowanymi są osoby, których uprawnienia wpisane w księdze akcyjnej mają zostać wykreślone lub obciążone przez wpis ograniczonego prawa rzeczowego.

§ 5. Wnioskodawcy, o których mowa w § 2, są obowiązani przedłożyć spółce dokumenty uzasadniające dokonanie wpisu. Zarząd nie ma obowiązku badania prawdziwości podpisów zbywcy akcji i osób ustanawiających użytkowanie lub zastaw na akcji.

§ 6. Przepisy § 1-5 stosuje się do świadectw tymczasowych.

§ 7. Każdy akcjonariusz może przeglądać księgę akcyjną.

Art. 342. § 1. Spółka może zlecić prowadzenie księgi akcyjnej bankowi lub domowi maklerskiemu.

§ 2. Księga akcyjna może być prowadzona w formie zapisu elektronicznego.

Art. 343. § 1. Wobec spółki uważa się za akcjonariusza tylko tę osobę, która jest wpisana do księgi akcyjnej lub posiadacza akcji na okaziciela, z uwzględnieniem art. 7 ust. 2 ustawy - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do zastawnika lub użytkownika akcji.

Art. 344. § 1. Podczas trwania spółki nie wolno zwracać akcjonariuszowi dokonanych wpłat na akcje ani w całości, ani w części z wyjątkiem przypadków, określonych w niniejszym dziale.

§ 2. Akcjonariusz i jego poprzednik prawny nie mogą być zwolnieni z obowiązku spełnienia świadczeń określonych w art. 329 § 1, art. 330 § 5 oraz art. 350 § 1.

Art. 345. § 1. Spółka nie może udzielać pożyczek, zabezpieczeń, jak również zaliczkowych wypłat w celu ułatwienia nabycia lub objęcia emitowanych przez nią akcji.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do świadczeń dokonywanych w ramach bieżącej działalności instytucji finansowych jak również do świadczeń dokonywanych na rzecz pracowników spółki lub spółki z nią powiązanej, a podejmowanych w celu ułatwienia nabycia lub objęcia emitowanych przez spółkę akcji.

Art. 346. § 1. Akcjonariuszom nie wolno pobierać odsetek od wniesionych wkładów jak również od posiadanych akcji .

§2. Akcjonariusze nie mogą być zwolnieni od obowiązku pokrycia objętych akcji. Nie narusza to przepisów art. 456 § 2.

Art. 347. § 1. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym zbadanym przez biegłego rewidenta, które zostało przeznaczone przez walne zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom.

§ 2. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji. Jeżeli akcje nie są całkowicie opłacone, rozdziela się zysk w stosunku do dokonanych wpłat na akcje.

§ 3. Statut może przewidywać inny sposób podziału zysku, z uwzględnieniem postanowień art. 348,

art. 349, art. 351 § 4 oraz art. 353.

Art. 348. § 1. Kwoty przeznaczone do podziału między akcjonariuszy nie mogą przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o zysk przeniesiony z kapitałów rezerwowych (funduszy) utworzonych w tym celu w poprzednich latach, pomniejszonego o poniesione straty oraz o kwoty umieszczone w kapitałach rezerwowych, utworzonych zgodnie z ustawą lub statutem, które nie mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy. Na wypłatę dywidendy może być przeznaczony zysk z kapitałów rezerwowych powstałych w okresie nie przekraczającym trzech ostatnich lat obrotowych, w których utworzono takie fundusze.

§ 2. Uprawnionymi do dywidendy za dany rok obrotowy są akcjonariusze, którym przysługiwały akcje w dniu powzięcia uchwały o podziale zysku. Statut może upoważnić walne zgromadzenie do ustalenia dnia, według którego ustala się listę akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za dany rok obrotowy (dzień dywidendy). Dzień dywidendy nie może być wyznaczony później niż w terminie dwóch miesięcy licząc od dnia powzięcia uchwały, o której mowa w art. 347 § 1. Uchwałę o przesunięciu dnia dywidendy podejmuje się na zwyczajnym walnym zgromadzeniu.

§ 3. Zwyczajne walne zgromadzenie spółki publicznej ustala dzień dywidendy oraz termin wypłaty dywidendy. Dzień dywidendy może być wyznaczony na dzień powzięcia uchwały lub w okresie kolejnych trzech miesięcy, licząc od tego dnia.

Art. 349. § 1. Statut może upoważnić zarząd do wypłaty akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanego zysku na koniec roku obrotowego, jeżeli spółka posiada środki wystarczające na wypłatę. Wypłata zaliczki wymaga zgody rady nadzorczej.

§ 2. Spółka może wypłacić zaliczkę na poczet dywidendy, jeżeli jej sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy, zbadane przez biegłego rewidenta, wykazuje zysk. Zaliczka stanowić może najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca ostatniego roku obrotowego, wykazanego w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, powiększonego o niewypłacone zyski z poprzednich lat obrotowych, umieszczone w kapitałach rezerwowych przeznaczonych na wypłatę dywidendy oraz pomniejszonego o stratę i kwoty obowiązkowych rezerw utworzonych zgodnie z ustawą lub statutem.

§ 3. Do zaliczki na poczet dywidendy stosuje się odpowiednio przepisy art. 347 i art. 348.

Art. 350. § 1. Akcjonariusze, którzy wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu otrzymali jakiegokolwiek świadczenia od spółki, obowiązani są do ich zwrotu. Wyjątek stanowi przypadek otrzymania przez akcjonariusza w dobrej wierze udziału w zysku. Członkowie zarządu lub rady nadzorczej, którzy ponoszą odpowiedzialność za dokonanie nienależnych świadczeń, odpowiadają za ich zwrot solidarnie z odbiorcą świadczenia.

§ 2. Roszczenia, o których mowa w § 1, przedawniają się z upływem lat trzech licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem wierzytelności w stosunku do odbiorcy, który wiedział o bezprawności świadczenia.

Art. 351. § 1. Spółka może wydawać akcje o szczególnych uprawnieniach, które powinny być w statucie określone (akcje uprzywilejowane).

§ 2. W szczególności uprzywilejowanie dotyczyć może prawa głosu, prawa do dywidendy lub podziału majątku w razie likwidacji spółki.

§ 3. Statut może uzależniać przyznanie szczególnych uprawnień od spełnienia dodatkowych świadczeń na rzecz spółki, upływu terminu lub ziszczenia się warunku.

§ 4. Akcjonariusz może wykonywać przyznane mu szczególne uprawnienia związane z akcją uprzywilejowaną po zakończeniu roku obrotowego, w którym wniósł w pełni swój wkład na pokrycie kapitału zakładowego.

Art. 352. Akcje uprzywilejowane dotyczące głosu powinny być imienne. Jednej akcji nie można przyznać więcej niż dwa głosy. W przypadku zamiany takiej akcji na akcję na okaziciela lub w razie jej zbycia wbrew zastrzeżonym warunkom - uprzywilejowanie to wygasa.

Art. 353. § 1. Akcje uprzywilejowane dotyczące dywidendy nie mogą przyznawać uprawnionemu dywidendy, która przewyższa więcej niż o połowę dywidendę przeznaczoną do wypłaty akcjonariuszom uprawnionym z akcji nieuprzywilejowanych.

§ 2. Akcje uprzywilejowane dotyczące dywidendy nie korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia przed pozostałymi akcjami.

§ 3. Wobec akcji uprzywilejowanej dotyczącej dywidendy może być wyłączone prawo głosu (akcje nieme). Przepisów § 1 i § 2 nie stosuje się do akcji niemych.

§ 4. Statut może przewidywać, że akcjonariuszowi uprawnionemu z akcji niemej, któremu nie wypłacono w pełni lub częściowo dywidendy w danym roku obrotowym, przysługuje wyrównanie z zysku w następnych latach, nie później jednak niż w ciągu kolejnych trzech lat obrotowych.

§ 5. Przywilejów dywidendowych, o których mowa w § 1-4, nie stosuje się do zaliczek dywidendowych.

Art. 354. § 1. Statut może przyznać indywidualnie oznaczonemu akcjonariuszowi osobiste uprawnienia. W szczególności mogą one dotyczyć prawa powoływania lub odwoływania członków zarządu, rady nadzorczej lub prawa do otrzymywania oznaczonych świadczeń od spółki.

§ 2. Statut może uzależnić przyznanie osobistego uprawnienia akcjonariuszowi od dokonania oznaczonych świadczeń lub ziszczenia się warunku.

§ 3. Ograniczenia dotyczące zakresu i wykonywania uprawnień wynikających z akcji uprzywilejowanych stosuje się odpowiednio do uprawnień przyznanych akcjonariuszowi osobiście.

§ 4. Uprawnienia osobiste przyznane indywidualnie oznaczonemu akcjonariuszowi wygasają najpóźniej z dniem w którym uprawniony przestaje być akcjonariuszem spółki.

Art. 355. § 1. Celem wynagrodzenia za usługi, świadczone przy powstaniu spółki, spółka może wydawać imienne świadectwa założycielskie.

§ 2. Świadectwa założycielskie mogą być wydawane najwyżej na okres dziesięciu lat od chwili zarejestrowania spółki. Świadectwa dają prawo uczestnictwa w podziale zysku spółki w granicach ustalonych przez statut, po uprzednim odliczeniu na rzecz akcjonariuszy określonej w statucie minimalnej dywidendy.

§ 3. Wynagrodzenie za usługi lub inne świadczenia spełnione na rzecz spółki przez założycieli, akcjonariuszy, a także spółki z nimi powiązane albo pozostające w stosunku zależności bądź dominacji, nie może przewyższać zwykłego wynagrodzenia przyjętego w obrocie.

Art. 356. § 1. Z akcją imienną może być związany obowiązek powtarzających się świadczeń niepieniężnych.

§ 2. Akcje takie mogą być przenoszone tylko za zezwoleniem spółki. Spółka może odmówić zezwolenia jedynie z ważnych powodów, bez obowiązku wskazania innego nabywcy.

§ 3. Statut może przewidywać odszkodowanie umowne za niewykonanie lub nienależyte wykonanie powtarzających się świadczeń.

§ 4. Spółka obowiązana jest spełnić wynagrodzenie za świadczenia określone w § 1 wówczas, gdy bilans nie wykazuje zysku. Przepis art. 355 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 357. § 1. W przypadku znacznego uszkodzenia dokumentu akcji, świadectwa tymczasowego lub kuponu dywidendowego, albo wydania wadliwego lub nieważnego dokumentu akcji, spółka powinna na żądanie uprawnionego wydać nowy dokument za zwrotem kosztów jego sporządzenia. Spółka pokrywa koszt wydania dokumentu wadliwego lub nieważnego.

§ 2. Statut może regulować tryb umarzania zniszczonych lub utraconych dokumentów akcji, świadectw tymczasowych oraz znaków legitymacyjnych wystawionych przez spółkę. Wydanie duplikatów dokumentów wymaga uprzedniego ogłoszenia o zniszczeniu lub utracie tych dokumentów.

§ 3. Jeżeli statut nie reguluje trybu wydawania duplikatów akcji, świadectw tymczasowych lub innych dokumentów wydawanych przez spółkę, które uległy zniszczeniu lub utracie przez akcjonariusza, spółka wyda uprawnionemu nowy dokument za zwrotem kosztów jego sporządzenia po umorzeniu zniszczonego lub utraconego dokumentu. Umorzenie dokumentu następuje w trybie przewidzianym przez dekret o umarzaniu utraconych dokumentów z dnia 10 grudnia 1946 r. (Dz.U. z 1947 r., Nr 5, poz. 20).

Art. 358. § 1. Jeżeli treść akcji stała się nieaktualna wskutek zmiany stosunków prawnych, w szczególności w razie zmiany wartości nominalnej albo połączenia akcji, spółka może wezwać akcjonariusza w drodze ogłoszenia lub listu poleconego do złożenia dokumentu akcji w spółce w celu zmiany treści dokumentu lub jego wymiany, z zagrożeniem unieważnienia dokumentu akcji. Termin do złożenia dokumentu akcji nie może być krótszy niż 14 dni od dnia ogłoszenia wezwania lub doręczenia listu poleconego.

§ 2. W miejsce nieważnego wydaje się nowy dokument akcji. Koszty unieważnienia dokumentu akcji i wydania nowego dokumentu ponosi spółka.

§ 3. Zarząd ogłasza wykaz unieważnionych dokumentów akcji w terminie czterech tygodni od dnia powzięcia uchwały o ich unieważnieniu.

Art. 359 § 1. Akcje mogą być umorzone, jeżeli statut tak stanowi. Akcja może być umorzona albo za zgodą akcjonariusza w drodze jej nabycia przez spółkę (umorzenie dobrowolne) albo bez zgody akcjonariusza (umorzenie przymusowe). Przestanki przymusowego umorzenia określi statut.

§ 2. Umorzenie akcji wymaga uchwały walnego zgromadzenia. Uchwała powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia, wysokość wynagrodzenia przysługującego akcjonariuszom akcji umorzonych bądź uzasadnienie umorzenia akcji bez wynagrodzenia oraz sposób obniżenia kapitału zakładowego.

§ 3. Uchwała o umorzeniu akcji podlega ogłoszeniu.

§ 4. Uchwała o zmianie statutu w sprawie umorzenia akcji powinna być umotywowana.

§ 5. Zmiana statutu przewidująca przymusowe umorzenie akcji nie może dotyczyć akcji, które zostały objęte przed jej wpisem do rejestru.

Art. 360. § 1 Umorzenie akcji wymaga obniżenia kapitału zakładowego. Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego powinna być powzięta na walnym zgromadzeniu, na którym powzięto uchwałę o umorzeniu akcji.

§ 2. Wymogów, o których mowa w art. 456, nie stosuje się w następujących przypadkach obniżenia kapitału zakładowego:

- 1) gdy spółka nabywa nieodpłatnie własne akcje w celu ich umorzenia,
- 2) jeżeli wynagrodzenie akcjonariuszy akcji umorzonych ma być wypłacone wyłącznie z zysku spółki, wykazanego w sprawozdaniu finansowym zbadanym przez biegłego rewidenta,

- 3) gdy umorzenie następuje bez jakichkolwiek świadczeń na rzecz akcjonariuszy, z wyjątkiem przyznania im świadectw użytkowych.

§ 3. Przepisu § 2 nie stosuje się do umorzenia akcji, które nie zostały w pełni pokryte.

Art. 361. § 1. Statut może przewidywać, że w zamian akcji umorzonych spółka wydaje świadectwa użytkowe bez określonej wartości nominalnej. Świadectwa użytkowe mogą być imienne lub na okaziciela.

§ 2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, świadectwa użytkowe uczestniczą na równi z akcjami w dywidendzie oraz w nadwyżce majątku spółki, pozostałej po pokryciu wartości nominalnej akcji.

§ 3. Uprawniony ze świadectwa użytkowego nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania związane z umorzoną akcją i nie przysługują mu żadne prawa udziałowe, z wyjątkiem uprawnień określonych w § 2.

Art. 362. § 1. Spółka nie może nabywać wyemitowanych przez nią akcji (akcje własne). Zakaz ten nie dotyczy:

- 1) nabycia akcji w celu zapobieżenia, bezpośrednio zagrażającej spółce, poważnej szkodzi,
- 2) jeżeli akcje mają być oferowane do nabycia pracownikom lub osobom, które były zatrudnione w spółce lub spółce z nią powiązanej przez okres co najmniej trzech lat,
- 3) nabycia akcji nicodpłatnie lub w drodze sukcesji uniwersalnej,
- 4) instytucji finansowej, która nabywa akcje na własny lub cudzy rachunek celem ich dalszej odprzedaży,
- 5) nabycia akcji w celu ich umorzenia,
- 6) nabycia akcji w drodze egzekucji celem zaspokojenia roszczeń spółki, których nie można zaspokoić w inny sposób z majątku akcjonariusza,
- 7) nabycia akcji akcjonariusza w przypadku braku pokrycia.

§ 2. W przypadkach określonych w § 1 pkt 1 i 2 nabycie akcji własnych przez spółkę jest dozwolone tylko wtedy, gdy zostały spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) nabyte akcje zostały w pełni opłacone,
- 2) łączna wartość nominalna nabytych akcji nie przekracza dziesięciu procent kapitału zakładowego spółki, uwzględniając w tym również wartość nominalną pozostałych akcji własnych, które nie zostały przez spółkę zbyte,
- 3) spółka utworzyła na ten cel kapitał rezerwowy, równy co najmniej cenie nabycia akcji własnych, bez pomniejszenia kapitału zakładowego, powiększonego o obowiązkowe kapitały (fundusze), które według ustawy lub statutu nie mogą być wypłacone akcjonariuszom.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 oraz art. 363 - 365 stosuje się odpowiednio do ustanowienia zastawu na akcjach własnych spółki. Nie dotyczy to instytucji finansowej, jeżeli ustanowienie zastawu na akcjach jest związane z zakresem jej działalności.

Art. 363. § 1. W przypadku określonym w art. 362 § 1 pkt 1 zarząd jest obowiązany powiadomić najbliższe walne zgromadzenie o przyczynach lub celu nabycia własnych akcji, liczbie i wartości nominalnej tych akcji, ich udziale w kapitale akcyjnym, jak również o wartości świadczenia spełnionego w zamian za nabyte akcje.

§ 2. W przypadku nabycia akcji własnych przez spółkę bądź osobę działającą we własnym imieniu, lecz na rachunek spółki, sprawozdanie zarządu, o którym mowa w art. 395 § 2 pkt 1, powinno zawierać:

- 1) uzasadnienie nabycia akcji własnych w danym roku obrotowym,
- 2) liczbę i wartość nominalną akcji nabytych lub zbytych w roku obrotowym, jak również określenie udziału procentowego, jaki akcje te reprezentują w kapitale zakładowym,
- 3) w przypadku nabycia lub zbycia odpłatnego - uzyskaną cenę lub wartość innego świadczenia wzajemnego,
- 4) liczbę oraz wartość nominalną nabytych i zatrzymanych akcji, jak również określenie ich procentowego udziału w kapitale zakładowym.

§ 3. Akcje nabyte w celach określonych w art. 362 § 1 pkt 2 należy oferować pracownikom lub innym wskazanym w tym przepisie osobom najpóźniej z upływem dwunastu miesięcy od dnia ich nabycia przez

spółkę.

§ 4. Akcje nabyte z naruszeniem przepisów art. 362 § 1 i § 2 powinny być zbyte w terminie jednego roku od dnia ich nabycia przez spółkę, chyba że naruszono wyłącznie przepis § 2. W tym ostatnim przypadku ta część akcji własnych spółki, która przekracza dziesięć procent kapitału zakładowego spółki, powinna być zbyta w terminie trzech lat od dnia nabycia akcji.

§ 5. Jeżeli akcje własne nie zostały zbyte w terminach określonych w § 3 i § 4, zarząd dokona ich niezwłocznego umorzenia bez zwoływania walnego zgromadzenia. Umorzenie nie wymaga obniżenia kapitału zakładowego.

§ 6. Akcje własne należy umieścić w bilansie jako osobną pozycję pod nazwą "Akcje własne do zbycia".

Art. 364. § 1. Rozporządzające czynności prawne dokonane z naruszeniem przepisów art. 362 są ważne z uwzględnieniem przepisu § 2.

§ 2. Spółka nie wykonuje praw udziałowych z własnych akcji z wyjątkiem uprawnień do ich zbycia lub wykonywania czynności, które zmierzają do zachowania tych praw.

Art. 365. § 1. Nabycie akcji własnych spółki przez osobę trzecią, działającą na rachunek spółki jest dozwolone, jeżeli spółka jest również uprawniona do nabycia tych akcji zgodnie z art. 362.

§ 2. Przy obliczaniu udziału akcji własnych w kapitale zakładowym zgodnie z art. 362 § 2 pkt 2 oraz 363 § 2 pkt 2 i 4 wlicza się wartość akcji posiadanych przez spółkę lub spółdzielnię zależną oraz osobę trzecią, działającą na rachunek spółki albo spółki lub spółdzielni od niej zależnej.

Art. 366. § 1. Spółka nie może obejmować własnych akcji. Zakaz ten dotyczy również obejmowania akcji spółki przez spółkę lub spółdzielnię zależną.

§ 2. Objęcie akcji z naruszeniem przepisów § 1 jest ważne.

§ 3. W przypadku objęcia akcji z naruszeniem przepisów § 1, członek zarządu odpowiada solidarnie wraz z osobą, która objęła akcje, za pełne wniesienie wkładu, chyba że nie ponosi winy.

§ 4. Jeżeli akcje spółki zostały objęte przez osobę, która działała we własnym imieniu, lecz na rachunek spółki, obejmującego uważa się za osobę działającą na własny rachunek.

§ 5. Przepisy § 1-4 stosuje się odpowiednio do objęcia akcji własnych w przypadku zawiązywania spółki.

Art. 367. Przepisy art. 363 § 4 i art. 364 § 2 stosuje się do akcji własnych objętych przez spółkę z naruszeniem przepisów art. 366 § 1.

Rozdział 3. Organy spółki

Oddział 1. Zarząd

Art. 368. § 1. Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje ją.

§ 2. Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków.

§ 3. Do zarządu mogą być powołane osoby spośród akcjonariuszy lub spoza ich grona.

§ 4. Członków zarządu powołuje i odwołuje rada nadzorcza, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Członek zarządu może być odwołany lub zawieszony w czynnościach także przez walne zgromadzenie.

Art. 369. § 1. Okres sprawowania funkcji przez członka zarządu nie może być dłuższy niż pięć lat (kadencja). Ponowne powołania tej samej osoby na członka zarządu są dopuszczalne na kadencje nie dłuższe niż pięć lat każda. Powołanie może nastąpić nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji członka zarządu.

§ 2. Statut może w granicach czasu, określonych w § 1, ustanowić częściowe odnawianie zarządu w ten sposób, że pewna liczba członków zarządu kolejno ustępuje bądź w drodze losowania, bądź według starszeństwa wyboru albo w inny sposób.

§ 3. Jeżeli statut przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu, powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że statut spółki stanowi inaczej.

§ 4. Mandat członka zarządu wygasa najpóźniej z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu.

§ 5. Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci lub odwołania go ze składu zarządu.

§ 6. Do złożenia rezygnacji przez członka zarządu stosuje się przepisy art. 746 § 2 i § 3 Kodeksu cywilnego.

Art. 370. § 1. Członek zarządu może być w każdej chwili odwołany. Nie pozbawia go to roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu.

§ 2. Statut spółki może zawierać inne postanowienia, w szczególności prawo odwołania ograniczyć do odwołania z ważnych powodów.

§ 3. Odwołany członek zarządu jest zobowiązany złożyć wyjaśnienia w toku przygotowywania sprawozdania zarządu i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu oraz do udziału w walnym zgromadzeniu, zatwierdzającym sprawozdania zarządu, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1, chyba że akt odwołania stanowi inaczej.

Art. 371. § 1. Jeżeli zarząd składa się z dwóch lub więcej osób, wszyscy jego członkowie są obowiązani i uprawnieni do wspólnego prowadzenia spraw spółki, chyba że statut stanowi inaczej.

§ 2. Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że statut stanowi inaczej. Statut może przewidywać, że w przypadku równości głosów decyduje głos prezesa zarządu, jak również przyznawać mu określone uprawnienia w zakresie kierowania pracami zarządu.

§ 3. Jeżeli statut nie przyznaje radzie nadzorczej lub walnemu zgromadzeniu prawa do uchwalenia lub zatwierdzenia regulaminu zarządu, zarząd może uchwalić swój regulamin.

Art. 372. § 1. Prawo członka zarządu do prowadzenia spraw spółki i reprezentowania jej dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki.

§ 2. Prawa członka zarządu do prowadzenia spraw spółki i reprezentowania jej nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Art. 373. § 1. Jeżeli zarząd spółki jest wieloosobowy, sposób reprezentowania spółki określa jej statut. Jeżeli statut nie zawiera żadnych w tym przedmiocie postanowień, do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo też jednego członka zarządu łącznie z prokurentem.

§ 2. Oświadczenia składane spółce oraz doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 nie wyłączają ustanowienia prokury jednoosobowej lub łącznej i nie ograniczają praw prokurentów wynikających z przepisów o prokurze.

Art. 374. § 1. Pisma i zamówienia handlowe spółki kierowane do oznaczonej osoby, powinny zawierać:

- 1) firmę spółki, jej siedzibę i adres,
- 2) oznaczenie sądu rejestrowego i numeru, pod którym spółka jest zarejestrowana,
- 3) wzmiankę o likwidacji lub upadłości spółki, w przypadku ich ogłoszenia.

§ 2. Obowiązek określony w § 1 pkt 1 i 2 nie dotyczy pism oraz zamówień handlowych spółki skierowanych do osób pozostających ze spółką w stałych stosunkach gospodarczych.

§ 3. Jeżeli spółka ujawnia w pismach handlowych dane o kapitale spółki, należy podać wysokość kapitału zakładowego oraz łączną kwotę uiszczonych wkładów.

§ 4. Przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio do oddziału spółki akcyjnej mającej siedzibę za granicą.

Art. 375. Wobec spółki członkowie zarządu podlegają ograniczeniom, ustanowionym w niniejszym dziale, w statucie, regulaminie zarządu oraz w uchwałach rady nadzorczej i walnego zgromadzenia.

Art. 376. Uchwały zarządu są protokołowane. Protokoły powinny zawierać porządek obrad, nazwiska i imiona obecnych członków zarządu, liczbę głosów oddanych na poszczególne uchwały oraz zdania odrębne. Protokoły podpisują obecni członkowie zarządu.

Art. 377. W razie sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego małżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i może żądać zaznaczenia tego w protokole.

Art. 378. § 1. Rada nadzorcza ustala wynagrodzenie członków zarządu na podstawie umowy o pracę lub innej umowy, chyba że statut stanowi inaczej.

§ 2. Walne zgromadzenie może upoważnić radę nadzorczą do ustalenia, że wynagrodzenie członków zarządu obejmuje również prawo do określonego udziału w zysku rocznym spółki, który jest przeznaczony do podziału między akcjonariuszy zgodnie z art. 347 § 1.

Art. 379. W umowach pomiędzy spółką a członkami zarządu, jak również w sporach z nimi spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnicy, powołani uchwałą walnego zgromadzenia.

Art. 380. § 1. Członek zarządu nie może bez zezwolenia spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki osobowej lub członek organów spółki kapitałowej. Zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej, w przypadku posiadania w niej przez członka zarządu co najmniej 10% udziałów lub akcji albo prawa do powołania co najmniej jednego członka zarządu.

§ 2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, zezwolenia udziela organ uprawniony do powołania zarządu.

Oddział 2. Nadzór.

Art. 381. § 1. Spółka akcyjna powinna mieć radę nadzorczą.

§ 2. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

§ 3. Rada nadzorcza nie ma prawa do wydawania zarządowi wiążących poleceń z uwzględnieniem przepisu art. 382 § 2.

Art. 382. § 1. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1, zarówno w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysków lub pokrycia straty, a także składanie walnemu zgromadzeniu dorocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

§ 2. W celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki.

Art. 383. § 1. Do kompetencji rady nadzorczej należy również zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu oraz delegowanie członków rady nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków zarządu nie mogących sprawować swoich czynności.

§ 2. W przypadku niemożności sprawowania czynności przez członka zarządu rada nadzorcza powinna niezwłocznie podjąć odpowiednie działania w celu uzupełnienia składu zarządu.

Art. 384. § 1. Statut może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności przewidzieć, że zarząd jest obowiązany uzyskać zezwolenie rady nadzorczej przed dokonaniem określonych w statucie czynności.

§ 2. Jeżeli rada nadzorcza nie wyrazi zgody na dokonanie określonej czynności, zarząd może zwrócić się do walnego zgromadzenia, aby podjęło uchwałę udzielającą zgodę na dokonanie tej czynności.

Art. 385. § 1. Rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków, wybranych przez walne zgromadzenie.

§ 2. Statut może przewidzieć inny sposób powoływania członków rady nadzorczej.

§ 3. Na wniosek akcjonariuszy, reprezentujących co najmniej jedną piątą część kapitału zakładowego, wybór rady nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami, nawet gdy statut przewiduje inny sposób powołania rady nadzorczej.

§ 4. Jeżeli w skład rady nadzorczej wchodzi co najmniej jedna osoba, powołana przez organ państwowy lub organ samorządu terytorialnego, albo wybrana przez pracowników spółki, wyborowi podlegają jedynie pozostali członkowie rady nadzorczej.

§ 5. Osoby reprezentujące na walnym zgromadzeniu tę część akcji, która przypada z podziału ogólnej liczby reprezentowanych akcji przez liczbę członków rady, mogą utworzyć oddzielną grupę celem wyboru jednego członka rady, nie biorą jednak udziału w wyborze pozostałych członków.

§ 6. Mandaty w radzie nadzorczej nie obsadzone przez odpowiednią grupę akcjonariuszy, utworzoną zgodnie z § 5, obsadza się w drodze głosowania, w którym uczestniczą wszyscy akcjonariusze, których głosy nie zostały oddane przy wyborze członków rady nadzorczej wybieranych grupami.

§ 7. Jeżeli na walnym zgromadzeniu, zwołanym zgodnie z § 3, nie dojdzie do utworzenia przynajmniej

jednej grupy zdolnej do wyboru członka rady nadzorczej, nie dokonuje się wyborów.

§ 8. W przypadku dokonania wyboru co najmniej jednego członka rady nadzorczej zgodnie z przepisami § 3-7, wygasają przedterminowo mandaty wszystkich członków rady nadzorczej z wyjątkiem osób, o których mowa w § 4.

§ 9. W głosowaniu określonym w § 3 i § 6 każdej akcji przysługuje tylko jeden głos bez przywilejów lub ograniczeń z uwzględnieniem art. 353 § 3.

Art. 386. § 1. Kadencja członka rady nadzorczej nie może być dłuższa niż pięć lat.

§ 2. Przepisy art. 369 § 1-4 i art. 370 stosuje się odpowiednio.

Art. 387. § 1. Członkowie zarządu, prokurenci, likwidatorzy i pracownicy spółki zajmujący stanowisko głównego księgowego, radcy prawnego, kierownika oddziału lub zakładu nie mogą być równocześnie członkami rady nadzorczej.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do innych osób, które podlegają bezpośrednio członkowi zarządu, a także do członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej i pracowników spółki lub spółdzielni zależnej.

§ 3. Udział przedstawicieli pracowników w radzie nadzorczej regulują odrębne ustawy.

Art. 388. § 1. Rada nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Statut może przewidywać surowsze wymagania dotyczące kworum rady nadzorczej.

§ 2. Statut może przewidywać, że członkowie rady nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał rady, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka rady nadzorczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu rady nadzorczej.

§ 3. Podejmowanie uchwał przez radę nadzorczą w formie pisemnej lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniej łączności jest dopuszczalne, jeżeli statut tak stanowi.

§ 4. Podejmowanie uchwał w trybie określonym w § 2 i § 3 nie dotyczy wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, powołania członka zarządu oraz odwołania i zawieszania w czynnościach tych osób.

Art. 389. § 1. Zarząd lub członek rady nadzorczej mogą żądać zwołania rady nadzorczej podając cel i proponowany porządek obrad. Przewodniczący rady nadzorczej zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku.

§ 2. Jeżeli przewodniczący rady nadzorczej nie zwoła posiedzenia zgodnie z § 1, wnioskodawca może je zwołać samodzielnie, podając datę, miejsce i proponowany porządek obrad.

§ 3. Rada nadzorcza powinna być zwoływana w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż trzy razy w roku obrotowym.

Art. 390. § 1. Rada nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia oznaczonych czynności nadzorczych.

§ 2. Jeżeli rada nadzorcza została wybrana przez głosowanie grupami, każda grupa ma prawo delegować jednego spośród wybranych przez siebie członków rady nadzorczej do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych. Członkowie ci mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach zarządu z głosem doradczym. Zarząd obowiązany jest zawiadomić ich uprzednio o każdym swoim posiedzeniu.

§ 3. Członkowie rady nadzorczej, delegowani do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru, otrzymują osobne wynagrodzenie, którego wysokość ustala walne zgromadzenie. Walne zgromadzenie może powierzyć to uprawnienie radzie nadzorczej. Do członków takich stosuje się zakaz konkurencji, o którym mowa w art. 380.

Art. 391. § 1. Uchwały rady nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że statut stanowi inaczej.

§ 2. Do protokołów rady nadzorczej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące protokołów zarządu.

§ 3. Walne zgromadzenie może uchwalić regulamin rady nadzorczej, określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Statut może upoważnić radę nadzorczą do uchwalenia jej regulaminu.

Art. 392. § 1. Członkom rady nadzorczej może zostać przyznane wynagrodzenie. Wynagrodzenie określa statut lub uchwała walnego zgromadzenia.

§ 2. Wynagrodzenie członków rady w formie prawa udziału w zysku spółki za dany rok obrotowy może uchwalić tylko walne zgromadzenie. Przepis art. 378 § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Członkom rady nadzorczej przysługuje zwrot kosztów związanych z udziałem w pracach rady.

Oddział 3. Walne zgromadzenie.

Art. 393. Uchwały walnego zgromadzenia poza innymi sprawami, wymienionymi w niniejszym dziale lub w statucie, wymaga:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- 2) postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
- 3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, chyba że statut stanowi inaczej,
- 4) zbycie nieruchomości lub udziału w nieruchomości, chyba że statut stanowi inaczej,
- 5) emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa objęcia akcji,
- 6) nabycie własnych akcji w przypadku określonym w art. 362 § 1 pkt 2.

Art. 394. § 1. Umowy o nabycie dla spółki jakiegokolwiek mienia za cenę przewyższającą jedną dziesiątą część wpłaconego kapitału zakładowego od założyciela lub akcjonariusza albo od spółki lub spółdzielni zależnej od założyciela lub akcjonariusza spółki, zawarte przed upływem dwóch lat od dnia zarejestrowania spółki, wymagają uchwały walnego zgromadzenia, powziętej większością dwóch trzecich głosów.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do nabycia mienia od spółki dominującej albo spółki lub spółdzielni zależnej.

§ 3. Walnemu zgromadzeniu należy przedłożyć sprawozdanie zarządu spełniające warunki określone w art. 311. Sprawozdanie powinno być poddane badaniu i ogłoszone przed walnym zgromadzeniem w sposób określony w art. 312 § 7.

§ 4. Przepisów § 1-3 nie stosuje się do nabycia mienia na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych, postępowaniu likwidacyjnym, upadłościowym i egzekucyjnym oraz do nabycia papierów wartościowych i towarów na rynku regulowanym.

Art. 395. § 1. Zwyczajne walne zgromadzenie powinno się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie

każdego roku obrotowego.

§ 2. Przedmiotem obrad zwyczajnego walnego zgromadzenia powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- 2) powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu straty,
- 3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły obowiązki członków organów spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasły przed dniem walnego zgromadzenia, mają prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądać dokumenty, o których mowa w § 4, oraz przedkładać do nich uwagi na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień powinno być złożone zarządowi na piśmie najpóźniej na tydzień przed walnym zgromadzeniem.

§ 4. Odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem.

§ 5. Przedmiotem zwyczajnego walnego zgromadzenia może być również rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o rachunkowości oraz inne sprawy niż wymienione w § 2.

Art. 396. § 1. Na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym należy utworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej osiem procent zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

§ 2. Do kapitału zapasowego należy przelewać nadwyżki, osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej a pozostałe po pokryciu kosztów emisji akcji.

§ 3. Do kapitału zapasowego wpływają również dopłaty, które uiszczają akcjonariusze w zamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom, o ile te dopłaty nie będą użyte na wyrównanie nadzwyczajnych odpisów lub strat.

§ 4. Statut może przewidywać tworzenie jeszcze innych kapitałów na pokrycie szczególnych strat lub wydatków (kapitały rezerwowe).

§ 5. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga walne zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej części kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Art. 397. Jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz jedną trzecią część kapitału zakładowego, zarząd obowiązany jest bezzwłocznie zwołać walne zgromadzenie celem powzięcia uchwały co do dalszego istnienia spółki.

Art. 398. Nadzwyczajne walne zgromadzenie zwołuje się w przypadkach określonych w niniejszym dziale lub w statucie, a także, gdy organy lub osoby uprawnione do zwoływania walnych zgromadzeń uznają to za wskazane.

Art. 399. § 1. Walne zgromadzenie zwołuje zarząd.

§ 2. Rada nadzorcza ma prawo zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, jeżeli zarząd nie zwoła go w czasie ustalonym w niniejszym dziale lub w statucie, oraz nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, ilekroć uzna to za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia w terminie dwóch tygodni od zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą.

§ 3. Statut może przyznać uprawnienia do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia także innym osobom.

Art. 400. § 1. Akcjonariusz lub akcjonariusze, reprezentujący co najmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego, mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia. Żądanie takie należy złożyć na piśmie do zarządu najpóźniej na miesiąc przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

§ 2. Statut może przyznać uprawnienia, o których mowa w § 1, akcjonariuszom reprezentującym mniej niż jedną dziesiątą część kapitału zakładowego.

Art. 401. § 1. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania zarządowi nadzwyczajne walne zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy może, po wezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia, upoważnić do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Sąd wyznacza przewodniczącego tego zgromadzenia.

§ 2. Zgromadzenie, o którym mowa w § 1, podejmuje uchwałę co do tego, czy koszty zwołania i odbycia zgromadzenia ma ponieść spółka.

§ 3. W ogłoszeniach i zawiadomieniach listami poleconymi o zwołaniu nadzwyczajnego walnego zgromadzenia należy powołać się na postanowienie sądu rejestrowego.

Art. 402. § 1. Walne zgromadzenie zwołuje się przez ogłoszenie, które powinno być dokonane co najmniej na trzy tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia.

§ 2. W ogłoszeniu należy oznaczyć datę, godzinę i miejsce odbycia walnego zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad. W przypadku zamierzonej zmiany statutu powołać należy dotychczas obowiązujące postanowienia, jak również treść projektowanych zmian. Jeżeli jest to uzasadnione znacznym zakresem zamierzonych zmian, ogłoszenie może zawierać projekt nowego tekstu jednolitego statutu wraz z wyliczeniem postanowień, które zawierają nowe lub zmienione postanowienia statutu.

§ 3. Jeżeli wszystkie akcje wyemitowane przez spółkę są imienne, walne zgromadzenie może być zwołane za pomocą listów poleconych z uwzględnieniem przepisów § 1 i § 2. Dzień wysłania listów uważa się za dzień ogłoszenia.

Art. 403. Walne zgromadzenie odbywa się w siedzibie spółki. Walne zgromadzenie spółki publicznej może odbyć się także w miejscowości stanowiącej siedzibę giełdy, na której są dopuszczone do obrotu giełdowego akcje spółki. Statut może zawierać odmienne postanowienia dotyczące miejsca zwołania walnego zgromadzenia, jednakże zgromadzenia mogą odbywać się wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 404. § 1. W sprawach nie objętych porządkiem obrad nie można powziąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na walnym zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie podniósł sprzeciwu co do powzięcia uchwały.

§ 2. Wniosek o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz wnioski o charakterze porządkowym mogą być uchwalone, mimo że nie były umieszczone w porządku obrad.

Art. 405. § 1. Uchwały można powziąć mimo braku formalnego zwołania walnego zgromadzenia, jeżeli cały kapitał zakładowy jest reprezentowany, a nikt z obecnych nie wnieśli sprzeciwu ani co do odbycia walnego zgromadzenia, ani co do umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad.

§ 2. Uchwały, powzięte w sposób, o którym mowa w § 1, z wyjątkiem uchwał podlegających wpisowi do rejestru, powinny być ogłoszone w terminie miesiąca.

Art. 406. § 1. Uprawnieni z akcji imiennych i świadectw tymczasowych oraz zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, mają prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu, jeżeli zostali wpisani do księgi akcyjnej co najmniej na tydzień przed odbyciem walnego zgromadzenia.

§ 2. Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w spółce co najmniej na tydzień przed terminem tego zgromadzenia i nie będą odebrane przed jego ukończeniem. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, w banku lub domu maklerskim mającym siedzibę lub oddział w Rzeczypospolitej Polskiej, wskazanym w ogłoszeniu o zwołaniu walnego zgromadzenia. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem walnego zgromadzenia.

§ 3. Akcjonariusze spółek publicznych powinni złożyć w spółce imienne świadectwa depozytowe wystawione przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych zgodnie z przepisami art. 10 i art. 11 ustawy - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

§ 4. Członkowie zarządu i rady nadzorczej mają prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu.

Art. 407. § 1. Lista akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, podpisana przez zarząd, zawierająca nazwiska i imiona (nazwę lub firmę) uprawnionych, ich miejsce zamieszkania (siedzibę), liczbę, rodzaj i numery akcji oraz liczbę przysługujących im głosów, powinna być wyłożona w lokalu zarządu przez trzy dni powszednie przed odbyciem walnego zgromadzenia. Akcjonariusz może przeglądać listę w lokalu spółki oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów jego sporządzenia. Osoba fizyczna może podać adres do korespondencji zamiast miejsca zamieszkania.

§ 2. Akcjonariusz ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem.

§ 3. Jeżeli prawo głosu z akcji przysługuje użytkownikowi lub zastawnikowi, okoliczność tę zaznacza się na liście akcjonariuszy na wniosek uprawnionego.

Art. 408. § 1. Jeżeli przepisy niniejszego działu lub statutu nie stanowią inaczej, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji.

§ 2. Walne zgromadzenie może zarządzać przerwy w obradach większością dwóch trzecich głosów. Łącznie przerwy nie mogą trwać dłużej niż 30 dni.

Art. 409. § 1. Jeżeli przepisy niniejszego działu lub statutu nie stanowią inaczej, walne zgromadzenie otwiera prezes rady nadzorczej albo jego zastępca, a następnie spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu wybiera się przewodniczącego. W przypadku braku tych osób walne zgromadzenie otwiera prezes zarządu lub osoba wyznaczona przez zarząd.

§ 2. Przewodniczący walnego zgromadzenia nie ma prawa, bez zgody walnego zgromadzenia, usuwać lub zmieniać kolejności spraw zamieszczonych w porządku obrad.

Art. 410. § 1. Lista obecności zawierająca spis uczestników walnego zgromadzenia z wymienieniem liczby akcji, które każdy z nich przedstawia i służących im głosów, podpisana przez przewodniczącego walnego zgromadzenia, powinna być sporządzona niezwłocznie po wyborze przewodniczącego i wyłożona podczas obrad tego zgromadzenia.

§ 2. Na wniosek akcjonariuszy, posiadających jedną dziesiątą część kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu, lista obecności powinna być sprawdzona przez wybraną w

tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka tej komisji.

Art. 411. § 1. Akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu. Statut może ograniczyć prawo głosu akcjonariusza, mającego ponad jedną piątą ogółu głosów w spółce z uwzględnieniem art. 351 § 2, 353 § 3 i art. 354.

§ 2. Prawo głosu przysługuje od dnia pełnego pokrycia wkładu, chyba, że statut stanowi inaczej.

Art. 412. § 1. Akcjonariusze mogą uczestniczyć w walnym zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez przedstawicieli.

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokołu.

§ 3. Członek zarządu i pracownik spółki nie mogą być pełnomocnikami na walnym zgromadzeniu.

Art. 413. § 1. Akcjonariusze nie mogą ani osobiście, ani przez pełnomocników, ani jako pełnomocnicy innych osób, głosować przy powzięciu uchwał dotyczących ich odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia ich z zobowiązania wobec spółki oraz sporu pomiędzy nimi a spółką.

§ 2. Statut może przewidywać, że akcjonariusze będący pracownikami w spółce mogą głosować w sprawie zasad ich wynagradzania w spółce.

Art. 414. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów, jeżeli przepisy niniejszego działu lub statutu nie stanowią inaczej.

Art. 415. § 1. Uchwały dotyczące emisji obligacji zamiennych i obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji, zmiany statutu, umorzenia akcji, obniżenia kapitału zakładowego, zbycia przedsiębiorstwa i rozwiązania spółki zapadają większością trzech czwartych głosów.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w art. 397, do uchwały o rozwiązaniu spółki wystarczy bezwzględna większość głosów.

§ 3. Uchwały dotyczące zmian statutu, zwiększających świadczenia akcjonariuszy lub uszczuplających prawa przyznane osobiście poszczególnym akcjonariuszom zgodnie z art. 354, wymagają zgody wszystkich akcjonariuszy, których dotyczą.

§ 4. Jeżeli na walnym zgromadzeniu jest reprezentowana co najmniej połowa kapitału zakładowego, do powzięcia uchwały o umorzeniu akcji wystarczy zwykła większość głosów.

§ 5. Statut może ustanowić surowsze warunki powzięcia uchwał, o których mowa w § 1-4.

Art. 416. § 1. Do powzięcia uchwały o istotnej zmianie przedmiotu działalności spółki wymagana jest większość dwóch trzecich głosów.

§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, każda akcja ma jeden głos bez przywilejów lub ograniczeń.

§ 3. Uchwała powinna być powzięta w drodze jawnego i imiennego głosowania oraz ogłoszona.

§ 4. Skuteczność uchwały zależy od wykupienia akcji tych akcjonariuszy, którzy nie zgadzają się na zmianę. Akcjonariusze obecni na walnym zgromadzeniu, którzy głosowali przeciw uchwale, powinni w

terminie dwóch dni od dnia walnego zgromadzenia, nieobecni zaś w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały, złożyć w spółce swoje akcje lub dowody ich złożenia do rozporządzenia spółki; w przeciwnym razie akcjonariusze ci będą uważani za zgadzających się na zmianę.

§ 5. Jeżeli akcjonariusz nie złożył akcji w terminie określonym w § 4, zarząd unieważnia ją w trybie art. 358, a następnie wydaje nabywcy nowy dokument akcji pod tym samym numerem emisyjnym.

Art. 417. § 1. Wykupu akcji dokonuje się po cenie notowanej na rynku regulowanym, według przeciętnego kursu z ostatnich trzech miesięcy przed powzięciem uchwały albo też, gdy akcje nie są notowane na rynku regulowanym, po cenie ustalonej przez biegłego wybranego przez walne zgromadzenie. Jeżeli akcjonariusze nie wybiorą biegłego na tym samym walnym zgromadzeniu, zarząd zwróci się w terminie siedmiu dni od dnia walnego zgromadzenia do sądu rejestrowego o wyznaczenie biegłego celem wyceny akcji będących przedmiotem wykupu. Przepisy art. 312 § 5, § 6 i § 8 stosuje się odpowiednio. Wykupu akcji dokonuje się za pośrednictwem zarządu.

§ 2. Osoby, które zamierzają wykupić akcje powinny wpłacić należność równą cenie wszystkich nabywanych akcji (cena wykupu) na rachunek bankowy spółki w terminie trzech tygodni od dnia ogłoszenia ceny wykupu przez zarząd. Cena wykupu może zostać ogłoszona również na walnym zgromadzeniu.

§ 3. Zarząd powinien dokonać wykupu akcji na rachunek akcjonariuszy pozostających w spółce w terminie miesiąca od upływu terminu złożenia akcji, o którym mowa w art. 416 § 4, jednakże nie wcześniej niż po wpłaceniu ceny wykupu.

§ 4. Statut może przewidzieć zmianę przedmiotu działalności spółki bez wykupu, jeżeli uchwała powzięta będzie większością dwóch trzecich głosów w obecności osób reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

Art. 418. § 1. Walne zgromadzenie może powziąć uchwałę o przymusowym wykupie akcji akcjonariuszy reprezentujących mniej niż pięć procent kapitału zakładowego przez nie więcej niż pięciu akcjonariuszy, posiadających łącznie nie mniej niż dziewięćdziesiąt procent kapitału zakładowego. Uchwała wymaga większości dziewięciu dziesiątych głosów oddanych. Przepisy art. 416 § 2-5 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Uchwała, o której mowa w § 1, powinna określać akcje podlegające wykupowi oraz akcjonariuszy, którzy zobowiązują się wykupić akcje, jak również określać akcje przypadające każdemu z nabywców. Akcjonariusze, którzy mają nabyć akcje i głosowali za uchwałą odpowiadają solidarnie wobec spółki za spłacenie całej sumy wykupu.

§ 3. Statut może przewidywać surowsze warunki powzięcia uchwały określonej w § 1.

§ 4. Zarząd powinien wydać nabyte akcje po uiszczeniu całej sumy wykupu zgodnie z planem ich podziału, określonym w uchwale, o której mowa w § 2. Przepisy art. 417 § 1-3 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Przepisów o przymusowym wykupie akcji przewidzianych w § 1-4 nie stosuje się do spółek publicznych.

Art. 419. § 1. Jeżeli w spółce istnieją akcje o różnych uprawnieniach, uchwały o zmianie statutu, obniżeniu kapitału zakładowego i umorzeniu akcji, mogące naruszyć prawa akcjonariuszy danego rodzaju akcji, powinny być powzięte w drodze oddzielnego głosowania w każdej grupie (rodzaju) akcji. W każdej grupie akcjonariuszy uchwała powinna być powzięta większością głosów, jaka jest wymagana do powzięcia tego rodzaju uchwały na walnym zgromadzeniu.

§ 2. Przepisy § 1 stosuje się również do emisji nowych akcji uprzywilejowanych, które przyznają uprawnienia tego samego rodzaju, jakie służą akcjom uprzywilejowanym, albo przyznają inne uprawnienia, mogące naruszyć prawa dotychczasowych akcjonariuszy uprzywilejowanych. Nie dotyczy to przypadku, gdy statut przewiduje emisję nowych akcji uprzywilejowanych.

§ 3. Zniesienie przywileju akcji niemej powoduje uzyskanie przez akcjonariusza prawa głosu z takiej akcji.

§ 4. Statut może przewidywać, że zniesienie lub ograniczenie przywilejów związanych z akcjami poszczególnych rodzajów oraz uprawnień osobistych przyznanych indywidualnie oznaczonemu akcjonariuszowi następuje za odszkodowaniem.

Art. 420. § 1. Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o usunięcie członków organów spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na walnym zgromadzeniu.

§ 2. Walne zgromadzenie może powziąć uchwałę o uchyleniu tajności głosowania w sprawach dotyczących wyboru komisji powoływanej przez walne zgromadzenie.

§ 3. Przepisów § 1-2 nie stosuje się w przypadku, gdy w walnym zgromadzeniu uczestniczy tylko jeden akcjonariusz.

Art. 421. § 1. Uchwały walnego zgromadzenia powinny być unieszczone w protokole spisany przez notariusza.

§ 2. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania walnego zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy. Do pierwszego wypisu z protokołu należy dołączyć dowody zwołania walnego zgromadzenia, listę obecności z podpisami uczestników walnego zgromadzenia oraz odpisy pełnomocnictw udzielonych przez akcjonariuszy.

§ 3. Wypis z protokołu zarząd wniesie do księgi protokołów. Akcjonariusze mogą przeglądać księgę protokołów, a także żądać wydania poświadczonych przez zarząd odpisów uchwał.

Art. 422. § 1. Uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza, może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

§ 2. Prawo do wytoczenia powództwa przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej oraz każdemu członkowi tych organów,
- 2) akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwałę, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu,
- 3) akcjonariuszowi bezzasadnie nie dopuszczonemu do udziału w walnym zgromadzeniu,
- 4) akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na walnym zgromadzeniu - jedynie w przypadku wadliwego zwołania walnego zgromadzenia lub też powzięcia uchwał w przedmiotach nie objętych porządkiem obrad.

§ 3. Akcjonariuszowi spółki publicznej, o którym mowa w § 2 pkt 2 i 4 prawo do wytoczenia powództwa przysługuje w przypadku, gdy posiada bezpośrednio akcje uprawniające do wykonywania nie mniej niż jednej dziesiątej procenta ogólnej liczby głosów.

Art. 423. § 1. Zaskarżenie uchwały walnego zgromadzenia z przyczyn określonych w art. 422 § 1 nie wstrzymuje postępowania rejestrowego, z uwzględnieniem przepisu § 2. Sąd rejestrowy może jednakże zawiesić postępowanie rejestrowe po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 2. W przypadku wniesienia oczywiście bezzasadnego powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia sąd, na wniosek pozwanej spółki, może zasądzić od powoda kwotę do dziesięciokrotnej wartości kosztów sądowych oraz wynagrodzenia jednego adwokata lub radcy prawnego. Nie wyłącza to możliwości

dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Art. 424. § 1. Powództwo przeciwko spółce o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

§ 2. W przypadku spółki publicznej termin do wniesienia powództwa wynosi miesiąc od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż trzy miesiące od dnia powzięcia uchwały.

Art. 425. § 1. Osobom lub organom spółki wymienionym w art. 422 § 2 przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z ustawą. Przepisu art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

§ 2. Prawo do wniesienia powództwa wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym uprawniony powziął wiadomość o uchwale, nie później jednak niż z upływem dwóch lat od dnia powzięcia uchwały.

§ 3. Upływ terminów określonych w § 2 nie wyłącza możliwości podniesienia zarzutu nieważności uchwały.

§ 4. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółki publicznej powinno być wniesione w terminie trzydziestu dni od dnia jej ogłoszenia, nie później jednak niż w terminie jednego roku od dnia powzięcia uchwały.

§ 5. Przepisy art. 423 § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 6. Przepisy § 1-5 nie ograniczają kompetencji sądu rejestrowego, o których mowa w art. 327.

Art. 426. W sporach dotyczących uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały walnego zgromadzenia nie został ustanowiony w tym celu pełnomocnik. Jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak jest uchwały walnego zgromadzenia o ustanowieniu pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznacza, przed wniesieniem lub po wniesieniu pozwu, kuratora do działania za spółkę.

Art. 427. § 1. Prawomocny wyrok uchylający uchwałę ma moc obowiązującą w stosunkach między spółką a wszystkimi akcjonariuszami oraz między spółką a członkami organów spółki.

§ 2. W przypadkach, w których ważność czynności dokonanej przez spółkę jest zależna od uchwały walnego zgromadzenia, uchylenie takiej uchwały nie ma skutku wobec osób trzecich działających w dobrej wierze.

§ 3. Wyrok uchylający uchwałę zarząd powinien zgłosić w terminie siedmiu dni sądowi rejestrowemu.

§ 4. Przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio do wyroku, który zapadł w wyniku powództwa o stwierdzenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, wniesionego na podstawie art. 425 § 1.

Art. 428. § 1. Podczas obrad walnego zgromadzenia zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad.

§ 2. Zarząd powinien odmówić udzielenia informacji wyłącznie w przypadku, gdy:
1) mogłoby to wyrządzić szkodę spółce albo spółce z nią powiązanej albo spółce lub spółdzielni zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa,

- 2) mogłoby narazić członka zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej.

§ 3. W uzasadnionych przypadkach zarząd może udzielić informacji na piśmie nie później niż w terminie czternastu dni od dnia zakończenia walnego zgromadzenia.

§ 4. Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji dotyczących spółki poza walnym zgromadzeniem przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z przepisów § 2. Informacje takie, wraz z podaniem daty ich przekazania i osoby, której udzielono informacji, powinny zostać ujawnione przez zarząd spółki na piśmie w materiałach przedkładanych najbliższemu walnemu zgromadzeniu. Materiały mogą nie obejmować informacji podanych do wiadomości publicznej oraz udzielonych podczas walnego zgromadzenia.

Art. 429. § 1. Akcjonariusz, któremu odmówiono ujawnienia żądanej informacji podczas obrad walnego zgromadzenia i który zgłosił sprzeciw do protokołu, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia informacji.

§ 2. Wniosek należy złożyć w terminie siedmiu dni od zakończenia walnego zgromadzenia, na którym odmówiono udzielenia informacji. Akcjonariusz może również złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółki do ogłoszenia informacji udzielonych innemu akcjonariuszowi poza walnym zgromadzeniem.

Rozdział 4. Zmiana statutu i zwykłe podwyższenie kapitału zakładowego.

Oddział 1. Przepisy ogólne.

Art. 430. § 1. Zmiana statutu wymaga uchwały walnego zgromadzenia i wpisu do rejestru.

§ 2. Zmianę statutu zarząd zgłasza do sądu rejestrowego celem dokonania wpisu w rejestrze. Zgłoszenie zmiany statutu nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od dnia podjęcia uchwały przez walne zgromadzenie z uwzględnieniem art. 431 § 4.

§ 3. Równocześnie z wpisem o zmianie statutu należy wpisać do rejestru zmiany danych wymienionych w art. 318 i art. 319.

§ 4. Do zarejestrowania zmian statutu stosuje się odpowiednio przepisy art. 324 i art. 327.

§ 5. Walne zgromadzenie może upoważnić radę nadzorczą do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego statutu lub wprowadzenia innych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale zgromadzenia.

Art. 431. § 1. Podwyższenie kapitału zakładowego wymaga zmiany statutu i następuje w drodze emisji nowych akcji lub podwyższenia wartości nominalnej dotychczasowych akcji.

§ 2. Objęcie nowych akcji może nastąpić w drodze:

- 1) złożenia oferty przez spółkę i jej przyjęcia przez oznaczonego adresata; przyjęcie oferty następuje na piśmie pod rygorem nieważności (subskrypcja prywatna),
- 2) zaofiarowania akcji wyłącznie akcjonariuszom, którym służy prawo poboru (subskrypcja zamknięta),
- 3) zaofiarowania akcji w drodze ogłoszenia zgodnie z art. 440 § 1, skierowanego do osób, którym nie służy prawo poboru (subskrypcja otwarta).

§ 3. Podwyższenie kapitału zakładowego może być dokonane dopiero po całkowitym wpłaceniu co najmniej dziewięciu dziesiątych części dotychczasowego kapitału zakładowego. Zasady tej nie stosuje się w przypadku łączenia się spółek.

§ 4. Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego nie może być zgłoszona do sądu rejestrowego po upływie sześciu miesięcy od dnia jej powzięcia.

§ 5. Zarząd dokona zwrotu wkładów pieniężnych lub niepieniężnych osobom, które objęły akcje najpóźniej z upływem miesiąca od bezskutecznego upływu sześciomiesięcznego terminu, o którym mowa w § 4, a w przypadku zgłoszenia podwyższenia kapitału zakładowego do sądu rejestrowego, przed upływem jednego miesiąca, licząc od dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o odmowie rejestracji. Przepis ten nie narusza art. 438 § 3 i § 4 oraz art. 439 § 3.

§ 6. Objęcie akcji zgodnie z § 2 pkt 1 nie może być uzależnione od warunku lub terminu.

§ 7. Do podwyższenia kapitału zakładowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 308-312, art. 315 § 2, art. 316 § 2, art. 317, art. 321 § 2, art. 322 i art. 328 § 5.

Art. 432. § 1. Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego powinna zawierać:

- 1) sumę, o jaką kapitał zakładowy ma być podwyższony,
- 2) oznaczenie, czy akcje nowej emisji są na okaziciela, czy imienne,
- 3) szczególne uprawnienia, jeżeli uchwała przewiduje przyznanie takich uprawnień akcjonariuszom nowej emisji,
- 4) cenę emisyjną nowych akcji lub upoważnienie zarządu albo rady nadzorczej do oznaczenia ceny emisyjnej,
- 5) datę, od której nowe akcje mają uczestniczyć w dywidendzie z uwzględnieniem art. 351 § 4,
- 6) dzień prawa poboru,
- 7) terminy otwarcia i zamknięcia subskrypcji, jeżeli walne zgromadzenie nie przekazało zarządowi lub radzie nadzorczej uprawnienia do określenia tych terminów, albo termin zawarcia przez spółkę umowy o objęcie akcji w trybie art. 431 § 2 pkt. 1,
- 8) jeżeli akcje mają być objęte za wkłady niepieniężne, przedmiot takich wkładów i ich wycenę oraz osoby, które mają objąć akcje za takie wkłady, łącznie z podaniem liczby akcji, które mają przypaść każdej z nich.

§ 2. Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego powinna wskazywać także dzień, według którego określa się akcjonariuszy, którym przysługuje prawo poboru nowych akcji (dzień prawa poboru), jeżeli nie zostali oni od tego prawa wyłączeni. Dzień prawa poboru nie może być ustalony później niż z upływem trzech miesięcy licząc od dnia powzięcia uchwały.

§ 3. Ogłoszony porządek obrad walnego zgromadzenia powinien wskazywać proponowany dzień prawa poboru.

Art. 433. § 1. Dotychczasowi akcjonariusze mają prawo pierwszeństwa objęcia nowych akcji w stosunku do liczby posiadanych akcji (prawo poboru).

§ 2. W interesie spółki walne zgromadzenie może pozbawić dotychczasowych akcjonariuszy prawa poboru akcji w części lub w całości. Uchwała walnego zgromadzenia wymaga większości co najmniej czterech piątych głosów. Wyłączenie dotychczasowych akcjonariuszy od poboru nowych akcji może nastąpić w razie, gdy zostało to zapowiedziane w porządku obrad walnego zgromadzenia. Zarząd przedstawia walnemu zgromadzeniu opinię uzasadniającą powody wyłączenia lub ograniczenia prawa poboru oraz proponowaną cenę emisyjną akcji bądź sposób jej ustalenia.

§ 3. Przepisów § 2 nie stosuje się, gdy:

- 1) uchwała o podwyższeniu kapitału stanowi, że nowe akcje mają być objęte w całości przez instytucję finansową (subemitenta), z obowiązkiem oferowania ich następnie akcjonariuszom celem umożliwienia im wykonania prawa poboru na warunkach określonych w uchwale,
- 2) uchwała stanowi, że nowe akcje mają być objęte przez subemitenta w przypadku, gdy akcjonariusze, którym służy prawo poboru, nie obejmą części lub wszystkich oferowanych im akcji.

§ 4. Objęcie akcji przez subemitenta może nastąpić tylko za wkłady pieniężne.

§ 5. Zawarcie umowy z subemitentem, o której mowa w § 3, wymaga zgody walnego zgromadzenia. Walne zgromadzenie podejmuje uchwałę na wniosek zarządu opiniowany przez radę nadzorczą. Statut lub uchwała walnego zgromadzenia mogą przewidywać przekazanie tego uprawnienia wyłącznie zarządowi albo radzie nadzorczej.

§ 6. Przepisy § 1-5 stosuje się do emisji papierów wartościowych zamiennych na akcje lub inkorporujących prawo zapisu na akcje.

Oddział 2. Subskrypcja akcji.

Art. 434. § 1. Akcje, co do których akcjonariuszom służy prawo poboru, zarząd powinien oferować w drodze ogłoszenia.

§ 2. Ogłoszenie powinno zawierać:

- 1) datę powzięcia uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego,
- 2) sumę, o jaką kapitał zakładowy ma być podwyższony,
- 3) liczbę, rodzaj i wartość nominalną akcji, podlegających prawu poboru,
- 4) cenę emisyjną nowych akcji,
- 5) zasady przydziału nowych akcji dotychczasowym akcjonariuszom,
- 6) miejsce, wysokość i termin wpłat na nowe akcje, a także skutki niewykonania prawa poboru oraz nie uiszczenia należnych wpłat,
- 7) termin, z którego upływem zapisujący się na akcje przestaje być zapisem związany, jeżeli w tym czasie nowa emisja nie będzie zgłoszona do zarejestrowania,
- 8) termin, do którego akcjonariusze mogą wykonywać prawo poboru akcji; termin ten nie może być krótszy niż trzy tygodnie od dnia ogłoszenia,
- 9) termin ogłoszenia przydziału akcji.

§ 3. Jeżeli wszystkie dotychczasowe akcje w spółce są akcjami imiennymi, zarząd może zrezygnować z dokonywania ogłoszeń. W takim przypadku wszyscy akcjonariusze powinni być poinformowani o treści ogłoszenia, o którym mowa w § 1, listami poleconymi. Termin do wykonania prawa poboru nie może być krótszy niż dwa tygodnie od dnia wysłania listu poleconego do akcjonariusza.

Art. 435. § 1. Jeżeli w pierwszym terminie dotychczasowi akcjonariusze nie wykonali prawa poboru akcji, zarząd ogłasza drugi, co najmniej dwutygodniowy termin poboru pozostałych akcji przez wszystkich dotychczasowych akcjonariuszy. Przepis art. 434 § 3 zdanie pierwsze i drugie stosuje się odpowiednio.

§ 2. Drugi przydział akcji nastąpi według następujących zasad:

- 1) jeżeli liczba zamówień przewyższa liczbę pozostałych do objęcia akcji, każdemu subskrybentowi należy przyznać taki procent nie objętych dotychczas akcji, jaki przysługuje mu w dotychczasowym kapitale zakładowym; pozostałe akcje dzieli się równo w stosunku do liczby zgłoszeń, z tym że ułamkowe części akcji przypadające poszczególnym akcjonariuszom uważa się za nie objęte,
- 2) liczba akcji przydzielonych akcjonariuszowi zgodnie z pkt 1 nie może być wyższa niż liczba akcji, na które złożył on zamówienie,
- 3) pozostałe akcje, nie objęte zgodnie z pkt 1 i 2, zarząd przydziela według swego uznania, jednak po cenie nie niższej niż cena emisyjna.

§ 3. Walne zgromadzenie może uchwalić inne zasady przydziału akcji w drugim terminie, określonym w § 1.

Art. 436. § 1. Wykonanie prawa poboru akcji spółki publicznej następuje w jednym terminie, wskazanym w prospekcie. Jednakże termin, do którego akcjonariusze mogą wykonywać prawo poboru akcji, nie może być krótszy niż dwa tygodnie od dnia ogłoszenia prospektu.

§ 2. Akcjonariusze spółki publicznej, którym służy prawo poboru, mogą w terminie jego wykonania dokonać jednocześnie dodatkowego zapisu na akcje w liczbie nie większej niż wielkość emisji, w

przypadku niewykonania prawa poboru przez pozostałych akcjonariuszy.

§ 3. Akcje objęte dodatkowym zapisem, o którym mowa w § 2, zarząd spółki przydziela proporcjonalnie do zgłoszeń.

§ 4. Akcje nie objęte w trybie określonym w § 2 i § 3 zarząd przydziela według swojego uznania, jednak po cenie nie niższej niż cena emisyjna.

Art. 437. § 1. Zapis na akcje sporządza się w formie pisemnej na formularzu przygotowanym przez spółkę co najmniej w dwóch egzemplarzach na każdego subskrybenta; jeden egzemplarz przeznaczony jest dla subskrybenta, drugi dla spółki. Zapis subskrypcji powinien być złożony spółce lub osobie przez nią upoważnionej w terminie podanym w ogłoszeniu, prospekcie emisyjnym lub w liście poleconym, o którym mowa w art. 434 § 3.

§ 2. Zapisy powinny zawierać:

- 1) oznaczenie liczby i rodzajów subskrybowanych akcji,
- 2) wysokość wpłaty dokonanej na akcje,
- 3) zgodę subskrybenta na brzmienie statutu, jeżeli subskrybent nie jest akcjonariuszem spółki,
- 4) podpisy subskrybenta oraz podpis spółki, banku bądź innego podmiotu, upoważnionego do przyjmowania zapisów i wpłat na akcje,
- 5) adres podmiotu upoważnionego do przyjmowania zapisów i wpłat na akcje.

§ 3. Przyjęcie zapisu może być poświadczone pieczęcią lub mechanicznie odtwarzanym podpisem.

§ 4. Zapis na akcje dokonany pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu jest nieważny.

§ 5. Nieważne jest oświadczenie subskrybenta, które nie zawiera wszystkich danych, o których mowa w § 2. Dodatkowe postanowienia nie przewidziane w formularzu nie wywołują skutków prawnych.

Art. 438. § 1. Termin do zapisywania się na akcje nie może być dłuższy niż trzy miesiące od dnia otwarcia subskrypcji.

§ 2. Jeżeli w terminie oznaczonym w ogłoszeniu całość lub minimalna liczba oferowanych akcji nie zostanie subskrybowana i należycie opłacona, podwyższenie kapitału zakładowego uważa się za niedoszło do skutku.

§ 3. W terminie dwóch tygodni po upływie terminu zamknięcia subskrypcji zarząd powinien ogłosić o niedojściu podwyższenia kapitału zakładowego do skutku w pismach, w których były opublikowane ogłoszenia o subskrypcji i równocześnie wezwać subskrybentów do odbioru wpłaconych kwot.

§ 4. Termin odbioru wpłaconych kwot nie może być dłuższy niż dwa tygodnie od dnia ogłoszenia wezwania, o którym mowa w § 3.

Art. 439. § 1. Jeżeli wszystkie lub co najmniej minimalna liczba akcji przeznaczonych do objęcia zostały subskrybowane i należycie opłacone, zarząd powinien dokonać, w terminie dwóch tygodni od upływu terminu zamknięcia subskrypcji, przydziału akcji subskrybentom zgodnie z ogłoszonymi zasadami przydziału akcji.

§ 2. Wykazy subskrybentów ze wskazaniem liczby i rodzaju przyznanych każdemu z nich akcji należy wyłożyć najpóźniej w terminie tygodnia od dnia przydziału akcji i pozostawić do wglądu w ciągu następujących dwóch tygodni w miejscach, gdzie zapisy były przyjmowane.

§ 3. Osoby, którym akcji nie przydzielono, należy wezwać do odbioru wpłaconych kwot najpóźniej z upływem dwóch tygodni od dnia zakończenia przydziału akcji. Do terminu odbioru tych kwot stosuje się odpowiednio przepis art. 438 § 4.

Art. 440. § 1 Jeżeli objęcie akcji nowej emisji ma nastąpić w trybie subskrypcji otwartej, ogłoszenie wzywające do zapisywania się na akcje powinno zawierać dane określone w art. 434 § 2 pkt 1-7 i 9, a także:

- 1) numer i datę Monitora Sądowego i Gospodarczego, w którym ogłoszono statut,
- 2) firmę i adres spółki,
- 3) nazwę (firmę) i adres subemitenta oraz oferowaną mu cenę objęcia akcji, jeżeli spółka zawarła umowę z subemitentem,
- 4) firmę (nazwę) i adres podmiotu, przyjmującego zapisy i wpłaty na akcje, jeżeli spółka udzieliła takiego upoważnienia,
- 5) termin, do którego subskrybenci mogą dokonywać zapisu na akcje; termin ten nie może być krótszy niż dwa tygodnie od dnia ogłoszenia.

§ 2. Do subskrypcji otwartej stosuje się ponadto przepisy art. 437 - 439 oraz art. 441.

§ 3. Przepisów art. 434 oraz art. 440 § 1 nie stosuje się do subskrypcji akcji w ramach publicznego obrotu.

Art. 441. § 1. Zarząd powinien zgłosić do sądu rejestrowego wniosek o wpisanie do rejestru podwyższenia kapitału zakładowego.

§ 2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

- 1) uchwałę walnego zgromadzenia o podwyższeniu kapitału zakładowego, bądź uchwałę zarządu, o której mowa w art. 446 § 1,
- 2) ogłoszenie i wzór zapisu, jeżeli podwyższenie kapitału nastąpiło w drodze zapisów,
- 3) spis nabywców nowych akcji z uwidocznieniem liczby akcji, przypadających na każdego z nich oraz wysokości uiszczonych wpłat,
- 4) dowód zatwierdzenia zmiany statutu przez właściwą władzę, jeżeli do zmiany statutu takie zatwierdzenie jest wymagane,
- 5) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na akcje zostały wniesione, a w przypadku, gdy wniesienie wkładów niepieniężnych ma nastąpić po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału, że przejście tych wkładów na spółkę jest zapewnione w terminie określonym w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego,
- 6) umowę objęcia akcji, jeżeli objęcie akcji nastąpiło w trybie subskrypcji prywatnej,
- 7) oświadczenie zarządu o którym mowa w art. 310 § 2 w związku z art. 431 § 7, jeśli zarząd złożył takie oświadczenie.

§ 3. Jeżeli podwyższenie kapitału zakładowego nastąpiło na drodze subskrypcji zamkniętej lub subskrypcji otwartej, należy także dołączyć ogłoszenie.

§ 4. W przypadku objęcia akcji dopuszczonych do publicznego obrotu należy dołączyć prospekt, o którym mowa w art. 75 Ustawy - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

§ 5. Podwyższenie kapitału zakładowego następuje z chwilą wpisania go do rejestru.

Oddział 3. Podwyższenie kapitału zakładowego ze środków spółki.

Art. 442. § 1. Walne zgromadzenie może podwyższyć kapitał zakładowy przeznaczając na to środki z kapitału zapasowego lub z innych kapitałów rezerwowych utworzonych z zysku, jeżeli mogą być one użyte na ten cel (podwyższenie kapitału zakładowego ze środków spółki). Przepis art. 348 § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego ze środków spółki może zostać powzięta, jeżeli zatwierdzone sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy wykazuje zysk i opinia biegłego rewidenta nie zawiera istotnych zastrzeżeń co do sytuacji finansowej spółki. Jeżeli ostatnie sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień bilansowy przypadający co najmniej na sześć miesięcy od dnia walnego zgromadzenia, na którym przewiduje się powzięcie takiej uchwały, biegły rewident spółki wybrany do badania sprawozdania finansowego spółki lub inny biegły rewident wybrany przez radę nadzorczą bada nowy bilans oraz rachunek zysków i strat, które powinny być przedstawione na tym zgromadzeniu.

§ 3. Nowe akcje, które mają być przydzielone akcjonariuszom na mocy uchwały walnego zgromadzenia, nie wymagają objęcia, z uwzględnieniem przepisów art. 443 § 2.

Art. 443. § 1. Nowe akcje przydzielone w trybie art. 442 przysługują akcjonariuszom w stosunku do ich udziałów w dotychczasowym kapitale zakładowym. Inne postanowienia statutu lub uchwały są nieważne.

§ 2. Jeżeli akcjonariuszom miałyby przypaść części ułamkowe nowych akcji, wówczas walne zgromadzenie może powziąć uchwałę o:

- 1) emisji i wydaniu akcjonariuszom akcji, które nie są pokryte w pełni ze środków spółki, pod warunkiem uiszczenia przez nich dopłat do pełnej ceny emisyjnej, albo
- 2) wypłacie akcjonariuszom stosownych kwot, stanowiących różnicę między ceną emisyjną a wartością nominalną przysługującą im, lecz nie objętych przez nich części ułamkowych akcji.

§ 3. Jeżeli wszystkie lub część akcji, o których mowa w § 2 pkt 1, nie zostanie objęta, zarząd dokona stosownych wypłat na rzecz uprawnionych akcjonariuszy. Wypłaty nie mogą przewyższać jednej dziesiątej łącznej wysokości nominalnej akcji przydzielonych akcjonariuszom.

§ 4. Zarząd powinien wczuwać akcjonariuszy do złożenia dokumentów akcji celem ich aktualizacji lub wymiany nie później niż w terminie miesiąca od dnia rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego.

Rozdział 5. Kapitał docelowy. Warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego.

Art. 444. § 1. Statut może upoważnić zarząd na okres nie dłuższy niż trzy lata do podwyższenia kapitału zakładowego na zasadach określonych w niniejszym rozdziale. Zarząd może wykonać przyznane mu upoważnienie przez dokonanie jednego lub kilku kolejnych podwyższeń kapitału zakładowego w granicach określonych w § 3 (kapitał docelowy).

§ 2. Upoważnienie zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego może zostać udzielone na kolejne okresy, nie dłuższe jednak niż trzy lata. Udzielenie upoważnienia wymaga zmiany statutu.

§ 3. Wysokość kapitału docelowego nie może przekraczać połowy kapitału zakładowego na dzień udzielenia upoważnienia zarządowi.

§ 4. Zarząd może wydać akcje tylko w zamian za wkłady pieniężne, chyba że upoważnienie do podwyższenia kapitału zakładowego przewiduje możliwość objęcia akcji za wkłady niepieniężne.

§ 5. Upoważnienie zarządu do podwyższenia kapitału nie może obejmować uprawnień do podwyższenia kapitału ze środków własnych spółki.

§ 6. Zarząd nie może wydawać akcji uprzywilejowanych lub przyznawać uprawnień, o których mowa w art. 354.

Art. 445 § 1. Uchwała walnego zgromadzenia w sprawie zmiany statutu przewidująca upoważnienie zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego w granicach kapitału docelowego wymaga większości trzech czwartych głosów. Powzięcie uchwały wymaga obecności akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego spółki, a w odniesieniu do spółki publicznej - co najmniej jedną trzecią kapitału zakładowego. Uchwała powinna być umotywowana.

§ 2. Jeżeli walne zgromadzenie, zwołane w celu powzięcia uchwały w sprawie kapitału docelowego, nie miało kworum określonego w § 1, można zwołać kolejne walne zgromadzenie, podczas którego do powzięcia uchwały wymagana jest obecność akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną trzecią kapitału zakładowego spółki.

§ 3. Uchwała walnego zgromadzenia spółki publicznej, o której mowa w § 2, może być powzięta bez

względu na liczbę akcjonariuszy obecnych na zgromadzeniu, chyba że statut stanowi inaczej.

Art. 446. § 1. Statutowe upoważnienie zarządu i uchwała zarządu podjęta w granicach udzielonego upoważnienia zastępują uchwałę walnego zgromadzenia o podwyższeniu kapitału zakładowego. Zarząd decyduje o wszystkich sprawach związanych z podwyższeniem kapitału zakładowego, chyba że przepisy niniejszego rozdziału lub upoważnienie udzielone zarządowi w statucie lub w uchwale walnego zgromadzenia zawierają odmiennie postanowienia.

§ 2. Uchwały zarządu w sprawach ustalenia ceny emisyjnej oraz wydania akcji w zamian za wkłady niepieniężne wymagają zezwolenia rady nadzorczej, chyba że statut stanowi inaczej.

Art. 447. § 1. Wyłączenie lub ograniczenie prawa poboru dotyczące każdego podwyższenia kapitału zakładowego w granicach kapitału docelowego wymaga uchwały walnego zgromadzenia powziętej zgodnie z art. 433 § 2. Statut może upoważniać zarząd do wyłączenia lub ograniczenia prawa poboru za zezwoleniem rady nadzorczej.

§ 2. Powzięcie przez walne zgromadzenie uchwały zmieniającej statut, która przewiduje przyznanie zarządowi kompetencji do wyłączenia lub ograniczenia prawa poboru akcji za zezwoleniem rady nadzorczej wymaga spełnienia warunków określonych w art. 433 § 2.

Art. 448. § 1. Walne zgromadzenie może uchwalić podwyższenie kapitału zakładowego z zastrzeżeniem, że osoby, którym przyznano prawo objęcia nowych akcji, wykonają je na warunkach określonych w uchwale w trybie określonym w art. 448-452 (warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego).

§ 2. Uchwała o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego może zostać powzięta tylko w następujących celach:

- 1) wykonania uprawnień do objęcia akcji przez obligatariuszy obligacji zamiennych lub obligacji z prawem pierwszeństwa,
- 2) przyznania praw objęcia akcji pracownikom oraz członkom zarządu lub rady nadzorczej w zamian za wkłady niepieniężne, stanowiące roszczenia, jakie przysługują im z tytułu nabytych uprawnień do udziału w zysku spółki lub spółki zależnej.

§ 3. Wysokość nominalna warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego nie może przekraczać jednej trzeciej kapitału zakładowego z chwili podejmowania uchwały, o której mowa w § 1.

Art. 449. § 1. Do uchwały walnego zgromadzenia w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego stosuje się przepisy art. 445. Uchwała powinna określać w szczególności:

- 1) wysokość nominalną warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego,
- 2) cel warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego,
- 3) termin wykonania prawa objęcia akcji,
- 4) określenie grona osób uprawnionych do objęcia akcji.

§ 2. Do wkładów wnoszonych przez obligatariuszy obligacji zamiennych nie stosuje się przepisów dotyczących wkładów niepieniężnych.

§ 3. Jeżeli uchwała o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego przewiduje obejmowanie akcji w zamian za wkłady niepieniężne, powinny być one poddane badaniu przez biegłego rewidenta. Sąd rejestrowy oddala wniosek o rejestrację podwyższenia kapitału zakładowego, jeżeli wartość wkładu jest niższa co najmniej o jedną piątą od ceny emisyjnej akcji, które mają być obejmowane za wkłady niepieniężne. Przepisy art. 311 § 1 oraz art. 312 stosuje się odpowiednio.

§ 4. W przypadku warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego w celu oferowania akcji obligatariuszom obligacji zamiennych nie stosuje się przepisu art. 431 § 3.

Art. 450. § 1. Zarząd powinien zgłosić do sądu rejestrowego warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego. Zgłoszenie powinno zawierać:

- 1) dane określone w art. 441 § 2 pkt 1, 2 i 4,
- 2) uchwałę w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego,
- 3) sprawozdanie zarządu i opinię biegłego rewidenta, jeżeli objęcie akcji następuje w zamian za wkłady niepieniężne.

§ 2. Uchwała o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego powinna zostać ogłoszona przez zarząd najpóźniej w terminie sześciu tygodni od dnia wpisu do rejestru warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego.

Art. 451. § 1. Osoby uprawnione do objęcia akcji, określone w uchwale walnego zgromadzenia, obejmują akcje w warunkowo podwyższonym kapitale zakładowym w drodze pisemnego oświadczenia na formularzach przygotowanych przez spółkę. Do oświadczeń tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 437.

§ 2. Po zarejestrowaniu warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego zarząd wyda akcje zgodnie z uchwałą, o której mowa w art. 449 § 1.

§ 3. Akcje mogą być wydane tylko tym akcjonariuszom, którzy wnieśli pełne wkłady. Przepisy art. 309 § 3 i § 4 nie stosuje się.

§ 4. Akcje wydane z naruszeniem przepisów § 1-3 są nieważne.

Art. 452. § 1 Wraz z wydaniem akcji zgodnie z art. 451 § 2 i § 3 następuje podwyższenie kapitału zakładowego spółki o sumę równą wartości nominalnej akcji objętych na podstawie uchwały o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego.

§ 2. W terminie trzydziestu dni po upływie każdego roku kalendarzowego zarząd spółki zgłasza do sądu rejestrowego wykaz akcji objętych w danym roku - celem uaktualnienia wpisu kapitału zakładowego.

§ 3. Do zgłoszenia należy dołączyć wykaz osób, które wykonały prawo objęcia akcji. Wykaz powinien zawierać nazwiska i imiona (nazwy) akcjonariuszy, liczbę objętych przez nich akcji oraz wysokość wniesionych przez każdego akcjonariusza wkładów. Ponadto do zgłoszenia należy załączyć oświadczenie zarządu, że akcje zostały wydane akcjonariuszom, którzy wnieśli pełne wkłady.

§ 4. Zarząd spółki publicznej dokonuje zgłoszenia, o którym mowa w § 2 i § 3, w terminie tygodnia po upływie każdego kolejnego miesiąca, licząc od dnia wydania akcji, zgodnie z § 1. Jeśli w danym miesiącu nie wydano akcji w trybie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego, zarząd spółki informuje o tym sąd rejestrowy.

Art. 453. Do docelowego i warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 4, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.

Art. 454. Przepisy o kapitale docelowym i warunkowym nie naruszają kompetencji walnego zgromadzenia do zwykłego podwyższenia kapitału zakładowego w trybie określonym w art. 431 w okresie korzystania przez zarząd z uprawnień określonych w niniejszym rozdziale.

Rozdział 6. Obniżenie kapitału zakładowego

Art. 455. § 1. Kapitał zakładowy może być obniżony w drodze zmiany statutu przez zmniejszenie wartości nominalnej akcji, połączenie akcji lub przez umorzenie części akcji.

§ 2. Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego oraz ogłoszenie o zwołaniu walnego zgromadzenia

powinny określać cel obniżenia, kwotę, o którą kapitał zakładowy ma być obniżony, jak również sposób obniżenia.

§ 3. Przepisy dotyczące najniższej wysokości kapitału zakładowego oraz akcji powinny być stosowane także przy obniżeniu kapitału zakładowego.

Art. 456. § 1. O uchwalonym obniżeniu kapitału zakładowego zarząd ogłasza jednokrotnie, wzywając wierzycieli spółki, aby w przypadku, gdy nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swoje sprzeciwy w terminie miesiąca licząc od dnia ogłoszenia. Wierzyciele, którzy w tym terminie zgłosili uzasadniony sprzeciw, powinni być przez spółkę zaspokojeni lub zabezpieczeni. Wierzycieli, którzy sprzeciwu nie zgłosili, uważa się za zgadzających się na obniżenie kapitału zakładowego.

§ 2. Roszczenia przysługujące akcjonariuszom z tytułu obniżenia kapitału zakładowego mogą być zaspokojone przez spółkę najwcześniej po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wpisu obniżenia kapitału zakładowego do rejestru oraz po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli, którzy w terminie określonym w § 1, zgłosili uzasadniony sprzeciw.

Art. 457. § 1. Przepisów art. 456 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) pomimo obniżenia kapitału zakładowego nie zwraca się akcjonariuszom dokonanych przez nich wkładów ani wypłat za umorzone akcje, ani też nie zostają oni zwolnieni od wniesienia wkładów na kapitał zakładowy, a równocześnie z jego obniżeniem następuje podwyższenie kapitału zakładowego co najmniej do pierwotnej wysokości w drodze nowej emisji, której akcje zostaną w całości opłacone,
- 2) obniżenie kapitału zakładowego ma na celu wyrównanie poniesionych strat lub przeniesienie określonych kwot do kapitału rezerwowego.

§ 2. W przypadku obniżenia kapitału zakładowego zgodnie z § 1 pkt 2, kwoty uzyskane z obniżenia kapitału zakładowego nie mogą być przeznaczone na zwolnienie akcjonariuszy z wniesienia wkładów ani na wypłaty na rzecz akcjonariuszy, z wyjątkiem obniżenia kapitału zakładowego zgodnie z art. 455 i art. 456. Wysokość kapitału rezerwowego po wniesieniu do niego kwot pochodzących z obniżenia kapitału zakładowego nie może przekraczać dziesięciu procent obniżonego kapitału zakładowego.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów art. 360 § 2.

Art. 458. § 1. Zarząd powinien zgłosić obniżenie kapitału zakładowego celem wpisania do rejestru.

§ 2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

- 1) uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego,
- 2) dowód zatwierdzenia zmiany statutu przez właściwą władzę, jeżeli do zmiany statutu takie zatwierdzenie jest wymagane,
- 3) dowody należytego wezwania wierzycieli,
- 4) oświadczenie wszystkich członków zarządu, stwierdzające, że wierzyciele, którzy zgłosili sprzeciw w terminie określonym w art. 456 § 1, zostali zaspokojeni lub zabezpieczeni.

§ 3. Przepisów § 2 pkt 3 i 4 nie stosuje się w przypadkach określonych w art. 360 § 2 i art. 457.

Rozdział 7. Rozwiązanie i likwidacja spółki

Art. 459. Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w statucie,
- 2) uchwała walnego zgromadzenia o rozwiązaniu spółki lub o przeniesieniu siedziby spółki za granicę,
- 3) ogłoszenie upadłości spółki,
- 4) inne przyczyny przewidziane prawem.

Art. 460. § 1. Do dnia złożenia wniosku o wykreślenie spółki z rejestru rozwiązaniu może zapobiec uchwała walnego zgromadzenia powzięta wymagana dla zmiany statutu większością głosów, oddanych w obecności akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w przypadku, gdy rozwiązanie następuje z mocy orzeczenia sądowego.

Art. 461 § 1. Otwarcie likwidacji następuje z dniem uprawomocnienia się orzeczenia o rozwiązaniu spółki przez sąd, powzięcia przez walne zgromadzenie uchwały o rozwiązaniu spółki lub zaistnienia innej przyczyny jej rozwiązania.

§ 2. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodaniem oznaczenia „w likwidacji”.

§ 3. W czasie prowadzenia likwidacji spółka zachowuje osobowość prawną.

Art. 462. § 1. Do spółki w okresie likwidacji stosuje się przepisy dotyczące organów spółki, praw i obowiązków akcjonariuszy oraz inne przepisy niniejszego działu, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej lub z celu likwidacji nie wynika co innego.

§ 2. W okresie likwidacji nie można akcjonariuszom wypłacać, nawet częściowo, zysków ani dokonywać podziału majątku spółki przed splaceniem wszystkich zobowiązań.

Art. 463. § 1. Likwidatorami są członkowie zarządu, jeżeli statut spółki lub uchwała walnego zgromadzenia nie stanowi inaczej.

§ 2. Na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego sąd rejestrowy może uzupełnić liczbę likwidatorów, ustanawiając jednego lub dwóch likwidatorów.

§ 3. W przypadkach, gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, może on jednocześnie ustanowić likwidatorów.

§ 4. Na wniosek osób mających w tym interes prawny sąd rejestrowy może, z ważnych powodów, odwołać likwidatorów i ustanowić innych. Likwidatorów, ustanowionych przez sąd, tylko sąd może odwołać.

§ 5. Sąd, który ustanowił likwidatorów określa wysokość ich wynagrodzenia.

Art. 464. § 1. Otwarcie likwidacji, nazwiska i imiona likwidatorów oraz ich adresy, sposób reprezentacji spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym względzie zmiany należy zgłosić celem wpisania do rejestru, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki. Każdy likwidator ma prawo i obowiązek dokonania tego zgłoszenia.

§ 2. Do zgłoszenia, o którym mowa w §1, dołączyć należy złożone wobec sądu albo poświadczone notarialnie wzory podpisów likwidatorów.

§ 3. Wpis likwidatorów, ustanowionych przez sąd, i wykreślenie likwidatorów, odwołanych przez sąd, następuje z urzędu.

§ 4. W przypadku uchylenia likwidacji likwidatorzy powinni tę okoliczność zgłosić do sądu rejestrowego celem wpisania do rejestru.

Art. 465. § 1. Likwidatorzy powinni ogłosić dwukrotnie o otwarciu likwidacji, wzywając wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w terminie sześciu miesięcy od dnia ostatniego ogłoszenia.

www.inforlex.pl § 2. Ogłoszenia, o których mowa w § 1, nie mogą być dokonywane w odstępach czasu dłuższych niż

miesięczne, ani krótszych niż dwutygodniowe.

Art. 466. Do likwidatorów stosuje się przepisy dotyczące członków zarządu, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.

Art. 467. § 1. Likwidatorzy powinni sporządzić bilans otwarcia likwidacji. Bilans ten likwidatorzy składają walnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia.

§ 2. Likwidatorzy powinni po upływie każdego roku obrotowego składać wspólnikom sprawozdanie ze swej działalności oraz sprawozdanie finansowe.

§ 3. Do bilansu likwidacyjnego należy przyjąć wszystkie składniki aktywów według ich wartości godziwej.

Art. 468. § 1. Likwidatorzy powinni zakończyć interesy bieżące spółki, ściągnąć wierzytelności, wypełnić zobowiązania i upłynić majątek spółki. Nowe interesy mogą wszczynać tylko wówczas, gdy to jest potrzebne do ukończenia spraw w toku. Nieruchomości mogą być zbywane w drodze publicznej licytacji, a z wolnej ręki - jedynie na mocy uchwały walnego zgromadzenia i po cenie nie niższej od uchwalonej przez zgromadzenie.

§ 2. W stosunku wewnętrznym likwidatorzy są zobowiązani przestrzegać uchwał walnego zgromadzenia. Zasady tej nie stosuje się do likwidatorów ustanowionych przez sąd.

Art. 469. § 1. W granicach swoich kompetencji określonych w art. 468 likwidatorzy mają prawo prowadzenia spraw oraz reprezentowania spółki.

§ 2. Ograniczenia kompetencji likwidatorów nie mają skutku wobec osób trzecich.

§ 3. Wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze, uważa się czynności podjęte przez likwidatorów za czynności likwidacyjne.

Art. 470. W okresie likwidacji prokura nie może być ustanowiona. Prokura wcześniej ustanowiona wygasa.

Art. 471. Jeżeli kapitału zakładowego nie wpłacono całkowicie, a majątek spółki nie wystarcza na pokrycie jej zobowiązań, likwidatorzy powinni ściągnąć od każdego akcjonariusza, poczynając od akcji nie uprzywilejowanych co do podziału majątku, wpłaty należności w takiej wysokości, jakiej potrzeba do pokrycia zobowiązań.

Art. 472. Jeżeli majątek spółki nie wystarcza na zwrot sum wpłaconych na akcje uprzywilejowane co do podziału majątku, a pozostałe akcje nie zostały w pełni pokryte wpłatami, należy ściągnąć od akcjonariuszy zwykłych dalsze wpłaty należności.

Art. 473. Sumy potrzebne do zaspokojenia lub zabezpieczenia znanych spółce wierzycieli, którzy się nie zgłosili lub których wierzytelności nie są wymagalne albo są sporne, należy złożyć do depozytu sądowego.

Art. 474. § 1. Podział między akcjonariuszy majątku pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli nie może nastąpić przed upływem roku od dnia ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli.

§ 2. Majątek, o którym mowa w § 1, dzieli się między akcjonariuszy w stosunku do dokonanych przez każdego z nich wpłat na kapitał zakładowy.

§ 3. Jeżeli akcje uprzywilejowane korzystają z prawa pierwszeństwa przy podziale majątku, należy przede wszystkim spłacić akcje uprzywilejowane w granicach sum wpłaconych na każdą z nich, a następnie spłacić w ten sam sposób akcje zwykłe; nadwyżka majątku zostanie podzielona na ogólnych zasadach między wszystkie akcje.

§ 4. Statut może przewidywać inne zasady podziału majątku.

Art. 475. § 1. Wierzyciele spółki, którzy roszczeń swoich nie zgłosili we właściwym terminie ani nie byli spółce znani, mogą żądać zaspokojenia swoich należności z majątku spółki jeszcze nie podzielonego.

§ 2. Akcjonariusze, którzy po upływie rocznego terminu, określonego w art. 474 § 1 otrzymali w dobrej wierze przypadającą na nich część majątku spółki, nie są obowiązani do jej zwrotu celem pokrycia należności wierzycieli.

Art. 476. § 1. Po ukończeniu likwidacji i po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie sprawozdania finansowego na dzień zakończenia likwidacji, likwidatorzy powinni ogłosić to sprawozdanie i złożyć je sądowi rejestrowemu z jednoczesnym zgłoszeniem wniosku o wykreślenie spółki z rejestru.

§ 2. Jeżeli po ukończeniu likwidacji walne zgromadzenie zwołane w celu zatwierdzenia sprawozdania finansowego na dzień zakończenia likwidacji nie miało kworum, albo nie powzięło uchwały, likwidatorzy powinni wykonać czynności, o których mowa w § 1.

§ 3. Księgi i dokumenty spółki rozwiązanej powinny być oddane na przechowanie osobie wskazanej w statucie lub uchwale walnego zgromadzenia. W przypadku braku takiego wskazania, przechowawcę wyznacza sąd rejestrowy.

§ 4. Z upoważnienia sądu rejestrowego akcjonariusze i osoby mające w tym interes prawny mogą przeglądać księgi i dokumenty.

Art. 477. § 1. W przypadku upadłości spółki jej rozwiązanie następuje po ukończeniu postępowania upadłościowego, z chwilą wykreślenia z rejestru.

§ 2. O rozwiązaniu spółki likwidatorzy lub syndyk powinni zawiadomić właściwy urząd skarbowy, przekazując odpis sprawozdania likwidacyjnego; powinni również zawiadomić inne organy i instytucje określone w odrębnych przepisach, przekazując im, w razie zgłoszenia takiego żądania, odpis sprawozdania likwidacyjnego.

§ 3. Spółka nie ulega rozwiązaniu w przypadku, gdy postępowanie kończy się układem lub zostaje z innych przyczyn uchylone lub umorzona.

Art. 478. Spółka ulega rozwiązaniu po przeprowadzeniu likwidacji z chwilą jej wykreślenia z rejestru.

Rozdział 8. Odpowiedzialność cywilnoprawna

Art. 479. Jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w art. 320 § 1 pkt 3 i 4 lub w art. 441 § 2 pkt 5, odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.

Art. 480. § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki, wbrew przepisom prawa z winy swojej wyrządził spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

§ 2. W szczególności odpowiada ten, kto:

- 1) zamieścił lub współdziałał w zamieszczeniu w statucie, sprawozdaniach, opiniach, ogłoszeniach i zapisach fałszywych danych lub dane te w inny sposób rozpowszechnił, bądź też pominął lub współdziałał w pominięciu w tych dokumentach danych istotnych dla powstania spółki, w szczególności dotyczących wkładów niepieniężnych, nabycia mienia oraz przyznania akcjonariuszom lub innym osobom wynagrodzenia lub szczególnych korzyści,
- 2) współdziałał w uzyskaniu zarejestrowania spółki na podstawie dokumentu zawierającego fałszywe dane.

Art. 481. Kto w związku z powstaniem spółki akcyjnej lub podwyższeniem jej kapitału zakładowego, z winy swojej zapewnia sobie albo osobie trzeciej zapłatę nadmiernie wygórowaną ponad rzeczywistą wartość wkładów niepieniężnych albo nabywanego mienia lub też wynagrodzenie albo korzyści szczególne, niewspółmierne z oddanymi usługami, obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej spółce.

Art. 482. Kto przy badaniu sprawozdania finansowego spółki z winy swojej dopuścił do wyrządzenia spółce szkody, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 483. § 1. Członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółki, chyba że nie ponosi winy.

§ 2. Członek organu spółki oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.

Art. 484. Kto współdziałał w wydaniu przez spółkę bezpośrednio lub za pośrednictwem osób trzecich akcji, obligacji lub innych tytułów uczestnictwa w zyskach albo podziale majątku, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej szkody, jeżeli zamieścił w ogłoszeniach lub zapisach fałszywe dane lub w inny sposób dane te rozpowszechnił albo, podając dane o stanie majątkowym spółki, zataił okoliczności, które powinny być ujawnione zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Art. 485. Jeżeli szkodę, o której mowa w art. 480-484, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

Art. 486. § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o odszkodowanie w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę, każdy akcjonariusz lub osoba, której służy inny tytuł uczestnictwa w zyskach lub podziale majątku, może wnieść pozew o wypłatę odszkodowania spółce.

§ 2. Na żądanie pozwanego sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie pokrycia grożącej pozwanemu szkody. Wysokość i rodzaj kaucji sąd określa według swojego uznania. W przypadku nie złożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew ulega odrzuceniu.

§ 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.

§ 4. Jeżeli powództwo okazało się nieuzasadnione, a powód, wnosząc je, działał w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany jest naprawić szkodę wyrządzoną pozwanemu.

Art. 487. W przypadku wytoczenia powództwa na podstawie art. 486 § 1 oraz w razie upadłości spółki, osoby obowiązane do naprawienia szkody nie mogą powoływać się na uchwałę walnego zgromadzenia udzielającą im absolutorium ani na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.

Art. 488. Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Art. 489. Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom organów spółki oraz likwidatorom wytacza się według miejsca siedziby spółki.

Art. 490. Przepisy art. 479-489 nie naruszają praw akcjonariuszy oraz innych osób do dochodzenia wyrównania szkody bezpośrednio im wyrządzonej.

Tytuł IV Łączenie, podział i przekształcanie spółek

Dział I. Łączenie się spółek

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 491. § 1. Spółki kapitałowe mogą się łączyć między sobą oraz ze spółkami osobowymi; spółka osobowa nie może jednakże być spółką przejmującą.

§ 2. Spółki osobowe mogą się łączyć między sobą tylko przez zawiązanie spółki kapitałowej.

§ 3. Nie może się łączyć spółka w upadłości jak również spółka w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku.

Art. 492. § 1. Połączenie może być dokonane:

- 1) przez przeniesienie całego majątku spółki (przejętej) na inną spółkę (przejmującą) za udziały lub akcje, które spółka przejmująca wydaje wspólnikom spółki przejętej (łączenie się przez przejęcie),
- 2) przez zawiązanie spółki kapitałowej, na którą przechodzi majątek wszystkich łączących się spółek za udziały lub akcje nowej spółki (łączenie się przez zawiązanie nowej spółki).

§ 2. Wspólnicy spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki mogą otrzymać obok udziałów lub akcji spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej dopłaty w gotówce, nie przekraczające łącznie dziesięciu procent wartości bilansowej przyznanych udziałów lub akcji spółki przejmującej, określonej według sprawozdania finansowego sporządzonego dla celów połączenia, bądź dziesięciu procent wartości nominalnej przyznanych udziałów lub akcji spółki nowo zawiązanej. Dopłaty spółki przejmującej są dokonywane z zysku bądź z kapitału zapasowego tej spółki.

§ 3. Spółka przejmująca lub spółka nowo zawiązana może wydanie swoich udziałów lub akcji wspólnikom spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki uzależnić od wniesienia dopłat w gotówce nie przekraczających wartości, o której mowa w § 2.

Art. 493. § 1. Spółka przejmowana lub spółki łączące się przez zawiązanie nowej spółki zostają rozwiązane, bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego, w dniu wykreślenia z rejestru.

§ 2. Połączenie następuje z dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego według siedziby - odpowiednio - spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej (dzień połączenia). Wpis ten wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki.

Art. 494 § 1. Spółka przejmująca lub spółka nowo zawiązana wstępuje z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki.

§ 2. Na spółkę przejmującą lub spółkę nowo zawiązaną przechodzą z dniem połączenia zezwolenia, koncesje oraz ulgi, które zostały przyznane spółce przejmowanej lub którejkolwiek ze spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji albo ulgi stanowi inaczej.

§ 3. Ujawnienie w księgach wieczystych lub rejestrach przejścia na spółkę przejmującą lub na spółkę nowo zawiązaną praw ujawnionych w tych księgach lub rejestrach następuje na wniosek tej spółki.

§ 4. Z dniem połączenia wspólnicy spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki stają się wspólnikami spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej.

§ 5. Przepisy § 2 nie stosuje się do zezwoleń i koncesji udzielonych spółce będącej instytucją finansową, jeżeli organ, który udzielił zezwolenia lub wydał koncesję złożył sprzeciw w terminie trzech tygodni od zawiadomienia go o planie połączenia. Zawiadomienie organu powinno nastąpić nie później niż w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia planu połączenia, przez jedną z łączących się spółek.

Art. 495. § 1. Majątek każdej z połączonych spółek powinien być zarządzany przez spółkę przejmującą bądź spółkę nowo zawiązaną oddzielnie, aż do dnia zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, których wierzytelności powstały przed dniem połączenia, a którzy przed upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia planu połączenia zażądali na piśmie zapłaty.

§ 2. Za prowadzenie oddzielnego zarządu członkowie organów spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej odpowiadają solidarnie.

Art. 496. § 1. W okresie odrębnego zarządzania majątkami spółek wierzycielom każdej spółki służy pierwszeństwo zaspokojenia z majątku swojej pierwotnej dłużniczki przed wierzycielami pozostałych łączących się spółek.

§ 2. Wierzyciele łączącej się spółki, którzy zgłoszą swoje roszczenia w terminie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia planu połączenia i uprawdopodobnili, że ich zaspokojenie jest zagrożone przez połączenie, mogą żądać zabezpieczenia swoich roszczeń.

Art. 497. § 1. Do łączenia się spółek stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące powstania spółki przejmującej albo spółki nowo zawiązanej utworzonej w wyniku połączenia, jeżeli przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej.

§ 2. Terminy, o których mowa w art. 172 § 1 i art. 327 § 1, wynoszą sześć miesięcy licząc od dnia połączenia.

Rozdział 2. Łączenie się spółek kapitałowych.

Art. 498. Plan połączenia spółek wymaga pisemnego uzgodnienia między łączącymi się spółkami.

Art. 499. § 1. Plan połączenia powinien zawierać co najmniej:

- 1) typ, firmę i siedzibę każdej z łączących się spółek, sposób łączenia, a w przypadku połączenia przez zawiązanie nowej spółki - również typ, firmę i siedzibę tej spółki,
- 2) stosunek wymiany udziałów lub akcji spółki przejętej bądź spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki na udziały lub akcje spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej i wysokość ewentualnych dopłat,
- 3) zasady dotyczące przyznania udziałów lub akcji w spółce przejmującej bądź w spółce nowo zawiązanej,
- 4) dzień, od którego udziały lub akcje, o których mowa w pkt 3, uprawniają do uczestnictwa w zyskach spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej,
- 5) prawa przyznane przez spółkę przejmującą bądź spółkę nowo zawiązaną wspólnikom oraz osobom szczególnie uprawnionym w spółce przejmowanej bądź w spółkach łączących się przez zawiązanie nowej spółki,
- 6) szczególnie korzyści dla członków organów łączących się spółek a także innych osób uczestniczących w połączeniu, jeżeli takie zostały przyznane.

§ 2. Do planu połączenia należy dołączyć:

- 1) projekt uchwał o połączeniu spółek,
- 2) projekt zmian umowy lub statutu spółki przejmującej bądź projekt umowy lub statutu spółki nowo zawiązanej,
- 3) ustalenie wartości majątku spółki przejmowanej bądź spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, na określony dzień w tygodniu poprzedzającym złożenie wniosku o ogłoszenie planu połączenia,
- 4) sprawozdania finansowe sporządzone dla celów połączenia na dzień, o którym mowa w pkt 3.

Art. 500. § 1. Plan połączenia powinien być zgłoszony do sądu rejestrowego łączących się spółek z wnioskiem, o którym mowa w art. 502 § 2, oraz z wnioskiem o wpis wzmianki o łączeniu się spółek.

§ 2. Plan połączenia należy ogłosić nie później niż na miesiąc przed dniem powzięcia pierwszej z uchwał w sprawie połączenia, o których mowa w art. 506 § 1.

Art. 501. Zarząd każdej z łączących się spółek sporządza pisemne sprawozdanie uzasadniające połączenie, jego podstawy prawne i uzasadnienie ekonomiczne, a zwłaszcza stosunek wymiany udziałów lub akcji, o którym mowa w art. 499 § 1 pkt 2. W przypadku szczególnych trudności związanych z wyceną udziałów lub akcji łączących się spółek, sprawozdanie powinno wskazywać na te trudności.

Art. 502. § 1. Plan połączenia należy poddać badaniu przez biegłego w zakresie poprawności i rzetelności.

§ 2. Sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przejmującej lub spółki, która ma być zawiązana w miejsce łączących się spółek, wyznacza biegłego na wspólny wniosek spółek podlegających łączeniu. W uzasadnionych przypadkach sąd może wyznaczyć dwóch lub trzech biegłych.

§ 3. Sąd rejestrowy określa wynagrodzenie za pracę biegłego i zatwierdza rachunki jego wydatków. Jeżeli łączące się spółki dobrowolnie tych należności nie uiszczą w terminie dwóch tygodni, sąd rejestrowy ściągnie je w trybie przewidzianym dla ściągnięcia opłat sądowych.

Art. 503. § 1. Biegły w terminie wyznaczonym przez sąd, nie dłuższym jednak niż dwa miesiące od dnia jego wyznaczenia, sporządzi na piśmie szczegółową opinię i złoży ją wraz z planem połączenia sądowi rejestrowemu oraz zarządom łączących się spółek. Opinia ta powinna zawierać co najmniej:

- 1) stwierdzenie, czy stosunek wymiany udziałów lub akcji, o którym mowa w art. 499 § 1 pkt 2, został ustalony należycie,
- 2) wskazanie metody lub metod użytych dla określenia proponowanego w planie połączenia stosunku wymiany udziałów lub akcji wraz z oceną zasadności ich zastosowania,
- 3) wskazanie szczególnych trudności związanych z wyceną udziałów lub akcji łączących się spółek.

§ 2. Na pisemne żądanie biegłego, zarządy łączących się spółek przedłożą mu dodatkowe wyjaśnienia lub dokumenty.

Art. 504. § 1. Zarządy łączących się spółek powinny zawiadomić wspólników dwukrotnie, w odstępach nie krótszych niż dwa tygodnie, w sposób przewidziany dla zwoływania zgromadzeń wspólników lub walnych zgromadzeń, o zamiarze połączenia się z inną spółką, nie później niż na sześć tygodni przed planowanym dniem powzięcia uchwały o połączeniu.

- § 2. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, powinno zawierać co najmniej:
- 1) numer Monitora Sądowego i Gospodarczego, w którym dokonano ogłoszenia, o którym mowa w art. 500 § 2, chyba że zawiadomienie to jest przedmiotem ogłoszenia,
  - 2) miejsce oraz termin, w którym wspólnicy mogą się zapoznać z dokumentami wymienionymi w art. 505 § 1; termin ten nie może być krótszy niż miesiąc przed planowanym dniem powzięcia uchwały o połączeniu.

Art. 505 § 1. Wspólnicy łączących się spółek mają prawo przeglądać następujące dokumenty:

- 1) plan połączenia,
- 2) sprawozdania finansowe oraz sprawozdania zarządów z działalności łączących się spółek za trzy ostatnie lata obrotowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta, jeśli opinia lub raport były sporządzone,
- 3) dokumenty, o których mowa w art. 499 § 2,
- 4) sprawozdania zarządów łączących się spółek sporządzone dla celów połączenia, o których mowa w art. 501,
- 5) opinię biegłego, o której mowa w art. 503 § 1.

§ 2. Jeżeli łącząca się spółka prowadziła działalność w okresie krótszym niż trzy lata, sprawozdania, o których mowa w § 1 pkt 2, powinny obejmować cały okres działalności spółki.

§ 3. Wspólnicy mogą żądać udostępnienia im bezpłatnie w lokalu zarządu spółki odpisów dokumentów, o których mowa w § 1.

§ 4. Bezpośrednio przed powzięciem uchwały w sprawie połączenia spółek wspólnikom należy ustnie przedstawić istotne elementy treści planu połączenia, sprawozdania zarządu i opinii biegłego.

Art. 506. § 1. Łączenie się spółek wymaga uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia każdej z łączących się spółek, powziętej większością trzech czwartych głosów, reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut spółki przewidują surowsze warunki. W przypadku, gdy w łączącej się spółce akcyjnej występują akcje różnego rodzaju, uchwała jest podejmowana w drodze głosowania oddzielnymi grupami.

§ 2. Łączenie się spółek publicznych wymaga uchwały walnego zgromadzenia każdej z łączących się spółek, powziętej większością dwóch trzecich głosów, chyba że statut spółki przewiduje warunki surowsze.

§ 3. Uchwała, o której mowa w § 1 i § 2, powinna zawierać zgodę na plan połączenia a także na proponowane zmiany umowy lub statutu spółki przejmującej bądź na treść umowy lub statutu nowej spółki.

§ 4. Uchwała, o której mowa w § 1 i § 2, powinna być umieszczona w protokole spisany przez notariusza.

Art. 507. § 1. Zarząd każdej z łączących się spółek powinien zgłosić do sądu rejestrowego połączenie spółek w celu wpisania do rejestru.

§ 2. Wykreślenie z rejestru spółki przejętej nie może nastąpić przed dniem zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej, jeżeli takie podwyższenie ma nastąpić, i przed dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego według siedziby spółki przejmującej.

§ 3. Wykreślenie spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki nie może nastąpić przed dniem wpisania do rejestru nowej spółki.

§ 4. W przypadku, gdy siedziby sądów rejestrowych łączących się spółek znajdują się w różnych miejscowościach, sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej, zawiadamia z urzędu niezwłocznie sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przejmowanej bądź spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, o swoim postanowieniu, o którym mowa w art. 493 § 2; ponadto dokonuje niezwłocznie w rejestrze spółki przejmowanej bądź spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, wpisu wzmianki o tym postanowieniu.

§ 5. W przypadku, o którym mowa w § 4 sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przejętej bądź każdej ze spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, przekazuje z urzędu odpisy dokumentów spółki wykreślonej z rejestru, celem ich przechowania, sądowi rejestrowemu właściwemu według siedziby spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej.

Art. 508. Ogłoszenie o połączeniu spółek jest dokonywane na wniosek spółki przejmującej albo spółki nowo zawiązanej.

Art. 509. § 1. Po dniu połączenia spółek powództwo o uchylenie bądź o stwierdzenie nieważności uchwały, o której mowa w art. 506, może być wytoczone jedynie przeciwko spółce przejmującej albo spółce nowo zawiązanej.

§ 2. Powództwo, o którym mowa w § 1, może być wytoczone nie później niż w terminie miesiąca od dnia powzięcia uchwały. Przepisy art. 249, art. 250, art. 252 § 1, art. 253, art. 254 lub art. 422, art. 423, art. 425 § 1 i art. 426-429 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Uchwała nie podlega zaskarżeniu ze względu na zastrzeżenia dotyczące wyłącznie stosunku wymiany udziałów lub akcji, o którym mowa w art. 496 § 1 pkt 2. Nie ogranicza to prawa do dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Art. 510. § 1. W przypadku uchylenia uchwały, o której mowa w art. 506, sąd orzeka o nieważności połączenia.

§ 2. Orzeczenie o nieważności połączenia spółek nie wpływa na ważność czynności prawnych spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej, dokonanych w okresie między dniem połączenia a dniem uprawomocnienia się tego orzeczenia. Za zobowiązania wynikające z takich czynności łączące się spółki odpowiadają solidarnie.

Art. 511. Osoby o szczególnych uprawnieniach w spółce przejmowanej bądź w spółkach łączących się przez zawiązanie nowej spółki, o których mowa w art. 174 § 2, art. 304 § 2 pkt 1, art. 351-355 oraz w art. 474 § 3, mają prawa co najmniej równoważne z tymi, które im przysługiwały dotychczas. Nie wyklucza to możliwości zmiany lub wygaśnięcia tych uprawnień w drodze umowy między uprawnionym a spółką przejmującą bądź spółką nowo zawiązaną.

Art. 512. § 1. Członkowie zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz likwidatorzy łączących się spółek odpowiadają wobec wspólników lub akcjonariuszy tych spółek solidarnie za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem, sprzecznym z prawem albo postanowieniami umowy lub statutu spółki, chyba że nie ponoszą winy.

§ 2. Roszczenia z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem trzech lat od dnia ogłoszenia połączenia. Przepisy art. 293 § 2, art. 295 § 2-4, art. 296, art. 298, art. 300 lub art. 483 § 2, art. 484, art. 486 § 2-4, art. 487, art. 489, art. 490 stosuje się odpowiednio.

Art. 513. § 1. Biegły odpowiada wobec łączących się spółek oraz ich wspólników lub akcjonariuszy za szkody wyrządzone z jego winy. W przypadku, gdy biegłych jest kilku ich odpowiedzialność jest solidarna.

§ 2. Do odpowiedzialności, o której mowa w § 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 512 § 2.

Art. 514. § 1. Spółka przejmująca nie może objąć udziałów lub akcji własnych za udziały lub akcje, które posiada w spółce przejmowanej.

§ 2. Zakaz, o którym mowa w § 1, dotyczy również objęcia udziałów lub akcji własnych przez osoby działające we własnym imieniu lecz na rachunek spółki przejmującej.

Art. 515. § 1. Połączenie może być przeprowadzone bez podwyższenia kapitału zakładowego, jeżeli spółka przejmująca ma udziały lub akcje spółki przejmowanej albo udziały lub akcje nabyte lub objęte, zgodnie z przepisami art. 200 lub art. 362 oraz w przypadkach, o których mowa w art. 366.

§ 2. Dla umożliwienia objęcia udziałów lub akcji wspólnikom lub akcjonariuszom spółki przejmowanej spółka przejmująca może nabyć własne udziały lub akcje o łącznej wartości nominalnej nie przekraczającej dziesięciu procent kapitału zakładowego.

Art. 516 § 1. Połączenie może być przeprowadzone bez powzięcia uchwał, o których mowa w art. 506, jeżeli spółka przejmująca ma co najmniej dziewięć dziesiątych części kapitału zakładowego spółki przejmowanej. Nie dotyczy to sytuacji, gdy spółką przejmowaną jest spółka publiczna.

§ 2. Wspólnicy lub akcjonariusze spółki przejmowanej, reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego, mogą się domagać zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia w celu wyrażenia zgody na łączenie się spółek oraz żądać wykupienia ich udziałów lub akcji przez spółkę przejmującą na zasadach określonych w art. 417. Uprawnienia te mogą być wykonane w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia planu połączenia.

§ 3. Do łączenia przez przejęcie, o którym mowa w § 1, nie stosuje się przepisów art. 494 § 4, art. 499 § 1 pkt 2-4, art. 501 - 503, art. 505 § 1 pkt 4-5, art. 512 i art. 513.

Rozdział 3. Łączenie się z udziałem spółek osobowych.

Art. 517. § 1. Plan połączenia spółek wymaga pisemnego uzgodnienia między łączącymi się spółkami.

§ 2. Przygotowanie planu połączenia spółek osobowych przez zawiązanie nowej spółki kapitałowej nie jest obowiązkowe.

Art. 518. § 1. Plan połączenia powinien zawierać co najmniej:

- 1) typ, firmę i siedzibę każdej z łączących się spółek, sposób łączenia, a w przypadku połączenia przez zawiązanie nowej spółki - również typ, firmę i siedzibę tej spółki,
- 2) liczbę i wartość udziałów lub akcji spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej, przyznanych wspólnikom łączącej się spółki osobowej, oraz wysokość ewentualnych dopłat,
- 3) dzień, od którego udziały lub akcje przyznane wspólnikom łączącej się spółki osobowej uprawniają do uczestnictwa w zyskach spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej,
- 4) szczególne korzyści dla wspólnikom łączącej się spółki osobowej a także innych osób uczestniczących w połączeniu, jeżeli takie zostały przyznane.

§ 2. Przepis art. 499 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 519. Plan połączenia powinien być zgłoszony do sądu rejestrowego łączących się spółek z wnioskiem, o którym mowa w art. 520 oraz z wnioskiem o wpis wzmianki o łączeniu się spółek.

Art. 520. § 1. Gdy spółką przejmującą lub spółką nowo zawiązaną jest spółka akcyjna lub gdy jedną z łączących się spółek jest spółka komandytowo-akcyjna, plan połączenia należy poddać badaniu przez biegłego w zakresie poprawności i rzetelności.

§ 2. W przypadku innym niż określony w § 1 plan połączenia należy poddać badaniu biegłego, gdy zażąda tego co najmniej jeden ze wspólników łączących się spółek, składając w tej sprawie w spółce, której jest wspólnikiem, pisemny wniosek, nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia powiadomienia go przez spółkę o zamiarze połączenia.

§ 3. Przepisy art. 502 § 2 i § 3 oraz art. 503 stosuje się odpowiednio.

Art. 521. § 1. Łącząca się spółka zawiadamia wspólników, którzy nie prowadzą spraw spółki, dwukrotnie, w odstępach nie krótszych niż dwa tygodnie, w sposób przewidziany dla zawiadamiania wspólników, o zamiarze połączenia się z inną spółką, nie później niż na sześć tygodni przed planowanym dniem powzięcia uchwały o połączeniu. Zgłoszenie wniosku, o którym mowa w art. 520 § 2, wymaga dodatkowego zawiadomienia, wskazującego nowy termin planowanego powzięcia uchwały.

§ 2. Zawiadomienie to powinno określać co najmniej miejsce oraz termin, w którym wspólnicy mogą się zapoznać z dokumentami połączenia. Termin ten nie może być krótszy niż miesiąc przed planowanym dniem powzięcia uchwały o połączeniu.

§ 3. Przepis art. 505 stosuje się odpowiednio.

Art. 522. § 1. Łączenie się spółek wymaga uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia łączącej się spółki kapitałowej i uchwały wszystkich wspólników łączącej się spółki osobowej.

§ 2. Uchwała zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia łączącej się spółki kapitałowej wymaga większości trzech czwartych głosów, reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut spółki przewidują surowsze warunki.

§ 3. W przypadku łączenia się spółki komandytowej lub spółki komandytowo-akcyjnej wymagana jest jednomyślność komplementariuszy oraz uchwała komandytariuszy bądź akcjonariuszy, za którą wypowiedzą się osoby reprezentujące co najmniej trzy czwarte sumy komandytowej bądź kapitału akcyjnego, chyba że umowa lub statut przewidują warunki surowsze.

§ 4. W przypadku, gdy w łączącej się spółce akcyjnej lub w spółce komandytowo-akcyjnej występują akcje różnego rodzaju, uchwała o łączeniu jest podejmowana w drodze głosowania oddzielnymi grupami.

§ 5. Uchwały, o których mowa w § 1, powinny zawierać zgodę na plan połączenia a także na proponowane zmiany umowy lub statutu spółki przejmującej bądź na treść umowy lub statutu nowej spółki.

§ 6. Uchwały, o których mowa w § 1, powinny być umieszczone w protokole spisany przez notariusza.

Art. 523. § 1. Zarząd łączącej się spółki kapitałowej i wspólnicy prowadzący sprawy łączącej się spółki osobowej zgłaszają do sądu rejestrowego połączenie spółek w celu wpisania do rejestru.

§ 2. Wykreślenie przejętej spółki osobowej z rejestru może nastąpić z dniem zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej lub wpisu do rejestru nowej spółki.

§ 3. Przepisy art. 507 § 4 i § 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 524. Ogłoszenie o połączeniu spółek jest dokonywane na wniosek spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej.

Art. 525. § 1. Wspólnicy łączącej się spółki osobowej odpowiadają subsydiarnie wobec wierzycieli spółki, solidarnie ze spółką przejmującą lub spółką nowo zawiązaną, za zobowiązania spółki osobowej powstałe przed dniem połączenia, przez okres trzech lat licząc od tego dnia.

§ 2. Przepis art. 31 stosuje się odpowiednio.

Art. 526. § 1. Członkowie zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz likwidatorzy łączącej się spółki kapitałowej odpowiadają wobec wspólników lub akcjonariuszy tej spółki solidarnie za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem bądź postanowieniami umowy lub statutu spółki, chyba że nie ponoszą winy.

§ 2. Wspólnicy prowadzący sprawę łączącej się spółki osobowej odpowiadają wobec wspólników tej spółki na zasadach określonych w § 1.

§ 3. Roszczenia z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem trzech lat od dnia ogłoszenia połączenia. Przepisy art. 293 § 2, art. 295 § 2-4, art. 296, art. 298, art. 300 lub art. 483 § 2, art. 484, art. 486 § 2-4, art. 489 i art. 490 stosuje się odpowiednio.

Art. 527. Biegły odpowiada na zasadach określonych w przepisach art. 513.

Dział II. Podział spółek

Art. 528. § 1. Spółkę kapitałową można podzielić na dwie lub więcej spółek kapitałowych. Nie jest dopuszczalny podział spółki akcyjnej, jeżeli kapitał zakładowy nie został wpłacony w całości.

§ 2. Spółka osobowa nie podlega podziałowi.

§ 3. Nie może być dzielona spółka w upadłości albo w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku.

Art. 529. § 1. Podział może być dokonany:

- 1) przez przeniesienie całego majątku spółki dzielonej na inne spółki za udziały lub akcje spółki przejmującej, które obejmują wspólnicy spółki dzielonej (podział przez przejęcie),
- 2) przez zawiązanie nowych spółek, na które przechodzi majątek spółki dzielonej za udziały lub akcje nowych spółek (podział przez zawiązanie nowych spółek),
- 3) przez przeniesienie całego majątku spółki dzielonej na istniejącą i na nowo zawiązaną spółkę lub spółki (podział przez przejęcie i zawiązanie nowej spółki),
- 4) przez przeniesienie części majątku spółki dzielonej na istniejącą spółkę albo na spółkę nowo zawiązaną (podział przez wydzielenie).

§ 2. Do podziału przez wydzielenie stosuje się przepisy o podziale spółek dotyczące odpowiednio spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej.

§ 3. Wspólnicy spółki dzielonej mogą otrzymać obok udziałów lub akcji spółek przejmujących bądź spółek nowo zawiązanych dopłaty w gotówce nie przekraczające łącznie dziesięciu procent wartości bilansowej przyznanych udziałów lub akcji właściwej spółki przejmującej, określonej według sprawozdania finansowego sporządzonego dla celów podziału, bądź dziesięciu procent wartości nominalnej przyznanych udziałów lub akcji właściwej spółki nowo zawiązanej. Dopłaty spółki przejmującej są dokonywane z zysku bądź z kapitału zapasowego tej spółki.

§ 4. Każda ze spółek przejmujących lub spółek nowo zawiązanych może wydanie swoich udziałów lub akcji wspólnikom spółki dzielonej, uzależnić od wniesienia dopłat w gotówce nie przekraczających wartości, o której mowa w § 3.

Art. 530. § 1. Spółka dzielona zostaje rozwiązana bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego w dniu wykreślenia jej z rejestru (dzień podziału).

§ 2. Przepis § 1 nie dotyczy podziału przez wydzielenie. Wydzielenie nowej spółki następuje w dniu jej wpisu do rejestru. W przypadku przeniesienia części majątku spółki dzielonej na istniejącą spółkę wydzielenie następuje w dniu wpisu do rejestru podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej (dzień wydzielenia).

Art. 531 § 1. Spółki przejmujące lub spółki nowo zawiązane powstałe w związku z podziałem, wstępują z dniem podziału bądź z dniem wydzielenia w prawa i obowiązki spółki dzielonej, określone w planie podziału.

§ 2. Na spółkę przejmującą lub spółkę nowo zawiązaną powstałą w związku z podziałem, przechodzą z dniem podziału bądź z dniem wydzielenia, zezwolenia, koncesje oraz ulgi, pozostające w związku z przydzielonymi jej w planie podziału składnikami majątku spółki dzielonej, a które zostały przyznane spółce dzielonej, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji albo ulgi stanowi inaczej.

§ 3. Składniki majątku spółki dzielonej, nie przypisane w planie podziału określonej spółce przejmującej lub spółce nowo zawiązanej, są dzielone pomiędzy wszystkie spółki przejmujące bądź spółki nowo zawiązane, uczestniczące w podziale, proporcjonalnie do wartości aktywów przypadającej każdej z nich w planie podziału. Za zobowiązania spółki dzielonej, nie przypisane w planie podziału spółkom przejmującym lub spółkom nowo zawiązanym, spółki te odpowiadają solidarnie.

§ 4. Ujawnienie w księgach wieczystych lub rejestrach przejścia na spółki przejmujące lub spółki nowo zawiązane praw ujawnionych w tych księgach lub rejestrach następuje na wniosek tych spółek.

§ 5. Z dniem podziału lub z dniem wydzielenia wspólnicy spółki dzielonej stają się współwładcami spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej wskazanej w planie podziału.

§ 6. Przepisu § 2 nie stosuje się do zezwoleń i koncesji udzielonych spółce będącej instytucją finansową, jeżeli organ, który udzielił zezwolenia lub wydał koncesję złożył sprzeciw, w terminie trzech tygodni od zawiadomienia go o planie podziału. Zawiadomienie organu powinno nastąpić nie później niż w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia planu podziału, przez jedną ze spółek uczestniczących w podziale.

Art. 532. § 1. Do podziału spółki stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące powstania właściwego typu spółki, jeżeli przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej.

§ 2. Terminy, o których mowa w art. 172 § 1 i art. 327 § 1, nie mogą być dłuższe niż sześć miesięcy od dnia podziału lub dnia wydzielenia.

Art. 533. Plan podziału spółki wymaga pisemnego uzgodnienia między spółką dzieloną a spółkami przejmującymi bądź spółkami nowo zawiązanymi (spółkami uczestniczącymi w podziale).

Art. 534. § 1. Plan podziału powinien zawierać co najmniej:

- 1) typ, firmę i siedzibę każdej ze spółek uczestniczących w podziale,
- 2) stosunek wymiany udziałów lub akcji spółki dzielonej na udziały lub akcje spółek przejmujących bądź spółek nowo zawiązanych i wysokość ewentualnych dopłat,
- 3) zasady dotyczące przyznania udziałów lub akcji w spółkach przejmujących bądź w spółkach nowo zawiązanym,
- 4) dzień, od którego udziały lub akcje wymienione w pkt 3 uprawniają do uczestnictwa w zyskach poszczególnych spółek przejmujących bądź spółek nowo zawiązanych,
- 5) prawa przyznane przez spółki przejmujące bądź spółki nowo zawiązane wspólnikom

- oraz osobom szczególnie uprawnionym w spółce dzielonej,
- 6) szczególne korzyści dla członków organów spółek, a także innych osób uczestniczących w podziale, jeżeli takie zostały przyznane,
  - 7) dokładny opis i podział składników majątku (aktywów i pasywów) przekazywanych spółkom przejmującym bądź spółkom nowo zawiązanym,
  - 8) podział między wspólników lub akcjonariuszy dzielonej spółki udziałów lub akcji spółek przejmujących bądź spółek nowo zawiązanym oraz zasady podziału.

§ 2. Do planu podziału należy dołączyć:

- 1) projekt uchwały o podziale,
- 2) projekt zmian umowy lub statutu spółki przejmującej bądź projekt umowy lub statutu spółki nowo zawiązanej,
- 3) ustalenie wartości majątku spółki dzielonej na określony dzień w tygodniu poprzedzającym złożenie wniosku o ogłoszenie planu podziału,
- 4) sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów podziału na dzień, o którym mowa w pkt 3.

Art. 535. § 1. Plan podziału powinien być zgłoszony do sądu rejestrowego spółek uczestniczących w podziale łącznie z wnioskiem, o którym mowa w art. 537 § 2 oraz z wnioskiem o wpis wzmianki o podziale spółek.

§ 2. Plan podziału należy ogłosić nie później niż na miesiąc przed dniem powzięcia pierwszej z uchwał w sprawie podziału, o których mowa w art. 541 § 1.

Art. 536. § 1. Zarząd każdej ze spółek uczestniczących w podziale sporządza pisemne sprawozdanie uzasadniające podział spółki, jego podstawy prawne i ekonomiczne, a zwłaszcza stosunek wymiany udziałów lub akcji, o którym mowa w art. 534 § 1 pkt 2, oraz kryteria ich podziału. W przypadku szczególnych trudności związanych z wyceną udziałów lub akcji spółki dzielonej - sprawozdanie powinno wskazywać na te trudności.

§ 2. Zarząd spółki dzielonej zawiadamia zgromadzenie wspólników lub walne zgromadzenie tej spółki oraz zarządy spółek przejmujących bądź spółek nowo zawiązanym o wszelkich istotnych zmianach w zakresie składników majątkowych (aktywów i pasywów), które nastąpiły między dniem sporządzenia planu podziału a dniem powzięcia uchwały o podziale.

Art. 537. § 1. Plan podziału należy poddać badaniu biegłego w zakresie poprawności i rzetelności.

§ 2. Sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki dzielonej wyznacza biegłego na wspólny wniosek spółek uczestniczących w podziale. W uzasadnionych przypadkach sąd może wyznaczyć dwóch lub trzech biegłych.

§ 3. Sąd rejestrowy określa wynagrodzenie za pracę biegłego i zatwierdza rachunki jego wydatków. Jeżeli spółki uczestniczące w podziale dobrowolnie tych należności nie uiszczą w terminie dwóch tygodni, sąd rejestrowy ściągnie je w trybie przewidzianym dla ściągnięcia opłat sądowych.

Art. 538. § 1. Biegły, w terminie wyznaczonym przez sąd, nie dłuższym jednak niż dwa miesiące od dnia jego wyznaczenia, sporządza na piśmie szczegółową opinię i składa ją wraz z planem podziału sądowi rejestrowemu oraz zarządom spółek uczestniczących w podziale. Opinia ta powinna zawierać co najmniej:

- 1) stwierdzenie, czy stosunek wymiany udziałów lub akcji, o którym mowa w art. 534 § 1 pkt 2, jest ustalony należycie,
- 2) wskazanie metody lub metod użytych dla określenia proponowanego w planie podziału stosunku wymiany udziałów lub akcji wraz z oceną zasadności ich zastosowania,
- 3) wskazanie szczególnych trudności związanych z wyceną udziałów lub akcji dzielonej spółki.

§ 2. Na pisemne żądanie biegłego, zarządy spółek uczestniczących w podziale przedłożą mu dodatkowe wyjaśnienia lub dokumenty.

Art. 539. § 1. Zarządy uczestniczących w podziale spółek powinny zawiadomić wspólników dwukrotnie, w odstępach nie krótszych niż dwa tygodnie, w sposób przewidziany dla zwoływania zgromadzeń wspólników lub walnych zgromadzeń, o zamiarze dokonania podziału spółki dzielonej i przeniesienia jej majątku na spółki przejmujące bądź spółki nowo zawiązane, w terminie nie później niż na sześć tygodni przed planowanym dniem powzięcia uchwały.

§ 2. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, powinno zawierać co najmniej:

- 1) numer Monitora Sądowego i Gospodarczego, w którym dokonano ogłoszenia, o którym mowa w art. 535 § 2, chyba że zawiadomienie to jest przedmiotem ogłoszenia.
- 2) miejsce oraz termin, w którym wspólnicy mogą się zapoznać z dokumentami wymienionymi w art. 540 § 1; termin ten nie może być krótszy niż miesiąc przed planowanym dniem powzięcia uchwały.

Art. 540. § 1. Wspólnicy spółek uczestniczących w podziale mają prawo przeglądać następujące dokumenty:

- 1) plan podziału,
- 2) sprawozdania finansowe oraz sprawozdania zarządów z działalności spółek uczestniczących w podziale, za trzy ostatnie lata obrotowe wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta, jeśli opinia lub raport były sporządzone,
- 3) dokumenty, o których mowa w art. 534 § 2,
- 4) sprawozdania zarządów spółek uczestniczących w podziale sporządzone dla celów podziału, o których mowa w art. 536,
- 5) opinię biegłego, o którym mowa w art. 538 § 1.

§ 2. Jeżeli spółka dzielona prowadziła działalność w okresie krótszym niż trzy lata, sprawozdania, o których mowa w § 1 pkt 2, powinny obejmować cały okres działalności spółki.

§ 3. Wspólnicy mogą żądać udostępnienia im bezpłatnie w lokalu zarządu spółki odpisów dokumentów, o których mowa w § 1.

§ 4. Bezpośrednio przed powzięciem uchwały w sprawie podziału spółki wspólnikom należy ustnie przedstawić istotne elementy treści planu podziału, sprawozdania zarządu i opinii biegłego.

Art. 541. § 1. Podział spółki wymaga uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia każdej spółki uczestniczącej w podziale, powziętej większością trzech czwartych głosów, przedstawiających co najmniej połowę kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut spółki przewidują warunki surowsze. W przypadku, gdy w spółce uczestniczącej w podziale występują akcje różnego rodzaju, uchwała jest podejmowana w drodze głosowania oddzielnymi grupami.

§ 2. Podział spółki publicznej wymaga uchwały walnego zgromadzenia powziętej większością dwóch trzecich głosów, chyba że statut spółki przewiduje warunki surowsze.

§ 3. Jeżeli plan podziału przewiduje objęcie przez wspólników lub akcjonariuszy spółki dzielonej udziałów lub akcji w spółce przejmującej bądź spółce nowo zawiązanej na warunkach mniej korzystnych niż w spółce dzielonej, wspólnicy ci lub akcjonariusze mogą wnieść zastrzeżenia do planu podziału w terminie dwóch tygodni od dnia jego ogłoszenia i żądać od spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej wykupienia ich udziałów lub akcji w terminie do trzech miesięcy od dnia podziału. W tym przypadku spółka przejmująca albo spółka nowo zawiązana może nabyć, po dokonaniu podziału, własne udziały lub akcje o łącznej wartości nie przekraczającej dziesięciu procent kapitału zakładowego.

§ 4. Uchwała, o której mowa w § 1 i § 2, powinna zawierać zgodę na plan podziału a także na proponowane zmiany umowy lub statutu spółki przejmującej bądź na treść umowy lub statutu nowej spółki.

§ 5. Uchwała, o której mowa w § 1 i § 2, powinna być umieszczona w protokole spisany przez notariusza.

Art. 542. § 1. Zarząd każdej ze spółek uczestniczących w podziale powinien zgłosić do sądu rejestrowego podział spółki w celu wpisania do rejestru.

§ 2. Wykreślenie spółki dzielonej z rejestru następuje niezwłocznie po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego spółek przejmujących albo po zarejestrowaniu nowych spółek uczestniczących w podziale.

§ 3. Wpisu nowej spółki do rejestru dokonuje się na podstawie aktów organizacyjnych i uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia tej spółki oraz uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia spółki dzielonej.

§ 4. Wpisu do rejestru podziału spółki przez wydzielenie dokonuje się niezwłocznie po zarejestrowaniu obniżenia kapitału zakładowego spółki dzielonej, chyba że wydzielenie następuje z kapitałów własnych spółki innych niż zakładowy.

§ 5. W przypadku, gdy siedziby sądów rejestrowych spółek uczestniczących w podziale znajdują się w różnych miejscowościach, sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej, zawiadamia z urzędu niezwłocznie sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki dzielonej o swoich postanowieniach, o których mowa w § 2-4 – ponadto dokonuje niezwłocznie w rejestrze wpisu wzmianki o tych postanowieniach.

§ 6. W przypadku, o którym mowa w § 5 sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki dzielonej po wykreśleniu tej spółki z rejestru, przekazuje z urzędu sądom rejestrowym właściwym według siedziby pozostałych spółek uczestniczących w podziale odpisy dokumentów spółki dzielonej w celu ich przechowania.

Art. 543. Ogłoszenie o podziale spółki jest dokonywane na wniosek spółki dzielonej.

Art. 544. § 1. Po dniu podziału bądź dniu wydzielenia spółki, powództwo o uchylenie bądź o stwierdzenie nieważności uchwały, o której mowa w art. 541, może być wytoczone jedynie przeciwko spółce przejmującej albo spółce nowo zawiązanej.

§ 2. Powództwo, o którym mowa w § 1, może być wytoczone nie później niż w terminie miesiąca od dnia powzięcia uchwały. Przepisy art. 249, art. 250, art. 252 § 1, art. 253, art. 254 lub art. 422, art. 423, art. 425 § 1 i art. 426-429 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Uchwała nie podlega zaskarżeniu ze względu na zastrzeżenia dotyczące wyłącznie stosunku wymiany udziałów lub akcji, o którym mowa w art. 534 § 1 pkt 2. Nie ogranicza to prawa do dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Art. 545. § 1. W razie uchylenia uchwały, o której mowa w art. 541, sąd orzeka o nieważności podziału.

§ 2. Orzeczenie o nieważności podziału spółek nie wpływa na ważność czynności prawnych spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej, dokonanych w okresie między dniem podziału a dniem uprawomocnienia się tego orzeczenia. Za zobowiązania wynikające z takich czynności spółki uczestniczące w podziale odpowiadają solidarnie.

Art. 546. § 1. Spółki przejmujące lub spółki nowo zawiązane, na które został przeniesiony majątek spółki dzielonej, za zobowiązania spółki dzielonej odpowiadają solidarnie przez trzy lata od dnia ogłoszenia podziału. Odpowiedzialność ta jest ograniczona do wartości aktywów netto przyznanych każdej spółce w planie podziału.

§ 2. Wierzyciele dzielonej spółki, którzy zgłosili swoje roszczenia w okresie między dniem ogłoszenia planu podziału a dniem ogłoszenia podziału i uprawdopodobnili, że ich zaspokojenie jest zagrożone przez podział, mogą żądać zabezpieczenia swoich roszczeń.

Art. 547. Posiadacze papierów wartościowych emitowanych przez spółkę dzieloną, innych niż akcje, mają w spółce przejmującej lub spółce nowo zawiązanej prawa co najmniej równoważne z tymi, które im przysługiwały dotychczas.

Nie wyklucza to zmiany lub wygaśnięcia tych uprawnień w drodze umowy między uprawnionym a spółką przejmującą bądź spółką nowo zawiązaną.

Art. 548. § 1. Członkowie zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz likwidatorzy spółek uczestniczących w podziale odpowiadają wobec wspólników lub akcjonariuszy tych spółek solidarnie za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem, sprzecznym z prawem albo postanowieniami umowy lub statutu spółki, chyba że nie ponoszą winy.

§ 2. Roszczenia z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem trzech lat od dnia ogłoszenia podziału. Przepisy art. 293 § 2, art. 295 § 2-4, art. 296, art. 298, art. 300 lub art. 483 § 2, art. 484, art. 486 § 2-4, art. 489 i art. 490 stosuje się odpowiednio.

Art. 549. § 1. Biegły odpowiada wobec wspólników lub akcjonariuszy spółek uczestniczących w podziale, za szkody wyrządzone z jego winy. W przypadku, gdy biegłych jest kilku ich odpowiedzialność jest solidarna.

§ 2. Do odpowiedzialności, o której mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 548 § 2.

Art. 550. § 1. Spółka przejmująca nie może objąć własnych udziałów lub akcji za udziały lub akcje, które posiada w spółce dzielonej.

§ 2. Zakaz, o którym mowa w § 1, dotyczy również objęcia udziałów lub akcji przez osoby działające we własnym imieniu lecz na rachunek spółki przejmującej.

Dział III. Przekształcenia spółek

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 551. § 1. Spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna (spółka przekształcana) może być przekształcona w inną spółkę handlową (spółkę przekształconą).

§ 2. Spółka cywilna może być przekształcona w spółkę handlową przez jej wspólników. Przepis ten nie uchyla przepisu art. 26 § 1-3.

§ 3. Do przekształcenia spółki cywilnej w spółkę handlową inną niż spółka jawna, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przekształcenia spółki jawnej w inną spółkę handlową.

§ 4. Nie może być przekształcona spółka w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku, ani spółka w upadłości.

Art. 552. Spółka przekształcana staje się spółką przekształconą z chwilą wpisu spółki przekształconej do rejestru. Jednocześnie sąd rejestrowy z urzędu wykreśla z rejestru spółkę przekształcaną (dzień przekształcenia).

Art. 553 § 1. Spółce przekształconej przysługują wszystkie prawa i obowiązki spółki przekształcanej.

§ 2. Spółka przekształcona pozostaje podmiotem zezwoleń, koncesji oraz ulg, które zostały przyznane spółce przed jej przekształceniem, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji albo ulgi stanowi inaczej.

§ 3. Wspólnicy spółki przekształcanej uczestniczący w przekształceniu stają się z dniem przekształcenia wspólnikami spółki przekształcanej.

Art. 554. W przypadku, gdy zmiana brzmienia firmy dokonywana w związku z przekształceniem nie polega tylko na zmianie dodatkowego oznaczenia wskazującego na charakter spółki, spółka przekształcona ma obowiązek podawania w nawiasie dawnej firmy obok nowej firmy z dodaniem wyrazu "dawnej", przez okres co najmniej jednego roku od dnia przekształcenia.

Art. 555. Do przekształcenia spółki stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące powstania spółki przekształcanej, jeżeli przepisy niniejszego działu nie stanowią inaczej.

Art. 556. Do przekształcenia spółki potrzeba:

- 1) przygotowania planu przekształcenia spółki wraz z wytuaganyimi załącznikami oraz opinią biegłego rewidenta,
- 2) powzięcia uchwały o przekształceniu spółki,
- 3) ustanowienia członków organów spółki przekształcanej lub określenia wspólników prowadzących sprawę tej spółki i reprezentujących ją,
- 4) zawarcia umowy lub podpisania statutu spółki przekształcanej,
- 5) dokonania w rejestrze wpisu spółki przekształcanej i wykreślenia spółki przekształcanej.

Art. 557. § 1. Plan przekształcenia przygotowuje zarząd spółki przekształcanej albo wszyscy wspólnicy prowadzący sprawę spółki przekształcanej.

§ 2. Plan przekształcenia sporządza się w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 3. W spółce jednoosobowej plan przekształcenia sporządza się w formie aktu notarialnego.

Art. 558. § 1. Plan przekształcenia powinien zawierać co najmniej:

- 1) prawne i ekonomiczne uzasadnienie przekształcenia,
- 2) ustalenie wartości bilansowej majątku spółki przekształcanej na określony dzień tygodnia poprzedzającego przedłożenie wspólnikom planu przekształcenia,
- 3) określenie wartości udziałów lub akcji wspólników zgodnie z sprawozdaniem finansowym, o którym mowa w § 2 pkt 4.

§ 2. Do planu przekształcenia należy dołączyć:

- 1) projekt uchwały w sprawie przekształcenia spółki,
- 2) projekt umowy lub statutu spółki przekształcanej,
- 3) wycenę składników majątku (aktywów i pasywów) spółki przekształcanej,
- 4) sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia na dzień, o którym mowa w § 1 pkt 2, przy zastosowaniu takich samych metod i w takim samym układzie, jak ostatnie roczne sprawozdanie finansowe.

Art. 559. § 1. Plan przekształcenia należy poddać badaniu przez biegłego rewidenta w zakresie poprawności i rzetelności.

§ 2. Sąd rejestrowy właściwy według siedziby spółki przekształcanej wyznacza na wniosek spółki biegłego rewidenta. W uzasadnionych przypadkach sąd może wyznaczyć dwóch lub trzech biegłych.

§ 3. Na pisemne żądanie biegłego rewidenta zarząd albo wspólnicy prowadzący sprawę spółki przedłożą mu dodatkowe wyjaśnienia lub dokumenty.

§ 4. Biegły rewident, w terminie wyznaczonym przez sąd, nie dłuższym jednak niż dwa miesiące od dnia jego wyznaczenia, sporządzi na piśmie szczegółową opinię i złoży ją wraz z planem przekształcenia sądowi rejestrowemu oraz spółce przekształcanej.

§ 5. Sąd rejestrowy określa wynagrodzenie za pracę biegłego rewidenta i zatwierdza rachunki jego wydatków. Jeżeli spółki uczestniczące w podziale dobrowolnie tych należności nie uiszcza w terminie dwóch tygodni, sąd rejestrowy ściągnie je w trybie przewidzianym dla ściągnięcia opłat sądowych.

Art. 560. § 1. Spółka zawiadamia wspólników o zamiarze powzięcia uchwały o przekształceniu spółki dwukrotnie, w odstępach nie krótszych niż dwa tygodnie i nie później niż na miesiąc przed planowanym dniem powzięcia tej uchwały, czyniąc to w sposób przewidziany dla zawiadamiania wspólników spółki przekształcanej.

§ 2. Zawiadomienie, o którym mowa w § 1, powinno zawierać istotne elementy planu przekształcenia oraz opinię biegłego rewidenta a także określać miejsce oraz termin, w którym wspólnicy spółki przekształcanej mogą się zapoznać z pełną treścią planu i wymaganych załączników a także opinią biegłego rewidenta; termin ten nie może być krótszy niż dwa tygodnie przed planowanym dniem powzięcia uchwały o przekształceniu.

§ 3. Do zawiadomienia, o którym mowa w § 1, dołącza się projekt uchwały o przekształceniu oraz projekt umowy lub statutu spółki przekształcanej; nie dotyczy to przypadku, w którym zawiadomienie jest ogłaszane.

Art. 561 § 1. Wspólnicy mają prawo przeglądać w siedzibie spółki dokumenty, o których mowa w art. 558 i art. 559 § 4, oraz żądać wydania im bezpłatnie odpisów tych dokumentów.

§ 2. Bezpośrednio przed powzięciem uchwały w sprawie przekształcenia spółki, wspólnikom należy ustnie przedstawić istotne elementy treści planu przekształcenia i opinii biegłego rewidenta.

Art. 562. § 1. Przekształcenie spółki wymaga uchwały powziętej, w przypadku przekształcenia spółki osobowej, przez wspólników, a w przypadku przekształcenia spółki kapitałowej - przez zgromadzenie wspólników lub walne zgromadzenie, w sposób określony odpowiednio w przepisach art. 571, art. 575, art. 577 pkt 1 i art. 581

§ 2. Uchwała, o której mowa w § 1, powinna być umieszczona w protokole spisany przez notariusza.

Art. 563. Uchwała o przekształceniu spółki powinna zawierać co najmniej:

- 1) typ spółki, w jaki spółka zostaje przekształcona,
- 2) wysokość kapitału zakładowego - w przypadku przekształcenia w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością bądź w spółkę akcyjną, albo wysokość sumy komandytowej - w przypadku przekształcenia w spółkę komandytową bądź w spółkę komandytowo-akcyjną,
- 3) wysokość kwoty przeznaczonej na wypłaty dla wspólników nie uczestniczących w spółce przekształcanej, która nie może przekraczać dziesięciu procent wartości bilansowej majątku spółki,
- 4) zakres praw przyznanych osobiście wspólnikom uczestniczącym w spółce przekształcanej, jeżeli przyznanie takich praw jest przewidziane.
- 5) nazwiska i imiona członków zarządu spółki przekształcanej, w przypadku przekształcenia w spółkę kapitałową, albo nazwiska i imiona wspólników prowadzących sprawę spółki i mających reprezentować spółkę przekształconą, w przypadku przekształcenia w spółkę osobową,
- 6) zgodę na brzmienie umowy lub statutu spółki przekształcanej.

Art. 564. § 1. Spółka wezwie wspólników, w sposób przewidziany dla ich zawiadamiania, do złożenia w terminie miesiąca od dnia powzięcia uchwały o przekształceniu spółki, oświadczeń o uczestnictwie w spółce przekształcanej. Nie dotyczy to wspólników, którzy złożyli takie oświadczenia w dniu powzięcia uchwały.

§ 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Art. 565. § 1. Wspólnikowi, który nie złożył oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej, przysługuje roszczenie o wypłatę kwoty odpowiadającej wartości jego udziałów w spółce przekształconej, zgodnie ze sprawozdaniem finansowym sporządzonym dla celów przekształcenia. Roszczenie to przedawnia się z upływem dwóch lat, licząc od dnia przekształcenia.

§ 2. Spółka dokonuje wypłaty, o której mowa w § 1, nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia przekształcenia. Jeżeli roszczenie zostało zgłoszone po dniu przekształcenia, termin ten biegnie od dnia zgłoszenia roszczenia.

Art. 566. § 1. W przypadku, gdy wspólnik, o którym mowa w art. 565 § 1, ma zastrzeżenia do rzetelności wyceny wartości udziałów przyjętej w planie przekształcenia, może zgłosić, najpóźniej w dniu powzięcia uchwały o przekształceniu, żądanie ponownej wyceny wartości bilansowej jego udziałów.

§ 2. Jeżeli spółka nie uwzględni żądania, o którym mowa w § 1, w terminie dwóch miesięcy od dnia jego wniesienia, wspólnik ten ma prawo wnieść powództwo do sądu rejestrowego o ustalenie wartości jego udziałów. Powództwo to nie stanowi przeszkody w rejestracji przekształcenia.

Art. 567. § 1. Do uchylecia uchwały o przekształceniu spółki osobowej bądź spółki kapitałowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 422-429 z uwzględnieniem przepisów § 2 i § 3.

§ 2. Nie można zaskarżyć uchwały jedynie na podstawie, o której mowa w art. 566 § 1.

§ 3. Powództwo o uchylenie uchwały należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Art. 568. § 1. Osoby działające za spółkę przekształconą odpowiadają solidarnie wobec spółki, wspólników oraz osób trzecich za szkody spowodowane naruszeniem prawa albo umowy lub statutu spółki przekształconej, w trakcie jej przekształcania, chyba że nie ponoszą winy.

§ 2. Biegły rewident odpowiada wobec spółki i wspólników spółki przekształconej za szkody wyrządzone z jego winy. W przypadku, gdy biegłych jest kilku ich odpowiedzialność jest solidarna.

§ 3. Roszczenia, o których mowa w § 1 i § 2, przedawniają się w okresie trzech lat licząc od dnia przekształcenia.

Art. 569. Wniosek o wpis przekształcenia do rejestru wnoszą wszyscy członkowie zarządu lub wspólnicy mający prawo reprezentacji spółki przekształconej albo spółki przekształconej.

Art. 570. Ogłoszenie o przekształceniu spółki jest dokonywane na wniosek spółki przekształconej lub wszystkich wspólników prowadzących sprawę spółki przekształconej.

Rozdział 2. Przekształcenie spółki osobowej w spółkę kapitałową.

Art. 571. Przekształcenie spółki osobowej w spółkę kapitałową następuje, jeżeli oprócz wymagań, o których mowa w rozdziale 1, za przekształceniem spółki osobowej w kapitałową wypowiedzieli się wszyscy wspólnicy, z tym, że w przypadku spółki komandytowej oraz spółki komandytowo-akcyjnej wystarczy, jeżeli oprócz wszystkich komplementariuszy za przekształceniem wypowiedzą się komandytariusze bądź akcjonariusze

reprezentujący co najmniej dwie trzecie sumy komandytowej bądź kapitału akcyjnego, chyba że umowa lub statut przewiduje warunki surowsze.

Art. 572. W przypadku przekształcenia spółki jawnej, w której wszyscy wspólnicy prowadzili sprawy spółki, nie stosuje się przepisów art. 557-561. Nie dotyczy to obowiązku przygotowania dokumentów, o których mowa art. 558 § 2, oraz poddania wyceny aktywów i pasywów spółki badaniu biegłego rewidenta.

Art. 573. § 1. W przypadku przekształcenia spółki komandytowo-akcyjnej w spółkę akcyjną akcjonariusze spółki przekształcanej mają prawo żądać wydania im akcji spółki przekształconej. Przepisy art. 328-330 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Dokumenty akcji przekształconej spółki komandytowo-akcyjnej ulegają unieważnieniu z dniem przekształcenia.

Art. 574. Wspólnicy przekształcanej spółki osobowej odpowiadają na dotychczasowych zasadach solidarnie ze spółką przekształconą za zobowiązania spółki powstałe przed dniem przekształcenia przez okres trzech lat, licząc od tego dnia.

Rozdział 3. Przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę osobową.

Art. 575. Przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę osobową następuje, jeżeli oprócz wymagań, o których mowa w rozdziale 1, za przekształceniem spółki kapitałowej w spółkę jawną, spółkę partnerską, spółkę komandytową lub spółkę komandytowo-akcyjną wypowiedzieli się wspólnicy reprezentujący co najmniej dwie trzecie kapitału zakładowego, chyba że umowa lub statut przewiduje warunki surowsze.

Art. 576. § 1. Uchwała o przekształceniu spółki kapitałowej w spółkę komandytową lub spółkę komandytowo-akcyjną wymaga oprócz uzyskania wymaganej większości, zgody osób, które w spółce przekształconej mają być komplementariuszami. Pozostali wspólnicy spółki przekształcanej stają się komandytariuszami bądź akcjonariuszami spółki przekształconej.

§ 2. W przypadku przekształcenia spółki akcyjnej w spółkę komandytowo-akcyjną przepis art. 573 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4. Przekształcenie w inną spółkę kapitałową.

Art. 577. § 1. Przekształcenie spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową następuje, jeżeli oprócz wymagań, o których mowa w rozdziale 1, spełnione są następujące przesłanki:

- 1) za przekształceniem spółki wypowiedzieli się wspólnicy reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego, większością trzech czwartych głosów, chyba że umowa lub statut przewiduje warunki surowsze,
- 2) spółka przekształcana ma zatwierdzone sprawozdania finansowe co najmniej za dwa ostatnie lata obrotowe,
- 3) przekształcana spółka akcyjna ma całkowicie pokryty kapitał zakładowy,
- 4) kapitał zakładowy spółki przekształcanej będzie nie mniejszy od kapitału zakładowego spółki przekształconej,

§ 2. Jeżeli spółka przekształcana prowadziła działalność przez okres krótszy niż dwa lata, sprawozdanie finansowe, o którym mowa w § 1 pkt 2, powinno obejmować cały okres działalności spółki nie objęty rocznym sprawozdaniem finansowym.

Art. 578. Dokumenty akcji przekształcanej spółki akcyjnej ulegają unicważnieniu z dniem przekształcenia.

Art. 579. § 1. Prawa i obowiązki wspólnika lub akcjonariusza spółki przekształcanej, które nie są do pogodzenia z treścią przepisów ustawy o spółce przekształcanej, wygasają z mocy prawa z dniem przekształcenia.

§ 2. Wspólnik, którego prawa wygasają zgodnie z § 1, ma wobec spółki przekształcanej roszczenie o uzyskanie stosownego wynagrodzenia. Wynagrodzenie to powinno być wypłacone nie później niż w terminie roku od dnia przekształcenia, chyba że uprawniony i spółka postanowią inaczej.

§ 3. Wspólnik, który był obowiązany wobec spółki przekształcanej do powtarzających się świadczeń niepieniężnych, może się zwolnić od tego obowiązku wobec spółki przekształcanej za zapłatą stosownego wynagrodzenia.

§ 4. Przepisu art. 415 § 3 nie stosuje się.

Art. 580. Posiadacze obligacji zamiennych, obligacji z prawem pierwszeństwa lub innych obligacji uprawniających do świadczeń niepieniężnych w przekształcanej spółce akcyjnej, mają w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością prawa co najmniej równoważne z tymi, które im przysługiwały dotychczas. Nie wyklucza to zmiany lub wygaśnięcia tych uprawnień w drodze umowy między uprawnionym a spółką przekształconą.

Rozdział 5. Przekształcenie w inną spółkę osobową.

Art. 581. Przekształcenie spółki osobowej w inną spółkę osobową następuje, jeżeli oprócz wymagań, o których mowa w rozdziale 1, za przekształceniem spółki wypowiedzieli się wszyscy wspólnicy.

Art. 582. W przypadku przekształcenia spółki jawnej lub spółki partnerskiej, w której wszyscy wspólnicy prowadzili sprawy spółki, nie stosuje się przepisów art. 557-561. Nie dotyczy to obowiązku przygotowania dokumentów wymienionych w art. 558 § 2 pkt 1 i 2.

Art. 583. § 1. W przypadku śmierci wspólnika spółki jawnej jego spadkobiercy mogą żądać przekształcenia tej spółki w spółkę komandytową i przyznania im statusu komandytariuszy. Spółka powinna uwzględnić żądanie spadkobierców zmarłego wspólnika, chyba że pozostali wspólnicy podejmą uchwałę o rozwiązaniu spółki.

§ 2. Żądanie spadkobierców zmarłego wspólnika zostanie uwzględnione, gdy pozostali wspólnicy powzięli uchwałę o przekształceniu spółki jawnej w spółkę komandytowo-akcyjną, przyznając tym spadkobiercom status akcjonariuszy tej spółki.

§ 3. Spółka uwzględniając żądanie spadkobierców zmarłego wspólnika powinna wypełnić obowiązki, o których mowa w art. 557-561.

§ 4. Spadkobierca może zgłosić żądanie w terminie sześciu miesięcy, licząc od dnia wydania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

§ 5. Jeżeli w terminie, o którym mowa w § 4, spadkobierca uzyska status komandytariusza lub akcjonariusza spółki komandytowo-akcyjnej albo w tym czasie spółka zostanie rozwiązana, odpowiada za zobowiązania spółki dotychczas powstałe jedynie według zasad prawa spadkowego.

Art. 584. Wspólnicy spółki przekształcanej odpowiadają za zobowiązania spółki powstałe przed dniem przekształcenia na dotychczasowych zasadach przez okres trzech lat, licząc od tego dnia.

Tytuł V. Przepisy karne

Art. 585. § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki albo będąc członkiem jej zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej albo likwidatorem, działa na jej szkodę
- podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto osobę wymienioną w § 1, nakłania do działania na szkodę spółki albo udziela jej pomocy do popełnienia tego przestępstwa.

Art. 586. Kto, będąc członkiem zarządu spółki lub likwidatorem, nie zgłasza wniosku o upadłość spółki pomimo powstania warunków, uzasadniających według przepisów upadłość spółki
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 587. § 1. Kto przy wykonywaniu obowiązków wymienionych w tytule III ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je organom spółki, władzom państwowym lub osobie powołanej do rewizji
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie - podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 588. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do nabycia przez spółkę własnych udziałów lub akcji albo do brania ich w zastaw
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 6 miesięcy.

Art. 589. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, dopuszcza do wydania przez spółkę dokumentów na okaziciela lub dokumentów na zlecenie na udziały lub prawa do zysków w spółce
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do 6 miesięcy.

Art. 590. Kto w celu umożliwienia bezprawnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub bezprawnego wykonywania praw mniejszości:

- 1) wystawia fałszywe zaświadczenie o złożeniu akcji, uprawniającej do głosowania,
- 2) użycza innemu akcji, która nie uprawnia jej właściciela do głosowania
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 591. Kto przy głosowaniu na walnym zgromadzeniu lub wykonywaniu praw mniejszości posługuje się:

- 1) fałszywym zaświadczeniem o złożeniu akcji, uprawniającej do głosowania,
- 2) cudzą akcją bez zgody właściciela,
- 3) cudzą akcją, która nie uprawnia jej właściciela do głosowania
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 592. Członek zarządu, który dopuszcza do wydania akcji:

- 1) niedostatecznie opłaconych,
- 2) przed zarejestrowaniem spółki,
- 3) w przypadku podwyższenia kapitału akcyjnego - przed zarejestrowaniem podwyższenia
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 594. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu, wbrew obowiązкови dopuszcza do tego, że zarząd:

- 1) nie składa sądowi rejestrowemu listy wspólników,
- 2) nie prowadzi księgi udziałów zgodnie z przepisami art. 188 § 1 albo nie prowadzi księgi akcyjnej zgodnie z przepisami art. 341 § 1.
- 3) nie zwołuje zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia,
- 4) odmawia wyjaśnić osobie powołanej do rewizji lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków,
- 5) nie przedstawia sądowi rejestrowemu wniosku o wyznaczenie biegłych rewidentów,
- 6) nie ogłasza wzmianki o złożeniu opinii przez biegłego rewidenta w sądzie rejestrowym zgodnie z przepisem art. 312 § 7
- podlega grzywnie do 20 000 złotych.

§ 2. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy niż trzy miesiące wbrew prawu lub umowie pozostaje bez rady nadzorczej w należytych składkach
- podlega grzywnie w tej samej wysokości.

§ 3. Przepisy § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio do likwidatorów.

§ 4. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy.

Art. 595. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że pisma i zamówienia handlowe, o których mowa w art. 206 § 1 i art. 374 § 1, nie zawierają danych określonych w tych przepisach
- podlega grzywnie do 10 000 złotych.

§ 2. Przepisy art. 594 § 3 i § 4 stosuje się odpowiednio.

Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepisy końcowe

Dział I. Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 596. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 85, poz. 426, z 1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189, Nr 106, poz. 496, poz. 703, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54, poz. 349, Nr 117, poz. 751, Nr 121, poz. 770, Nr 140, poz. 940 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 756 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 § 2 wyrazy: "spółki jawnej i spółki komandytowej" zastępuje się wyrazami: "spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej oraz komandytowo-akcyjnej";
- 2) w art. 4 § 2 pkt 1:
  - a) wyrazy: "spółki jawnej oraz spółki komandytowej" zastępuje się wyrazami: "spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej oraz komandytowo-akcyjnej";
  - b) po wyrazie "wspólników" stawia się przecinek i dodaje się wyraz: "partnerów lub akcjonariuszy";
- 3) w art. 4 § 2 pkt 4 wyrazy: "spółki jawnej oraz spółki komandytowej" zastępuje się wyrazami: "spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej oraz komandytowo-akcyjnej".

Art. 597. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234 z 1982 r. Nr 11, poz. 81, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z

1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757 oraz z 1999 r. Nr 52, poz. 532) dodaje się art. 778¹ w brzmieniu:

“Art. 778¹. Tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej, spółce partnerskiej, spółce komandytowej lub spółce komandytowo-akcyjnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność całym majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna”.

Art. 598. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1995 r. Nr 4, poz. 7, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 471, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 75, poz. 853) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4a w ust. 1 wyrazy „w spółce jawnej lub cywilnej ” zastępuje się wyrazami „w spółce cywilnej, jawnej lub partnerskiej”;
- 2) w art. 24 w ust. 3 wyrazy „spółki jawne i komandytowe.” zastępuje się wyrazami „spółki jawne, partnerskie lub komandytowe.”.

Art. 599. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145, z 1989 r. Nr 33, poz. 175, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 75, poz. 853 i Nr 83, poz. 931) w art. 8 w ust. 1 wyrazy „w spółce jawnej lub cywilnej ” zastępuje się wyrazami „w spółce cywilnej, jawnej lub partnerskiej”.

Art. 600. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 oraz z 1999 r. Nr 101, poz. 1178) w art. 4 § 3 wyrazy “spółki cywilnej” zastępuje się wyrazami “spółki cywilnej, jawnej lub partnerskiej”.

Art. 601. W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 60, poz. 382, Nr 106, poz. 668, Nr 107, poz. 669 i Nr 155, poz. 1014 oraz z 1999 r. Nr 9, poz. 75 i Nr 83, poz. 931) w art. 37 w ust. 1 w pkt 4 kropkę na końcu zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

- 5) kwoty odpowiadające wartości nabytych przez spółkę akcyjną akcji własnych według ceny nabycia tych akcji.
- 6) kwotę równą wysokości obniżenia kapitału zakładowego spółki akcyjnej, w przypadkach określonych w art. 360 § 2 ustawy Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr ... poz. . .); rezerwa powinna być równa łącznej wartości nominalnej unorzonych akcji i być włączona do funduszu rezerwowego spółki.”

Art. 602. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz. U. Nr 83, poz. 420 i Nr 118, poz. 574, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 118, poz. 754 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazie “prawną” dodaje się wyrazy “a także spółki komandytowo-akcyjne”;
- 2) w art. 20:
  - a) skreśla się ust. 7,
  - b) skreśla się ust. 8,

3) w art. 21.

Art. 603. W ustawie z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz. U. z 1996 r. Nr 6, poz. 42 oraz z 1997 Nr 121, poz. 770) w art. 1 ust. 3 pkt 2 wyrazy: "Kodeks handlowy" zastępuje się wyrazami: "ustawę - Kodeks spółek handlowych".

Art. 604. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 115, poz. 1015 oraz z 1999 Nr 101, poz. 1178) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 61:
  - a) skreśla się pkt 13,
  - b) skreśla się pkt 14b
  - c) skreśla się pkt 23,
  - d) skreśla się pkt 24b
- 2) w art. 71 pkt 1a otrzymuje brzmienie:

"2. Prowadzącym działalność gospodarczą, zwanym dalej "przedsiębiorcą", może być osoba fizyczna, osoba prawna, a także spółka jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna."

Art. 605. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. Nr 118, poz. 754 i Nr 141, poz. 945 oraz z 1998 r. Nr 107, poz. 669) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 9 wyrazy "art. 343 § 3, art. 365 i art. 464 § 3 Kodeksu handlowego" zastępuje się wyrazami "art. 331 § 3, art. 366 i art. 515 ustawy z dnia ... Kodeks spółek handlowych (Dz. U. ..., poz. ...)".
- 2) w art. 107 w ust. 4 wyrazy "art. 395 § 1 i § 3 Kodeksu handlowego" zastępuje się wyrazami "art. 401 § 1 i § 3 ustawy z dnia ... Kodeks spółek handlowych (Dz. U. ..., poz. ...)".

Art. 606. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062) wprowadza się następujące zmiany:

1) **art. 93** otrzymuje brzmienie:

„Art. 93. § 1. Jeżeli odrębne ustawy nie stanowią inaczej, osoba prawna powstała w wyniku:

1) przekształcenia innej osoby prawnej,

2) połączenia się osób prawnych

- wstępuje we wszelkie, przewidziane w przepisach prawa podatkowego, prawa i obowiązki przekształconej osoby prawnej albo każdej z łączących się osób prawnych.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio również do osoby prawnej, która przejęła cały majątek innej osoby prawnej (innych osób prawnych).

§ 3. Jeżeli odrębne ustawy nie stanowią inaczej, spółka kapitałowa powstała w wyniku połączenia spółek osobowych lub spółek osobowych i kapitałowych wstępuje we wszelkie, przewidziane w przepisach prawa podatkowego, prawa i obowiązki każdej z łączących się spółek.

§ 4. Jeżeli odrębne ustawy nie stanowią inaczej:

1) spółka nie mająca osobowości prawnej powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą (przedsiębiorcy), innej spółki nie mającej osobowości prawnej lub spółki kapitałowej,

2) spółka kapitałowa powstała w wyniku przekształcenia spółki nie mającej osobowości prawnej - wstępuje we wszelkie, przewidziane w przepisach prawa podatkowego, prawa i obowiązki przekształconego podmiotu.

§ 5. Przepis § 4 stosuje się odpowiednio również do spółki nie mającej osobowości prawnej, do której przystąpiła inna spółka nie mająca osobowości prawnej lub przedsiębiorca będący osobą fizyczną.

§ 6. Jeżeli odrębne ustawy nie stanowią inaczej, w przewidziane przepisami prawa podatkowego uprawnienia osoby prawnej wykreślonej z właściwego rejestru na skutek jej podziału:

1) wstępują osoby prawne powstałe w wyniku podziału - w zakresie uprawnień majątkowych,

2) wstępuje wskazana w akcie o podziale jedna z nowo utworzonych osób prawnych – w zakresie uprawnień niemajątkowych.

§ 7. Przepisy § 1-6 stosuje się również do praw i obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych wydanych na podstawie przepisów prawa podatkowego.”;

2) w art. 94 wyrazy „art. 93 § 1 i 4”, zastępuje się wyrazami „art. 93 § 1 i 7”;

3) art. 115 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 115 § 1. Wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komandytowej, nie będący komandytariuszem, a także komandytowo-akcyjnej, nie będący komandytariuszem bądź akcjonariuszem, odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki

i wspólników, wynikające z działalności spółki.”;

4) art. 116 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 116 § 1. Za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, spółki akcyjnej i spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, chyba że członek zarządu wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające upadłości (postępowanie układowe) albo że nie zgłoszenie upadłości oraz nie wszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, bądź też wskaże on mienie, z którego egzekucja jest możliwa.”.

Art. 607. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939, z 1998 r. Nr 160, poz. 1063 i Nr 162, poz. 1118 oraz z 1999 r. Nr 11, poz. 95) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21 § 1. Bank w formie spółki akcyjnej może być utworzony na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Bankowego.

§ 2. Do utworzenia i działalności banku, o którym mowa w § 1, stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych w zakresie, w jakim nie pozostają one w sprzeczności z przepisami ustawy.”.

Dział II. Przepisy przejściowe

Art. 608. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc przepisy dotyczące spraw w niej unormowanych, chyba że przepisy poniższe stanowią inaczej.

Art. 609. Pozostają w mocy przepisy dotyczące:

- 1) narodowych funduszy inwestycyjnych,
- 2) spółek prowadzących działalność bankową,
- 3) spółek prowadzących giełdy albo rynki pozagiełdowe,
- 4) spółek prowadzących domy maklerskie,
- 5) Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.,
- 6) spółek prowadzących działalność ubezpieczeniową,
- 7) towarzystw funduszy inwestycyjnych,
- 8) towarzystw funduszy emerytalnych,
- 9) funduszy przemysłowych,
- 10) spółek w zakresie publicznej radiofonii i telewizji,
- 11) spółek powstałych w wyniku komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- 12) innych spółek uregulowanych w ustawach szczególnych.

Art. 610. Do spółek jawnych, spółek komandytowych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych, istniejących w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się jej przepisy, chyba że przepisy poniższe stanowią inaczej.

Art. 611. Do praw i obowiązków w zakresie spółek, o których mowa w art. 610, istniejących w dniu wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że przepisy poniższe stanowią inaczej.

Art. 612. Z dniem wejścia w życie ustawy do praw i obowiązków, o których mowa w art. 611, stosuje się przepisy art. 10 - 13, art. 14 § 2 i § 3, art. 17 i art. 18 oraz art. 21.

Art. 613. Do praw i obowiązków odnoszących się do wspólników i członków organów spółek z ograniczoną odpowiedzialnością nie wpisanych do rejestru do dnia wejścia w życie ustawy, stosuje się z dniem jej wejścia w życie przepisy art. 6, art. 10 - 20, art. 162, art. 165, art. 170, art. 173, art. 199, art. 202, art. 218 i art. 238.

Art. 614. Do praw i obowiązków odnoszących się do akcjonariuszy i członków organów spółek akcyjnych nie wpisanych do rejestru do dnia wejścia w życie ustawy, stosuje się z dniem jej wejścia w życie przepisy art. 6, art. 10-20, art. 335 § 2, art. 352, art. 353 § 1-3, art. 354, art. 359, art. 360 § 2 i art. 403.

Art. 615. Przepisy art. 611 i 612 stosuje się odpowiednio do praw i obowiązków członków organów spółek kapitałowych.

Art. 616 § 1 Jeżeli ustawa nie przewiduje w zakresie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółek akcyjnych praw, o których mowa w art. 611, z dniem wejścia w życie ustawy prawa takie wygasają.

§ 2. Osoby, których prawa wygasły na podstawie § 1, mają prawo do uzyskania od spółki stosownego wynagrodzenia. Roszczenia te stają się wymagalne z upływem roku od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 617. Do spraw o wpis spółki jawnej, spółki komandytowej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej do rejestru, wszczętych i nie zakończonych do dnia wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że przepisy poniższe stanowią inaczej.

Art. 618. Do łączenia i przekształcenia spółek kapitałowych, w razie powzięcia odpowiedniej uchwały przez zgromadzenie wspólników (walne zgromadzenie) przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe; jednakże skutki prawne połączenia lub przekształcenia, wpisanego do rejestru po wejściu ustawy w życie, ocenia się według jej przepisów.

Art. 619. Przepisy art. 494 § 2 i art. 531 § 2 stosuje się do koncesji, zezwoleń oraz ulg przyznanych po dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 620. Do uchwał wspólników oraz uchwał organów spółek kapitałowych powziętych przed dniem wejścia ustawy w życie stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 621. Skutki zdarzeń prawnych ocenia się według przepisów obowiązujących w dniu, w którym zdarzenia te nastąpiły. Jednakże od dnia wejścia w życie ustawy ocenia się według jej przepisów:

- 1) utworzenie spółki w organizacji wskutek zawarcia umowy spółki kapitałowej,
- 2) czynności prawne wspólników jednoosobowych spółek kapitałowych w okresie przed dniem wpisu spółki do rejestru,
- 3) zdarzenia będące podstawą orzeczenia sądu rejestrowego o rozwiązaniu spółki kapitałowej (art. 21).

Art. 622. Do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy a według przepisów Kodeksu handlowego w tym dniu jeszcze nie przedawnionych, stosuje się przepisy ustawy dotyczące przedawnienia z następującymi ograniczeniami:

www.infodena.pl, zawieszenie i przerwanie biegu przedawnienia ocenia się według przepisów Kodeksu

- handlowego, gdy chodzi o czas przed dniem wejścia w życie ustawy,
- 2) jeżeli termin przedawnienia według przepisów ustawy jest krótszy niż według przepisów Kodeksu handlowego, bieg przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie ustawy; jeżeli jednak przedawnienie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie ustawy nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu przedawnienia określonego w Kodeksie handlowym wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Art. 623. Do spraw w zakresie spółek, o których mowa w art. 610, wszczętych przed sądami do dnia wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 624. § 1. W terminie trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, spółki, o których mowa w art. 610, dostosują postanowienia swoich umów, aktów założycielskich lub statutów do jej przepisów.

§ 2. W przypadku naruszenia przepisu § 1 sąd rejestrowy może z urzędu wydać postanowienie o rozwiązaniu spółki.

Art. 625. W terminie pięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy, spółki akcyjne, o których mowa w art. 610, dostosują wysokość kapitału zakładowego do wymagań przepisu art. 308 § 1.

Art. 626. § 1. Uprawnienia Skarbu Państwa określone w statutach spółek akcyjnych, o których mowa w art. 610, pozostają w mocy, o ile nie naruszają przepisów dotychczas obowiązujących ustaw.

§ 2. W okresie do dnia 31 grudnia 2004 r. statuty spółek, w których akcjonariuszem jest Skarb Państwa mogą przewidywać uprzywilejowanie akcji Skarbu Państwa co do głosu w wyższym stopniu niż określony w art. 352; nie można jednak przyznać Skarbowi Państwa więcej niż pięć głosów na jedną akcję.

§ 3. W terminie dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy, spółki o których mowa w § 1, dostosują postanowienia statutów dotyczących uprawnień Skarbu Państwa do przepisów ustawy.

Art. 627. Wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których udziały przedstawiają więcej niż połowę kapitału zakładowego, mogą w zakresie przewidzianej w ustawie minimalnej wysokości kapitału zakładowego żądać od pozostałych wspólników wykonania obowiązku określonego w art. 624 w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy. W razie złożenia takiego żądania termin na wykonanie obowiązku, o którym mowa w art. 624, w zakresie przewidzianej w ustawie minimalnej wysokości kapitału zakładowego, ulega skróceniu do jednego roku. Przepisy art. 172 i art. 327 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Żądanie, o którym mowa w § 1, należy przekazać listami poleconymi wszystkim pozostałym wspólnikom oraz spółce nie później niż w okresie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 628. Określone w art. 26 § 2 prawo i obowiązek wspólnika dokonania zgłoszenia spółki do rejestru dotyczą również wspólników spółki cywilnej prowadzącej w dniu wejścia w życie ustawy przedsiębiorstwo w większym rozmiarze przez okres co najmniej dwóch kolejnych lat obrotowych.

Art. 629. § 1. W przypadku naruszenia przepisu art. 628, po upływie jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy, wspólnik podlega grzywnie do 20 000 złotych.

§ 2. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy.

Art. 630. W razie wątpliwości, czy mają być stosowane przepisy dotychczasowe czy przepisy ustawy, należy stosować przepisy ustawy.

Art. 631. Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej - Kodeks handlowy, bądź rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej - Przepisy wprowadzające Kodeks handlowy, uchylone przepisem art. 633, albo odsyłają ogólnie do przepisów Kodeksu handlowego o spółkach jawnych, spółkach komandytowych, spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółkach akcyjnych, stosuje się w tym zakresie właściwe przepisy ustawy.

Art. 632. Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na dotyczące rejestru handlowego, firmy lub prokury przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, uchylonego przepisem art. 633, albo odsyłają ogólnie do przepisów o rejestrze handlowym, firmie lub prokurze, stosuje się w tym zakresie przepisy art. 634 i 635.

Dział III. Przepisy końcowe

Art. 633. Z uwzględnieniem przepisów art. 634 i 635 ustawy, tracą moc:

- 1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. - Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502, z 1946 Nr 57, poz. 321, z 1950 r. Nr 34, poz. 312, z 1964 r. Nr 16, poz. 94, z 1988 r. Nr 41, poz. 326, z 1990 r. Nr 17, poz. 98 i Nr 51, poz. 298, z 1991 r. Nr 35, poz. 155, Nr 94, poz. 418 i Nr 111, poz. 480, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 96, poz. 478, 1996 r. Nr 6, poz. 43 oraz z 1997 r. Nr 88, poz. 554);
- 2) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 503, z 1945 r. Nr 40, poz. 224, z 1946 r. Nr 31, poz. 197 i Nr 60, poz. 329, z 1947 r. Nr 5, poz. 20, z 1961 r. Nr 58, poz. 319 i z 1964 r. Nr 16, poz. 94).

Art. 634. Do czasu wydania przepisów dotyczących firmy i prokury pozostają w mocy przepisy o firmie i prokurze zawarte w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej, określonym w art. 633 pkt 1, z uwzględnieniem zmian przewidzianych w ustawie.

Art. 635. Do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 769 oraz z 1998 r. Nr 115, poz. 1015) oraz ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770) pozostają w mocy dotyczące rejestru handlowego przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, określonego w art. 633, a także przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1934 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, jak również przepisy § 5, § 8, § 55, § 62 - 69 i § 77 w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jak również przepisy § 60 i § 64 w porozumieniu z Ministrami Komunikacji oraz Poczty i Telegrafów o rejestrze handlowym (Dz. U. Nr 59, poz. 511, z 1950 r. Nr 54, poz. 493).

Art. 636. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.

Uzasadnienie projektu ustawy - Kodeks spółek handlowych.

I. Uwagi ogólne

1. Wprowadzenie

Wśród najważniejszych zadań Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego znalazł się projekt gruntownej reformy prawa spółek handlowych. W dniu 16 lutego 1997 r. został powołany przez Komisję zespół w składzie prof. zw. dr hab. S. Sołtysiński, UAM, (przewodniczący) oraz prof. zw. dr hab. A. Szajkowski (Instytut Nauk Prawnych PAN) i prof. zw. dr hab. J. Szwaja (U.J.). Zespołowi temu powierzono opracowanie projektu ustawy. W pierwszym etapie przygotowano szczegółowe założenia reformy prawa spółek handlowych, które przyjęła Komisja Kodyfikacyjna. W trakcie prac zespołu nastąpiła zmiana. Na miejsce prof. J. Szwaji Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej mianował prof. dr hab. A. Szumańskiego (U.J.). Zespół ten opracował projekt ustawy - Prawo spółek handlowych ("Projekt").

2. Zakres i nazwa Projektu ustawy

- (i) Projekt nowej ustawy zawiera wyczerpujące uregulowanie problematyki prawa spółek handlowych, normowanej obecnie przede wszystkim w k.h. Zakłada się przy tym uchylene k.h. i przeniesienie niektórych jego instytucji do k.c. Uchylene k.h. połączone będzie jednak z utrzymaniem w szerokim zakresie dotychczasowych jego postanowień, przy jednoczesnym powiększeniu katalogu spółek handlowych i rozbudowaniu rozmaitych typów przekształceń znanych form spółek (np. spółek osobowych w spółki kapitałowe oraz spółek kapitałowych w spółki osobowe) oraz wyczerpującym uregulowaniu problematyki łączenia i podziału spółek.

(ii) Jakkolwiek Projekt przyjmuje jako wytyczną zasadę kontynuacji, zakres proponowanych zmian jest znaczny i ulegał rozszerzeniu pod wpływem uwag Komisji Kodyfikacyjnej, krajowych i zagranicznych recenzentów oraz głosów przedstawicieli kół gospodarczych. Obok nowych rozwiązań wprowadzonych w przepisach ogólnych (tytuł I), Projekt zakłada regulację dwóch nieznanych dotąd prawu polskiemu typów spółek (spółki partnerskiej i komandytowo-akcyjnej) oraz całkowicie nowe rozwiązania dotyczące łączenia, podziału i przekształcania spółek. Bardzo istotne zmiany wprowadzono do dotychczasowych unormowań spółki akcyjnej. Pozostałe instytucje, znane k.h., zostały poddane nowelizacji w różnym zakresie i dostosowane do wymogów dyrektyw Unii Europejskiej. Pod wpływem argumentów podniesionych podczas dyskusji w łonie Komisji Kodyfikacyjnej zrezygnowano z inkorporacji przepisów o europejskim zgrupowaniu interesów. Głównym argumentem za takim rozwiązaniem jest okoliczność, że wspomniany typ spółki stanie się częścią naszego porządku prawnego bez konieczności transformacji przepisów unijnych z chwilą przystąpienia Polski do UE. Do rozstrzygnięcia pozostanie jedynie problem ewentualnego przyznania temu typowi spółki osobowości prawnej. Dyrektywa kontynuacji przejawia się również w tym, że Projekt przyjmuje szereg konkretnych rozwiązań zaaprobowanych przez Grupę Roboczą ds. Reformy Prawa Spółek Zarobkowych, działającą w latach 1991-1994 w ramach Komisji ds. Reformy Prawa Cywilnego.

(iii) Komisja Kodyfikacyjna rozważała także możliwość uregulowania w jednej ustawie wszystkich typów spółek, łącznie ze spółką cywilną i spółką cichą. Wobec braku zdecydowanej opinii większości Komisji w tym przedmiocie autorzy Projektu opowiedzieli się za pozostawieniem spółki cywilnej poza zakresem Projektu i uregulowaniem spółki cichej w k.c. Również w tym zakresie Komisja podzieliła stanowisko przyjęte w roku prac jej poprzedniczki (Komisji ds. Reformy Prawa Cywilnego).

(iv) Komisja Kodyfikacyjna zakłada, że w k.c. zostaną uregulowane również instytucje firmy i prokury, które powinny mieć zastosowanie m.in. do spółdzielni i jednoosobowych podmiotów gospodarczych ("przedsiębiorców").

Poza ustawą znajdzie się także instytucja rejestru handlowego. Jego funkcje określa ustawa z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121 poz. 796 ze zm.).

- (v) Projekt zawiera nowe przepisy dotyczące podziału, łączenia i przekształcania spółek handlowych.
- (vi) Zakłada się wprowadzenie przepisów ogólnych, które normować będą szereg zagadnień wspólnych dla wszystkich spółek handlowych (tytuł I). W tym ostatnim zakresie ustawa wykraczać będzie poza ramy k.h. i większości europejskich kodyfikacji prawa spółek.
- (vii) Autorzy Projektu są zdania, że zakres projektowanej ustawy uzasadnia przyjęcie nazwy - "Kodeks spółek handlowych". Ma to podkreślić rangę ustawy w systemie prawa cywilnego, a także akcentować kontynuację tradycji kodeksu handlowego z 1934 r. Należy zwrócić uwagę, że proponowana nazwa, w przeciwieństwie do obecnej nazwy "kadłubowego" k.h. (po roku 1964), w pełni odzwierciedla przedmiot nowej ustawy.¹ Za użyciem nazwy „kodeks” wypowiedziało się m.in. Centrum Legislacji Rządu oraz KPWiG.

3. Przebieg prac nad Projektem ustawy

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego przyjęła Projekt w dniu 27 stycznia 1999 r. Został on ogłoszony na łamach "Prawa Spółek" nr 3 z 1999 r. Projekt ukazał się również na łamach "Studiów Prawniczych", nr 1-2/1999 r. wraz z obszernym uzasadnieniem. Powołany przez Komisję Kodyfikacyjną Zespół ds. Prawa Spółek Handlowych opracował najpierw "Założenia reformy prawa spółek handlowych", które

^{1/} Przepis § 15 ust. 2 zasad techniki prawodawczej, stanowiących załącznik do uchwały nr 147 RM z 25.11.1991 w sprawie zasad techniki prawodawczej (MP z 16.12.1991 r. Nr 44, poz. 310) nie stanowi przeszkody dla posłużenia się nazwą "kodeks". Przepis ten wymaga jedynie aby określenia "kodeks" lub "prawo" wyczerpująco regulowały obszerną dziedzinę spraw (...). Por. także S. Wronkowska, M. Zieliński: Zasady techniki prawodawczej. Komentarz (1997), s. 33. Ponadto podział materii normowanej przez Projekt ustawy na artykuły, paragrafy i podpunkty, przyjęty bez zastrzeżeń przez wszystkich recenzentów Projektu, stanowi cechę kodeksów (§ 43 ust. 3 Zasad techniki prawodawczej).

zostały zaaprobowane przez Komisję Kodyfikacyjną, a następnie opublikowane.² W czerwcu 1998 r., po kilku plenarnych dyskusjach nad wstępnymi wersjami Projektu w Komisji Kodyfikacyjnej, opublikowano pierwszą jego wersję,³ która została poddana ocenie na ogólnopolskiej konferencji środowisk naukowych, zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Komisję Kodyfikacyjną, INP PAN oraz Wydział Prawa KUL. Konferencja odbyła się w dniu 28 czerwca 1998 r. w Warszawie. Dyskusja nad Projektem koncentrowała się głównie wokół problemów przedstawionych przez czterech recenzentów powołanych przez Komisję Kodyfikacyjną. Obszerne referaty przygotowali: prof. J. Frąckowiak (U.Wr.), prof. K. Kruczalak (U.G.), prof. W. Popiołek (U.Ś.) i prof. A. W. Wiśniewski (U.W.). Recenzenci i zdecydowana większość dyskutantów byli zgodni, iż istnieje pilna potrzeba reformy prawa spółek handlowych oraz, że opublikowany Projekt stanowi dobrą podstawę do prowadzenia dalszych prac legislacyjnych. Jednocześnie zgłoszono interesujące propozycje rozwiązań alternatywnych oraz ponad sto szczegółowych uwag o charakterze merytorycznym i redakcyjnym.

Uwagi zgłoszone w trakcie konferencji oraz przez członków Komisji Kodyfikacyjnej były analizowane przez autorów Projektu i w znacznym stopniu uwzględnione w toku dalszych prac legislacyjnych. Wiele cennych propozycji napłynęło od kierownictwa i członków Klubu Emitenta, organizacji skupiającej spółki giełdowe. Komisja Kodyfikacyjna korzystała również ze szczegółowych opinii przygotowanych przez ekspertów niemieckich, którzy bardzo pozytywnie ocenili zawarte w nim rozwiązania. W dniach 7 - 8 grudnia 1998 r. Projekt był przedmiotem seminarium z udziałem wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki RFN. Zespołowi ekspertów niemieckich przewodniczył wybitny znawca prawa spółek prof. dr M. Lutter (Bonn). Opinie o Projekcie przygotowali także prof. E. Meineke (Hamburg), prof. Bayer (Jena) oraz Dr M. Pelzer (adwokat i notariusz z Frankfurtu). Zarówno recenzje, jak i dyskusja na seminarium były bardzo cenne dla autorów Projektu, w szczególności dla wyrobienia sobie poglądu na najbardziej sporne zagadnienia przygotowywanej kodyfikacji, jak również dla oceny zgodności Projektu z prawem unijnym. Kilka istotnych propozycji

^{2/} Rzeczpospolita nr 93 z dnia 21.4.1997 (26łte strony). Autorami założeń byli: prof. S. Sołtysiński (UAM), prof. A. Szajkowski (INP PAN) oraz prof. J. Szwaja (UJ).

^{3/} Studia Prawnicze nr 1-2/1998. Autorami pierwszej wersji Projektu i uzasadnienia byli prof. S. Sołtysiński (UAM), prof. Szajkowski (INP PAN) i prof. A. Szumański (UJ).
www.inforlex.pl

przedłożonych przez ekspertów niemieckich znalazło się w najnowszej wersji Projektu (np. zniesienie sukcesywnego trybu zawiązania spółki akcyjnej i przyjęcie obecnej redakcji art. 21 Projektu). Projekt ustawy był również konsultowany ze środowiskami gospodarczymi np. Business Center Club, Klubem Emitenta, Sejmikiem Izb Gospodarczych, Naczelną Izbą Lekarską (przepisy o spółce partnerskiej) i licznymi przedstawicielami praktyki prawniczej. Wszystkie te środowiska podzieliły pogląd o pilnej potrzebie reformy prawa spółek handlowych i udzieliły poparcia dla przyjętych założeń Projektu, wysuwając jednocześnie szereg propozycji zmian i uzupełnień.

Założenia reformy prawa spółek handlowych, realizowane w ramach prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, spotkały się z krytyką części środowiska cywilistycznego, głównie przedstawicieli Katedry Prawa Handlowego UW. Interesującym forum wymiany poglądów stała się konferencja zorganizowana przez Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UW, która odbyła się w Warszawie w dniu 28 listopada 1998 r. Dyskusja ujawniła, że różnice zdań dotyczą nie tyle konkretnych propozycji rozwiązań zawartych w Projekcie, co podstawowych założeń reformy prawa cywilnego, potrzeby „restrukturyzacji” k.h. oraz oceny stopnia pilności prac nad reformą prawa spółek. Cenne uwagi do Projektu zostały wniesione podczas uzgodnień międzyresortowych, które miały miejsce w 1999 r. Dotyczy to w szczególności uwag wniesionych przez Ministerstwo Finansów, KPWiG, Ministerstwo Skarbu, Centrum Legislacyjne Rządu, CORS, Sąd Najwyższy i Naczelną Radę Adwokacką.

4. Problem autonomii prawa handlowego

Projekt ustawy “Kodeks spółek handlowych” stanowi realizację dominującego stanowiska w polskiej doktrynie prawa cywilnego, w myśl której prawo spółek handlowych stanowi jedynie wyodrębniony przedmiotowo dział jednolitego prawa cywilnego. Takie stanowisko zajmowały kolejne składy Rady Legislacyjnej, Komisja ds. Reformy Prawa Cywilnego kierowana przez prof. W. Czachórskiego i Grupa Robocza ds. Reformy Prawa Spółek Zarobkowych, działająca w latach 1991-1994 pod przewodnictwem prof. A. Kleina oraz obecna Komisja Kodyfikacyjna Prawa

Cywilnego ("Komisja Kodyfikacyjna). Stanowisko to zostało gruntownie i wszechstronnie uzasadnione.⁴

Zwolennicy restauracji k.h. i autonomii prawa handlowego nie przytoczyli nowych argumentów przeciwko wątpliwościom podnoszonym przez przeciwników tej koncepcji, którzy zwracają uwagę na: (i) brak jasnych kryteriów rozgraniczenia prawa handlowego i cywilnego, (ii) wątpliwości towarzyszące potrzebie kreowania dwóch równoległych typów umów nazwanych (np. sprzedaży zwykłej i handlowej) oraz (iii) zmierzch koncepcji prawa handlowego nawet w państwach, w których doszło do jej powstania na przełomie XVIII i XIX w. (np. we Francji i w Niemczech).⁵

Proces odchodzenia od dualizmu prawa cywilnego i handlowego rozpoczął się na początku tego stulecia, gdy system monistyczny przyjęła Szwajcaria. W 1942 r. zasadę jedności prawa cywilnego przyjęły Włochy. Po II-giej Wojnie Światowej z dualizmem prawa cywilnego zerwała Holandia (1992), gdzie obowiązujący kodeks cywilny zastąpił kodeksy cywilny i handlowy z 1838 r., które były wzorowane na prawie francuskim. Również we Francji, Austrii i Niemczech, stanowiących nieliczne już bastiony dualizmu prawa handlowego i cywilnego, w doktrynie przeważa pogląd, że w razie reformy prawa cywilnego należy zerwać z dualizmem prawa prywatnego. Idea odrębności prawa handlowego nigdy nie przyjęła się w państwach common law. "Commercial Code", który obowiązuje w poszczególnych stanach Stanów Zjednoczonych Ameryki stanowi kodyfikację części prawa cywilnego i wbrew etymologii swej nazwy nie ma nic wspólnego z europejskimi kodeksami handlowymi. Najnowszym przykładem konsensu w Europie Zachodniej na temat konieczności

^{4/} Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej jest zbieżne z "załoženiami" reformy prawa cywilnego z 1990 r. Por. szerzej A. Całus: Problematyka handlowa w reformie kodeksu cywilnego, PUG 1990, s. 124 i nast.; Z. Radwański: Koncepcja kodyfikacji prawa cywilnego, w: Księga Pamiątkowa. Kongres Notariuszy RP (1993), s. 195 i nast. Por. K. Gonera: Założenia i ogólny kierunek zmian w prawie cywilnym (z prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego), PiP 1997 z. 9, s. 80-84.

^{5/} Ewolucję ustawodawstwa i poglądów doktryny w tych państwach przedstawia Z. Radwański, op. cit., notka 4 jw. Trafnie konstatawali przed kilku laty J. Okolski i W. Opalski, że w świetle ewolucji ustawodawstwa na Zachodzie Europy koncepcja legislacyjna przyjęta przez tzw. "Małą reformę kodeksu cywilnego", polegająca na odrzuceniu odrębności prawa handlowego "wydaje się słuszna i nowoczesna". Por. Znaczenie prawa handlowego w świetle koncepcji jedności prawa cywilnego, PUG nr 1/1992, s. 2.

ostatecznego zerwania z koncepcją odrębności prawa handlowego jest dyskusja nad Europejskim Kodeksem Cywilnym.⁶

Zasada jedności prawa cywilnego nie pozostaje w sprzeczności z postulatem uwzględnienia odrębności obrotu profesjonalnego, a także swoistości stosunków prawnych powstałych w wyniku utworzenia (zawiązania) spółek handlowych. Stosunki te różnią się od klasycznych stosunków obligacyjnych doniosłą rolą aspektów organizacyjnych. Nie są to stosunki "czysto" obligacyjne i dlatego nie można do nich stosować zawsze wprost przepisów k.c. Między k.c. a obecnie obowiązującymi przepisami k.h., a także przepisami Projektu, zachodzi stosunek *lex specialis - lex generalis*. Uznając to jako konsekwencję jedności prawa cywilnego należy jednocześnie dostrzegać swoistość prawa spółek handlowych, którą podkreśla art. 2 zd. 2 Projektu. Przepis ten stanowi, że jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki, przepisy k.c. stosuje się odpowiednio. Na okoliczność, że nie wszystkie przepisy k.c. można stosować wprost w tym zakresie kładzie się nacisk zarówno w polskiej, jak i zagranicznej literaturze przedmiotu.⁷ Swoistość stosunków powstałych na tle k.h. polega nie tylko na roli czynnika organizacyjnego, lecz również na innych odrębnościach, które nie pozwalają stosować do tych stosunków np. wielu przepisów o zobowiązaniach wzajemnych.⁸

Swoisty charakter analizowanego działu prawa cywilnego polega również na tym, że k.c. nie normuje organizacyjnych czynności prawnych, a spółka cywilna jest zawsze dwu - lub wielostronnym stosunkiem prawnym, gdy tymczasem nowsze ustawy normujące prawo spółek handlowych dopuszczają w coraz szerszym zakresie jednoosobowe spółki kapitałowe. Postulat bezpieczeństwa obrotu nakazuje też regulować w sposób odmienny niż w k.c. konsekwencje nieważności czynności prawnych (np. następstwa wadliwości umów kreujących spółki kapitałowe i uchwał ich

^{6/} Tak np. czołowy komparatysta niemiecki postuluje integrację materii prawa cywilnego i handlowego w jednym Europejskim Kodeksie Cywilnym, zgodnie z ewolucją zachodzącą w ustawodawstwach państw Zachodniej Europy. H. Drobniag: *Scope and General Rules of European Civil Code*, *European Review of Private Law* (1997), s. 493. Tym niemniej w Niemczech i Austrii trwają dyskusje nad reformą prawa handlowego w oparciu o nowe kryteria wyodrębnienia tego działu prawa.

^{7/} Por. S. Sołtysiński, w: Sołtysiński, Szajkowski, Szwaja: *Kodeks handlowy, Komentarz*, wyd. 2 (1997), s. 22 oraz A.W. Wiśniewski: *Prawo o spółkach. Podręcznik praktyczny*, t. I, s. 40.

^{8/} S. Włodyka, w: *Prawo spółek. Praca zbiorowa pod red. S. Włodyki* (1991), s. 171; S. Sołtysiński: *op. cit.* j.w., s. 8-9.

organów). Względy bezpieczeństwa obrotu i wymogi prawa UE spowodowały, że Projekt wyklucza nieważność umów założycielskich spółek z o.o. i sp. akc. ze skutkiem *ex tunc* oraz ogranicza zaskarżanie uchwał zgromadzenia wspólników (wałnego zgromadzenia). Por. np. art. 21, 249-254 i art. 422-427 Projektu. Swoistość tych rozwiązań nie pozostaje jednak w żadnej mierze w sprzeczności z zasadą jedności prawa cywilnego, a także z regulacją nieważności czynności prawnej w k.c. Por. art. 58 § 1 k.c. Przepis art. 2 Projektu ma istotne znaczenie "dydaktyczne", gdyż w orzecznictwie sądowym można znaleźć przykłady nieuzasadnionego stosowania wprost przepisów k.c. do swoistych stosunków prawnych powstałych na tle k.h. (np. stosowanie wprost przepisów o sprzedaży oraz przepisów o niewykonaniu zobowiązań wzajemnych do obowiązku wniesienia wkładów).^{9/}

Zarysowane wyżej swoiste cechy prawa spółek handlowych charakteryzowane są jako przejaw ograniczonej autonomii tego działu prawa cywilnego. Projekt pozostawia judykaturze i doktrynie określenie granic tej odrębności. Należy jednak podnieść, że prace nad reformą k.c. zmierzają również w kierunku odpowiedniej rozbudowy części ogólnej kodeksu, uwzględniającej w szerszym niż dotychczas stopniu problematykę podmiotów prawa cywilnego i organów rozmaitych typów osób prawnych, co powinno doprowadzić do większej harmonii między przepisami nowego prawa spółek handlowych i k.c.

Odrębność pewnych dziedzin prawa cywilnego (np. prawa spółdzielczego, prawa spółek handlowych, prawa obrotu konsumenckiego) nie podważa zasady jedności prawa cywilnego. Postulat restytucji k.h. i uregulowania w nim prawa spółek oznaczałby powrót do dawno już porzuconych koncepcji realizowanych w XIX w.

5. Pilność reformy prawa spółek handlowych

^{9/} Tak np. orz. SN z 17.6.1993 r., III CZP 71/93 zakłada, że niezupelnienie braku w trybie art. 173 k.h. powoduje "nieważność czynności prawnej - umowy spółki" (s. 15). W tym samym orzeczeniu znajduje się bardzo dyskusyjną tezę, że w razie nieważności umowy spółki po jej rozwiązaniu, "wspólnicy uzyskują prawo żądania zwrotu swoich wkładów na pokrycie udziałów w spółce, stosownie do art. 496 i 497 k.c. (...)". Projekt zakłada - zgodnie z I Dyrektywą UE - że nawi: w razie nieważności umowy założycielskiej, określanej w dyrektywie jako "nieważność spółki", ulega ona rozwiązaniu (likwidacji). Majątek spółki dzieli się w myśl przepisów o rozwiązaniu spółki a wspólnikom (akcjonariuszom) nie służą uprawnienia do zwrotu wkładów na podstawie przepisów k.c.

Podczas gdy kolejne zespoły eksperckie powoływane przez Ministra Sprawiedliwości i praktyka sygnalizują potrzebę szybkiego przeprowadzenia reformy prawa spółek, pojawiają się również poglądy, iż k.h. służy dobrze potrzebom życia gospodarczego i wymaga jedynie minimalnych zmian. W myśl tego stanowiska, wobec różnic poglądów wśród przedstawicieli doktryny, należy zawiesić prace nad Projektem, dopóki nie dojdzie do osiągnięcia porozumienia między przedstawicielami doktryny w sprawie założeń reformy prawa spółek, w tym nowych instytucji, poszerzających dotychczasowe regulacje. Zaproponowano również, aby nawet z oceną obowiązujących przepisów k.h. poczekać do zakończenia okresu transformacji, prywatyzacji majątku państwowego i ukształtowania się "właściwego modelu organizacyjnego gospodarki narodowej".¹⁰

Wstrzymanie prac nad reformą byłoby nie tylko sprzeczne z mandatem Komisji Kodyfikacyjnej, lecz także ze zobowiązaniami międzynarodowymi Polski, zaciągniętymi w Układzie Stowarzyszeniowym. Polska zobowiązała się dokonać harmonizacji prawa o spółkach z ustawodawstwem obowiązującym w UE (art. 68-69 Układu). Warto podkreślić, że zgodnie z art. 68 Układu "warunkiem wstępnym integracji gospodarczej Polski ze Wspólnotami jest zbliżenie istniejącego i przyszłego ustawodawstwa istniejącego we Wspólnotach", art. 69 Układu wymienia "prawo o spółkach" na drugim miejscu wśród kilkunastu priorytetowych dziedzin prawa wymagających harmonizacji. Rząd RP wielokrotnie deklarował gotowość spełnienia tego warunku przed datą deklarowanej gotowości przystąpienia do Unii w 2002 r., co uwzględniając konieczność stosownego *vacatio legis*, wymagałoby uchwalenia nowej ustawy najpóźniej w roku 2000. Już na początku 1993 r. Urząd Rady Ministrów wytknął Ministrowi Sprawiedliwości brak przygotowania projektu o spółkach, zaliczonego do najważniejszych przedsięwzięć legislacyjnych zarówno z uwagi na potrzeby praktyki, jak i na jego priorytetowe znaczenie dla prowadzonych prac dostosowujących polski system prawny do prawa UE.¹¹

^{10/} "Stanowisko wobec projektu ustawy "Prawo spółek handlowych", "Rzeczpospolita" z dnia 01.07.1998, s. 18.

^{11/} Protokół z posiedzenia grupy roboczej Komisji Reformy Prawa Cywilnego z dnia 21.01.1993 r.

Wymóg zbliżenia naszego prawa spółek do obowiązujących aktów Wspólnoty wymaga nie tylko inkorporacji kilkudziesięciu konkretnych przepisów prawa materialnego, lecz przebudowy licznych podstawowych instytucji prawa spółek kapitałowych. Należy uwzględnić okoliczność, że dyrektywy unijne są dostosowane do stanu prawa spółek w Europie Zachodniej, które są bogatsze od k.h. o liczne udoskonalenia legislacyjne powstałe w okresie ostatnich sześćdziesięciu lat (np. regulacje dotyczące spółek powiązanych kapitałowo, roli instytucji finansowych, spółek jednoosobowych, tzw. nieważności spółki, łączenia i podziału spółek, nabywania akcji "własnych", ochrony obligatariuszy i innych osób, którym przyznano tzw. prawa partycypacyjne, itp.). Należy podkreślić, że w latach 60-tych i 70-tych państwa UE dokonały głębokich reform swego prawa spółek handlowych, zwłaszcza spółek kapitałowych¹² przy czym już w owym okresie ustawy te były znacznie bardziej nowoczesne niż k.h. w następstwie reform przeprowadzonych w końcu lat trzydziestych i po zakończeniu II Wojny Światowej.

Harmonizacja polskiego prawa spółek z prawem obowiązującym w UE nie powinna ograniczać się do spełnienia minimalnego zakresu zmian dyktowanych przez *acquis communautaire*, lecz uwzględniać sprawdzone rozwiązania, funkcjonujące w wiodących systemach prawnych Unii. Aby uzmysłowić sobie pilność dokończenia reformy należy również przypomnieć, że Polska jest bodaj jedynym państwem w Europie Środkowo-Wschodniej, które nie dokonało takiego kroku.¹³ Unowocześnienie prawa spółek handlowych jest potrzebne dla usprawnienia procesu reform, zwłaszcza ułatwienia inwestowania (np. podnoszenia kapitału zakładowego), prywatyzacji i restrukturyzacji podmiotów gospodarczych na drodze łączenia, dzielenia i przekształcania spółek.¹⁴ W świetle tych celów propozycje, aby czekać z oceną potrzeb szerszych zmian w k.h. do zakończenia okresu transformacji i prywatyzacji uznać należy za postulaty radykalnie zachowawcze, niemożliwe do pogodzenia z zadaniami

^{12/} Tak np. w Niemczech przepisy o spółce akcyjnej uległy dwukrotnie kompleksowym reformom od czasu wejścia w życie k.h. Po reformie z 1937 r. niemieckie prawo spółek zostało zastąpione przez nową ustawę o spółkach akcyjnych w 1965 r. Ustawa ta była od tego czasu nowelizowana ponad trzydzieści razy. Podobnie głębokie i częste były zmiany francuskiej ustawy o spółkach handlowych z 1966 r., która na przestrzeni ostatnich 30 lat uległa również kilkudziesięciu nowelizacjom.

^{13/} Podniósł to trafnie prof. J. Rajski w dyskusji na konferencji zorganizowanej na Wydziale Prawa UW w dniu 28 listopada 1998 r., podkreślając, że te państwa naszego regionu, które przywróciły najpierw moc obowiązującą ustawom przedwojennym, przygotowały następnie w krótkim czasie nowe ustawy o prawie spółek handlowych.

^{14/} Por. szerzej w pkt 6 i 7, poniżej.

Komisji Kodyfikacyjnej - a co ważniejsze - z potrzebami okresu transformacji i integracji europejskiej. W szczególności wariant docelowy, polegający na uregulowaniu spółek w ramach odtworzonego modelu k.h. z 1934 r., stanowi propozycję powrotu do rozwiązań przyjętych w XIX- wiecznych kodyfikacjach prawa handlowego (np. ADHGB z 1861 r. i francuskiego k.h. z 1807 r.).

W świetle wyników ankiety przeprowadzonej przez EBOR wśród ekspertów zagranicznych (prawników i doradców finansowych) instytucji prowadzących działalność gospodarczą w państwach Europy Środkowej i Wschodniej polskie prawo spółek handlowych jest oceniane na równi z ustawodawstwem rosyjskim, mołdawskim, rumuńskim i bułgarskim.¹⁵

6. Dlaczego ustawa o spółkach handlowych?

Już opracowany w 1991 r. przez prof. A. Kleina projekt ustawy prawa spółek handlowych zakładał konieczność wyczerpującej regulacji tej problematyki poza ramami "kadłubowego" k.h.¹⁶ Również "Założenia do reformy prawa cywilnego", przyjęte przez Komisję do Spraw Reformy Prawa Cywilnego działającą pod przewodnictwem prof. W. Czachórskiego, przesądzały o konieczności odejścia od rozwiązań, w myśl których pewne przepisy k.h. są utrzymane tylko dla potrzeb spółek handlowych. Jak trafnie podkreślił A. Calus, ogólne przepisy o firmie, prokurze, rejestrze oraz ogłaszaniu danych o spółkach i innych podmiotach prowadzących przedsiębiorstwo powinny znaleźć się poza prawem spółek, głównie w k.c.¹⁷ W tym zakresie istnieje bowiem pilna potrzeba w miarę jednolitego traktowania podmiotów gospodarczych (przedsiębiorców). Nie ma też żadnych uzasadnionych argumentów,

^{15/} Przed Polską znalazły się m.in. Węgry, Słowenia i Kazachstan, który przyjął ustawodawstwo wzorowane na prawie spółek Delaware, natomiast gorsze oceny niż Polska otrzymała większość państw post-radzieckich, Bośnia, Albania i Czechi. Market Perceptions of Corporate Governance - EBRD Survey Results, Law in Transition (1999), s. 32 i nast.

^{16/} Projekt ten znajduje się w archiwum Ministerstwa Sprawiedliwości ("Projekt A. Kleina"). Był on przedmiotem kilkunastu posiedzeń specjalnej grupy roboczej Komisji Reformy Prawa Cywilnego. Koncepcja opracowania odrębnej ustawy o spółkach handlowych spotkała się z pełnym poparciem grupy roboczej i Komisji Kodyfikacyjnej (m.in. Z. Radwańskiego, W. Czachórskiego, A. Kleina, J. Rajskiego i A. Calusa). Protokół Grupy Roboczej ds. Reformy Spółek Zarobkowych z dnia 21 stycznia 1993 r. Koncepcję tę poparł również ostatnio prof. S. Włodyka podkreślając, że „optymalny sposób regulacji prawa spółek, to osobne prawo o spółkach handlowych”. Mieści się w tym twierdzeniu pełne poparcie dla projektowanej obecnie w Polsce ustawy o spółkach handlowych. S. Włodyka: O sposobach normatywnej regulacji prawa handlowego, PiP nr 9/1999, s. 20.

^{17/} A. Calus, notka 4, s. 124.

które przemawiałyby za tym, aby np. firma, prokura czy rejestr były instytucjami nierozzerwalnie związanymi tylko ze spółkami handlowymi. Po uregulowaniu tych instytucji w k.c. będą one przydatne wszystkim podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą.

Argumentem na rzecz nowej ustawy o spółkach handlowych jest także okoliczność, że przepisy Kodeksu, utrzymane przez art. VI k.c., stanowią w istocie regulację poświęconą niemal wyłącznie spółkom handlowym, które także w opinii zwolenników restauracji prawa handlowego "nie stanowią obecnie instrumentu realizacji jakiegokolwiek koncepcji (...) i nie służą ani realizacji normatywnej jedności prawa cywilnego, ani nie są nośnikiem koncepcji prawa handlowego".¹⁸ Utrzymanie w dotychczasowym kształcie k.h., a zwłaszcza jego systematyki, miałyby sens jedynie wówczas, gdyby dokonana reforma przybrała postać tzw. "małej nowelizacji". Tymczasem w liczącym ponad 630 artykułów Projekcie ponad połowa z nich to artykuły nowe. Harmonizacja tak znacznej liczby nowych jednostek redakcyjnych z dotychczasowymi przepisami k.h. wymagałaby nie tylko ujednolicenia terminologii. Wprowadzenie licznych zmian merytorycznych i terminologicznych do kadłubowego k.h. byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami techniki ustawodawczej i uczyniłoby go bardzo nieczytelnym. Trudno sobie wyobrazić, w jaki sposób można byłoby inkorporować do k.h. przepisy ogólne, przepisy o nowych typach spółek, kilkadziesiąt nowych artykułów dotyczących spółki akcyjnej oraz całkowicie nowe uregulowania zawarte w tytule czwartym. Trudno sobie również wyobrazić, aby np. na końcu art. 497 k.h. można było umieścić ponad sto przepisów o łączeniu, podziale i przekształcaniu spółek, podczas gdy np. dodanie zaledwie kilkunastu nowych przepisów o papierach wartościowych w k.c. (art. 921¹ - 921¹⁶) utrudnia korzystanie z kodeksu. Należy także uwzględnić fakt, że większość przepisów k.h. uległa w Projekcie większym lub mniejszym zmianom redakcyjnym i merytorycznym. W toku prac Komisji Kodyfikacyjnej recenzenci kolejnych wersji Projektu zgłosili wiele uwag do obowiązujących przepisów k.h., które doprowadziły do wprowadzenia licznych korekt redakcyjnych, a także zmian merytorycznych.

^{18/} Stanowisko wobec Projektu, notka 10, jw. Tę trafną konstatację trudno pogodzić z jednoczesną propozycją wstrzymania prac legislacyjnych i ostatecznej oceny k.h. do czasu zakończenia okresu transformacji gospodarki.

7. Argumenty przeciwko "płytkiej" nowelizacji k.h.

Wariant "małej nowelizacji", na którą składałoby się przywrócenie regulacji statusu przedsiębiorcy, utrzymanie przepisów o wpisach do rejestru handlowego, przywrócenie art. 39 i 74 k.h. oraz jedynie minimalne zmiany przepisów k.h., zwłaszcza w odniesieniu do spółki akcyjnej, połączone z przeprowadzeniem zmian dostosowawczych do prawa UE, nie zaspokajają pilnych potrzeb unowocześniania prawa spółek handlowych. Projekt zakłada konieczność daleko głębszych zmian kierując się następującymi przesłankami:

- (i) Obecna regulacja spółki akcyjnej jest w istotnych fragmentach przestarzała do tego stopnia, że szereg jej przepisów jest martwych (np. przepisy o zawiązaniu sukcesywnym spółki), a częściowo zupełnie niedostosowanych do współczesnych wymogów działalności inwestycyjnej (np. przepisy o podnoszeniu kapitału akcyjnego). Przepisy k.h. nie zawierają instrumentów od dawna ułatwiających podnoszenie kapitału w innych ustawodawstwach, w tym także w państwach naszego regionu Europy (np. kapitał docelowy i warunkowy). Przepisy k.h. nie przewidują emitowania tzw. akcji niemych, wypłacania zaliczek dywidendowych, nie uwzględniają problematyki spółek powiązanych, roli subemitentów oraz - szerzej - instytucji finansowych w procesie podnoszenia kapitału i nabywania akcji spółki oraz podziału spółek. K.h. zawiera szczątkową regulację tak ważnych instytucji jak łączenie i przekształcanie spółek, nabywanie akcji własnych, praw przyznanych osobiście akcjonariuszowi, spółka jednoosobowa, objęcie akcji w drodze umowy przez inwestora strategicznego i podniesienie kapitału ze środków własnych spółki. Część przepisów dotyczących spółki akcyjnej jest nadmiernie restrykcyjna lub wprowadza zagrożenie dla bezpieczeństwa inwestowania, nie stwarzając dostatecznych barier dla nieuzasadnionego zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia (np. art. 347 i 413-417 k.h.).
- (ii) Mniej licznych zmian wymagają przepisy o spółce z o.o., spółce jawnej i spółce komandytowej. W ostatnim półwieczu w państwach gospodarki rynkowej zmianom uległy bowiem przede wszystkim spółka akcyjna oraz powstały nowe

spółki "hybrydy", łączące cechy spółek kapitałowych i osobowych. Z tego względu Projekt zawiera propozycje unormowania dwóch nowych typów spółek o charakterze "mieszanym": spółki partnerskiej i spółki komandytowo-akcyjnej.¹⁹ Projekt zakłada równoległy proces modernizacji spółki z o.o., do której wprowadzono większość nowych instytucji, dotyczących spółki akcyjnej, które powinny być analogicznie uregulowane w obu spółkach kapitałowych (np. spółka jednoosobowa, zaskarżanie uchwał, spółka w organizacji, itp.).

- (iii) Stosunkowo nieliczne zmiany w przepisach o spółce jawnej i komandytowej połączone zostały z wprowadzeniem kilku bardzo istotnych modyfikacji i uzupełnień rozwiązań przyjętych w k.h., które zmierzają do przywrócenia właściwej roli gospodarczej osobowym spółkom handlowym. Spółki te - inaczej niż to ma miejsce w rozwiniętych państwach gospodarki rynkowej - nie odgrywają niemal żadnej istotnej roli w polskiej gospodarce.²⁰ Stan atrofii spółek osobowych regulowanych w k.h. można jedynie zmienić, starając się uatrakcyjnić te formy prowadzenia działalności gospodarczej w porównaniu ze spółką cywilną. Dlatego Projekt zawiera propozycje rezygnacji z wymogu prowadzenia przedsiębiorstwa w większym rozmiarze jako cechy konstytutywnej spółek osobowych oraz stwarza możliwość odejścia od wymogu jednomyślności przy zmianie umowy spółki (art. 8 Projektu). Wprowadza również subsydiarną odpowiedzialność wspólników (art. 22 § 2 w zw. z art. 31 Projektu).²¹ Jednocześnie spółki cywilne prowadzące przedsiębiorstwo w większym rozmiarze, zdefiniowanym w ustawie, będą poddane obowiązkowi rejestracji w Rejestrze Przedsiębiorców, co spowoduje ich przekształcenie i poddanie reżimowi spółki jawnej (art. 26 § 3 Projektu). Projekt stara się rozwiązać wątpliwości w kwestii podmiotowości prawnej

^{19/} Uregulowanie tego typu spółki przewidywał także projekt "Prawa spółek handlowych" opracowany przez prof. Kleina.

^{20/} Podczas gdy np. we Francji i RFN liczba spółek komandytowych jest mniej więcej równa liczbie spółek z o.o., w Polsce łączna liczba spółek jawnych i komandytowych wynosi mniej niż 1% wszystkich spółek handlowych.

^{21/} Na zalety wprowadzenia subsydiarnej odpowiedzialności wspólników w spółkach osobowych zwrócił uwagę A. Klein w "Założeniach ustawy - Prawo spółek handlowych" (1988). Materiały Komisji Reformy Prawa Cywilnego. Autor trafnie zauważa, że wadą k.h. jest brak istotnych różnic między spółką jawną a cywilną i dlatego wprowadzenie subsydiarnej odpowiedzialności może uczynić ten ostatni typ spółki bardziej atrakcyjnym dla inwestorów. Op. cit., s. 9-10.

spółek osobowych, przewidując wyraźnie, że mogą one nabywać również nieruchomości i inne prawa rzeczowe (art. 7)²² oraz umacnia zasadę wolności umów w granicach sprawdzonych przez doświadczenia prawodawstw państw U.E. (art. 9 i 10).

- (iv) Sprawą niezmiernie pilną jest dokonanie wyczerpującej regulacji procesów łączenia, podziału i przekształcania spółek handlowych. Fragmentaryczne unormowanie jedynie łączenia i przekształcania spółek kapitałowych w k.h. stanowi bardzo istotne utrudnienie dla procesów łączenia i restrukturyzacji podmiotów gospodarczych. Obecny stan regulacji prawnej w Polsce jest oceniany przez inwestorów krajowych i zagranicznych jako wysoce niezadowolający, niespójny z dyrektywami europejskimi i rozwiązaniami obowiązującymi w rozwiniętych państwach gospodarki rynkowej, ogromnie kosztowny dla uczestników procesów integracji gospodarczej oraz powodujący wyjątkowo wysoki stopień ryzyka transakcji. Jak wynika z uwag zgłoszonych autorom Projektu przez Klub Emitenta przepisy k.h. dotyczące łączenia spółek są oceniane przez inwestorów zagranicznych jako obarczone wyjątkowo wysokim stopniem ryzyka prawnego. Oznacza to w praktyce, że koszty tych ryzyk ponoszą łączące się spółki. Niemal każde łączenie spółek giełdowych jest przedmiotem procesów sądowych m.in. w związku z brakiem jasnych wskazówek w k.h. jak należy ustalić tzw. parytet wymiany akcji oraz czy akcje wydawane za majątek spółki przejmowanej są akcjami aportowymi (np. sprawy BIG Banku, Bydgoskiej Fabryki Kabli i Sokołowa). Przepisy k.h. dotyczące łączenia spółek akcyjnych są zarówno niejasne, jak i zawierają od dawna zarzucone konstrukcje prawne. Tak np. art. 464 § 2 pkt 5 k.h. implikuje, że przydział akcji akcjonariuszom spółki przejmowanej może nastąpić tylko na podstawie bilansów obu spółek, a nie specjalnego szacunku wartości obu majątków spółek dokonanego przez biegłego dla celów fuzji, na podstawie którego ustala się stosunek wymiany akcji. Zarówno komentatorzy

^{22/} Mimo, że przepis ten mógłby wydawać się zbędny w świetle brzmienia art. 82 k.h., praktyka notarialna i sądowa odmawia np. wpisu spółki jawnej i komandytowej jako nabywców nieruchomości, co powoduje ogromne kłopoty w praktyce, gdy spółka liczy kilkunastu lub więcej wspólników. Dlatego dla podkreślenia podmiotowości spółek osobowych uregulowanych w Projekcie, Komisja zaproponowała przyjęcie redakcji odpowiednika art. 82 k.h. wzorowanej na § 124 H.G.B.

przedwojenni, jak i współcześni mają kłopoty z “rozszyfrowaniem” przez kogo i z jakiego funduszu powinny nastąpić “dopłaty do akcji spółki przyjmowanej” (art. 464 § 4 k.h.). Przepisy k.h. nie udzielają także odpowiedzi na pytanie, czy akcje objęte przez akcjonariuszy spółki przejmowanej są akcjami objętymi za aporty. Należy zgodzić się z SN, że dyrektywy wykładni funkcjonalnej przemawiają przeciwko stosowaniu w tym przypadku art. 347 k.h. Por. wyrok SN z 1.10.1998, I CKN 338/98 (niepubl.). Niektóre sądy rejestrowe nie podzielają tego poglądu, co prowadzi m.in. do zamrożenia obrotu akcjami wydanymi akcjonariuszom spółki przejętej (art. 347 k.h.).

Niewiele ustawodawstw europejskich ogranicza katalog ustawowych sposobów łączenia spółek kapitałowych tylko do spółek jednorodnych, jak to przewidują art. 283 i 463 k.h. Wszystko to przemawia za jak najszybszym odejściem od rozwiązań w k.h., które np. dla połączenia sp. akc. i sp. z o.o. wymagają najpierw długiego i kosztownego procesu rozwiązania oraz likwidacji jednego z łączących się podmiotów, a następnie wnoszenia aportów. Unowocześnienie przepisów o łączeniu, podziale i przekształcaniu spółek handlowych jest szczególnie aktualne z uwagi na potrzebę restrukturyzacji sprywatyzowanych podmiotów gospodarczych oraz łączenia spółek w celu sprostania konkurencji w przededniu całkowitego otwarcia rynku polskiego na działanie zasad swobody przepływu kapitałów i wolności tworzenia przedsiębiorstw.

- (v) Projekt zawiera głębsze zmiany niż zakładano w opublikowanych w 1997 “Założeniach”. Wynika to przede wszystkim z uwzględnienia postulatów kół gospodarczych oraz głosów ponad dwudziestu recenzentów, którzy opiniowali jego wstępne wersje. W 1999 r. Polska powinna zrealizować podjęte zobowiązania otwarcia naszego rynku na działanie zasad wolności tworzenia przedsiębiorstw i swobody przepływu kapitału w stosunkach z państwami UE i OECD. Otwiera to nie tylko możliwość prowadzenia w Polsce działalności gospodarczej bez tworzenia filii przez podmioty zagraniczne (np. w oparciu o oddziały), lecz również niebezpieczeństwo “ucieczki” z Polski przedsiębiorstw “rdzennie polskich”, mogących powrócić w formie oddziałów spółek zagranicznych, które podlegać będą przede wszystkim prawu miejsca siedziby

zagranicznej osoby prawnej. Od 1 stycznia 1999 r. zliberalizowane polskie prawo dewizowe pozostawia przedsiębiorcom polskim szerokie możliwości tworzenia przedsiębiorstw za granicą (np. w drodze wniesienia udziałów lub akcji w spółkach polskich do spółek zagranicznych).

- (vi) Zamiast odkładania oceny funkcjonowania przepisów k.h. do zakończenia procesu transformacji, należy dążyć do tego, aby obowiązujące w Polsce typy spółek prawa handlowego stwarzały inwestorom krajowym i zagranicznym instrumenty prowadzenia działalności gospodarczej porównywalne z tymi, które oferują prawodawstwa czołowych państw gospodarki rynkowej.²³ Konieczność współzawodnictwa na otwierającym się rynku państw OECD obejmuje nie tylko sferę produkcji i usług, lecz również rozwiązań prawnych, tak jak to ma miejsce od wielu lat w Stanach Zjednoczonych, gdzie poszczególne stany zabiegają o inwestorów, dokonując ciągłych zmian w dziedzinie ustawodawstwa korporacyjnego i podatkowego. Zjawisko to spowodowało już m.in. przyspieszenie procesów liberalizacji prawa spółek w państwach UE. Z tych właśnie względów Projekt zawiera propozycję dwóch nowych typów spółek osobowych: spółki partnerskiej i spółki komandytowo-akcyjnej. Spółka partnerska, wzorowana na amerykańskich spółkach-hybrydach (limited liability partnership i limited liability company), a także na niemieckiej "Partnerschaftsgesellschaft", przeznaczona jest dla przedstawicieli wolnych zawodów. Spółka partnerska różni się jednakże w istotny sposób od niemieckiej "Partnerschaftsgesellschaft", gdyż ta ostatnia nie jest przeznaczona do prowadzenia działalności gospodarczej w ramach wspólnego przedsiębiorstwa i stanowi odmianę europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych. W rezultacie odgrywa niewielką rolę gospodarczą. Jej istotną cechą jest wyłączenie odpowiedzialności partnera za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem wolnego zawodu w spółce przez pozostałych partnerów i

^{23/} Zjawisko współzawodnictwa ustawodawców, zabiegających o względy inwestorów, ilustruje np. uzasadnienie projektu urzędowego "limited liability partnership", opublikowanego w 1997 r. przez Rząd Wielkiej Brytanii. Proponując spółkę stanowiącą odpowiednik spółki partnerskiej Ministerstwo Przemysłu i Handlu podkreśla, że podstawowym celem projektu tej specjalnej ustawy dla wolnych zawodów jest zwiększenie konkurencyjności brytyjskich podmiotów gospodarczych świadczących usługi oferowane dotąd w formie spółki jawnej (partnership), które zmuszone są współzawodniczyć ze swymi rywalami zarejestrowanymi w Stanach Zjednoczonych i na wyspach Kanału La Manche.

osoby, które nie podlegają jego kierownictwu przy świadczeniu przez spółkę usług w zakresie jej działalności (art. 95 Projektu). Spółka ta stanowi "remedium" na ogromny wzrost ryzyka wspólników w spółkach osobowych, które obejmują wielu, często kilkudziesięciu lub większą liczbę wspólników, z których każdy jest odpowiedzialny solidarnie ze wszystkimi pozostałymi partnerami i spółką. Błąd jednego z nich może spowodować osobistą odpowiedzialność wszystkich pozostałych wspólników. Drugą cechą tej spółki-hybrydy jest możliwość zarządzania przy pomocy swoistego organu (zarządu).

- (vii) Spółka komandytowo-akcyjna stanowi "ofertę" dla przedsiębiorstw rodzinnych, działających dotąd w formie spółki osobowej lub spółki z o.o., której "właściciele" są zainteresowani pozyskaniem finansowania w drodze emisji akcji, lecz pragną zachować zarząd i kontrolę nad spółką. Spółka komandytowo-akcyjna i spółka partnerska, nie będące osobami prawnymi, nie będą podlegać podatkowi dochodowemu, ponieważ polskie prawo podatkowe oparte jest na założeniu, że osobowe spółki handlowe nie podlegają podatkowi dochodowemu (są "przejrzyste" podatkowo).²⁴

8. Stosunek Projektu do niektórych ustaw sąsiednich

Oprócz k.c. problematyka spółek handlowych pozostaje w bliskich związkach z prawem o publicznym obrocie papierami wartościowymi (pr. pap. wart.), ustawą o Krajowym Rejestrze Sądowym (u. K.R.S.), ustawą o rachunkowości (u. rach.), prawem podatkowym oraz ustawy Prawo działalności gospodarczej (pr. dział. gosp.). W toku dyskusji nad Projektem wysuwano liczne, często wykluczające się propozycje dotyczące włączenia do Projektu przepisów tych ustaw lub wprowadzenia w nich istotnych zmian.

Projekt przyjął wobec wspomnianych ustaw dyrektywę "dobrego sąsiedztwa" i ograniczonej ingerencji. Dyrektywa ta podyktowana jest przekonaniem, że Projekt

²⁴ W literaturze zachodniej podkreśla się, że najważniejszym czynnikiem wpływającym na kierunek rozwoju prawa spółek w XX w. jest ewolucja prawa podatkowego i konieczność adaptacji prawa spółek do zmian w prawie podatkowym. Wybór formy prawnej spółki przez inwestorów jest podyktowany w pierwszym rzędzie względami podatkowymi. Por. np. K. Schmidt, *Gesellschaftsrecht* (1994), s. 16-19.

powinien jedynie usuwać przeszkody na drodze harmonizacji prawa spółek handlowych z podstawowymi ustawami gospodarczymi. Por. np. art. 395 § 5 i 406 § 3 Projektu. Próby “rekonkwisty”, np. na obszarze pr. pap. wart. i pozostałych ustaw doprowadziłyby do istotnego opóźnienia reformy prawa spółek lub mogłyby spowodować impas w prowadzonych pracach legislacyjnych. Niektóre z tych ustaw wymagają dalszych zmian, lecz zamiar podporządkowania ich prawu spółek handlowych byłby trudny do urzeczywistnienia. Problematyka tych ustaw wykracza daleko poza dziedzinę prawa spółek. Przyjęte wcześniej kierunki rozwiązań legislacyjnych, np. kompleksowej regulacji zagadnień rachunkowości, obejmującej w zasadzie wszystkie podmioty gospodarcze,²⁵ czy też przejęcie części problematyki prawa spółek związanej z obrotem publicznym przez pr. pap. wart., okazały się w sumie raczej udane, a przede wszystkim niezbędne dla praktyki, mimo wielu niedoskonałości, które zawierają wielokrotnie nowelizowane przepisy tych ustaw. Próby zasadniczej korekty zastanych ustaw “okołokodeksowych” (np. włączenia problematyki rachunkowości do Projektu) byłyby ryzykowne. Zwłaszcza pr. pap. wart., mimo pewnych wad, które wymagają usunięcia, powinno nadal wyprzedzać prawo spółek handlowych, wprowadzając tak jak dotąd nowe, nawet eksperymentalne rozwiązania, niezbędne dla zwiększania atrakcyjności polskiego rynku kapitałowego. Podobne krzyżowanie kompetencji legislacyjnej występuje między Projektem a u. K.R.S. oraz u. pr. dział. gosp. Projekt prawa spółek uwzględnia najnowsze propozycje zmian w u. K.R.S., natomiast projekt nowelizacji u. K.R.S. jest dostosowany do rozwiązań Projektu. Trwają również równoległe prace nad zmianami u. rach., które dotyczą m.in. problematyki fuzji i przekształcania spółek.

Przepisy u. pr. dział. gosp. normują działalność spółek zagranicznych oraz ich oddziałów i przedstawicielstw w Polsce. Komisja Kodyfikacyjna reprezentowała pogląd, że przepisy te powinny być znaleźć się w prawie spółek handlowych. Zważywszy jednak, że wypełnienie przez Polskę zobowiązań traktatowych, dotyczących wprowadzenia zasady wolności tworzenia przedsiębiorstw (*freedom of establishment*), powinno nastąpić już w 1999 r., trudno byłoby oponować przeciwko wcześniejszemu uregulowaniu tej problematyki przez pr. dział. gosp., które zostało już uchwalone przez Parlament.

^{25/} Por. art. 2 u. rach.
www.inforlex.pl

Projekt nie reguluje problematyki udziału pracowników w zarządzaniu i nadzorowaniu spółek kapitałowych oraz nie zmienia przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych z 30 sierpnia 1996 r. (Dz. U. Nr 118, poz. 561 z późn. zm.). Komisja Kodyfikacyjna uznała, że docelowe rozwiązanie tego doniosłego problemu wymagać będzie opracowania nowej ustawy. Do czasu jednak ostatecznego uregulowania tego zagadnienia w UE, gdzie budzi ono głębokie różnice zdań, nie zachodzi potrzeba pilnej nowelizacji. Projekt zawiera natomiast kilka nowych rozwiązań, które uwzględniają interesy pracowników zatrudnionych w spółkach akcyjnych. Najważniejszą z nich jest wprowadzenie ułatwień dla akcjonariatu pracowniczego przy pomocy warunkowego podniesienia kapitału akcyjnego (art. 448 § 2 pkt 2 Projektu) oraz dopuszczenie możliwości nabywania akcji własnych przez spółkę akcyjną w celu ich oferowania pracownikom (art. 362 § 1 pkt 2).

Prowadzone obecnie prace nad nowelizacją u. rach. są zbieżne z zawartymi w Projekcie rozwiązaniami dotyczącymi łączenia, podziału i przekształcania spółek. Autorzy Projektu postulują, aby zmiany w u. rach. objęły również w odpowiednim zakresie modernizację przepisów prawa bilansowego spółek i innych podmiotów gospodarczych.

9. Systematyka Projektu ustawy

Projektowana ustawa składać się będzie z następujących tytułów i działów:

Tytuł I	-	Przepisy ogólne
Tytuł II	-	Spółki osobowe
Dział I	-	<u>Spółka jawna</u>
Dział II	-	<u>Spółka partnerska</u>
Dział III	-	<u>Spółka komandytowa</u>
Dział IV	-	<u>Spółka komandytowo-akcyjna</u>
Tytuł III	-	Spółki kapitałowe
Dział I	-	<u>Spółka z o.o.</u>
Dział II	-	<u>Spółka akcyjna</u>

Tytuł IV - Łączenie, podział i przekształcanie spółek

Dział I - Łączenie się spółek

Dział II - Podział spółek

Dział III - Przekształcanie spółek

Tytuł V - Przepisy karne

Tytuł VI - Przepisy przejściowe, zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy końcowe

10. Terminologia

Projekt utrzymuje w szerokim zakresie pojęcia i język prawny k.h. Nieliczne korekty zastanych pojęć obejmują np. zastąpienie określenia „przedmiot przedsiębiorstwa” terminem „przedmiot działalności spółki” oraz rezygnację z pojęcia „kapitał akcyjny”, który zastąpiony został przez jednolity dla wszystkich spółek kapitałowych termin „kapitał zakładowy”, który lepiej oddaje funkcję kapitału założycielskiego w obu typach spółek. Za ujednoczeniem tego pojęcia przemawiają także argumenty prawoporównawcze.

Termin „przedmiot działalności spółki” lepiej precyzuje treść konkretnego wymogu ustawowego i usuwa określenie, które mimo wieloletniej tradycji było źródłem nieporozumień, gdyż termin „przedsiębiorstwo” występuje w języku prawnym w co najmniej czterech znaczeniach.

W pozostałym zakresie utrzymano w większości terminologię k.h., dostosowując ją jedynie do współczesnego języka prawnego. Ponadto w recypowanych przepisach k.h. usunięto archaizmy i dostosowano język tych przepisów do współczesnego języka przepisów prawnych.

11. Cele projektowanej ustawy i źródła inspiracji

(i) Projekt opiera się na założeniu, że prawo spółek handlowych powinno wspierać

przedsiębiorczość przy jednoczesnej ochronie bezpieczeństwa obrotu. Przewiduje się także znaczne rozszerzenie uprawnień zarządu spółki akcyjnej w zakresie podnoszenia kapitału i emitowania innych tytułów do udziału w zysku lub majątku spółki pod warunkiem uzyskania wcześniejszej zgody akcjonariuszy. Celem tych i innych zmian jest obniżenie kosztów podejmowania decyzji inwestycyjnych i uproszczenie niektórych procedur korporacyjnych (np. przez wprowadzenie instytucji warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego i kapitału docelowego oraz wyraźne dopuszczenie wniesienia do spółki nieruchomości na mocy samego aktu założycielskiego spółki).

- (ii) Zważywszy, że rozwiązania k.h. są oparte przede wszystkim na prawie niemieckim, Projekt adaptuje nowe instytucje i szczegółowe rozwiązania najczęściej z tego samego źródła, wykazując jednak nieco więcej samodzielności w procesie "przeszczepiania" obcych wzorców na grunt naszego prawa niż ma to miejsce w k.h. Znalazło to wyraz m.in. w projektowanych przepisach ogólnych ustawy. Źródła inspiracji poszukiwano także w prawie francuskim, włoskim, austriackim, holenderskim i szwajcarskim, a także - w mniejszym zakresie - w ustawodawstwie amerykańskim (spółka partnerska). W pracach legislacyjnych dotyczących łączenia, podziału i przekształcania spółek uwzględniono także nowe ustawy o spółkach handlowych krajów naszego regionu, a zwłaszcza węgierską z 1988 r. ze zm. z 1991, słoweńską oraz chorwacką z 1993 r. Uzupełnienie wzorca niemieckiego konkretnymi rozwiązaniami zapożyczonymi z innych ustawodawstw nie narusza jednolitego charakteru ustawy i stanowi kontynuację założeń praktyki legislacyjnej z okresu tworzenia k.z. i k.h., która dokonywała zapożyczeń z kilku przodujących wówczas prawodawstw europejskich.
- (iii) Harmonizacji przepisów Projektu z prawem UE dokonano zarówno poprzez czerpanie wzorców z prawodawstw państw członkowskich Unii, jak również poprzez uwzględnienie postanowień obowiązujących aktów wspólnotowych, a także opublikowanych, chociaż nie uchwalonych ostatecznie, dyrektyw europejskich. W tym ostatnim zakresie zakłada się pewną dozę rozsądnej wstrzeźliwości. Doświadczenie uczy, że niektóre opublikowane projekty

dyrektyw nie zostają ostatecznie uchwalone i zawierają dyskusyjne rozwiązania.

- (iv) W niektórych dziedzinach zadośćuczynienie przepisom zawartym w dyrektywach UE sprawia znaczne kłopoty wobec niekompatybilności języka prawnego dyrektyw europejskich i pojęć prawa polskiego. Dotyczy to np. przepisów Drugiej Dyrektywy w sprawie spółek, której pewne przepisy są nadmiernie drobiazgowe i nie zawsze spójne (m.in. przepisy dotyczące rozmaitych sposobów umorzenia akcji). Przepisy te interpretowane są niejednolicie w ustawodawstwach wewnętrznych państw członkowskich UE, co stwarza również ustawodawcy polskiemu szansę rozsądnego korzystania z "luzu" interpretacyjnego i uniknięcia konsekwencji niewolniczego naśladownictwa rozwiązań, które nie są dopasowane do tradycji k.h. Kierując się tą dyrektywą roboczą nie zniesiono instytucji sprawozdania zarządu spółki akcyjnej przy wnoszeniu wkładów niepieniężnych, lecz uzupełniono ją wymogiem przedłożenia opinii biegłych rewidentów w takim zakresie, jak nakazują przepisy Drugiej Dyrektywy UE. Zabieg ten, podobnie jak całość wysiłków harmonizacji naszego prawa spółek z prawem unijnym, został uznany za zgodny z wymogami Układu Europejskiego przez prof. M. Luttera z Uniwersytetu w Bonn, który opiniował Projekt. Również opinia Komitetu Integracji Europejskiej stwierdza, że Projekt jest w pełni zgodny z prawem U.E.
- (v) Projekt nie zawiera kompleksowej regulacji prawa koncernowego. Celowość takiej regulacji należy uznać w chwili obecnej za dyskusyjną. Świadczy o tym fakt, że inspirowany prawem niemieckim projekt Dziewiątej Dyrektywy z 1985 r. nie został w ogóle oficjalnie opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (w serii C - projekty). Spory wokół potrzeby uregulowania prawa koncernowego prowadzone w krajach Unii powodują, że taka regulacja, obok Niemiec, występuje tylko w Portugalii i wywołuje w doktrynie oraz w judykaturze szereg wątpliwości interpretacyjnych. Z kolei w krajach naszego regionu na wspomnianą wyżej regulację zdecydowały się jedynie Chorwacja i Słowenia.

Należy również zauważyć, że obecny brak kompleksowej regulacji prawa koncernowego w prawie polskim nie wyklucza możliwości tworzenia i funkcjonowania struktur holdingowych. Interesy spółek zależnych są bowiem pośrednio zabezpieczone przepisami o ochronie praw mniejszości. Natomiast istotny dla prawa holdingowego problem odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej, a także odpowiedzialności spółki dominującej wobec wierzycieli spółki zależnej, w razie zawarcia umów zarządzania i umów o przekazywanie zysku, których dopuszczalność zawarcia wynika z zasady wolności umów (art. 353¹ k.c.), został uregulowany przy zastosowaniu minimalnej ingerencji w sferę zasady wolności gospodarczej oraz zasady nieodpowiedzialności osobistej wspólnika za zobowiązania spółki kapitałowej. W związku z tym Projekt, nie naruszając tych zasad, w wypadku zawarcia tego typu umów między spółką dominującą a spółką zależną nakazuje jedynie określić w umowie zakres tej odpowiedzialności spółki dominującej za zobowiązania spółki zależnej oraz wymaga ujawnienia tej odpowiedzialności w rejestrze handlowym, ze względu na ochronę osób trzecich pod rygorem nieważności wspomnianych dwóch typów umów koncernowych (art. 6) Projektu.

II. Zarys ważniejszych rozwiązań legislacyjnych zawartych w Projekcie.

1. Przepisy ogólne:

(i) Tytuł I Projektu prawa spółek ("Przepisy ogólne") normuje szereg zagadnień wspólnych dla wszystkich lub niektórych, wyodrębnionych przez ustawę typów spółek, które nie były dotąd rozstrzygane przez ustawodawcę lub były unormowane odrębnie dla każdego typu spółek handlowych. Tytuł I normuje m.in.:

- przepisy wspólne dla wszystkich typów spółek handlowych (art. 1-6),
- przepisy ogólne dotyczące spółek osobowych (art. 7-9),
- przepisy ogólne dotyczące spółek kapitałowych i spółek w organizacji (art. 10-21),

- (ii) Przepisy ogólne Projektu normują po raz pierwszy szereg instytucji, które wywołują spory w doktrynie i utrudniają funkcjonowanie spółek prawa handlowego. Wymienić tu należy przede wszystkim instytucję spółki w organizacji (art. 10, 13), która kodyfikuje rozwiązania przyjęte w najnowszej judykaturze niemieckiej, holenderskiej i amerykańskiej oraz oparta jest na założeniu, że tzw. przedspółka nie jest spółką cywilną, lecz swoistym podtypem spółki docelowej (kapitałowej). Przepis art. 12 inkorporuje dominujący kierunek w judykaturze niektórych państw UE, w myśl którego spółka kapitałowa wpisana do rejestru jest podmiotem praw i obowiązków spółki w organizacji bez konieczności ratyfikacji czynności prawnych dokonanych przez przedspółkę (zasada kontynuacji).
- (iii) Projekt przyjmuje założenie, że spółki osobowe i spółki kapitałowe w organizacji stanowią „ułamne osoby prawne”, które działają pod własną firmą, mogą zaciągać zobowiązania, nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i innych praw rzeczowych pozywać i być pozywane. Po dyskusji zrezygnowano z postulatu uznania spółek osobowych za osoby prawne m.in. ze względu na to, że byłoby to sprzeczne z dotychczasową tradycją polskiego prawa cywilnego.²⁶ Ponadto większość recenzentów Projektu i autorów, która zajęła stanowisko wobec założeń Projektu, że przyznanie osobowości prawnej spółkom osobowym, które nie posiadają organów i nie przyjmują jako zasady wyłączenia odpowiedzialności wspólników za długi spółki, zacierałoby nadmiernie różnice między osobami prawnymi i ułomnymi osobami prawnymi, które posiadają tylko niektóre atrybuty pełnej osobowości. Równie doniosły jest wzgląd na to, że obowiązujące przepisy o podatku dochodowym oparte są na dychotomicznym podziale podatników na osoby prawne i podmioty nie będące osobami prawnymi. Przyznanie osobowości prawnej spółkom osobowym połączone byłoby z ryzykiem objęcia ich podatkiem od osób prawnych, a tym samym ta forma prowadzenia działalności gospodarczej stałaby się zupełnie nieatrakcyjna. Uniknięcie natomiast takich konsekwencji, obarczających

²⁶ / Za przyznaniem osobowości prawnej wszystkim spółkom handlowym wypowiedział się prof. J. Frąckowiak.

wspólników kosztami podwójnego opodatkowania podatkiem dochodowym (od osób prawnych i od osób fizycznych), wymagałoby zasadniczej przebudowy obecnych ustaw o podatku dochodowym. Przesądzeniu istnienia ułomnych osób prawnych na wzór prawa niemieckiego i szwajcarskiego towarzyszyć będą odpowiednie zmiany w części ogólnej k.c.²⁷

- (iv) Art. 2 Projektu zawiera omówioną już wyżej propozycję uznania bardzo ograniczonej autonomii prawa spółek handlowych, nie naruszającej zasady jednności prawa cywilnego. Podkreśla jednocześnie, że między przepisami Projektu i k.c. istnieje stosunek *lex specialis - lex generalis*.
- (v) Przepis art. 3 Projektu zawiera definicję „spółki handlowej”. W odróżnieniu od spółki cywilnej, proponowana definicja zakłada, że obowiązek wniesienia wkładów przez wszystkich wspólników stanowi istotny składnik czynności prawnej, a nie tylko jedną z możliwych postaci współdziałania stron - jak to stanowi art. 860 § 1 k.c. Wymóg wniesienia wkładów jest więc również *essentiale negotii* wszystkich osobowych spółek handlowych, co stanowi dotąd przedmiot zadawnionych sporów w doktrynie, zwłaszcza w odniesieniu do spółki jawnej, które utrudniają stosowanie niektórych przepisów k.h. Jednocześnie wysokość i przedmiot wkładu w spółkach osobowych stanowi w zasadzie domenę wolności umów, z niewielkimi ograniczeniami wynikającymi w szczególności z art. 48 § 2 i art. 126 § 1 pkt 2.
- (vi) Przepisy ogólne zawierają kilka ważnych postanowień harmonizujących prawo polskie z prawem UE, w szczególności przepisy o ogłoszeniach pochodzących od spółki (art. 5), o aportach (art. 14), jednakowym traktowaniu akcjonariuszy (art. 20) i nieważności spółki (art. 21).
- (vii) Na uwagę zasługują także nowe postanowienia dotyczące kwalifikacji członków organów spółki (art. 18), pożyczek udzielanych przez wspólnika spółce

^{27/} Za przyznaniem „ułomnej” osobowości prawnej osobowym spółkom handlowym wypowiedziała się większość specjalistów prawa handlowego w Polsce. Zwolennikami przyznania tym spółkom osobowości prawnej są J. Frąckowiak i R. Potrzeszcz: Czy nadanie osobowości prawnej spółkom osobowym wymaga zasadniczej reformy prawa podatkowego, PPII nr 1/2000, s. 1-7.

kapitałowej (art. 14 § 3) i trybu wyrażania zgody przez radę nadzorczą lub walne zgromadzenie na dokonanie czynności przez spółkę kapitałową (art. 17) oraz inkorporowanie przyjętej w najnowszej judykaturze niemieckiej konstrukcji "Differenzhaftung", jako swoistej sankcji z tytułu wniesienia aportu dotkniętego wadami (art. 14 § 2).

- (viii) Po dyskusji zrezygnowano z uregulowania kilku instytucji, dla których nie znaleziono - podobnie jak w innych ustawodawstwach - dojrzałych do kodyfikacji i możliwych do zaakceptowania przez cały Zespół rozwiązań (np. konstrukcji nadużycia formy prawnej spółki). Pozostaną one domeną doktryny i judykatury.
- (ix) Projekt ogranicza regulację w zakresie prawa koncernowego (holdingowego) do nałożenia obowiązku ujawnienia w rejestrze zakresu odpowiedzialności spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej oraz zakresu odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej, w razie zawarcia konkretnych umów koncernowych pomiędzy spółką dominującą a spółką zależną (art. 6) Projektu.
- (x) Najnowsza wersja Projektu uwzględnia niektóre krytyczne uwagi pod adresem jego wersji z maja 1998 r. Wprawdzie koncepcja "nieważności" spółki jest teoretycznie poprawna i przyjmowana zarówno przez I Dyrektywę UE, jak i ustawy państw Unii, lecz należało wyraźniej zaakcentować, że spółka raz zarejestrowana może podlegać tylko rozwiązaniu również w sytuacjach określanych przez dyrektywę jako "nieważność" spółki. Inne niż wyliczone w art. 21 Projektu "braki" spółki nie mogą prowadzić do jej rozwiązania nawet, gdyby były nieusuwalne.
- (xi) Projekt rozszerza w istotnym zakresie granice swobody umów zarówno na obszarze prawa spółek osobowych, jak i spółek kapitałowych. Tak np. art. 8 dopuszcza zmianę umowy spółki osobowej większością głosów, jeśli umowa przewiduje takie rozwiązanie. Przepis art. 9 zezwala wyraźniej niż dotychczasowy art. 109 k.h., aby umowa spółki dopuszczała przeniesienie ogółu

praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej na inną osobę. Wątpliwości podnoszone wobec tej propozycji nie są poparte konkretnymi argumentami i abstrahują od tego, że obydwie rozwiązania funkcjonują z powodzeniem od dziesiątków lat w ustawodawstwie państw UE (por. np. art. 119 II H.G.B.). Rozstrzygające znaczenie dla zawartych w Projekcie zmian mają jednak przede wszystkim wymogi obrotu gospodarczego. Konieczność zgody wszystkich wspólników na każdą zmianę umowy spółki paraliżowałaby funkcjonowanie spółek liczących więcej niż kilku wspólników oraz utrudniałaby przyznanie statusu wspólnika osobie, która wnosi np. nieproporcjonalnie mały wkład w porównaniu z wkładami dotychczasowych wspólników, którzy nie byłoby zainteresowani przyznaniem prawa "weta" takiemu nowemu wspólnikowi.

(xii) W Projekcie ustawy zostaną zamieszczone tylko podstawowe przepisy materialne o rejestracji spółek. Pozostałe przepisy dotyczące rejestrów znajdują się one w odrębnej ustawie z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, (Dz. U. Nr 121, poz. 769 ze zm.), która ulegnie jeszcze modyfikacji uwzględniając rozwiązania zawarte w Projekcie. W działach regulujących poszczególne typy spółek zamieszczono jednakże przepisy stanowiące wyraźnie, jakie informacje dotyczące spółek danego typu powinny być wpisane do rejestru. Przepisy o charakterze ogólnym, zawarte w kpc, ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawach szczególnych (np. ustawie o publicznym obrocie papierami wartościowymi) nie wydają się bowiem wystarczające. Jednakże, jeśli ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym w przewidywanej obecnie nowej wersji zostanie uchwalona przed Projektem i zawierać będzie wszystkie informacje podlegające wpisowi do rejestru, Projekt powinien zostać wtedy odpowiednio zmieniony odsyłając do odpowiednich przepisów tamtej ustawy.

(xiii) Projekt zakłada, że ogólne uregulowania dotyczące firmy i nazwy osób prawnych, a wśród nich spółek handlowych, znajdują się w k.c. Jednakże w tytułach regulujących poszczególne typy spółek, zamieszczono przepisy stanowiące wyraźnie jak powinna brzmieć firma danego typu spółki. W stosownych działach ustawy zamieszczono przepisy stanowiące odpowiedniki

obecnych art. 28, 29 i 31 zd. 1 k.h. Tak też czyni prawo niemieckie w § 4 ustawy o spółkach z o.o. z 1892 r. oraz w § 4 i § 279 ustawy o spółce akcyjnej z 1965 r. po zmianach wprowadzonych w 1998 r. Takie uregulowanie będzie czytelniejsze dla adresatów norm.

- (xiv) Liczący ponad 630 artykułów Projekt przewiduje wydanie tylko jednego aktu wykonawczego (art. 88 § 2).
- (xv) W celu zwiększenia bezpieczeństwa obrotu podniesiono minimalne progi kapitału zakładowego w spółkach kapitałowych. W spółce z o.o. minimum to wynosi 50 tys. zł., a w spółce akcyjnej 250 tys. zł.

2. Spółka jawna

- (i) Projekt przewiduje nieliczne, lecz istotne zmiany tego typu spółki. Definicja terminu “przedsiębiorstwo w większym rozmiarze” znalazła się w art. 26 § 3 Projektu. Ma ona wyłącznie na celu przekształcenie dużych spółek cywilnych w spółki jawne i przestaje stanowić cechę konstytutywną spółki jawnej oraz pozostałych spółek osobowych. Proponowany pułap przychodów netto tych spółek przekracza równowartość złotową kwoty 400.000 euro.
- (ii) W celu zwiększenia atrakcyjności tego typu spółki, Projekt przyjmuje subsydiarną odpowiedzialność wspólników (art. 22 § 2 w zw. z art. 31).
- (iii) Projekt rozszerza również zakres autonomii woli stron dopuszczając m.in. zmiany umowy spółki osobowej większością głosów (art. 8).
- (iv) Umocnieniu ulega podmiotowość prawna spółki jawnej poprzez wyraźne przyznanie jej zdolności do nabywania własności nieruchomości i praw rzeczowych (art. 7).
- (v) Wzorem reformy niemieckiego prawa firmowego z 1998 r. odformalizowaniu uległ przepis dotyczący firmy spółki jawnej (brak wymogu ujawnienia imienia

wspólnika). Por. art. 24 Projektu. Wszystkie zmiany określone w pkt. (ii), (iii), (iv) i (v) pogłębiają różnice między spółką cywilną a spółką jawną.

3. Spółka partnerska

- (i) Jest to nowy typ spółki osobowej, grupującej przedstawicieli wolnych zawodów (biegłych rewidentów, prawników, lekarzy, architektów, itp.). Nowe ustawy państw OECD przyznają tym spółkom osobowość prawną lub jedynie podmiotowość prawną (tak np. w Niemczech), przy jednoczesnej rezygnacji z nakładania na nią podatku dochodowego od osób prawnych. Zarządzanie spółką partnerską odbywa się - wedle wyboru wspólników - na podobnych zasadach jak w spółce jawnej bądź spółce z o.o. Istotną cechą tego typu spółki, przyjętej w ostatnich latach w wielu ustawodawstwach, jest ograniczenie lub złagodzenie odpowiedzialności wspólnika (partnera) w przynajmniej jednej z następujących dziedzin: (i) odpowiedzialności za długi spółki związane z działalnością profesjonalną pozostałych partnerów spółki lub (ii) solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania spółki związane z działalnością osób zatrudnionych w spółce, które podlegają kierownictwu innego partnera. Równocześnie każdy z partnerów pozostaje odpowiedzialny wobec klientów za usługi świadczone osobiście lub za zobowiązania powstałe z winy osób, które partner (wspólnik) bezpośrednio nadzoruje, a także innych osób, które nie podlegają innym partnerom (np. pracowników spółki, którzy podlegają zarządcy nie będącemu partnerem) (art. 95).
- (ii) Projekt wprowadza wyłączenie odpowiedzialności partnera (wspólnika) tylko w odniesieniu do zobowiązań spółki powstałych w związku z wykonywaniem wolnego zawodu przez pozostałych partnerów, jak również zobowiązań spółki będących następstwem działania lub zaniechania jej pracowników lub osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie innych umów, które podlegały kierownictwu innego partnera (wspólnika) przy świadczeniu przez spółkę usług w zakresie jej działalności (art. 95 § 1). Wzorem innych ustawodawstw celem tych przepisów jest przede wszystkim wyłączenie odpowiedzialności partnera za błąd w sztuce innego partnera lub osób podległych kierownictwu pozostałych

wspólników (partnerów). Nieograniczona odpowiedzialność solidarna wspólników w dużych spółkach osobowych, które grupują przedstawicieli wolnych zawodów, za błąd w sztuce każdego spośród licznych partnerów oraz osób zatrudnionych przez spółkę i podległych kierownictwu wspólników, obciąża ich nadmiernym ryzykiem gospodarczym. Brak odpowiedniej korekty ustawodawczej w prawie polskim stawiałby podmioty krajowe, które świadczą usługi wolnych zawodów, w sytuacji dużo gorszej niż spółki zagraniczne, które dysponują i tak znaczną przewagą komparatywną na rynku specjalistycznych usług. Nierównowaga ta uległaby dalszemu pogłębieniu po całkowitym otwarciu rynku polskiego na działanie zasady wolności tworzenia przedsiębiorstw i świadczenia usług na mocy Układu Europejskiego oraz umowy między RP a OECD. Wówczas bowiem podmioty zagraniczne, zorganizowane w formie spółek partnerskich lub spółek kapitałowych, będą mogły świadczyć usługi w Polsce, zapewniając swym wspólnikom ograniczenie odpowiedzialności, podczas gdy podmioty polskie obowiązywałyby dotychczasowe zasady nieograniczonej osobistej i solidarnej odpowiedzialności wspólników. Sytuacja taka przeciwdziałałaby tworzeniu spółek osobowych większych rozmiarów przez polskich przedstawicieli wolnych zawodów, co stanowi niezbędny warunek sprostania wyzwaniu konkurencji międzynarodowej.

- (iii) Spółka partnerska może być zarządzana zarówno tak jak spółka jawna (tzn. w zasadzie przez wszystkich partnerów), jak i w sposób zbliżony do spółki z o.o., przy czym wspólnikom przysługiwałyby wówczas uprawnienia rady nadzorczej (art. 97). Propozycja ta uwzględnia wymogi sprawnego zarządzania większymi organizacjami gospodarczymi na rynku usług.
- (iv) Projekt przewiduje, że ustawowy wykaz wolnych zawodów uprawnionych do tworzenia spółek partnerskich może uzupełnić Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia (art. 88 § 2).

4. Spółka komandytowa

Nie wydaje się konieczne wprowadzenie większych zmian w uregulowaniu spółki
www.inforlex.pl

komandytowej. W tej formie prawnej powinny działać spółki prowadzące zazwyczaj przedsiębiorstwo w większym rozmiarze. Dokonane zmiany mają na celu usunięcie wątpliwości, które pojawiły się na gruncie przepisów k.h. Należy do nich zaliczyć m.in.:

- (i) wyraźne dopuszczenie możliwości przyznania osobie prawnej statusu komplementariusza, co stwarza podstawę normatywną do tworzenia "spółki z o.o., SK" (GmbH, Co & KG), art. 104 § 2;
- (ii) wskazanie, że forma aktu notarialnego odnosi się również do przystąpienia do spółki nowego komandytariusza albo komplementariusza a także do oznaczenie ich wkładów (art. 114 i art. 115 § 2 Projektu).

Istotna zmiana merytoryczna zmierza w kierunku bardziej "kapitałowego" określenia w spółce pozycji prawnej komandytariusza jako inwestora pasywnego. Polega ona na:

- (i) wprowadzeniu prawa do rozporządzenia udziałem komandytariusza, pod warunkiem uzyskania zgody wszystkich komplementariuszy (art. 122 w związku z art. 9 § 2 Projektu).
- (ii) unormowania wkładów komandytariusza w sposób zbliżony do przepisów o ochronie kapitału w spółce z o.o. (art. 107 i 108).

5. Spółka komandytowo-akcyjna

Jest to kolejny nowy typ spółki osobowo-kapitałowej przewidziany przez Projekt. Został on ukształtowany przede wszystkim z myślą o ochronie przedsiębiorców, którzy zamierzają dokapitalizować (przez emisję akcji) swoje przedsiębiorstwo, posiadające z reguły ugruntowaną pozycję na rynku, nie chcąc równocześnie narażać się na niebezpieczeństwo wrogiego przejęcia. Powyższy cel nie może być osiągnięty w ramach spółki komandytowej, która *suo nomine* nie ma prawa do emitowania akcji. Przyjęcie z kolei formuły spółki akcyjnej (zwłaszcza przy akcjach na okaziciela) stwarza znaczne ryzyko utraty wypracowywanego przez lata własnego przedsiębiorstwa poprzez wrogie przejęcie. Tym samym konieczny jest nowy typ

spółki, który ma szansę upowszechnienia wśród polskich przedsiębiorców prywatnych, stających wobec rosnącej konkurencji, w tym i zagranicznej. Zjawisko to zyska na znaczeniu i może stać się masowe z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej jako alternatywa łączenia się spółek polskich ze spółkami o kapitale zagranicznym.

Projekt nadaje spółce komandytowo-akcyjnej charakter spółki osobowej. Odpowiada to lepiej założonym wyżej celom. Z drugiej strony spółka komandytowo-akcyjna jest w Projekcie bardziej "komandytowa" (model niemiecki i francuski) niż "akcyjna" w postaci odmiany spółki akcyjnej (model szwajcarski i włoski). Znajduje to wyraz w odpowiednim stosowaniu przepisów o spółce komandytowej w zakresie stosunku prawnego komplementariuszy zarówno między sobą, wobec wszystkich akcjonariuszy jak i wobec osób trzecich a także do wkładów komplementariuszy. W pozostałych sprawach (a więc nie wszystkich) stosuje się przepisy o spółce akcyjnej. W obu powołanych wyżej przypadkach pierwszeństwo posiadają przepisy Projektu o spółce komandytowo-akcyjnej.

Systematyka działu IV "Spółka komandytowo-akcyjna" jest zbliżona do przepisów działu III "Spółka komandytowa". W stosunku do spółki komandytowej spółka ta wykazuje szereg różnic, które przesądzają o jej odrębności typologicznej. Należą do nich:

- (i) prawo do emitowania przez spółkę akcji, które są obejmowane przez wspólników posiadających status komandytariuszy (akcjonariuszy); nie wyklucza to możliwości objęcia akcji spółki też przez komplementariuszy (art. 131);
- (ii) umowa spółki nazywa się statutem, sporządzonym w formie aktu notarialnego, który muszą podpisać przynajmniej wszyscy komplementariusze (art. 128-130);
- (iii) spółka komandytowo-akcyjna posiada swoje organy takie jak: radę nadzorczą oraz walne zgromadzenie, o kompetencjach zbliżonych do ich odpowiedników w spółkach kapitałowych. Rolę zarządu pełnią komplementariusze nie wyłączeni od prowadzenia spraw spółki (art. 141). Rada nadzorczą jest organem

obligatoryjnym w spółkach, których liczba akcjonariuszy przekracza dziewięć osób. W jej skład nie mogą wchodzić komplementariusze (art. 142 § 3). Walne zgromadzenie obejmuje zarówno komplementariuszy jak i akcjonariuszy (art. 145 § 2). Projekt wymienia kompetencje walnego zgromadzenia, z tym, że w wyszczególnionych sprawach do podjęcia uchwał wymagane jest pod rygorem nieważności zgoda wszystkich albo większości komplementariuszy (art. 146).

6. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

W piśmiennictwie z zakresu prawa spółek przeważa opinia, że dotychczasowe unormowanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie nasuwa poważniejszych zastrzeżeń, z tego względu - poza unowocześnieniem regulacji prawnej i dostosowaniem jej do wymogów prawa Unii Europejskiej - Projekt wprowadza jedynie następujące zmiany:

- (i) W art. 152 przyjęto, iż spółka z o.o. może być tworzona w każdym celu prawnie dozwolonym, a zatem nie tylko (jak to było dotychczas) w celu gospodarczym; jest to rozwiązanie przejęte z prawa niemieckiego, pozwalające na szerokie wykorzystanie tej formy prawnej spółki.
- (ii) Spółka z o. o. jest spółką kapitałową, z tego względu konieczne jest więc urealnienie minimum ustawowego wysokości kapitału zakładowego tej spółki - do 50 000 zł, podobnie jak to jest w innych państwach europejskich. Podwyższono również minimalną wysokość jednego udziału do kwoty 500 zł. Nie zdecydowano się na określenie minimalnych progów kapitału zakładowego i akcji w euro ze względu na trudności, jakie mogłyby powstać w praktyce przy przeliczaniu euro na złote. Do chwili przystąpienia Polski do UE Projekt zakłada, że kapitał zakładowy i wartość udziałów (akcji) powinna być wyrażona wyłącznie w walucie krajowej.
- (iii) Ze względu na wiążące Polskę postanowienia art. 44 - 54 Układu Europejskiego przyjęto zasadę swobodnego dostępu zagranicznych spółek z o.o. do działalności na terytorium państwowym R.P. A zatem spółki takie mogą

tworzyć oddziały na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej; warunki tworzenia takich oddziałów określa odrębna ustawa. Uregulowanie tej kwestii zawiera ustawy Prawo działalności gospodarczej.²⁸

- (iv) W Polsce utrzymuje się tendencja tworzenia jednoosobowych spółek z o.o. Dotychczasowa regulacja tej postaci spółki z o.o. budzi wiele wątpliwości, przeto Projekt - uwzględniając również postanowienia XII Dyrektywy Wspólnoty Europejskiej - wprowadza kilka rozwiązań prawnych bądź to uściślających dotychczasową regulację prawną (zob. np. art. 156 § 1 i 2 Projektu) bądź też ograniczających możliwość ewentualnych nadużyć związanych z wykorzystaniem tej szczególnej postaci spółki z o.o. w okresie przed wpisem spółki do rejestru handlowego (zob. art. 161 § 2 i art. 162 Projektu).

Ponadto, w art. 173 § 1 Projektu ustawy przyjęto, iż oświadczenia woli jedynego wspólnika składane spółce wymagają formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, chyba że ustawa zastrzega inną formę szczególną (np. formę aktu notarialnego - dla przeniesienia własności nieruchomości). W razie natomiast, gdy taki wspólnik jest zarazem jedynym zarządcą spółki czynności prawne między tym wspólnikiem a reprezentowaną przez niego spółką wymagają formy aktu notarialnego (§ 2); o każdorazowym dokonaniu takiej czynności notariusz jest zobowiązany zawiadomić właściwy sąd rejestrowy, przesyłając do sądu odpis aktu notarialnego.

- (v) Wzorem prawa niemieckiego przyjęto, iż firma spółki z o.o. musi mieć związek z określonym w umowie spółki zakresem jej działalności; chodzi tu o wyeliminowanie nieprawidłowości dotyczących nadużywania dotychczasowej swobody w obieraniu firmy spółki z o.o. dla wprowadzania w błąd innych uczestników obrotu gospodarczego (zob. art. 160 Projektu).

- (vi) Dotychczasowa redakcja art. 160 Kodeksu handlowego powoduje niekiedy wątpliwości interpretacyjne co do chwili powstania spółki z o.o. jako korporacji

^{28/} Dotyczy to również innych typów spółek, a w szczególności spółki akcyjnej.

(jest nią już spółka w organizacji) oraz spółki z o.o. "jako takiej", tzn. w pełni ukształtowanej spółki z o.o. jako osoby prawnej. Projekt stanowi w art. 161 § 1, iż w razie zawarcia umowy spółki (z o.o.) powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, do której stosuje się odpowiednio przepisy działu I tytułu III o spółce z o.o., zob. art. 11 § 1 Projektu. Projekt określa również zasady reprezentacji i odpowiedzialności w spółce z o.o. w organizacji, przyjmując, iż spółka w tym stadium (przed rejestracją) jest reprezentowana przez zarząd spółki lub przez pełnomocników powołanych jednomyślną uchwałą wspólników (art. 161 § 2 Projektu). Jednakże w jednoosobowej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji (przed wpisem do rejestru) jedyny wspólnik nie ma prawa reprezentowania spółki; nie dotyczy to zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego z wnioskiem o wpis do rejestru. Przyjęte w Projekcie ustawy uregulowania są zgodne z postanowieniami art. 2 ust. 2 Dyrektywy Dwunastej Wspólnoty Europejskiej.

- (vii) Przepis art. 163 Projektu stanowi, iż do powstania spółki z o.o. jako osoby prawnej potrzebne jest spełnienie wszystkich pięciu przesłanek wymienionych w tym artykule. Swego rodzaju zwieńczeniem proponowanej nowej regulacji spółki z o.o. w fazie przedrejestracyjnej jest postanowienie art. 12 Projektu stanowiące, iż z chwilą wpisu do rejestru spółka z o.o. w organizacji staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością ("jako taką") i uzyskuje osobowość prawną, oraz iż "jest ona podmiotem praw i obowiązków nabytych przez spółkę w okresie przed jej zarejestrowaniem". Zgodnie natomiast z proponowanym art. 161 § 4 Projektu, odpowiedzialność osób, które działały w imieniu spółki przed jej zarejestrowaniem ustaje wobec spółki po zatwierdzeniu ich czynności przez zgromadzenie wspólników.
- (viii) Zamiast dotychczasowego zgłoszenia nowo powstałej spółki z o.o. do Ministerstwa Przemysłu i Handlu (Ministerstwa Gospodarki) przewiduje się obowiązek zarządu zawiadomienia o dokonanej rejestracji spółki właściwego urzędu skarbowego (z podaniem dnia i numeru rejestracji - nie zaś "liczby rejestracji", jak to stanowi art. 170 k.h.).

- (ix) Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym uchyla przepisy k.h. dotyczące tzw. postępowania naprawczego (art. 173 co do spółki z o.o. oraz art. 337 co do spółki akcyjnej). Projekt utrzymuje - z istotnymi korektami (zob. art. 21 i 172) - dotychczasową regulację, gdyż pozwala ona na ograniczenie negatywnych skutków, jakie mogłoby wywołać rygorystyczne stosowanie art. 58 k.c. na obszarze spółek kapitałowych. W piśmiennictwie i orzecznictwie bardzo wielu państw zgodnie stwierdza się konieczność utrzymania - w interesie osób trzecich, szczególnie zaś wierzycieli spółki - skutków prawnych czynności zdziałanych przez spółkę powstałą z naruszeniem przepisów prawa, w tym przepisów bezwzględnie obowiązujących. Z tego powodu, poza wyraźnym przywróceniem wspomnianego postępowania sanacyjnego (naprawczego) w przepisach działu I tyt. III Projektu ustawy, odpowiednie zmiany w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym przewiduje się również w przepisach tytułu VI Projektu.
- (x) W celu przeciwdziałania zdarzającym się nadużyciom zbywania udziałów w spółce z o.o. z datą wsteczną - co ma miejsce zwłaszcza w razie prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego - Projekt przewiduje w art. 180, iż dla zbycia udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz zastawienia udziału wymagana jest forma pisemna z podpisami notarialnie poświadczonymi.
- (xi) Projekt zawiera poszerzone unormowanie realizacji prawa do dywidendy, zob. art. 192 – 197. Tak więc uregulowano kwestię wielkości zysku do podziału w stosunku do wielkości zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o ewentualne rezerwy z okresu trzech lat ubiegłych (art. 192), wprowadzono wyraźny zapis, iż uprawnionymi do dywidendy za dany rok obrotowy są wspólnicy, którym przysługiwały udziały w dniu podjęcia uchwały o podziale zysku oraz ustalono, iż tzw. dzień dywidendy (tj. dzień, według którego ustala się krąg uprawnionych do dywidendy za dany rok obrotowy) nie może być wyznaczony później niż dwa miesiące od dnia podjęcia uchwały o podziale zysku (art. 193), wyraźnie określono również zasady wypłacania zaliczek na poczet dywidendy, zob. art. 194 i nast.

- (xii) W art. 199 Projektu unormowano instytucję umorzenia udziału, znacznie poszerzając - i uściślając - dotychczasową niewystarczającą regulację umorzenia udziału. Tak więc, udział może być umorzony jedynie po wpisie spółki do rejestru i tylko wówczas, gdy umowa spółki to przewiduje. Udział może być umorzony albo za zgodą wspólnika w drodze nabycia udziału przez spółkę (umorzenie dobrowolne) albo bez zgody wspólnika (umorzenie przymusowe). Umorzenie przymusowe jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy umowa spółki określa przesłanki takiego umorzenia.

Stosownie do przyjętej regulacji, umorzenie udziału jest dokonywane uchwałą wspólników. Uchwała taka powinna określać w szczególności podstawę prawną umorzenia oraz odpowiednią wysokość wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział, wynagrodzenie to nie może być niższe od wartości bilansowej udziału. W razie umorzenia przymusowego uchwała powinna ponadto zawierać uzasadnienie. Jeżeli umowa spółki tak stanowi, umorzenie udziału może nastąpić również na skutek złożenia spółce pisemnego oświadczenia wspólnika o umorzeniu przysługującego mu udziału.

- (xiii) W piśmiennictwie i orzecznictwie pojawiały się niekiedy wątpliwości co do wzajemnych relacji określeń: "kadencja" (zarządu, rady nadzorczej) oraz "wygaśnięcie mandatu" (członka zarządu lub rady nadzorczej). Przepis art. 202 Projektu stanowi obecnie jednoznacznie, iż mandat do pełnienia funkcji członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe (tj. sprawozdanie zarządu, bilans oraz rachunek zysków i strat) spółki za pierwszy pełny rok obrachunkowy pełnienia funkcji członka zarządu spółki (§ 1). W razie zaś powołania członka zarządu na okres dłuższy niż jeden rok, jego mandat do pełnienia funkcji członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe, "za ostatni pełny rok obrachunkowy pełnienia funkcji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej". Ponadto Projekt ustawy stanowi, iż mandat członka zarządu wygasa (również) wskutek śmierci lub odwołania go ze składu

zarządu. Natomiast do złożenia przez członka zarządu rezygnacji stosuje się przepisy art. 746 § 2 i 3 Kodeksu cywilnego.

- (xiv) Projekt rozszerza katalog spraw objętych kolizją interesów, od których rozstrzygnięcia powinien powstrzymać się członek zarządu (zob. art. 209 Projektu) o sprawy dotyczące osób, z którymi jest on powiązany osobiście (chodzi tu o różnego rodzaju związki faktyczne).
- (xv) Projekt poszerza wiążący członka zarządu zakaz konkurencji o udział w spółce kapitałowej, w której członek zarządu innej spółki ma 10% udziałów lub akcji bądź prawo powoływania co najmniej jednego członka zarządu (art. 211 Projektu).
- (xvi) Obowiązkowe ustanowienie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej Projekt przewiduje w spółkach z o.o., w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę jednego miliona złotych, a wspólników jest więcej niż dwudziestu pięciu (zob. art. 213 § 2).
- (xvii) Projekt przewiduje, iż uchwały zgromadzenia wspólników wymaga nie tylko (m. in.) zbycie przedsiębiorstwa oraz nabycie i zbycie nieruchomości, ale także zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa (np. zakładu produkcyjnego, handlowego lub usługowego) bądź nabycie lub zbycie udziału w nieruchomości (zob. art. 228 pkt 3 i 4); uprzedniej uchwały wspólników wymaga również "rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania o wysokości przewyższającej dwukrotnie wysokość kapitału zakładowego, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Postanowienia te mają na celu ochronę majątku spółki (stanowiącego w istocie rzeczy - w kategoriach ekonomicznych - wspólny majątek wspólników) przed nadmiernie ryzykownymi, nierozważnymi bądź niekiedy nawet nieuczciwymi działaniami członków zarządu.
- (xviii) W związku z brakiem w Projekcie ustawy odrębnych przepisów o rachunkowości - jak wiadomo, kwestie są obecnie uregulowane w odrębnej ustawie - dotychczasowy art. 253 k.h. został włączony do postanowień

regulujących funkcjonowanie zgromadzenia wspólników, zob. art. 233 Projektu. Pozostawiono dotychczasowy zapis co do przekroczenia (przez powstałą stratę) sumy kapitałów zapasowego i rezerwowych, a to ze względu na bezpieczeństwo obrotu (interesy wierzycieli spółki a także jej pracowników). Za umieszczeniem tego przepisu w oddziale 3 przemawia okoliczność, że w razie ujawnienia znacznych strat określonych w art. 233, uchwałę o dalszym istnieniu spółki podejmuje zgromadzenie wspólników.²⁹

(xix) W odniesieniu do uchwał zgromadzenia wspólników Projekt wprowadza szereg zmian. Po pierwsze, uwzględniając postanowienie art. 58 k.c. co do nieważności czynności prawnej sprzecznej z ustawą, Projekt przewiduje w art. 252 prawo do wytoczenia powództwa o ustalenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą (nie zaś prawo do zaskarżenia takiej uchwały). Po drugie, Projekt przewiduje w art. 249 § 1, że uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki, dobrymi obyczajami, godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze powództwa o uchylenie uchwały (prawo to przysługuje osobom wymienionym w art. 250 Projektu). Powództwo o uchylenie uchwały wspólników należy wnieść w terminie miesiąca od otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w ciągu sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały. Zgodnie jednakże z art. 252 § 4 Projektu upływ powyższych terminów nie wyłącza możliwości podniesienia zarzutu nieważności uchwały.

(xx) Potwierdzając zgodność z prawem dotychczasowej praktyki, wprowadzono w art. 260 Projektu instytucję “podwyższenia kapitału zakładowego ze środków własnych spółki”. Uchwałę taką można podjąć jednakże tylko wtedy, jeżeli bilans za ostatni rok obrachunkowy wykazuje zysk. W razie tego rodzaju podwyższenia kapitału zakładowego nie ma konieczności składania odrębnych oświadczeń o objęciu udziału (udziałów), a nowe udziały przysługują wspólnikom - zgodnie z art. 260 § 2 Projektu - w stosunku do ich dotychczasowych udziałów.

^{29/} Analogiczne rozwiązanie przewidziano w art. 396 i 397 Projektu w odniesieniu do spółki akcyjnej.
www.inforlex.pl

- (xxi) W praktyce dość często pojawiały się wątpliwości co do chwili nastąpienia skutku prawnego rozwiązania spółki. W art. 272 Projektu precyzyjnie określono, iż “rozwiązanie spółki następuje po przeprowadzeniu likwidacji, z chwilą wykreślenia spółki z rejestru”. Jednakże do chwili złożenia w sądzie rejestrowym wniosku o wykreślenie spółki z rejestru - zgodna uchwała wszystkich wspólników o dalszym istnieniu spółki może zapobiec jej rozwiązaniu, chyba że z żądaniem rozwiązania wystąpił członek organu spółki nie będący wspólnikiem lub organ, o którym mowa w art. 271 pkt 2, zob. art. 273 Projektu.
- (xxii) Projekt zachowuje co do istoty dotychczasowe zasady odpowiedzialności cywilnoprawnej uczestników spółki oraz członków organów spółki i likwidatorów, przyjmując jednakże jako zasadę krótszy, trzyletni termin przedawnienia roszczeń - zob. art. 297 Projektu.

7. Spółka akcyjna

7.1 Uwagi ogólne:

- (i) Wśród dotychczasowych typów spółek handlowych Projekt przewiduje najbardziej daleko idące zmiany w odniesieniu do spółki akcyjnej. Ten właśnie bowiem typ spółki kapitałowej uległ największym zmianom w państwach gospodarki rynkowej na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat a przepisy k.h., wzorowane na ustawodawstwie niemieckim z przełomu lat dwudziestych i trzydziestych naszego stulecia, wymagają modernizacji. Pewne zmiany wprowadzone były w ostatnich latach przez ustawy szczególne, zwłaszcza pr.pap.wart., ustawę o obligacjach oraz ustawę o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Część z tych zmian budzi jednak wiele wątpliwości i uwag krytycznych. Niektóre nowe ustawy, dotyczące materii k.h., wywołują poważne trudności w procesie stosowania prawa mimo dokonywania kolejnych korekt ustawodawczych, obliczonych na usunięcie licznych konfliktów między k.h. a wspomnianymi ustawami, które utrudniają

zwłaszcza funkcjonowanie rynku papierów wartościowych i spółek publicznych (np. np. emisji obligacji i łączenia spółek publicznych)

- (ii) Autorzy Projektu są zdania, że kierunki i cele zmian wprowadzone przez pr. pap. wart. (1997 r.) są na ogół słuszne. Prawo papierów wartościowych stanowi regulację w dużej mierze autonomiczną i dlatego mimo licznych wątpliwości wyrażonych jeszcze przed wejściem w życie tej ważnej ustawy w piśmiennictwie prawniczym na temat przyjętych w niej konstrukcji, Projekt nie podważa większości przyjętych w niej rozwiązań, lecz wprowadza jedynie niezbędne korekty, które mają na celu usunięcie konfliktów między podstawowymi założeniami prawa spółek a przepisami regulującymi prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

- (iii) Obok szczególnej regulacji problematyki spółek publicznych, w ostatnich latach doszło do zupełnie nieuzasadnionego "rozmnożenia" specjalnych podtypów spółki akcyjnej. W latach dziewięćdziesiątych niemal każdy resort, a nawet centralne urzędy administracji, uzyskały aprobatę ustawodawcy na kreowanie własnego modelu spółki akcyjnej. Obok podtypów spółki akcyjnej mających dłuższą tradycję (np. spółki bankowe, ubezpieczeniowe i publiczne), prawo nasze wykształciło specjalne spółki akcyjne w dziedzinie radia, telewizji, działalności sportowej, gier i zakładów, spółek akcyjnych utworzonych w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw państwowych, narodowych funduszy inwestycyjnych, itp. W praktyce okazuje się natomiast, że wiele odstępstw od modelu k.h. nie ma uzasadnienia a wprowadzone szczególne uregulowania wywołują wiele trudności w praktyce. Typowym przykładem nonsensu legislacyjnego są niektóre przepisy ustawy o komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych, które przewidują np. przymusowy akcjonariat i konwersję nieściągalnego długu spółki na jej kapitał akcyjny. Projekt ingeruje w tę materię w nieznacznym i tylko w takim zakresie, w jakim jest to konieczne dla usunięcia konfliktu. Zredukowanie nadmiernej liczby odstępstw od k.h. (później Kodeksu spółek handlowych) powinno nastąpić w drodze odrębnej ustawy.

7.2 Zawiazanie spółki

Najważniejsze zmiany w stosunku do zastanych uregulowań k.h. polegają na zniesieniu sukcesywnego trybu zawiązania spółki oraz wprowadzeniu ułatwień procesu zawiązywania i podwyższania kapitału akcyjnego. Ważniejsze zmiany w rozdz. 1 drugiego działu Projektu obejmują ponadto:

- (i) zawiązanie spółki przez jedną osobę (art. 303);
- (ii) określenie granic swobody umów dla statutu spółki (art. 304 § 3 i 4);
- (iii) wydłużenie terminów wniesienia aportów (art. 309 § 3);
- (iv) wyraźne dopuszczenie widelkowego, minimalnego bądź maksymalnego oznaczenia pierwotnego lub podwyższonego kapitału zakładowego, co ma szczególne znaczenie przy podwyższaniu kapitału zakładowego (art. 310 w zw. z art. 431 § 7);
- (v) liberalizacja skutków wystąpienia braków usuwalnych w procesie rejestracji (art. 317);
- (vi) wprowadzenie uproszczonej likwidacji spółki w organizacji (art. 326);
- (vii) zniesienie sankcji rozwiązania spółki w razie stwierdzenia braków wynikłych z naruszenia przepisów prawa z zastrzeżeniem postanowień art. 21 (art. 327).

W toku uzgodnień międzyresortowych zrezygnowano z unormowania szczególnego typu spółki akcyjnej znanej pod nazwą "spółki inwestycyjnej o zmiennym kapitale". Jest to typ spółki spotykany w ustawodawstwie niektórych państw systemu romańskiego, który zawdzięcza swą atrakcyjność m.in. przywilejom przyznanym tej spółce w II Dyrektywie UE.³⁰

^{30/} Wzorem ustawodawcy holenderskiego Projekt zawierał jedynie podstawową regulację tego typu spółki, której inkorporacja do polskiego systemu prawnego wymagałaby wydania odrębnej ustawy. Spółka inwestycyjna o zmiennym kapitale akcyjnym została uznana za bardzo interesującą przez Klub Emitenta. Jest ona zgodna z II Dyrektywą w sprawie spółek i Dyrektywą z 20.12.1985 r. w sprawie przedsiębiorstw kolektywnego inwestowania w

7.3 Prawa i obowiązki akcjonariuszy

- (i) Projekt przewiduje daleko mniej idące zmiany w tym zakresie, przyjmując z pewnymi zmianami większość uregulowań k.h. Obok korekt stanowiących próbę udzielenia odpowiedzi na wątpliwości praktyki, np. czy zbycie akcji w postępowaniu egzekucyjnym wymaga zgody spółki w razie, gdy statut uzależnia rozporządzenie akcjami od zgody organów spółki (art. 337 § 5), wprowadza się maksymalny termin obowiązywania takich ograniczeń zbywania akcji (art. 338 § 2). Projekt reguluje także użytkowanie i zastaw akcji (art. 340 i 341).
- (ii) Ponadto w rozdz. 2 drugiego oddziału, poświęconego spółce akcyjnej, przewiduje się następujące ważniejsze zmiany:
  - (a) zakaz udzielania pożyczek, zabezpieczeń i innych podobnych świadczeń w celu ułatwienia nabycia akcji (art. 345),
  - (b) możliwość wypłat zaliczkowej dywidendy (art. 349),
  - (c) akcje “nieme” (art. 353 § 3-4),
  - (d) dokładniejsze uregulowanie uprawnień osobistych akcjonariusza (art. 354),
  - (e) unieważnienie i wymianę akcji (art. 357-358),
  - (f) dostosowanie umorzenia akcji do wymogów UE (art. 359-361) oraz
  - (g) nabycie i obejmowanie akcji własnych spółki (art. 362-367).
- (iii) Projekt wychodzi z założenia, że przyznanie pięciu głosów jednej akcji narusza dwie podstawowe zasady prawa spółek kapitałowych: równego traktowania akcjonariuszy oraz równowagi praw i obowiązków w najbardziej “czystej” spółce kapitałowej. Spotykane dość często w praktyce zjawisko przyznawania pięciu głosów akcjom obejmowanym przez założycieli spółki preferuje nadmiernie jej promotorów, utrudnia funkcjonowanie spółek publicznych, a nawet ułatwia popełnianie nadużyć wobec mniej wyrafinowanych akcjonariuszy. Z tych względów akcje uprzywilejowane co do głosu zostały zniesione lub

---

papiery wartościowe (“UCITS”). W toku uzgodnień międzyresortowych przeważała opinia, że zagadnienie to wymaga dalszych badań, a w szczególności oceny funkcjonujących obecnie funduszy inwestycyjnych.

radykalnie ograniczone w kilku wiodących ustawodawstwach europejskich (np. w Niemczech w 1937 r. i we Włoszech w 1942 r.). W kilku innych państwach rozważa się ograniczenie lub całkowitą eliminację przywilejów głosowych. Projekt zakłada przyznanie maksymalnie dwóch głosów jednej akcji zgodnie z kompromisowym rozwiązaniem, za którym opowiedziała się Grupa Robocza ds. Spółek Handlowych w 1993 r.³¹

7.4 Organy spółki

Zgodnie z zasadą kontynuacji Projekt zakłada utrzymanie w mocy większości dotychczasowych przepisów k.h. dotyczących zarządu, rady nadzorczej i walnego zgromadzenia. Do najważniejszych zmian w tej dziedzinie należy zaliczyć:

- (i) Korekty zawarte w art. 369 k.h. przez próbę usunięcia przyczyn sporów narosłych wokół rozmaicie pojmowanych pojęć “mandatu” i “kadencji” oraz wyjaśnienie, że z wyjątkiem sytuacji, gdy statut przewiduje wspólną kadencję członków zarządu lub inne szczególne uregulowanie, okres sprawowania funkcji przez każdego członka zarządu wygasa z dniem odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia za ostatni pełny rok obrotowy sprawowania funkcji (art. 369 § 4).
- (ii) Analogicznej korekty jak w odniesieniu do kadencji członka zarządu dokonano w przepisach o radzie nadzorczej (art. 386).
- (iii) W razie odwołania członka zarządu przed upływem okresu powołania, ma on prawo uczestniczyć w walnym zgromadzeniu i przedkładać uwagi do sprawozdań sporządzonych przez aktualny zarząd (art. 395 § 3). Brak uregulowania tej kwestii powoduje dotychczas istotne spory w praktyce.

^{31/} Tak np. na posiedzeniu Komisji Roboczej i Komisji Reformy Prawa Cywilnego w dniu 13.05.1993 r. zwrócono uwagę na tendencję w ustawodawstwach państw europejskich do zrównania uprawnień akcjonariuszy A. Całus i J. Rajski), a na posiedzeniu w dniu 2.06.1993 r. zgodzono się z potrzebą zniesienia bądź dopuszczenia uprzywilejowanych akcji tylko w stosunku 2:1 (J. Rajski i A. Klein).

- (iv) Złagodzone w ramach dopuszczalnych przez przepisy UE obowiązki ujawniania danych w zamówieniach i pismach handlowych, ograniczając go do pism kierowanych do określonej osoby oraz przewidując, że dane o kapitale spółki muszą obejmować zarówno kapitał zakładowy, jak i kwotę nieuiszczonych wkładów tylko wówczas, jeśli spółka podaje informacje o swym kapitale (art. 374 § 3). Jednocześnie naruszenie tego obowiązku jest zagrożone grzywną (art. 595 § 1), gdy do tej pory art. 370¹ k.h. stanowi przykład *legis imperfectae*.
- (v) Przepisy art. 378 § 2 i 392 § 2 przewidują możliwość i przesłanki przyznania wynagrodzenia z zysku członkom zarządu i rady nadzorczej.
- (vi) Projekt proponuje zniesienie komisji rewizyjnej. Instytucja ta uległa niemal zupełnemu zanikowi w praktyce w związku z tym, iż funkcje komisji rewizyjnych wypełniają daleko skuteczniej firmy audytorskie, przeprowadzające obowiązkowe badanie ksiąg spółek kapitałowych.
- (vii) Wzorem prawa niemieckiego, angielskiego i większości ustawodawstw stanowych w Stanach Zjednoczonych, do ustawowych kompetencji rady nadzorczej należeć będzie powoływanie i odwoływanie członków zarządu, co powinno wzmocnić pozycję organu nadzorczego wobec zarządców. Rozwiązanie to jest zgodne także z projektem Piątej Dyrektywy UE (art. 3(1) (b)). Jednocześnie art. 368 § 4 jest przepisem względnie obowiązującym i statut może stanowić inaczej. Celem zapewnienia niezależności członków rady nadzorczej od zarządu rozszerzono zakaz pełnienia funkcji w tym organie na członków organów oraz pracowników spółek i spółdzielni zależnych (art. 387 § 2).
- (viii) Projekt reguluje *quorum* oraz procedurę zwoływania i podejmowania uchwał przez radę nadzorczą, a także zezwala na podejmowanie uchwał rady przy wykorzystaniu środków bezpośredniej łączności. Ma to istotne znaczenie dla

- funkcjonowania rad nadzorczych z udziałem osób mieszkających za granicą (art. 388 § 3).
- (ix) Projekt zawiera propozycję, aby zarząd mógł odwołać się do walnego zgromadzenia w razie gdy rada nadzorcza odmówiła zezwolenia na dokonanie określonej czynności przez zarząd spółki (art. 384 § 2). Przepis ten stanowi jeden z wielu przejawów tendencji wzmocnienia kompetencji zarządu spółki akcyjnej.
- (x) Inny przepis Projektu stanowi, że statut może przyznawać prezesowi zarządu prawo rozstrzygającego głosu w razie równości głosów oraz określone kompetencje w zakresie kierowania pracami zarządu (art. 371 § 2). Stanowi to zmianę zbieżną w realiach zarządzania, którego efektywność wymaga uznania roli lidera organu zarządzającego. Szczególna pozycja prezesa zarządu stanowi dziś rozwiązanie dominujące w większości wiodących ustawodawstw (np. w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji).
- (xi) Prawo głosu przysługuje akcjonariuszowi od dnia pełnego uiszczenia wkładu, chyba że statut stanowi inaczej (art. 411 § 2). Wobec sygnalizowanych przez praktykę i judykaturę wątpliwości co do zakresu wyłączenia prawa głosu w świetle art. 406 k.h. Projekt znacznie zawęża przypadki, kiedy akcjonariusz jest pozbawiony prawa głosowania nad uchwałami dotyczącymi jego interesów. Zakres wyłączenia prawa głosu na mocy art. 406 k.h. jest stanowczo zbyt szeroki w porównaniu z wieloma ustawami zagranicznymi. Rozwiązanie zawarte w Projekcie wzorowane jest w znacznym stopniu na § 136 Aktiengesetz.
- (xii) Przepis art. 418 reguluje przymusowy wykup akcji w razie zmiany zakresu działalności przedsiębiorstwa oraz w sytuacji, gdy jeden bądź nie więcej niż pięciu akcjonariuszy, posiadających nie mniej niż 9/10 kapitału zakładowego, zamierza wykupić akcje, które reprezentują mniej niż pięć procent kapitału zakładowego spółki ("*squeeze out*"). To ostatnie rozwiązanie umożliwiające stworzenie "zamkniętej" spółki akcyjnej wzorowane jest na prawie

holenderskim, francuskim i belgijskim i ma na celu ułatwienie przekształcenia spółki "otwartej" w spółkę "prywatną" lub rodzinną.

- (xiii) Przepisy art. 422-424 wprowadzają ograniczenia nadużywania prawa zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia. Praktyka dostarcza coraz częstszych przykładów wnoszenia całkowicie nieuzasadnionych powództw celem uzyskania swoistego "okupu" od spółki lub akcjonariuszy strategicznych. Wniesienie nawet zupełnie bezpodstawnego powództwa powoduje dziś często automatyczne zawieszenie rejestracji podniesienia kapitału akcyjnego na kilkanaście lub więcej miesięcy. Czyni to Polskę krajem o wysokim ryzyku prawnym i zniechęca międzynarodowe inwestycje finansowe do uczestniczenia w finansowaniu emisji akcji i obligacji, zwłaszcza spółek giełdowych. Projekt przewiduje, że zawieszenie postępowania rejestrowego następuje po przeprowadzeniu rozprawy (art. 423 § 1). Jednocześnie Projekt łagodzi dyskusyjne postanowienie art. 179 pr. pap. wart., które pozbawia akcjonariuszy posiadających mniej niż jeden procent akcji (głosów) w spółce publicznej prawa zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia. Zdaniem Komisji Kodyfikacyjnej rozwiązanie to budzi wątpliwości w świetle postanowień Konstytucji, które przewidują, że prawo własności i inne prawa majątkowe podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej (art. 64 ust. 2 Konstytucji). Rozwiązania przyjęte w art. 179 pr. pap. wart. spotkały się także z krytyką doktryny (np. A. Szwaj, A. Szumańskiego i Romanowskiego). W toku uzgodnień międzyresortowych przyjęto rozwiązanie kompromisowe, które znalazło wyraz w art. 422 § 3 Projektu.
- (xiv) Przepisy art. 425 Projektu regulują powództwo o ustalenie nieważności uchwały. W interesie bezpieczeństwa obrotu i celem zmniejszenia ryzyk prawnych towarzyszących transakcjom na rynku papierów wartościowych Projekt skracza terminy zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia (art. 424 w zw. z art. 425 § 2). Za dominującym poglądem w judykaturze i doktrynie

Projekt odróżnia uchwały zaskarżalne, które wymagają uchylecia uchwały (art. 422-424) od uchwał sprzecznych z prawem, które są bezwzględnie nieważne.³²

(xv) Aby rozwiązać wątpliwości judykatury i doktryny, powstałe jeszcze w okresie międzywojennym, czy uchwały nieważne mogą być zaskarżane tylko na drodze wskazanej w ustawie o spółkach handlowych, czy również na podstawie art. 189 k.p.c., a więc w każdym czasie i przez każdego kto ma interes prawny, Projekt przyznaje legitymację czynną do wniesienia powództwa o uchylenie i ustalenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia wyłącznie osobom wymienionym w art. 422 § 2 oraz art. 425 § 1. W ten sposób zamierza się ograniczyć niebezpieczeństwo podważania uchwał walnego zgromadzenia, co zagraża w istotny sposób bezpieczeństwu obrotu. Innym instrumentem ograniczenia nadużywania praw mniejszości jest przepis art. 423 § 2, przewidujący sankcje w razie wniesienia oczywiście bezzasadnego powództwa o uchylenie bądź ustalenie nieważności uchwały (art. 425 § 5).

(xvi) Projekt reguluje ponadto prawo akcjonariusza do informacji.

7.5 Zmiana statutu i podniesienie kapitału

(i) Przepisy rozdz. 4 mają na celu wprowadzenie zupełnie nowych instytucji (np. kapitału warunkowego i docelowego), regulację rozwiązań prawnych wykształconych w praktyce, często *praeter legem* (np. tzw. prywatnego objęcia akcji - art. 431 § 2 pkt 1), usunięcie wątpliwości co do zakresu stosowania przepisów o zawiązaniu spółki do podniesienia kapitału akcyjnego jakie rodzi lakoniczne odesłanie zawarte w art. 434 i 438 k.h. (por. art. 431 § 7 Projektu) oraz harmonizację polskiego prawa z dyrektywami europejskimi.

(ii) Zniesienie sukcesywnego trybu zawiązania spółki akcyjnej wymagało inkorporacji niektórych przepisów o publicznych zapisach na akcje, zawartych

^{32/} Por. szerzej J. Szwaja w: Sołtysiński, Szajkowski, Szwaja: Kodeks handlowy. Komentarz, t. 2, wyd. 2, s. 806 i nast.

obecnie w art. 316 i nast. k.h., do rozdz. IV Projektu. Por. art. 437-440 Projektu.

- (iii) Usunięciu potencjalnych konfliktów między Projektem a pr. pap. wart. służy regulacja prawa poboru i udziału subemitentów w procesie podwyższania kapitału (art. 436 i 440 § 3).
- (iv) Najdalej idące zmiany w dotychczasowych przepisach o podniesieniu kapitału spółki akcyjnej zawarte są w rozdz. 5. Projekt wprowadza instytucję docelowego kapitału zakładowego. Polega on na udzielaniu zarządowi na okres trzech lat upoważnienia do podnoszenia kapitału zakładowego w granicach określonych przez statut (art. 444-447). Upoważnienie to może być przedłużone na dalsze okresy trzyletnie. Zarząd wykonuje przyznane mu uprawnienie w drodze jednej lub kilku emisji akcji. Zaletą tego rozwiązania, przyjętego w okresie ostatniego półwiecza przez liczne ustawodawstwa państw gospodarki rynkowej, jest obniżenie kosztów pozyskiwania kapitału i umożliwienie zarządowi szybkiej emisji w najbardziej odpowiednim czasie, przy jednoczesnym uniknięciu wzrastającego ostatnio ryzyka blokady emisji akcji wskutek zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia.
- (v) Podobnym celom służy nowa instytucja warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego (art. 448-454). Jej celem jest udzielenie szerokich uprawnień zarządowi w celu emisji akcji przeznaczonych dla obligatariuszy obligacji zamiennych i obligacji z prawem pierwszeństwa oraz akcji przeznaczonych dla pracowników spółki. Proponowane rozwiązanie, wzorowane na prawie niemieckim, usuwa obecne przeszkody dla funkcjonowania obligacji zamiennych oraz obligacji z prawem pierwszeństwa, które są dogodnym instrumentem finansowania spółki. Projekt usuwa trudności dotyczące nie rozwiązane przez ustawę o obligacjach problemu (mimo kolejnej nowelizacji) konfliktu między dotychczasowymi przepisami k.h., które przewidują, że kapitał akcyjny jest wielkością stałą i każde jego podwyższenie wymaga w zasadzie uchwały walnego zgromadzenia i rejestracji, a rozłożonym w czasie, stopniowym procesem zamiany obligacji na akcje. Usunięciu tego konfliktu

służą rejestracja warunkowego kapitału zakładowego (art. 450) oraz rozwiązanie, w myśl którego podwyższenie kapitału nie następuje z chwilą rejestracji objęcia akcji przez obligatariuszy, lecz wraz z wydaniem im akcji przez zarząd, co może nastąpić po wniesieniu przez nich wkładów, już po rejestracji uchwały (art. 452 § 1).

Konstrukcja warunkowego podniesienia kapitału zakładowego wyłania potrzebę rozważenia pewnych korekt w ustawie o obligacjach (art. 20 i 21 tej ustawy) celem uniknięcia krzyżowania zakresów pewnych unormowań w tej ustawie i Projekcie.

8. Łączenie się spółek

Projekt reguluje łączenie się spółek w odrębnym dziale, stanowiącym część nowego tytułu ustawy pt. "Łączenie, podział, przekształcenie spółek". Wspólna regulacja tych trzech postaci "restrukturyzacji" przedsiębiorstwa spółki w odniesieniu do wszystkich a nie tylko do wybranych typów spółek wynika ze współczesnych tendencji w prawie spółek krajów europejskich (zob. np. nowelę z 1991 r. do włoskiego kodeksu cywilnego z 1944 r., nowelę z 1991 r. do węgierskiej ustawy o spółkach gospodarczych z 1988, odrębne rozdziały nowych ustaw słoweńskiej i chorwackiej o spółkach handlowych z 1993 r. dotyczące łączenia, podziału i przekształcenia spółek, nie mówiąc o odrębnej w tym zakresie ustawie niemieckiej Umwandlungsgesetz z 1994 r.).

Projekt dopuszcza możliwość łączenia się spółek kapitałowych między sobą oraz ze spółkami osobowymi (przy założeniu, że spółka osobowa nie może być spółką przejmującą), a także możliwość łączenia się spółek osobowych między sobą, lecz tylko przez zawiązanie nowej spółki (art. 491). Tym samym odchodzi się od dotychczasowych rozwiązań k.h., które ograniczały autonomię przedsiębiorców i wykluczały w wielu przypadkach szansę wzmocnienia majątkowego silniejszych i ratowania słabszych spółek przed upadłością poprzez połączenie. W świetle dotychczasowych bowiem rozwiązań dopuszczalność łączenia się spółek kapitałowych jest ograniczona wyłącznie do spółek tego samego typu (np. spółka akcyjna może się

połączyć tylko z inną spółką akcyjną), co z kolei powoduje konieczność uprzedniego przekształcenia jednej z łączącej się spółek w typ drugiej spółki, zaś długotrwałość oraz koszty postępowania przekształceniowego wykluczają często celowość takiego połączenia. Po drugie, wobec braku wyraźnych przepisów oraz działania zasady *numerus clausus* ustawowych typów łączenia się spółek, nie jest dopuszczalne połączenie się spółki osobowej z inną spółką osobową czy kapitałową.

Dział I "Łączenie się spółek" składa się z trzech rozdziałów tj. Przepisów ogólnych (R.I.), łączenia się spółek kapitałowych (R. II.) oraz łączenia się z udziałem spółek osobowych (R.III.).

Projekt przewiduje dwa sposoby połączeń spółek tj. łączenie się przez przejęcie oraz łączenie się przez zawiązanie nowej spółki. Nie stosuje się więc techniki pełnego uregulowania jedynie pierwszego sposobu łączenia oraz regulacji odsyłającej w przypadku sposobu drugiego, gdyż żaden z nich nie wykazuje cech na tyle odrębnych, które uzasadniałyby potrzebę dwóch oddzielnych unormowań.

Wśród nowych rozwiązań prawnych przyjętych w Projekcie należy wyliczyć:

- (i) określenie dnia połączenia, którym jest inaczej niż dotychczas (art. 285 § 2, art. 465 § 3 k.h.) dzień wpisania połączenia do rejestru spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej z tym, że wpis ten nie może nastąpić bez uprzedniego wykreślenia z rejestru spółki przejmowanej czy łączących się spółek przez zawiązanie nowej spółki (art. 493 § 2). Zapobiega to destabilizacji stosunku prawnego po dokonaniu połączenia w sytuacji, gdy spółki przejmowanej czy łączących się spółek nie wykreślono jeszcze z rejestru;
- (ii) wyraźne określenie zasady pełnej sukcesji uniwersalnej (art. 494);
- (iii) odpowiednie stosowanie do łączenia się spółek przepisów o powstaniu spółki przejmującej albo spółki nowo zawiązanej (art. 497).

Przepisy rozdziału II o łączeniu się spółek kapitałowych uwzględniają postanowienia Trzeciej Dyrektywy Unii Europejskiej z 9 października 1978 r. o łączeniu się spółek akcyjnych a nawet rozszerzają ich zastosowanie na łączenie się spółek z o.o. oraz łączenie się spółki akcyjnej ze spółką z o.o. Przepisy te regulują przede wszystkim postępowanie związane z połączeniem spółek (art. 498-508), a także ochronę określonych grup interesu tj. wspólników łączących się spółek, wierzycieli, osób posiadających szczególne uprawnienia w spółce przejmowanej czy łączącej się spółce przez zawiązanie nowej spółki (art. 509-511), a także odpowiedzialność osób uczestniczących we wspomnianym postępowaniu. Zgodnie z treścią dyrektywy postępowanie związane z łączeniem się spółek składa się z trzech faz:

- (i) czynności przygotowawczych, prowadzonych przez zarządy łączących się spółek, do których należy sporządzenie planu połączenia wraz z wymaganymi załącznikami, poddanie go weryfikacji biegłych oraz przedłożenie wspólnikom sprawozdania zarządów, wskazującego podstawy ekonomiczne i prawne połączenia, a także zawiadomienie wspólników o zamiarze połączenia (art. 498-504);
- (ii) podjęcia uchwały przez wspólników łączących się spółek (art. 505-506);
- (iii) fazy rejestracji i ogłoszenia połączenia (art. 507-508).

Przepisy rozdziału trzeciego o łączeniu się z udziałem spółek osobowych nawiązują do postępowania określonego w rozdziale poprzedzającym, skupiając się na uregulowaniu odrębności. Należą do nich m.in.:

- (i) możliwość zrezygnowania w określonych przypadkach z konieczności przygotowania planu połączenia i poddania go weryfikacji biegłych (art. 516 § 3, 519);
- (ii) wprowadzenie wymogu jednomyślności wspólników osobowych oraz określenie większości wspólników kapitałowych przy podejmowaniu uchwały w sprawie połączenia (art. 522);

- (iii) kontynuacja odpowiedzialności osobistej wspólników spółki osobowej przekształconej w spółkę kapitałową za zobowiązania powstałe przed połączeniem w okresie trzech lat od dnia połączenia.

9. Podział spółek

- (i) Kodeks handlowy nie przewiduje przepisów o podziale spółek. Konieczność regulacji tej problematyki wynika z dwóch powodów. Po pierwsze, przepisy te są potrzebne praktyce zwłaszcza przy restrukturyzacji “niesterowalnych” z racji swej wielkości jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, a także przy przygotowaniu tych spółek do prywatyzacji. Po drugie, podział spółki jest wyraźnie przewidziany przez prawo europejskie w ramach Szóstej Dyrektywy z 17 grudnia 1982 r. o podziale spółek akcyjnych.
- (ii) Podziałowi mogą podlegać tylko spółki kapitałowe (art. 528). Projekt przewiduje cztery sposoby podziału spółki, tj. podział przez przejęcie, podział przez zawiązanie nowych spółek, sposób mieszany nawiązujący do dwóch poprzednich oraz podział przez wydzielenie (art. 529). Wydzielenie tym się różni od podziału *sensu stricte*, że spółka dzielona nie przestaje istnieć, lecz tylko część jej majątku zostaje przeniesiona na inną już istniejącą lub nowo zawiązaną spółkę. Spółka ulegająca podziałowi zostaje rozwiązana bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego w dniu jej wykreślenia z rejestru, zaś wydzielenie nowej spółki następuje w dniu jej wpisu do rejestru (art. 530). Projekt statuuje zasadę częściowej sukcesji uniwersalnej spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej powstałej w związku z podziałem (art. 531).
- (iii) Nawiązując do metodologii Szóstej Dyrektywy podział spółek stanowi niejako “odwrócenie” połączenia spółek. Stąd postępowanie w sprawie podziału jest podobne do postępowania dotyczącego połączenia spółek. Składa się ono z takich samych faz oraz czynności, z tym że w miejsce planu połączenia występuje plan podziału. To samo dotyczy przepisów o ochronie wspólników,

wierzycieli, osób posiadających w spółce dzielonej szczególne uprawnienia a także odpowiedzialności osób uczestniczących w postępowaniu w sprawie podziału spółki.

10. Przekształcanie spółek

Projekt rozbudowuje znacząco katalog ustawowych typów przekształceń spółek. W przeciwieństwie do k.h., który przewidywał tylko przekształcenie spółki z o.o. w akcyjną i odwrotnie oraz przekształcenie spółki jawnej w komandytową, Projekt dopuszcza wszelkie możliwe konfiguracje przekształceń tj. spółek osobowych w kapitałowe, spółek kapitałowych w osobowe, przekształcenie spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową oraz przekształcenie w inną spółkę osobową. Rozszerzenie typów przekształceń jest spowodowane potrzebami współczesnej praktyki, np. pilną potrzebą przekształcenia rozwiniętych spółek cywilnych prowadzących duże przedsiębiorstwa w spółki z o.o. czy spółki akcyjne ze względu na konieczność ograniczenia osobistej odpowiedzialności wspólników bez potrzeby likwidacji spółki, a więc utraty m.in. klientów, uprawnień z koncesji czy zezwoleń. Z drugiej strony, odzwierciedla to współczesne tendencje w prawie spółek (np. prawie niemieckim, włoskim, węgierskim, słoweńskim i chorwackim).

Przepisy działu III "Przekształcenia spółek" składają się z pięciu rozdziałów tj. postanowień ogólnych (art. 551-570) oraz rozdziałów merytorycznych odpowiadających wymienionym wyżej konfiguracjom przekształceń spółek (art. 571-584).

Nowością jest też, że postanowienia ogólne określają wyraźnie dzień przekształcenia jako dzień wpisu do rejestru spółki przekształcanej (art. 552), a także statuuje zasadę kontynuacji spółki przekształcanej przez spółkę przekształconą (art. 553) oraz odpowiednie stosowanie do przekształcenia przepisów o powstaniu spółki przekształcanej, w sprawach nie uregulowanych w Projekcie (art. 555). Znaczna część przepisów rozdziału "Postanowienia ogólne" normuje postępowanie związane z przekształceniem spółki w sposób wspólny dla wszystkich możliwych konfiguracji.

Postępowanie to nawiązuje do wzorów z Trzeciej Dyrektywy o łączeniu spółek i obejmuje trzy fazy:

- (i) czynności przygotowawcze, na które składa się przygotowanie planu przekształcenia wraz z wymaganymi załącznikami (art. 557-558), poddanie go weryfikacji biegłych (art. 559) oraz zawiadomienie wspólników o zamiarze przekształcenia (art. 560);
- (ii) podjęcie uchwały o przekształceniu przez wspólników (art. 562-563) oraz złożenie oświadczeń o uczestnictwie wspólników w spółce przekształconej (art. 564); Projekt odchodzi od występującego w k.h. pojęcia "przystąpienia" do spółki, jako niezgodnego z zasadą kontynuacji;
- (iii) rejestracja i ogłoszenie przekształcenia (art. 569-570).

Dojście przekształcenia spółki do skutku nie jest uzależnione od uczestnictwa (zgody) wszystkich wspólników spółki przekształcanej. Wymaganą większość wspólników uczestniczących w przekształceniu określają przepisy szczegółowe w ramach czterech rozdziałów, regulujących kolejne konfiguracje przekształceń. Regułą jest, że przy przekształcaniu spółek osobowych wymagana jest jednomyślność wspólników odpowiadających bez ograniczeń, zaś przy przekształcaniu spółek kapitałowych tylko odpowiednia większość. Wspólnikom, którzy nie uczestniczą w przekształceniu przysługuje:

- (i) roszczenie o wypłatę kwoty odpowiadającej wartości ich udziałów w spółce przekształconej zgodnie z bilansem przekształcenia (art. 565);
- (ii) żądanie dokonania ponownej wyceny wartości bilansowej udziałów (art. 566);
- (iii) prawo do zaskarżenia uchwały o przekształceniu (zarówno w spółce osobowej jak i kapitałowej), z zastrzeżeniem, że nie może być podstawą powództwa fakt kwestionowania wyceny udziałów (art. 567 § 2).

Przepisy szczegółowe o poszczególnych typach przekształceń oprócz specyficznych przesłanek przekształcenia regulują odpowiedzialność wspólników przekształcanej spółki wobec jej wierzycieli w związku ze zmianą tej odpowiedzialności z nieograniczonej na ograniczoną i odwrotnie, co z kolei stanowi konsekwencję przekształcenia spółki osobowej w kapitałową i odwrotnie (art. 571-584).

11. Przepisy karne

Projekt przejmuje w zasadzie bez zmian dotychczasowe unormowanie Kodeksu handlowego w zakresie odpowiedzialności karnej uczestników spółek oraz członków ich organów; likwidatorów i ewentualnie innych osób. Przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej zostały jednakże wyodrębnione w osobnym tytule V ustawy. Zawarte w nich regulacje zostały dostosowane do zasad i stylistyki przepisów nowego kodeksu karnego.

12. Przepisy przejściowe, zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy końcowe

Zgodnie z regułami prawa intertemporalnego oraz ustalonymi zasadami techniki legislacyjnej, Projekt przyjmuje następujące rozwiązania:

- (i) Z chwilą wejścia w życie ustawy tracą moc wszelkie przepisy dotyczące spraw w niej normowanych, chyba że co innego wynika z wyraźnego przepisu Projektu ustawy. Tak np. pozostawiono w mocy przepisy dotyczące spółek bankowych, prowadzących giełdy albo rynki pozagiełdowe, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, spółek ubezpieczeniowych, towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz innych spółek uregulowanych w ustawach szczególnych, zob. art. 608 i 609 Projektu.

- (ii) Na mocy art. 610 Projektu, istniejące w dniu wejścia w życie tej ustawy spółki handlowe stają się odpowiednimi typami normatywnymi spółek handlowych unormowanych w Projekcie ustawy. Mają do nich - co do zasady - zastosowanie przepisy nowej ustawy, z tym że zachowane zostają dotychczas istniejące prawa w zakresie wszystkich czterech typów normatywnych spółek handlowych (zob. art. 611), chyba że Projekt nie przewiduje dalszego istnienia tego rodzaju praw w odniesieniu do spółek z o.o. lub akcyjnych, a wówczas prawa takie wygasają, co nie pozbawia jednakże osób uprawnionych prawa do odpowiedniego wynagrodzenia, zob. art. 616 Projektu.
- (iii) W zakresie dotychczasowych spółek handlowych do stosunków prawnych powstałych przed wejściem Projektu ustawy w życie stosuje się - co do zasady - przepisy nowej ustawy, za wyjątkiem wszczętych i nie zakończonych spraw o wpis takich spółek do rejestru handlowego, a także spraw dotyczących łączenia i przekształcania spółek kapitałowych - jednakże tylko w razie podjęcia odpowiedniej uchwały przez zgromadzenie wspólników lub walne zgromadzenie przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, zob. art. 617-618 Projektu. Natomiast do uchwał wspólników oraz uchwał organów spółek kapitałowych podjętych przed dniem wejścia ustawy w życie stosuje się przepisy dotychczasowe (zob. art. 620 Projektu).
- (iv) Zgodnie z ogólną zasadą prawa międzyczasowego przyjęto w art. 621 Projektu ustawy, iż skutki zdarzeń prawnych ocenia się według przepisów obowiązujących w chwili, w której zdarzenia te nastąpiły - z tym, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa obrotu przyjęto, iż od dnia wejścia w życie nowej ustawy ocenia się według jej postanowień: 1) utworzenie spółki w organizacji wskutek zawarcia umowy spółki kapitałowej; 2) czynności prawne wspólników jednoosobowych spółek kapitałowych w okresie przed wpisem do rejestru, i 3) zdarzenia będące podstawą orzeczenia sądu rejestrowego o rozwiązaniu spółki kapitałowej (art. 21). Por. art. 621 pkt 1 - 3 Projektu.
- (v) Projekt wprowadza w art. 624 obowiązek dostosowania do przepisów nowej ustawy postanowień umów, aktów założycielskich i statutów dotychczasowych

spółek handlowych - w terminie trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy. Przepis ten ma zastosowanie przede wszystkim do minimalnych wysokości kapitału zakładowego oraz udziałów, zapewnia on jednak również zgodność postanowień wewnętrznego "prawa ustrojowego" spółek handlowych z nową regulacją dostosowaną do standardów i dyrektyw europejskich.

- (vi) W ustawach już obowiązujących lub jeszcze nie obowiązujących, ale już ogłoszonych w Dzienniku Ustaw, znajdują się unormowania, wymagające bądź to korekty bądź ich dostosowania do rozwiązań przyjętych w Projekcie ustawy - Kodeks spółek handlowych. Są to ustawy wymienione w art. 596 - 607 Projektu ustawy. Przewidziane w Projekcie zmiany tych ustaw zmierzają do ujednoczenia regulacji dot. spółek handlowych oraz zapewnienia spójności polskiego systemu prawnego.

Projekt zawiera ponadto w art. 631 normę, przewidującą stosowanie właściwych przepisów ustawy Kodeks spółek handlowych w tych wszystkich przypadkach, gdy obowiązujące przepisy ustaw szczegółowych bądź to powołują się na przepisy uchylonego Kodeksu handlowego bądź też odsyłają ogólnie do przepisów tego Kodeksu o spółkach jawnych, komandytowych, spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółkach akcyjnych.

- (vii) Do czasu uregulowania w Kodeksie cywilnym (bądź w odrębnej ustawie ogółu kwestii dot. firmy oraz prokury, Projekt przewiduje dalsze pozostawienie w mocy dotychczasowej regulacji w tej dziedzinie (zawartej w Kodeksie handlowym). Jest jednak oczywiste, że przepisy dotyczące firmy i prokury powinny mieć zastosowanie również do innych niż spółki handlowe podmiotów (jednostek i organizacji) gospodarczych. Natomiast wejście w życie z dniem 1 stycznia 2001 r. ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym dotyczących ustroju rejestru sądowego oraz postępowania rejestrowego spowoduje ostateczne uchylenie przepisów Kodeksu handlowego dotyczących rejestru, a także przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1934 r. o rejestrze handlowym.

- (viii) Projekt zakłada wejście w życie ustawy - Kodeks spółek handlowych z dniem 1 stycznia 2001 r. Wymaga wszakże rozważenia, ze względu na znaczne uciążliwości związane ze stosowaniem art. 5 § 1 Projektu (dot. zakresu przedmiotowego obowiązkowych ogłoszeń), czy przepis ten w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością nie powinien wejść w życie później, np. z dniem 1 stycznia 2003 r. (podobne rozwiązania przyjmowano w odniesieniu do niektórych innych państw - członków Wspólnot Europejskich).

W trakcie prac nad Projektem doszło do uchwalenia przez Sejm ustaw, które zajął się z materiają prawa spółek handlowych (np. ustawami o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz Prawem o publicznym obrocie papierami wartościowymi). Współpraca autorów Projektu oraz zespołu przygotowującego nowelizację ustawy o KRS doprowadziła do usunięcia kolizji między oboma projektami.

13. Koszty wprowadzenia Projektu

Pomijając koszty uzgodnień międzyresortowych oraz nakłady związane z ostatecznym przygotowaniem Projektu, wejście w życie nowej ustawy nie będzie wymagało tworzenia lub reorganizacji jakichkolwiek jednostek organizacyjnych. Pewne koszty, które trudno oszacować, poniosą spółki handlowe z uwagi na konieczność dostosowania niektórych umów (statutów) do wymogów nowej ustawy. Wynika to w głównej mierze z konieczności harmonizacji polskiego prawa z wymogami UE. Przepisy przejściowe uwzględniają ten problem, przewidując odpowiednie okresy dostosowawcze.

Pewne koszty dla budżetu powstaną w konsekwencji poszerzenia zakresu informacji, które podlegać będą obowiązkowi rejestracji lub ogłoszenia. Niezbędne środki finansowe przeznaczone na zorganizowanie rejestru przedsiębiorców powinny być przewidziane w budżecie Ministerstwa Sprawiedliwości. Należy jednak podkreślić, że w stosunkowo krótkim czasie wpływy z opłat rejestracyjnych będą stanowiły dość znaczne źródło dochodów, przewyższających koszty funkcjonowania KRS. Prace nad KRS znajdują się w końcowym stadium i były koordynowane z pracami nad niniejszym Projektem.

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 3419 / 99 / DHP/oś

Warszawa, 21. 12. 99

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Szanowny Rade Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy Kodeks spółek handlowych (pismo nr RM 10-173-99), uprzejmie informuję, że opinia do projektu została przekazana przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej pismem z 10 grudnia 1999 r. (pismo nr Sekr.Min.PS /3280/99/DHP/oś/jk/ms).

Zmiany wprowadzone do nowego tekstu nie zmieniają konkluzji opinii.

W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem

p.o. SEKRETARZA
Komitetu Integracji Europejskiej

Paweł
Paweł SAMECKI
Podsekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości :

Pan Janusz Niemcewicz
Podsekretarz Stanu w
Ministerstwie Sprawiedliwości

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

PAWEŁ SAMECKI

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 3280 / 99 /DHP/oś/jk/ms

Warszawa, 10.12.1999

Pan
Janusz Niemcewicz
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Opinia o zgodności projektu ustawy – Prawo spółek handlowych, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr P.III.437/2/99), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Materia prawna zawarta w projekcie ustawy – prawo spółek handlowych, obejmuje problematykę zawartą dotąd w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 czerwca 1934 roku – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502, z późn. zm.). Projekt ustawy stoi na stanowisku jedności prawa cywilnego, stąd też część unormowań umieszczonych dotąd w kodeksie handlowym, a dotyczących min. przepisów o firmie, prokurze, przedsiębiorstwie, roli rejestru oraz umów między przedsiębiorcami zostanie w przyszłości umieszczonych w kodeksie cywilnym.
- II. Projekt ustawy pomimo utrzymania ugruntowanych już w polskim prawie konstrukcji związanych z typami spółek, rozszerza katalog spółek handlowych o nowe kategorie,

§
r
takie jak spółka partnerska i spółka komandytowo – akcyjna. Projekt ustawy dopuszcza również, w szerszym zakresie niż dotychczasowy Kodeks handlowy, nowe typy przekształceń form spółek. Projekt zawiera również wyczerpujące uregulowanie dotyczące problematyki łączenia i podziału spółek.

- III. Jednym z podstawowych założeń, jakie ma realizować opiniowany projekt ustawy – Prawo spółek handlowych jest dostosowanie polskich rozwiązań dotyczących spółek handlowych do wymogów stawianych przez dyrektywy prawa Unii Europejskiej.
- IV. Głównym celem prawa wspólnotowego w obszarze spółek jest utworzenie mechanizmów gwarantujących stworzoną przez artykuły 43 i 48 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) swobodę prowadzenia działalności gospodarczej w innym kraju niż kraj, w którym taka została początkowo podjęta. Dla spółki z danego państwa członkowskiego oznacza to prawo utworzenia na terytorium innego państwa członkowskiego agencji, oddziału lub filii bez konieczności uzyskania uprzedniego zezwolenia. Ponadto, art. 294 umożliwia spółkom posiadanie udziałów w kapitale spółek innych państw bez jakichkolwiek ograniczeń.
- V. Oparta na art. 44 TWE harmonizacja prawa spółek w obrębie Unii Europejskiej pozwala na jednolity zakres ochrony w obrębie Wspólnoty, co gwarantuje akcjonariuszom, pracownikom, kredytodawcom oraz stronom trzecim jednakową ochronę ich interesów. Jednocześnie w Unii Europejskiej trwają prace nad utworzeniem, poprzez stosowne uregulowania, jednolitego prawa na szczeblu Unii, które zastąpiłoby lub uzupełniłoby ustawodawstwo krajowe. Celem jest tu opracowanie takich instrumentów prawnych, które pozwoliłyby przedsiębiorstwom na prowadzenie działalności poza granicami swojego kraju na podstawie przepisów prawa europejskiego, a nie krajowego. Takie prawodawstwo na szczeblu europejskim zapewni przedsiębiorstwom dodatkowe możliwości, które będą istnieć niezależnie od ustawodawstwa krajowego. Wybór prawa właściwego będzie pozostawiony spółkom.
- VI. W celu zharmonizowania przepisów o spółkach Rada wydała dotąd Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 w sprawie Ugrupowania Europejskich Interesów Gospodarczych (EEIG) (Dz.Urz. WE L 199, 31.7.1985) oraz następujące dyrektywy:

- Pierwszą Dyrektywę Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji środków kontroli, które są nakładane przez Państwo Członkowskie na spółki w celu ochrony interesów udziałowców i osób trzecich, zgodnie z art. 58 Traktatu, w celu ujednoczenia tych środków w obrębie Wspólnoty (Dz.Urz. WE L 65, 14.3.68)
- Drugą Dyrektywę Rady 77/91/EWG z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji środków kontroli, które są nakładane przez Państwo Członkowskie na spółki, zgodnie z art. 58 Traktatu, odnośnie tworzenia spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wnoszenia i utrzymania ich kapitału, w celu ujednoczenia tych środków w obrębie Wspólnoty. (Dz.Urz. WE L 26, 31.1.1977), zmienioną na mocy Dyrektywy 92/101/EWG (Dz.Urz. WE L 347, 28.11.92)
- Trzecią Dyrektywę Rady 78/885/EWG z dnia 9 października 1978 r. na podstawie art. 54 (3)(g) Traktatu dotyczącą połączeń spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 295, 20.10.78)
- Czwartą Dyrektywę Rady 78/660/EWG z 25 lipca 1978 r. na podstawie art. 54 (3) (g) Traktatu w sprawie rocznych sprawozdań finansowych różnych typów spółek (Dz. Urz. WE L 22, 14.08.78)
- Szóstą Dyrektywę Rady (82/891/EWG z dnia 17 grudnia 1982 r. na podstawie art. 54 (3) Traktatu, dotyczącą podziału spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 378, 31.12.82 r.)
- Siódmą Dyrektywę Rady 83/349/EWG z 13 czerwca 1983 r. na podstawie art. 54 (3) (g) traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych (Dz. Urz. WE L 193, 18.07.83)
- Ósmą Dyrektywę Rady 84/253/EWG z 10 kwietnia 1984 r. na podstawie art. 54 (3) (g) Traktatu w sprawie nadawania uprawnień osobom odpowiedzialnym za przeprowadzenie statutowej rewizji dokumentów księgowych (Dz. Urz. WE L 126, 12.05.84)
- Jedenastą Dyrektywę Rady 89/666/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie wymogów ujawniania informacji dotyczących oddziałów zakładanych w Państwach Członkowskich przez pewne rodzaje spółek podlegających prawu innego Państwa Członkowskiego. (Dz.Urz. WE L 395, 30.12.1989)
- Dwunastą Dyrektywę Rady 89/667/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie jednoosobowych prywatnych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. (Dz.Urz. WE L 395, 30.12.1989)

- VII. Omawiany projekt ustawy obejmuje materię uregulowaną w wymienionych wyżej Dyrektywach: Pierwszej, Drugiej, Trzeciej, Szóstej, Jedenastej oraz Dwunastej. Postanowienia pozostałych dyrektyw zostały wdrożone przede wszystkim przez przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (dz. U. Nr 121, poz. 521 ze zm.) oraz ustawy z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 121, poz. 592).
- VIII. W Unii Europejskiej przygotowane są również propozycje Dyrektyw, wśród których dla oceny projektu szczególne znaczenie posiadają:
- Zmieniona propozycja Piątej Dyrektywy Rady na podstawie art. 54 (3) (g) Traktatu EWG, dotycząca struktury spółek akcyjnych oraz praw i obowiązków ich organów (Dz.Urz. WE C 240, 9.09.83 r.)
  - Propozycja Dziesiątej Dyrektywy Rady na podstawie art. 54 (3) (g) Traktatu, dotycząca ponadgranicznych fuzji spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE C 23, 25.01.85 r.)
  - Zmieniona propozycja Trzynastej Dyrektywy Rady w sprawie prawa o spółkach dotycząca przejść oraz ofert (Dz.Urz. WE C 240, 9.09.90 r.)
- IX. W art. 2 Pierwszej Dyrektywy Rady określone zostały minimalne wymagania związane z ujawnianiem danych o spółkach. System stworzony przez tę dyrektywę służy temu, by wszystkie spółki w obrębie Wspólnoty ujawniały jednakowego typu informacje. Informacje, o których mowa dotyczą podstawowych elementów dotyczących spółki, takich jak: tożsamość osób uprawnionych do reprezentowania spółki, sytuacji finansowej, zmian jej statusu, itd. Oceniając zgodność opiniowanego projektu z wymogami Pierwszej Dyrektywy należy zwrócić uwagę na fakt, iż projekt ustawy nie w pełni obejmuje swym zakresem zagadnienia zawarte w dyrektywie, gdyż przepisy dotyczące rejestru zostały zawarte w ustawie z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, (Dz. U. Nr 121, poz. 769). Jednak zarówno przepisy umieszczone w art. 5 i 6 części ogólnej projektu ustawy, jak również unormowania szczegółowe odnoszące się do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej są zgodne z postanowieniami zawartymi w art. 2 Pierwszej Dyrektywy.

- X. Pierwsza Dyrektywa zawiera również postanowienia ograniczające podstawy prawne unieważniania spółek.
- XI. W części drugiej Pierwszej Dyrektywy zawarte są postanowienia o ważności zobowiązań podjętych przez spółkę zanim uzyskała ona osobowość prawną. Uregulowania te są niezbędne dla ochrony stron trzecich utrzymujących stosunki ze spółką. Przykładowo, spółka nie może w stosunkach z osobą trzecią powoływać się na fakt, że zakres danej transakcji przekracza zakres działalności spółki (zasada *ultra vires*). Państwa członkowskie mogą przyznać prawo zwolnienia spółki z wykonania świadczenia, jeśli strona trzecia nie mogła nie wiedzieć o tym naruszeniu. Projekt ustawy w Dziale III uregulował zagadnienie tzw. spółek w organizacji stosując, podobnie jak Pierwsza Dyrektywa, zasadę kontynuacji spółki.
- XII. Aby zapobiec przypadkom nieważności spółek, w części trzeciej Pierwszej Dyrektywy ujęte zostały zasady odnoszące się do tego zagadnienia. Nieważność spółek może zostać orzeczona jedynie przez sąd na podstawie kilku ściśle określonych przyczyn, takich jak niedopełnienie formalności, brak zdolności prawnych wszystkich założycieli spółki, niezgodny z przepisami przedmiot spółki. Unormowanie zawarte w art. 21 projektu ustawy jest zgodne z wymogami zawartymi w Dyrektywie.
- XIII. Druga Dyrektywa zawiera postanowienia dotyczące kapitału spółek akcyjnych. Na plan pierwszy wysuwają się uregulowania zabraniające wypłaty dywidendy, jeżeli spółka nie osiągnęła zysków oraz nabywania własnych akcji przez spółkę, niedopuszczenia do finansowego samowspomagania spółki oraz postanowienia, które mają na celu ochronę wierzycieli oraz postanowienia dotyczące zmniejszenia i podwyższenia kapitału w sposób zmieniający pozycję udziałowców w spółce bez ich uprzedniej zgody. Z uwagi na fakt, iż kapitał zakładowy stanowi podstawową gwarancję dla udziałowców i kredytodawców, minimalny kapitał założycielski spółki akcyjnej musi wynosić co najmniej 25.000 Euro. Kapitał może zostać pokryty aportem pieniężnym lub rzeczowym; w przypadku aportu niepieniężnego, musi on podlegać wycenie przez niezależnego biegłego. Ponadto spółka jest zobowiązana publikować wszystkie ważne informacje dotyczące jej kapitału. Podział zysków jest również zdefiniowany w celu zapobieżenia podziału zysków z naruszeniem kapitału spółki będącego jej kapitałem rezerwowym. Podczas każdorazowego podwyższenia

kapitału, udziały muszą być oferowane istniejącym udziałowcom proporcjonalnie do udziałów przez nich posiadanych (prawo pierwokupu). Dyrektywa ta nakłada również ograniczenia w nabywaniu własnych udziałów przez spółkę.

- XIV. W art.3 Druga Dyrektywa wprowadza między innymi wymóg umieszczenia w statucie spółki bądź w akcie założycielskim danych dotyczących wszelkich szczególnych korzyści przyznanych w toku tworzenia spółki albo do momentu uzyskania zezwolenia na rozpoczęcie działalności, osobom uczestniczącym w jej tworzeniu lub w działaniach prowadzących do uzyskania zezwolenia. Natomiast w opiniowanym projekcie art. 304 § 2 pkt. 5 mówi, że statut powinien zawierać postanowienia dotyczące uprawnień osobistych przyznanych akcjonariuszom, o których mowa w art. 354. Jednak artykuł ten (354 § 1) mówi tylko o przyznaniu indywidualnie oznaczonemu akcjonariuszowi osobistych uprawnień. Odpowiednie do postanowień Drugiej Dyrektywy regulacje zawiera art. 355, mówiący o wynagrodzeniu za usługi, świadczone przy powstaniu spółki i wydawanymi w związku z tym imiennymi świadectwami założycielskimi, do którego jednak nie odsyła wspomniany wyżej art. 304 § 2 pkt. 5.
- XV. Art. 11 Drugiej Dyrektywy dotyczy nabycia przez spółkę jakiegokolwiek aktywu należącego do osoby lub spółki, które podpisały albo w imieniu których podpisano statut lub akt założycielski, za równowartość co najmniej jednej dziesiątej kapitału subskrybowanego. W opiniowanym projekcie kwestię tę reguluje art. 394, który zawiera inny katalog wyłączeń w porównaniu z regulacją dyrektywy. Artykuł 394 § 4 zakłada, że nie stosuje się tego artykułu w przypadku nabycia mienia na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych i postępowaniu egzekucyjnym oraz do nabycia papierów wartościowych i towarów na giełdzie, natomiast w Drugiej Dyrektywie w art. 11 pkt. 2 wyłączenia dotyczą nabycia dokonywanego w ramach bieżącej działalności spółki, nabycia z inicjatywy lub pod kontrolą władzy administracyjnej lub sądowej i nabycia dokonywanego na giełdzie. Z jednej strony należy zwrócić uwagę, że zakres pojęcia - nabycie mienia na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych - jest szerszy niż wymienione w Drugiej Dyrektywie nabycie dokonywane w ramach bieżącej działalności spółki. Z drugiej strony przyjęcie rozwiązania tożsamego z zapisami dyrektywy wydaje się niecelowe, ze względu na

możliwość powstania rozbieżności interpretacyjnych, co do rozumienia sformułowania: nabywanie dokonywane w ramach bieżącej działalności spółki.

XVI. Artykuł 24 bis wprowadzony przez Dyrektywę nr 92/101 z 23 listopada 1992 r. stanowi w pkt.1(a), że subskrypcja, nabycie i zatrzymanie akcji spółki akcyjnej przez inną spółkę, w której spółka akcyjna dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów, i na którą może ona wywierać bezpośrednio lub pośrednio dominujący wpływ, są uważane za faktycznie dokonane przez samą spółkę akcyjną. Podpunkt (b) ww. artykułu stwierdza, że podpunkt (a) stosuje się także w sytuacji, gdy inna spółka podlega prawu państwa trzeciego i ma porównywalną formę prawną. Przepis art. 24 bis ust. 2 wyłącza wyżej wspomniany zakaz, gdy spółka dysponująca pośrednio większością głosów lub pośrednio wywierająca dominujący wpływ, o ile prawo państwa członkowskiego przewiduje zawieszenie prawa głosu związanego z akcjami spółki akcyjnej, którymi dysponuje inna spółka. Dodatkowe wyłączenia znalazły się w ustępach 4 i 5 art.24 bis. Artykuł 24 bis ustęp 3 definiuje pojęcie „wywierania wpływu dominującego”. Projekt opiniowanej ustawy wprowadza jedynie regulację, która w artykule 366 § 1 zd.1 ustanawia zakaz obejmowania własnych akcji przez spółkę, a w § 1 zd.2 wskazuje, że zakaz ten dotyczy także obejmowania akcji spółek przez spółki lub spółdzielnie zależne, co wydaje się niewystarczającą regulacją w porównaniu z przepisami zawartymi w opisanym powyżej artykule 24 bis Drugiej Dyrektywy, odnoszącym się do regulacji grup spółek.

XVII. Trzecia Dyrektywa wprowadza wspólną procedurę połączeń spółek, na mocy której aktywa i pasywa nabywanej spółki przechodzą na nabywającą spółkę bez konieczności przeprowadzenia procesu likwidacji. Udziałowcy spółki, która została nabyta, otrzymują udziały spółki nabywającej według przelicznika opracowanego przez niezależnego biegłego. Ochrona wierzycieli jest zagwarantowana poprzez ich prawo do uzyskania odszkodowania, jeśli kondycja finansowa łączących się spółek uzasadnia wypłacenie takiego odszkodowania. Z praktycznego punktu widzenia postanowienia Trzeciej Dyrektywy mają olbrzymie znaczenie ze względu na stworzenie możliwości łączenia się spółek lub restrukturyzację koncernów. Trzecia Dyrektywa rozróżnia dwa typy łączenia:

- przez przejęcie jednej lub kilku spółek przez inną;
- przez zawiązanie nowej spółki.

Projekt ustawy w art.492 § 1 zawiera również wspomniane dwa typy łączenia.

- XVIII. W art. 3 Trzeciej Dyrektywy zawarta została procedura łączenia się przez przejęcie. Zgodnie z postanowieniami dyrektywy schemat łączenia przez przejęcie wyróżnia następujące fazy:
- jedna lub kilka spółek zostaje rozwiązanych bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego;
  - rozwiązana spółka przenosi na inną spółkę ogół aktywów i pasywów;
  - w zamian za przyznanie akcjonariuszom przejmowanej spółki akcji w przejmującej spółce i ewentualnie za dopłatą w gotówce kwoty nie przekraczającej 10 % wartości nominalnej przyznanych akcji lub w braku wartości nominalnej, ich wartości księgowe;
  - jedna ze spółek przejmowanych może wg ustawodawstwa krajowego być w likwidacji, pod warunkiem, że spółka ta nie rozpoczęła jeszcze rozdziału swoich aktywów pomiędzy akcjonariuszy.
- XIX. W art. 491 § 3, art. 492 § 1 § 2 i § 3 projektu ustawy zawarto wszystkie elementy wspomnianej procedury zamieszczone w dyrektywie. Wyżej wymienione artykuły projektu ustawy odnoszą się również do uregulowanej w art. 4 Trzeciej Dyrektywy instytucji łączenia przez zawiązanie nowej spółki.
- XX. W art. 5 - 8 Trzeciej Dyrektywy określony został wymóg sporządzania planu łączenia spółek przez przejęcie. Plan taki powinien spełniać następujące warunki:
- projekt łączenia musi być sporządzony przez władze administrujące lub zarządzające łączących się spółek; poza tym władze muszą sporządzić pisemne sprawozdanie wyjaśniające i uzasadniające zasady łączenia;
  - projekt musi być sporządzony w formie pisemnej;
  - projekt należy ogłosić co najmniej na miesiąc przed datą walnego zgromadzenia, które ma podjąć uchwałę w tej sprawie;
  - projekt powinien zostać zaakceptowany na mocy zgody walnego zgromadzenia wspólników wyrażonego uchwałą przyjętą określoną większością głosów;
  - projekt musi zostać zbadany przez niezależnych biegłych.

Projekt ustawy w art. 498 – 503 zawiera wszystkie wspomniane wyżej wymagania.

- XXI. Art. 11 Trzeciej Dyrektywy gwarantuje akcjonariuszom prawo do informacji o łączeniu spółek. W projekcie ustawy prawo to gwarantowane jest przez art. 505 w zakresie wymaganym przez dyrektywę.
- XXII. W art. 12 Trzeciej Dyrektywy prawo wspólnotowe wymaga zapewnienia ochrony pracowników łączących się spółek – problematyka ta znajduje się poza zakresem projektu ustawy i regulowana jest w Polsce przez przepisy Kodeksu pracy.
- XXIII. Trzecia Dyrektywa przewiduje obowiązek stworzenia odpowiedniego systemu ochrony wierzycieli łączących się spółek (prawo żądania zabezpieczenia roszczeń). Zawarte w art. 496 projektu ustawy rozwiązanie zapewnia wymagany przez dyrektywę poziom ochrony.
- XXIV. W sposób podobny do ochrony wierzycieli powinni być chronieni posiadacze emitowanych przez spółkę obligacji oraz papierów wartościowych innych niż akcje. Problematyka ta jest regulowana w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 1997 r. Nr 118, poz.754) oraz przepisach wykonawczych do niej i nie jest objęta zakresem projektu ustawy.
- XXV. Data, od której łączenie spółek nabiera mocy prawnej jest określona w projekcie ustawy w art. 493 § 2 zgodnie z wymogiem zawartym w art. 17 Trzeciej Dyrektywy.
- XXVI. Projekt ustawy, podobnie jak art. 19 Trzeciej Dyrektywy zawiera w art. 494 zasadę przechodzenia ipso iure praw i obowiązków spółek łączonych na powstającą spółkę.
- XXVII. Trzecia Dyrektywa w art. 20 i 21 reguluje zasadę odpowiedzialności członków władz spółki i biegłych za szkody spowodowane z ich winy, powstałe na skutek łączenia. Te same reguły ustanowione są w art. 512 oraz art. 513 projektu ustawy.
- XXVIII. Art. 19 ust. 2 Trzeciej Dyrektywy zawiera zakaz obejmowania przez spółkę przejmującą akcji w zamian za akcje posiadane w spółce przejmowanej. Stosownie do rozwiązania zawartego w Dyrektywie, w art. 514 projektu ustawy wprowadzony został podobny zakaz.
- XXIX. Przyczyny i procedura stwierdzenia nieważności łączenia spółek uregulowana jest w projekcie ustawy zgodnie z wymogami art.22 Trzeciej Dyrektywy .

XXX. Ustawa przewiduje liberalizację procedury łączenia spółek w przypadku łączenia przez przejęcie jednej spółki przez inną, posiadającą 90% lub więcej pierwszej – art. 516 projektu ustawy, co jest zgodne z obowiązkiem wprowadzenia takiej liberalizacji wynikającym z art. 24 Trzeciej Dyrektywy.

XXXI. Szósta Dyrektywa dotyczy podziału spółek akcyjnych i stanowi rodzaj uzupełnienia Trzeciej Dyrektywy. Głównym celem Szóstej Dyrektywy jest ochrona akcjonariuszy i osób trzecich oraz ograniczenie przypadków związanych z nieważnością procedury podziału. Szósta Dyrektywa rozróżnia dwa rodzaje podziału: podział przez przejęcie uregulowany w Rozdziale I Dyrektywy oraz podział przez utworzenie nowych spółek uregulowany w Rozdziale II. Rozwiązania zawarte w art. 528 – 550 Tytułu IV Działu II projektu ustawy są w całości zgodne z wymogami Szóstej Dyrektywy. Dotyczy to w szczególności takich zagadnień jak:

- procedura podziału;
- sporządzenie planu podziału spółek i załączników do niego;
- ochrona wspólników spółek uczestniczących w podziale;
- kontrola sądu nad przebiegiem podziału.

XXXII. Jedenasta Dyrektywa przyjęta 21 grudnia 1989 r. zawiera wymagania odnoszące się do ogłaszania dokumentów i danych w wypadku utworzenia oddziału w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie siedziby. Zgodnie z treścią Jedenastej Dyrektywy, oddziały utworzone przez daną spółkę w innym państwie członkowskim nie są zobowiązane do publikowania własnego rocznego raportu finansowego, o ile przedstawiają skonsolidowany i zweryfikowany przez biegłych rewidentów raport ich spółki macierzystej. Ogłoszenie wymaga ujawnienia danych w centralnym rejestrze i ogólnokrajowym dzienniku. Zakres informacji dotyczących oddziałów jest - zgodnie z dyrektywą - zróżnicowany w zależności od tego, czy chodzi o oddziały spółek podlegających prawu państwa członkowskiego, czy o oddziały spółek podlegających prawu państwa trzeciego (art. 2 i art. 8 dyrektywy).

XXXIII. Zasady dotyczące ogłaszania danych o spółkach objęte są tylko częściowo przez przepisy projektu ustawy, ponieważ problematyka ta jest uregulowana już w ustawie z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym. Przedstawiona materia jest uregulowana w art. 5 i art. 6 projektu i jest, jak wskazano w pkt. IX przedmiotowej opinii, zgodna z postanowieniami Pierwszej Dyrektywy, a równocześnie w związku z art. 1 ust. 1 Jedenastej Dyrektywy – zgodna z tą Dyrektywą.

XXXIV. Dwunasta Dyrektywa dotyczy zakładania przez pojedynczą osobę i funkcjonowania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Dyrektywa ta zawiera pewne wymogi dotyczące ujawniania danych dotyczących umów zawieranych przez wyłącznego udziałowca spółki oraz decyzji podejmowanych przez udziałowca na Walnym Zgromadzeniu. Dyrektywa przewidziała w art. 6 rozszerzenie zakresu podmiotowego o jednoosobowe spółki akcyjne. Sformułowania dyrektywy zmierzają do wyodrębnienia sytuacji, w których zastosowanie formuły spółki jednoosobowej może być z punktu widzenia bezpieczeństwa obrotu szczególnie niebezpieczne dla jego uczestników. Do sytuacji tych należą: zawiązanie spółki jednoosobowej przez osobę fizyczną, która jest jedynym wspólnikiem kilku spółek, oraz zawiązanie spółki jednoosobowej z ograniczoną odpowiedzialnością przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością lub inną osobę prawną (art. 2 ust. 2 dyrektywy). Opiniowany projekt w art. 152 § 1, 156 § 2, 165 § 2, 3, 301 § 1, 302 § 3 częściowo przyjmuje założenia Dwunastej Dyrektywy. Brak jest jednak w projekcie przepisu, który ograniczałby niebezpieczeństwa płynące z konstrukcji spółki jednoosobowej przez osobę fizyczną. Brak zatem ustawowego odniesienia do kwestii, którą przywołała preambuła dyrektywy statuując ogólną wskazówkę dla ustawodawcy wewnętrznego, aby uregulował powyższą kwestię w oparciu o ewentualne ograniczenia w możliwości korzystania z konstrukcji jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz uchylenie ograniczeń w odpowiedzialności jedynych wspólników.

XXXV. **W konkluzji stwierdzam, że przedłożony projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.**

Z poważaniem,

Banul

Do uprzejmej wiadomości

Pan Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów